Budapest, 1900. Ötödik évfolyam. 104. szám. Vasárnap, április 15.

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: József-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 krt). Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Az uj emberről.

Irta: *Ifjabb Ábrányi Kornél.*

Budapest, április 14.

Most hogy *Gulner* Gyula belügyi államtitkár lett, kilátása lehet rá, hogy az ujságok, s különösen az országgyülési tudósitók végre valahára hozzá fognak szokni ahhoz, hogy helyesen, vagy jobban mondva, hogy *„magyarul“* irják a nevét, amely nem *Gullner*, hanem *Gulner*. Csak egy *„l“* betü a különbség, de ez a kis különbség éppen annyi, mintha az *obsitot* Abschiednek, a *fertályt* Viertelnek, a *fortélyt* Vortheilnak és a *forspontot* Vorspannak irnák. Erre az egy *„l“* betüre Gulner Gyula mindig nagyon érzékeny volt, sőt kényes. Ami hogy mennyire indokolt, s menynyire nem áll egyedül, erről nagy tudósunk *Herman* Ottó is kezeskedik. Mert Herman Ottó is kikéri magának, hogy nevét Herma*nn*-nak irják. És a nagy tudóst semmivel sem lehetett a sodrából könnyebben kihozni, mint azzal, ha az ujságirók ez ellen vétettek. Évtizedek folytonos levelezése kellett ahhoz, hol udvarias, hol népies stilusban, mig nemcsak a szerkesztők és munkatársak, hanem még a korrektorok is megtanulták, hogy inkább kináltassanak meg az intendáns által „örökös szerződéssel“, semmint a Herman Ottó nevében az „n“ betüre ráduplázzanak. De Gulner Gyula, noha ő is országos hirü ember már, évtizedek óta, mindezideig nem tudta elérni ezt. Neki belügyi államtitkárrá kellett lennie, hogy végre megszabaduljon attól az *„l“* betütől, mely folyvást üldözte és legzajosabb parlamenti sikereit is megmérgezte — *másnap*. Minden szónok, sőt még az is, aki csak „közbeszól“ — mohón veszi kezébe az ujságokat, hogy mit és mennyit közölnek beszédéből, s mit irnak róla? Csak Gulner Gyula irtózott az ujságoktól, valahányszor nagy beszédet tartott, s borzadva vett kezébe minden lapot; mert sohasem tudta, hogy melyikben fog az ő üldöző rémével találkozni, a dupla „l“-lel, mely jobban megkinozta, mint más embert az, ha a fogát huzzák.

Hogy mi a forrása ennek a kényes érzékenységnek? Könnyü kitalálni. Soha még a magyar Alföld a Duna és a Tisza közt nem produkált különb magyar tipust, akiben a magyar fajnak észjárása, szójárása, sajátsága, eredetisége és az a speciális magyar kedélyvilág, melyben mint a szivárványban a napnak összes szinei, akként vegyül, olvad össze a férfiasság és szelidség, a fölhevülés és a nyugalom, a naivitás és a körmönfont furfang, a poézis és a józanság, mind ugy együtt lenne, mint Gulner Gyulában. A magyar puszta, a végtelen sikság volt ébresztője ő benne is annak a sovinizmusnak, mely a magyar glóbust kitalálta, s a magyar nóta volt altatója, mikor erről álmodozni először tanult meg. Mindaz, ami a régi magyar romantikában szép és nemes volt, a magyar Alföldön tartotta fönn magát tovább, még akkor is, mikor a vasutat már oda is bevitték. Az összetartás, melynek a vérrokonságtól kezdve egyformán kapcsa volt az egyértelmü, egy gondolkozásuak közti barátság, a pajtáskodás és a cimboraság, továbbá a szabadság kultusza és a nemzet nagyjai iránt érzett rajongás, mindez megteremtette ott azt az ideális elfogultságot, mely nem alkudott ezeknek rovására, s mely elutasitotta még az evidens közérdeket, sőt még a történelem igazságait is, ha ezekből bármit cserébe kell vala adni érte. Ez a légkör nevelte Gulner Gyulát, aki már nagyon korán ugy lépett ki a forumra, mint egyik leghiresebb fia Pest vármegyének; — ami annyit tesz, hogy nemcsak a fehér asztalnál volt elismert tósztozó, hanem kész szónok a zöld asztal mellett is. Ránézett minden szem a vármegyében s a kényeztetésnek oly dicsfénye vette körül, hogy sas szemének kellett lenni, hogy el ne vakuljon, s ne azoknak a helyi nagyságoknak számát szaporitsa, akik a közpályát mint vig magyarok kezdik, s mint bus magyarok végzik. Akik az által akarnak mindig egyformán *„nagyok“* maradni, hogy többé nem akarnak *„tanulni“*, mivelhogy minél többet tanulnának, annál inkább rájönnének, hogy mily keveset tudtak, mikor a legnagyobbnak hitték s érezték magukat!

Egy szóval Gulner Gyula már kora ifjuságában szereplő tényező és fölszentelt papja volt a vármegye külön felekezetének. Tipusa azoknak a nemes és tiszteletreméltó érzelmi politikusoknak, akik a multat mindig szebbnek látják, mint amilyen volt, s a jelent mindig csunyábbnak, mint amilyen; akik a patriotizmust s a nemzeti érzés kultuszát abban találják, hogy soha semmivel megelégedve ne legyenek, de ugyanakkor önmagukkal szemben semmiféle kritikát el ne türjenek. Akik egyes jelszavakban, amelyek egykor igazak és időszerüek voltak, de az idők által tulhaladva lettek, — föltalálni vélik a bölcseség kövét, s azokhoz mint dogmákhoz ragaszkodnak. Egyben csökönyös maradiak, de ezt a forradalmárok szótárával indokolják; ósdi konzervativek, akik a legszélsőbb szabadelvüséget prédikálják. S e mellett nincs bennük semmi hipokrizis; mert mindazt, ami csak illuzió, őszintén hiszik. Az illuzió mindent meghamisit bennük is, körülöttük is, — de előttük az mind a meggyőződésnek és az igazság után való szomjuságnak színében jelenik meg.

TÁRCA.

Kurucok.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irta: *Papp Dániel.*

Zugó és Aracsay, a toborzó hadnagyok, Bajánál kiszálltak a dereglyéből, paripáikon eligazitották a hevedert s a vörös kamuka-posztót, varkocsaikat a mentegallér alá nyomkodták s kelet felé kezdtek poroszkálni a füzesben. Késő délután volt, midőn az erdő repedezett földjén elindultak. Zugó csukaszinü mentéjétől, ezüst sujtásaitól ijedten repültek szét a csókák. Aracsay, a fiatalabbik kuruc, zsinórtalan barna dolmányban volt, fekete bársony kucsmáján is csak egy széles szürke toll libegett. Bőriszákjaikat csatlósuk vitte egy erős sárga ménen. Az erdő szélén most nagyot horkantottak a paripák s a csatlós lova oldalt ugrott. A füzek közt hirtelen egy óriási fehér kémény villant elő, de nem kémény volt, csak egy minaret fehér romja; tetején gólyafészek.

A füzes széléről itt a kanyarodó Duna tükrére lehetett látni s a vizen fekete szarvasfejek tüntek elő, majd egy-egy vadkan hasitotta agyarával a Dunát. Azok mind a szigetekről usztak át a partra, friss kukoricahajtásokon lakmározni; s midőn a szigetek ősi bozótjai mögé leszállt a nap, süvöltő hangok törtek át az egész tájon. A náddal és bokros lankákkal teliszórt vidéket halálra sebzett szarvasok és vadkanok lármája verte föl, a vadaké, amint a vetések pusztitása közben a vermekbe estek. Amiket az uj telepesek ástak nekik, középütt hegyes facölöpökkel. Az uj telepesek! . . . A csatlós egy rezes handzsárnyelet szedett föl magának a minaret alján s amint a réten tul a lankákra kapaszkodtak, ott meg egy egész tábla kakukfü föstötte kékre az alkonyt. Az uj telepesek dalmaták voltak s magukkal hozták a handzsárt és kakukfüvet . . .

Sötét este lett, Zugó és Aracsay tovaügettek a szekéruton. A fejedelem küldte őket erre. Nagy-Szombat után a végekre indultak a toborzók, némelyek a Drávaszöglet iránt, mások a Maroson fölfelé, Zugó és Aracsay ismét errefelé, hadakat szerezni Rákóczynak. Elhullott hajduk helyébe, nyeletlen zászlók alá. Sötét volt, Zugó körülnézett a hullámos tájon.

— Simontornya volt az utolsó monostor, itt a Tiszáig egy sincs — mondta.

— Hol pihenünk meg? — kérdezte Aracsay.

— Faluban. Ennek a szekérutnak faluban kell végződni. A falu gazdag lehet, mivel eladni való gabonája van, amit erre hordanak a dunai hajókra.

— Nem nekünk csinálták az utat.

— Nekünk seholsem csináltak. Ha Sréter urfi nem önt ágyut, a fejedelem sem tudott volna magának csinálni Lengyelországtól Dunántulig.

— Huzd elő a karabélyodat, Zugó.

— Nem kell. Azok ott nyárfák, és császári katonát itt nem lelsz egészen a Tiszántulig. Aratás után nyilván erre jártak már a harmincadossal, beszedték a kamara buzáját s nem látod őket megint Kisasszonynapig.

A hold feljött s délkeletre, a bozótok közt csakugyan nyárfákat ingatott a szél. Egy hosszu fehér ház düledezett a lombok alatt, félkörös román ablakokkal, cifrán faragott rácskapuval; valamely százéves, elhagyott ház. Körül viztükör csillogott, s a sásból egy-egy sötét vizi madár bukott elő. A vén udvarház egy kis mocsárszigeten állt s az egyik lesüppedt ablaka egy vonalon állt a vizzel. Zugó azt mondta, hogy most már közel lehetnek a faluhoz, mert ezt a vizet ugy vezethették ide a telepesek a szántóföldek felől. De nem sokat nyertek vele, mert ime jobbról megszakadnak a tarlók és szikes, gyérfüvü mező fénylik a holdvilágban. Kolomp hallatszott. „Juhaik is vannak,“ — mondta Zugó. „Pásztorból nem lesz kuruc“ — felelte a másik.

Tovább poroszkáltak s a harmatos kulacsot szaporán nyujtogatták egymásnak. A göncölszekere már leszállt a láthatár szélére s hajnalodni kezdett, midőn egy sötét tölgyerdőcskén haladtak keresztül s a szélső fák mögött megpillantották a falut. A lombos, nádas sikságon, mint egy nagy erdei tisztáson, vályogból emelt hamuszinü házak álltak, a nádtetők körül füst gomolygott s egy veres zsindelyfedelü torony körül, amely épp a szekérut végébe esett, kapás emberek és asszonyok csoportja mozgott. Mind fehér vászonba voltak öltözködve, az ősi népviseletbe, melyet a Dinári Alpesekből hoztak magukkal; az asszonyok fehér fejkötőjén, piros bőrtüszőjén apró aranyvarrások csillámlottak.

— Hogy hivják ezt a falut? — kérdezte Aracsay.

— Szent-Mária-Szabadkának.

Közébük lovagoltak a bámuló tömegnek. Zugó a birót kérdezte s a kapás férfiak közt egy öles barna paraszt letette a mezei szerszámokat, megdörzsölte sürü körszakállát s kalapját megbillentve, az érkezők elé állt. Melléje segődött egy másik férfi, hosszu fekete kanavász köntösben, festetlen gyapju kalapban. Ez volt a pap. Zugó és Aracsay leszálltak a lóról.

— Mi Rákóczy fejedelem ő nagysága toborzó tisztjei vagyunk. Kend asztalt adjon nekünk és helyet a faluháza előtt, toborzásra.

A biró összenézett a pappal, majd félszemét a csatlósra vetette, aki egyik kezével a három kantárt tartva, a nyeregkápája mögül egy keresztbefektetett vastag rudat huzott elő. „Tedd vissza a zászlót“, intett neki Zugó s a biróra nézett, feleletet várva.

A történelmet nem ugy tudják, mint ahogyan történt; a világot, amely az országot körülveszi, nem ismerik; még az ország, amelyben élnek, az sem áll előttük minden viszonyával; mindazokban, akik nem közülük valók, az ország ellenségeit látják; a kormányt ex principio gyülölik, az „államot“ veszedelemnek tartják; a magyart, aki másképp gondolkozik, mint ök, megvetik, s a nem magyar ajkuakat lenézik; — s mégis tele vannak észszel, genialitással, tiszta és nemes emberszeretettel, s oly bájos és elvarázsoló kedvességgel, hogy nincs olyan „*idegen*,“ akit ha közelükbe jut, meg ne hóditsanak.

Mennyi küzdelem, mennyi lelki gyötrelem, mennyi csalódás kellett ahhoz, hogy *Gulner* Gyula ebből a tipusból, minden stréberség és minden hivatalvadászat nélkül belügyi államtitkár legyen! S micsoda nagy lelki erö, s mily megáldott természet kellett ahhoz, hogy valaki ennyi csalódás után, sem egyéniségében, sem modorában egy hajszálnyit se változzék, és az élet és a politika keserüségeiből egyetlen csöppet se vegyen föl magába. S lám! ez a magyarázata annak, hogy habár Gulner Gyula erös és hü pártember volt mindig, — mégis ma senki sincs, bármely párthoz vagy árnyalathoz tartozzék is, aki örömmel ne üdvözölje Gulner Gyulát a belügyi államtitkárságban. S nem félti töle sem a választások tisztaságát és részrehajlatlanságát, sem a közigazgatási reformot. Hisz Gulner Gyula mindenkinek szemeláttára ment át azon a tisztulási folyamaton, mely az érzelmi politikust elvezette az objektiv magyar nemzeti politikához. S ez a tisztulási folyamat változatosabb volt, mint az *Odysseus* tiz éves vándorlása.

Tisza Kálmán volt az első pártvezére, mikor 1872-ben képviselövé lett. A bihari pontok és az „alkotmány védbástyája“, a vármegye volt a balközép tartalma. Gulner is bement az első fuziókor a szabadelvü pártba; de már a következő év tavaszán, az első szecesszióval kijött belöle. A régi programm maradványait összeilleszteni a politika gyakorlati követelményeivel: ez lett a „*független szabadelvü párt*“ törekvése; s e párt élén báró *Simonyi* Lajos állott. De később, mikor a szabadelvü pártból ujabb exodusok történtek, a *Sennyey* párt pedig feloszlott, micsoda kevert társaság került össze az ellenzéken! Hogy Gulner Gyula együtt legyen *Sennyey*vel és *Grünwald* Bélával, — gondolatnak is merész! — De a „*fejlödés*“ utja nem ereszti többé ki azt, aki nyilt szemmel reá lépett. Bármilyen erös volt Gulner Gyulában még akkor is az érzelmi politikus, — de ahhoz, hogy a szélső balra menjen át, hiányzott már nála a *hit*. Hisz már benne élt a gyakorlati politikában, s elfogadta a kényszeritést, hogy a *valóságot* lássa, s hogy az *emberek megitélésében* a viszonyok erejét kombinálja. Igy jutott közjogi meggyözödésének sorsára az ö erös municipalizmusa is. Az 1881-iki választások előtt a különböző ellenzéki árnyalatok az *elvi* alapon való egyesülés célját tüzték ki. Elvi alapul a közigazgatási reformot választották, az *állami közigazgatás* alakjában. Ekkor dolgozta ki a *Szilágyi* Dezső hatalmas agyveleje azt a reformtervezetet, mely megvalósitja az állami közigazgatást a nélkül, hogy a közszabadságot veszélyeztesse s a nélkül, hogy az autonóm szerveket elsorvaszsza. *Gulner* Gyula már akkor ezzel szemben csak az *élethossziglani választást* kivánta. Nemsokára ez a fonál is elszakadt; s mikor a *Szapáry*-féle reform a képviselöház asztalára került, *Gulner* Gyula — bár a részleteket nem helyeselte — általánosságban elfogadta azt.

Áldozat volt töle ez a szavazat; de Apponyinak hozta meg, akit mélyen szeretett. És ha Apponyinak sok része volt abban, hogy Gulner Gyula szélső municipalistából az állami közigazgatás hive lett, — Gulnernek is sok része volt abban, hogy Apponyi a régi és szük ösvényekről a nemzeti aspirációk nyilt és széles országutjára lépett. Gulner annyira szerette Apponyit, hogy mikor az egyházpolitika jött, s Gulner a kötelező polgári házasság hive volt, akkor is igy szólt a döntő értekezleten: „Én a kötelező polgári házasság hive voltam mindig, s az is vagyok; de ha az én szavazatomtól függne a kormány bukása, a párt érdekében ellene szavaznék.“ De senki sem merte azzal biztatni, hogy az ö szavazatán fordul meg a kormány sorsa; s ez az egy eset volt, hogy Gulner másképp szavazott, mint Apponyi és annak a pártnak többsége, melyhez tartozott.

Harcban és tanácskozásban két ember Gulner Gyula. A harcban temperamentuma könnyen elragadja; tanácskozásban soha. A véderövita izgalmaiban fölháborodott azon, hogy a fegyveres rendörség brutális módon támadja a védtelen polgárságot, s ekkor mondta ki a képviselöházban azt a merész szót: „Ha revolver volna nálam, lelöném.“ De higgadtságát a tanácskozásokon semmi sem jellemzi inkább, mint az a jelenet, mikor a nemzeti párt értekezletén a vezérek bejelentették, (1895. március közepén) hogy a Bánffyval való megegyezésből, melyet pedig már biztosra vettek, *nem lett semmi*. Többen hevesen fölzudultak erre, csak Gulner Gyula maradt nyugodt. „Azt tanácsolom a pártnak — mondá — hogy ne áruljon el *tulságos* haragot.“

Most is, hogy belügyi államtitkár lett, szinte hallom, hogy miként figyelmeztet némelyeket, akik *suttogva* közelednek feléje: „Eddig suttoghattatok velem, amint nektek tetszett; de ha elfogadtam az államtitkárságot, arra kérlek, hogy ezentul csak *fennhangon* beszélgessetek velem.“ Mert amilyen mintagazda, és mint amilyen minta-jóbarát, olyan mintája is a férfiui és a politikai korrektségnek. Mikor mint alispánjelölt ellenfele volt *Földváry* Mihálynak, módjában állt volna megbuktatni Földváry Mihályt, csak egy kicsi kis kortesfogással kell vala élnie, olyannal, mely fölött mindenki csak kacaghat, de meg sem ütközhetik. De Gulner még tréfa gyanánt sem engedte meg magának azt, amit ha más teszi, ö sem itélte volna el. Ez az egyedüli *tulzás* jellemében, mely megmaradt benne ma is.

Nem is volt soha ellensége senki. S irigyei sem tudtak róla kevesebbet mondani, mint azt, hogy: „*jó fiu*“. S ebben van is valami. Mert ha Methuzsálem korát elérné, még akkor is, hogy „*jó fiu*“ — rá illenék. Államtitkár sem ugy lett, mint más. — Mindenki előbb tudta, hogy ö van belügyi államtitkárnak kiszemelve, mint ö. S csak mikor már a minisztertanács is döntött felette, csak akkor közölték vele hivatalosan először. S miért nem tartottak attól, hogy vissza fogja utasitani? — Azért, mert nem ö kereste, nem ö törekedett oda, hanem mások óhajtották. Olyanok, akiknek nem tagadhatta meg.

Mikor a nemzeti párt a kormánypártba lépés után elfogadta a magasabb kvótát s *Gulner* Gyulát azzal kapacitálták, hogy a kvóta soha sem volt elvi kérdés, hanem csak álláspont, melynek megváltozását éppen az

---

— Minálunk csak a királynak verbuválnak — válaszolta egyet köhintve a biró. Itt minden a királyé; a föld, az ember, a robot. Mi nem ismerjük a fejedelmet s a kegyelmetek ezüst pénzét is most látjuk először, hogy a csatlós az asszonyoknak mutogatja. — („Pro libertate“, — tette hozzá gunyosan dörmögve a pap.)

— Kendtek hát akkor nem is magyarok — kiáltotta bosszusan Zugó. Aracsay nem szólt semmit, csak keserüen mosolygott és kardhüvelyét a csizmaszárához veregette.

— De magyarok vagyunk — folytatta csendesen a biró. — Csakhogy nem tudjuk, hogy a pápisták és kálomisták miért veszekesznek. Ezt még az unokáink sem értik majd, pedig azok addig egészen elfelejtenek dalmatául.

— A szabadságért! — kiáltotta Zugó.

— A labanc is azt mondja.

— Hej, atyámfia, atyámfia, a bereghi rusnyákok, a dunántuli vendek nem igy beszélnek! Azok mind a Rákóczy katonái.

Most a pap vette át a szót.

— Azok mind a Rákóczy jobbágyai. A maga jobbágyait elvihetti a fejedelem katonának.

— Hát a szepesi németekhez mit szólsz, páter?

— A szepesi németek azért kurucok, mert nincsenek megelégedve a kamarával.

Aracsay unta ezt a beszédet. — Nincs itt egyetlenegy gyökeres magyar sem? — kiáltott közbe.

— De vannak, uram, egynéhányan, akik a Kunságból származtak le. Itt a legemberségesebb köztük — szólt a csoportra mutatva a biró. — Jer elő, Tiborc!

Tiborc, a paraszt előállott, összecsapzott ősziilő hajával, széles, lapos kun arcával.

— Van-e fiad?

— Három.

— Adod-e kuruc katonának? A szabadságért?!

Tiborc gunyosan pislogott a kérdezőre:

— A parasztnak soha sincs szabadsága.

— Majd hoz a fejedelem ő nagysága. Hány fiadat adod katonának?

— Ahány hét alatt elengedi a tizedet a te fejedelmed.

— De itt nálatok a fejedelem nem parancsol.

— Eb ura fakó — vágta oda a paraszt. — Hát akkor minek verbuvál itt katonákat?

Aracsay fölemelte az ostorbotját, hogy végig vágjon Tiborcon, de Zugó, az okosabbik, lefogta a karját. — Láncoslobogósát — kiáltotta — ha katonát nem adtok, adjatok kenyeret, szalonnát, paripáinknak abrakot. Biró gazda, köttesse az istállóba mind a hármat, mi meg keresünk magunknak valamely pihenő lócát.

Zugó és Aracsay estig ott nyujtóztak a faluházán, este kenyeret és szalonnát vacsoráltak, kiüritették a kulacsukat s tovább nyujtóztak hajnalig. Akkor lóra ültek, s elhagyták a rideg falut, ahol nem verbuválhattak kuruc katonákat. Az ut innen a Tisza felé tartott, az apró, ákácos erdők között tanyák fehérlettek elő s a legközelebbi domb mögött ott ágaskodott az első gémeskut. Egy talpig fehérbe öltözött hajadon meritett belőle vizet s adogatta egy kis gyermeknek, aki tartogatta mögötte a sajtárt. A kurucok odalovagoltak a kuthoz.

— Hugom, adsz-e vizet?

A leány a paripa orra elől hátrahökölt, hogy piros tüszője fölött mint egy tündérvár domborodott elé a mesebeli derék. Fiatal, barna leányka volt, ijedős a harci katonától. Aracsay csöndesebben kérte töle az italt:

— Meritsd teli a kulacsunkat, gyöngyöm.

— Hogy hivnak? — kérdezte Zugó.

— Luciának.

— Kinek a lánya vagy?

— A szabadkai biróé, — mondta a lány.

Zugó egyet pödrött hosszu harcsabajuszán, intett a csatlósnak, hogy szálljon le a lóról, azután hirtelen lehajolt s a kulacsot töltögető szüzet derékon kapta. „Add fel“, — sugta a csatlósnak. Lucia egy nagy sikoltást hallatott s fönn ült a kuruc nyergén. Aracsay hátra vetette a fejét, elnevette magát s azt mondta a gyereknek: „Szaladj a faluba, s mondd a birónak, hogy elvittük a lányát kuruc katonának.“

... Csörögve, dübörögve vonult tovább a három kuruc. Aracsay Zugó mellé rugtatott s vizet nyujtott az elámult hajadonnak. „Ne félj hugom — mondta neki nevetve — csak Becséig viszünk, ott átadunk a birónak, hogy visszavigyen az apádhoz. Nem lesz semmi bántódásod, akárhogy is szoritja a derekad ez a vén hadnagy. A kuruc nem gyalázza meg, aki vele nem tart, csak megbosszantja.“ „Akkor miért raboltatok el?“ nyögdicsélte a leány. „Megmutatjuk az apádnak, hogy egy kis suhanc mégis csak velünk jött Szent-Mária-Szabadkáról.“

... Már akkor a telecskai dombok közt jártak s a magaslatok közé vágott keskeny utról sem előre, sem hátra nem lehetett látni. Lucia folyton menekülni akart a Zugó nyergéről s hadonászó kezével minduntalan belé kapaszkodott a mezei virágokba. De a kis kék meg halványpiros füvecskék gyökerestől odahagyták a puha

Déryné Naplója. A kiválóan érdekes, korhü arcképpel diszitett munka I. füzete most jelent meg. Ára 50 fillér. Mutatványul kérésre ingyen küldjük. A munka 28 füzet lesz. Megrendelhető minden könyvkereskedésben vagy a kiadónál: **Singer és Wolfner Budapest, Andrássy-ut 10.**

elvi következetesség követeli, Gulner Gyula szomoruan mosolygott s csak ennyit mondott: „Igaz ez, igaz! de hogyan fogja ezt megérteni Dobozi Mihály uram!“

Most azonban, hogy belügyi államtitkár lett, nem kell neki azon töprengenie, hogy vajjon mit szól majd ehhez Dobozi Mihály uram? Mert Dobozi Mihály uram az ilyet egyszerre *megérti*. S ha az elvhüség és a komoly hazafias munka utján csinált karriér megbecsüléséről van szó, amint hogy csakugyan *ilyen* a Gulner Gyula pályafutása, akkor szivesen csatlakozik a Dobozi Mihály uram felfogásához az egész magyar közvélemény.

BELFÖLD.

Közigazgatási tanfolyamok. A belügyminisztériumban az év eleje óta külön kodifikáló osztály dolgozik a közigazgatás reformjának előkészitésén. De ezzel kapcsolatban szorgalmasan dolgoznak olyan alapvető munkákon is, melyek a közigazgatási reform keresztülvitelét megkönnyithetik. Többek közt már is készen van a *községi közigazgatási tanfolyamokról* szóló reform. Kilenc vagy tiz tanfolyam felállitását tervezik, természetesen az ország különböző részeiben és a megfelelő arányos beosztással. A tanfolyamra érettségi vizsgálatokat sikerrel letett ifjakat vesznek föl és ha a polgári iskolát idővel reformálni fogják hét osztályra, akkor a polgári iskolát végzett növendékek is jogositva lesznek e tanfolyamban való részvételre. Ez intézkedés életbeléptetése maga után fogja vonni a körjegyzői vizsgálóbizottságok megszünését. Ez azonban erős biztositék lesz arra, hogy a közigazgatás alaposan képzett, a fokozott adminisztrativ igényeknek megfelelő erőket fog kapni, ami a jó közigazgatásnak első feltétele. Eleinte ugy tervezték, hogy ez a reform már májusban a törvényhozás elé kerül és elintézés után még ez év szeptemberében életbe léptethető. A delegáció tárgyalásai és a kvóta-ügy következtében aligha lehet majd az eredeti terv mellett megmaradni. De a benyujtás ugy se fog soká késni.

A kereskedelmi törvény reviziója. *Hegedüs* Sándor kereskedelemügyi miniszter — amint értesülünk — a kereskedelmi tövény reviziója ügyében leiratot intézett az érdekelt szaktestületekhez, amelyek a törvény hiányait leginkább ismerik. A leirat rámutat a kereskedelmi törvénynek azokra a részeire, amelyek az eddig beszerzett adatok szerint helyesbitést igényelnek és felhivja a kereskedelmi forgalom terén gyakorlatilag működő szaktestületeket, hogy a leiratban érintett összes kérdések széleskörü tanulmányozása után tegyenek a miniszterhez kimeritő véleményes jelentést, hogy módjában legyen az érdekelt szakkörökben felmerült kivánalmakat is megismerni.

KÜLFÖLD.

A király Berlinben.

Berlin, április 14.

Nagy örömmel várja Berlin *Ferenc József* király megérkezését. A bevonulás napjára remek *via triumphalist* terveznek, amelyen a berlini müvészek egyesülete, az épitész-egylet és a berlini épitészek szövetkezete egyesült erővel dolgozik. Külön csoportok alakultak ezekből az egyesületekből és mindegyik csoportra az utnak egy-egy részét bizzák földiszités céljából.

A bevonulási utnak legfőbb pontjai az Aszkani és a Potsdami-tér, a brandenburgi kapu, a párisi tér, a Linden és a Friedrichstrasse keresztezése, az Operatér és a Séta-tér (Lustgarten) a kastélyhiddal és a Vilmos császár-hiddal.

Ferenc József király a királyi kastélyban fog lakni. A földszinti termeket rendezik be számára, amelyek e kastélynak a legpompásabb helyiségei és amelyek erre a célra szerfölött alkalmasak. Az az előnyük is megvan ezeknek a szobáknak, hogy rendkivül kényelmesek és ablakaikból remek kilátás nyilik a Lustgartenre és a Linden felé.

Az érdeklődés középpontja ezuttal az osztrák és magyar nagykövetség. A vendég bizonyára ott is hosszabb időt fog eltölteni. A párisi téren álló Blücher-palotából, amely Ausztria és Magyarország diplomáciai képviselőjének éveken át otthona volt, a nagykövetség már rég átköltözött saját otthonába.

A nagykövetségi palota a Moltke-Strasse 3-ik számu házában van. Hajdanában Ratibor herceg palotája volt, aki azonban csak pár esztendeig lakott itt. Vétel utján 1889-ben az osztrák és magyar birodalom tulajdonába ment át. A palota igen előkelő. Vörös homokkő szegélyezi a három emelet mindegyikének peremét, hatalmas erkélyein nyugvó oroszlánok tartják a cimereket, — az egész épületnek egyszerü, de nemes formái már messziről mutatják, hogy belseje is megfelel a szoliditás legmagasabb igényeinek és épp az előkelő egyszerüségben keresi a hatást.

Belépve a világos stukkomárványnyal boritott kapualjba, balra néhány lépcsőn a vesztibülbe jutunk, ahol fekete márványból készült és zöld márvány támasztókkal szegélyezett lépcsőkön jutunk fel az első emeletre. A lépcsőház annál kellemesebb és szebb hatást kelt, mert közvetlen világitását az udvar felől kapja. A ház főfrontjában, a földszinten a háziur szobái vannak, két nagy terem. Sőt márványoszlopok állanak bent az egyik terem ajtajánál, ugy hogy ebből rendkivül bájos hatásu kis előtér keletkezik. Erőteljes müvészi faragványokkal ékesitett hatalmas tölgyfaszekrény a legkiválóbb disze az egyik teremnek. A drága tükrök és márványkandallók a másik terembe kerültek. Ezek és az egész padlózatot boritó drága perzsa-szőnyegek az egész lakosztályt különösen otthonossá és kellemessé teszik.

A tulajdonképpeni disztermek az első emeleten vannak. A fronton három olyan terem, melyeknek pompája a legnemesebb izlésü. Az egyiknek kárpitja almazöld szinü ripszselyem, a másik kettő piros mintázott selyem, fehéren fényezett és aranyozással diszitett keretekbe szoritva. Széles, aranyozott keretekbe foglalt tükrök járulnak ezekhez, amelyek a hatalmas, tarkaszinü márványkandalló felett elnyuló falrészeket fedik. Az udvar felé e termekhez csatlakozik a felülről világitott, pompeji piros alapszinü, zöld márványrészletek által megszakitott zeneterem, végül a fehér márvány tánctérem. A nagykövetnek és hozzátartozóinak magánszobái többnyire a második emeleten vannak.

Nemes vendégszeretet divik e lakosztályokban, aminthogy az osztrák és magyar nagykövetség mindenkor kiváló középpontja volt Berlin előkelő köreinek. Igy volt az már gróf *Károlyi* Alajos idején is, de még inkább gróf *Széchenyi* Imre alatt, akire Berlinben még ma is igen szivesen emlékeznek vissza. Épp ő járult sokban hozzá a Berlin és Bécs között keletkezett szives viszony megerősitéséhez és az ő érdemének tudható be, hogy Bismarck 1879. szeptemberében Bécsbe utazott. Mint a müvészetért lelkesedő maecenás, mint kiváló zeneismerő, kellemes csevegő, aki a pattogó kandalló tüze mellett érdekes dolgokat tudott elmondani hallgatóinak, gyorsan megszerezte magának az itteni társaság rokonszenvét. Ugy I. Vilmos császárnál, mint Bismarcknál is persona gratissima volt. Mind a ketten igen nagyra becsülték őszinteségét és nyiltságát, amely ellentétben volt a régi diplomáciai iskola titkolódzásával.

Szögyény, a mostani nagykövet, *Széchenyi* grófnak minden tekintetben méltó utódja. Ő is *persona gratissima* a berlini udvarnál. A diplomáciai testületnek egyik legrokonszenvesebb tagja, aki Berlinben rohamban megnyerte a társaság rokonszenvét.

Az ma már bizonyos, hogy Ferenc József királyt itt oly melegséggel és rokonszenvvel fogják fogadni, mint még soha egyetlen uralkodót sem. A berliniek azt akarják kimutatni, hogy szivük mélyéből szeretik és meg fognak emlékezni az uralkodó képviseléről is, akik tudták a módját, hogy Berlin—Bécs—Budapest közt azt a viszonyt erősitsék, amely ma a legszivesebbnek és legőszintébbnek mondható.

Bécs, április 14.

Megcáfolják azt a hirt, hogy *Ferenc Ferdinánd* főherceg el fogja kisérni a királyt Berlinbe.

---

földhányásokat s Lucia a vén toborzó karjaiban maradt, kis ökleiben hosszu virágszálakat szorongatva. Aracsay közelebb hajolt feléjük, oldalt nyujtotta a fejét s az átlátszó rác vásznon át megcsókolta a leány térdét. „Bolondság, kis lányom, bolondság, — sugta, kemény kis bajuszával Lucia bőrét csiklandozva. A kurucnak még sohasem kellett rabolni csókot. Ingyen kapja.“ Lucia elcsesztette a virágcsomókat s a hadnagy fekete üstökét irtózatosan megrázta. „Gazemberek — pihegte — ereszszetek el . . . ereszszetek“ . . . „Szekerek“ — kiáltott közbe a csatlós.

A kurucok felütötték a fejüket s lenéztek a meredek uton. Alattuk, ahol az ut a Mosztongamocsáron vágott keresztül, egy rozoga fahidon tul hosszu szekérsor közeledett, s a szekerek körül császári dragonyosok háromszögü kalapja látszott. Sárga posztókabátjukról, kék vállszalagjaikról s fodrozott gallérjukról, amelyet szürkére festett a por, meg lehetett ismerni ezredüket. „A Poygerek!“ — kiáltotta Aracsay. Zugó összeráncolta a szemöldökét s a dragonyosok vezetőjére mutatott: „Ez a vörösbaju őrmester volt Thököly idejében, hetvennyoleban, mikor Tiszafüredné nyársra huztuk az ezredesüket. Igen nagy invalidus lehet, hogy most már csak a kamara buzás szekereit őrzi“ — mondta Zugó s hirtelen visszarántotta paripáját a kanyarodás mögé. Ebben a pillanatban muskétadörrenés hallatszott s golyó pattogott a halvány kikiricsvirágokra . . . „A legényei nem invalidusok“ — felelte Aracsay s csakugyan ujabb dörrenések hallatszottak s a paripák lába körül golyók porzottak. Zugó csukaszinü mentéjét, ezüst sujtásait és kuruc süvegét egy szempillantás alatt észrevették a dragonyosok és szokásuk szerint muskétalövésekkel üdvözölték az ellenséget. De a kurucok egy természetes erőditésben álltak. Szemben, hegynek föl, csak párosával jöhetett fel a dragonyos-szakasz, oldalt pedig nem támadhattak, mert a domb meredek partjaira nem kapaszkodhattak föl a mocsárból. Zugó és Aracsay a kanyarodás mögé huzódtak, csakhogy mindez nem volt egyéb, mint ideiglenes védettség. Az egyre sürübben pattogó golyók közt Aracsay felkapta az ájuldozó leányt s Zugó háta mögé ültette; azután a csatlóst a vén kuruc másik oldalára parancsolta, hogy Luciát egy egész eleven fal védje. A csatlósnak ugyanakkor a torkát furta át egy golyó; Aracsay erre lekapta a leány fejkendőjét, a kardja hegyére tüzte s a földhányás mögül kitolta a fehér zászlót.

A dragonyosok abbanhagyták a tüzelést s vezetőjük nyers martalóc hangon kiáltott föl a dombra:

— Pardon kéne?

— Nem kell — volt a válasz. — Ne tüzeljetek, mert fehérnép van velünk.

— Szép-e? — röhögte az ittas dragonyostiszt.

— Vakulj meg, ha megpillantod.

— Adjátok ide, nem lesz bántódástok.

Aracsayt elfutotta a méreg. Kidugta karabélyát az uthajtáson, — „nesze, labanc!“ kiáltotta le a völgybe s mellbelőtte a dragonyostisztet. Erre hosszabb csönd következett. A katonák leemelték vezérüket a lóról, feltépték a vastag sárga vamszot, bekötözték a sebet s a vörös bajszu embert hátra vitték egy gabonásszekérre. Mikor ott a ponyvákkal szépen betakarták a vezért, rendekbe állták s egy tömpeorru strázsamester hosszas magyarázatai után párosával nyomultak elő az uton. Zugó és Aracsay ekközben elő-elő bukkantak a sánc mögül; egy-egy golyót céloztak a dragonyosok csillogó rézcsattjaira. De most a hátuk mögött is lódobogás hallatszott; mintegy tiz dalmát legény robogott elő, repülő gyolcsruhában, élükön a szabadkai biró. A kurucokra egyszeriben reá akartak rontani, de harci kedvük hirtelen megcsappant a nagy puskatüztől. Lucia örömsikoltva ugrott le a vén hadnagy nyergéből, miközben Aracsay haragosan rivalt rá az ámuló parasztokra: „Vigyétek a hugotokat, mert ha a labancok megkaparitják, azok nem tréfából rabolnak fehérnépet.“ Luciát erre az apja nyergébe emelték s a fehér lovasok Szent-Mária-Szabadka felé fordultak, ijedt rohanással.

Ezalatt az első két dragonyos szemben volt a kurucokkal, s midőn elestek, jött a hátuk mögött másik kettő, azután ismét kettő. A megsebzett paripák keresztülrugtattak gazdáikon, az árokba döntötték a holt csatlóst s lefordult nyergüket maguk alatt hurcolva száguldtak szét a dombon. Zugó és Aracsay élő bástyák nélkül maradtak a szakadékban s a két dragonyos nem tudott elfogyni. Elsőbben Zugó ezüst sujtásain patakzott végig a vér, azután Aracsay barna dolmányát szabdalta össze a pallos. Midőn a győztes labancok két halottjukat és sebesültjeiket fölszedve tovavonultak, a két kuruc egymásra borulva maradt az uton. Alkonyatkor vérvörös sugarakat lövelt reájuk a nap s egy holló kezdte a Zugó tarsolyát kapargálni. A tarsolyból szomoru pengéssel hullottak ki a libertások.

MOLL SEIDLITZ POR
felülmulhatatlan háziszer mindama gyomorbajoknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszertárakban MOLL készitménye kérendő eredeti dobozokban 1 forintjával.

MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ ÉS SÓ
Legjobb fájdalomcsillapitó bedörzsölés, csuz, köszvény és egyéb meghülési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombirt) üvegekben 90 krajcárjával kapható, MOLL készitmény kérendő.

A világkiállítás megnyitása.

Budapest, április 14.

Mint a hogy egy tizenötéves suhanc gyereket nagykorusitanak, s ez akkor aztán törvény szerint embernyi ember, akit az élet összes jogai, kötelességei megilletnek: ugy cselekedtek ma a világkiállítással is. *Loubet* elnök megnyitottnak nyilvánitotta, noha még nagyon messze van a befejezettségtől. Ez a félig kész, szomoruan lucskos, csatakos kiállitás, azt mondják, felülmul mindent, amit eddig a kiállitások készületlensége terén produkáltak. És Páris mától kezdve mégis középpontja a világ érdeklődésének és a franciák nemzeti hiusága, ha kényelmetlen is neki, hogy az ő századvégi nagy erőprodukciójuk eleinte ki lesz szolgáltatva a kritikának és viccfaragásnak, elérte mégis azt a célját, hogy mostantól kezdve félesztendeig állandóan vele foglalkozik a világ, amely mégis csak Párisban ünnepli meg a tizenkilencedik század végét, minden ellenkező agitáció és fenyegetés dacára.

Ott vagyunk mi is, a századvégi Magyarország. Azt mondják, nem is vagyunk éppen a legutolsók. Sőt ami a pontosságot illeti, abban elsők vagyunk, mert a mi kiállitásunk az egyetlen, amely a megnyitás napjára kész. Ez egy kicsit nem is magyaros dolog. Reméljük, hogy a kiállitás hivebben fogja feltüntetni nemzeti mivoltunkat, mint ez a különös nagy pontosság, amelyért különben nagy elismerés illeti a magyar kiállitás buzgó rendezőit.

Nem azt várjuk éppen, hogy minden ugy legyen, ahogy itthon van. Hiszen természetes, hogy a népek nagy sokadalmában ünneplő ruhában jelenünk meg, nem a dolgozó kabátunkban. De a mienk legyen az a diszös habitus, amelyben a világ előtt parádézunk, nem pedig kölcsönkért holmi. Egy kis ünnepi szépités mellett őszinte legyen mégis; hogy az ünneplő, reprezentáló Magyarország mégis Magyarország legyen. Amit itthon láttunk kóstolóul, az a legjobb reményekkel biztat. Magyar munka eredménye, magyar elmének, magyar verejtéknek gyümölcse az a fényes kirakat, amely a mai Magyarország gazdasági, kulturális, politikai és társadalmi fejlettségét van hivatva bemutatni. Amit mutatunk, az igazán a mienk, nincs benne hamisság. A világ elhiheti, hogy az a fiatal, de előretörő kulturáju, egészen még ki nem fejlődött, de egészségesen fejlődő gazdasági szervezetü, politikai és társadalmi konszolidációjának utján előrehaladó nemzet mi vagyunk.

Nem lesz okunk restelkedni a világ előtt. A sok százezer idegen közzött, aki Párisba megy majd mulatni az idén, akad olyan is, aki bevetődik a mi kiállitásunkba. És az elfogulatlan idegen, akinek ép a szeme, egészséges az itélete, nem fogja megtagadhatni tőlünk azt az elismerést, hogy jogunk van megjelenni a civilizált népek nagy társaságában és hogy ezért a jogunkért derekasan megdolgozunk. A magyar nemzeti munkának is ünnepe az a világsokadalom, amelyet a francia nemzet a maga örömére, maga hasznára és a maga hiuságának a kielégitésére rendezett. Akik ennek a nagy sokadalomnak keretében a mi külön nemzeti ünnepünket létrehozták, a vezetőknek, az iparosoknak, a munkásoknak adassék köszönet. Az ő érdemük, ha a magyar gazdasági élet, a magyar kultura, a magyar munka méltó formában jelenik meg a világ előtt. És ha sikeresen teljesitették azt a feladatot, hogy a magyar nemzet és magyar állam a maga egyéniségének teljes kidomboritásával, igazi mivoltában álljon ki a világ vizsgáló és itélő szeme elé: akkor hálára méltó, értékes szolgálatot tettek Magyarországnak.

Páris nagy napjáról tudósitónk alábbi táviratai számolnak be:

(Páris a Marsmezőn.)

Páris, április 14.

Ünnepi hangulat uralkodik mindenütt. A házak lobogódiszben pompáznak, hatalmas póznákon virág- és lombfüzérek szegélyezik az utcákat, amerre a köztársaság elnöke, a kormány, az idegen hatalmasságok képviselői és a meghivott vendégek fognak felvonulni a kiállitás megnyitására. Különösen pompázns a *rue de la Paix* diszitése.

Ragyogóan süt a nap. Föllélegzik egész Páris. Mindenki remegett, hogy az ünnepet el fogja mosni az eső.

A mellékutcák kihaltak. A lakosság már korán reggel megindult a Champs Elységesre és a Marsmezőre. Egész Páris ott volt már déltájban, a városban senki sem maradt.

A hivatalos programm délután kettőre tüzte ki a megnyitás ünnepét.

(A vendégek megérkezése.)

A gépek csarnoka előtt délben kezdődött a kocsik felvonulása. Ezen a térségen beláthatatlan embertömeg hullámzik, amely eljött megbámulni a *tizennégyezer meghivott vendég* érkezését. Bábeli nyelvzavar uralkodik itt. A világ minden nyelvén beszélnek a kiváncsiak, akik eljöttek a szélrózsa minden irányából, hogy jelen legyenek a nagy ünnepen. Már mozogni is alig lehet ezen a hatalmas területen, de azért egyre özönlik a nép a gépcsarnok felé. Az utcák két oldalán lovas őrség állott fel, hogy a kocsik felvonulása idején fenntartsa a rendet.

Elsőnek jött fényes kisérettel *Deschanel*, a képviselőház elnöke és *Fallières*, a szenátus elnöke, diszhintóban. Lovas gárdisták vágtáltak elül és a kocsik mögött. Majd következett a városi tanács feje, aztán a Szajna-departement prefektusa. *Lépine* rendőrfőnök fényes kisérettel; a katonai kormányzó, Páris érseke, a becsületrend nagykancellárja, valamennyien ragyogó diszhintóban, lovas hullajtárokkal. A temérdek kiváncsi nép nagyon megbámulta a semmitőszéki birákat, akik biborpiros talárban jöttek.

Egy órára járt az idő. Most már egyre-másra robogtak elő a fogatok a hivatalos személyiségekkel. A semmitőszék tagjai után egy sorban vonultak fel az akadémikusok, pálmahimzésü frakkban.

Mikor *Millerand* kereskedelmi miniszter kocsija érkezett, megmozdult a rengeteg sokaság. Mindenki látni akarta a kereskedelmi minisztert, akire ma fontos szerep vár az ünnepi ceremóniák között: *Millerand* fogja fogadni az elnököt a bejáratnál, aztán ő fogja bevezetni a gépcsarnokba. A kereskedelmi miniszter sietve kiszállott s egyenesen a pavillonba ment megnézni, rendben van-e minden. Már ott volt volt a gépcsarnokban *Piquard*, a kiállitás főbiztosa, aki a kereskedelmi minisztert az elfogadóterembe kisérte.

Időközben a tribünökön elhelyezkedtek az idegen hatalmak képviselői. Ausztria és Magyarország hivatalos képviselőit és kiállitási biztosait az a kitüntetés érte, hogy mindjárt az elnöki emelvény mellett, *Loubet* karszékétől balra jelöltek ki számukra helyet. A magyar urak pompas diszmagyar öltönyeit nagyon megbámulták.

(Loubet fogadása.)

Két óra tájban megperdültek a dobok és felharsantak a trombiták. A temérdek nép előre tódult. *Jön az elnök!* hallatszott a térségen mindenfelé. Fölzendült az induló, peregtek a dobok, zugtak a harsonák, amikor előrobogtak a diszhintók *Loubet* elnökkel és a kormány valamennyi tagjával. Csak *Gallifet* hadügyminiszter nem jött el, mert egy hét óta köszvény bántja a ballábát, tegnap pedig meghült és *tüdőgyuladást* kapott. Az orvosok komolynak mondják a hadügyminiszter állapotát.

Millerand kereskedelmi miniszter sem volt a kormány tagjai között, ő már előbb érkezett a kiállitás területére.

Loubet frakkban volt a becsületrend nagykeresztjével. Az elnök mellett, a dusan aranyozott diszhintóban, amely erre az alkalomra készült, *Waldeck-Rousseau* miniszterelnök, szemközt vele *Baikout* tábornok, az elnök katonai irodájának főnöke, ültek. A miniszterek a következő négy hintóban foglaltak helyet.

— Éljen a köztársaság!

— Éljen *Loubet*! — hangzott a nagy térségen sok ezer torokból. Messze, a Mars-mezőről visszhangzott, morajlott:

— Éljen a köztársaság!

— Éljen *Loubet*!

Megdördültek az ágyuk. *Loubet* felkelt a kocsiban s állva nézett el a temérdek rivalgó, ujongó, kendőket, kalapokat lengető sokaság felett. Aztán leszállott s fogadta a kereskedelmi miniszter és a kiállitási biztosok üdvözlését, akik elébe járultak. A hatalmas csarnok karzatán és erkélyein elhelyezett ének- és zenekarok rázenditettek a *Marseillaise*re. Az ágyuk dörögtek, a körül hömpölygő nép zugva éljenzett.

Loubet a kereskedelmi miniszterrel, a kiállitási biztosokkal, az idegen államok képviselőivel s a kormány tagjaival befelé indult. Az épülőben levő pavillonok faállványain az ünneplőbe öltözött munkások is belevegyültek az örömrivalgásba:

— Éljen Loubet! Éljen a munka!

Az elnök már felért a tribünre. Az első karosszéken helyet foglalt, tőle jobbra *Fallières*, a szenátus elnöke, balra *Deschanel*, a képviselőház elnöke, mögötte *Waldeck-Rousseau* miniszterelnök és a kormány tagjai. *Fallières* mögött a nagykövetek, élükön gróf *Münster*rel foglaltak helyet.

A *Marseillaise* utolsó akkordjai elhangzottak. Ekkor felkelt *Millerand* kereskedelmi miniszter, hogy elmondja üdvözlő beszédét. A hatalmas csarnokban elveszett a hangja, hiába erőltette meg magát, csak néha-néha értették meg a szavát a távolabb állók. A beszédet minduntalan megszakitotta a felzugó tetszészaj.

A *kereskedelmi miniszter* köszönetet mondott *Picard* kiállitási biztosnak és munkatársainak, valamint a kiállitáson képviselt államok fejeinek. Azután arra a haladásra mutatott, amelyet az emberiség az ipar és a tudomány terén évszázadok óta elért. *A gép a világ királya lett*, — ugymond. Munkásokat pótol és segédeket csinál most belőlük. Még a halál is meghátrál az emberi elme diadalutja előtt. A sebészet és gyógyászat, hála Pasteur géniejének, mind előbbre halad. De még egy nagy szolgálatot tesz a tudomány az emberiségnek, amidőn feltárja előtte az emberi társadalom anyagi és erkölcsi nagyságának a titkát, amelyet ezzel az egy szóval fejezek ki: *szolidaritás*. A különféle szindikátusok és egyesületek, amelyeknek az a rendeltetése, hogy az egyéni gyöngeséget ellentállásra képes egésszé foglalják össze, mind megannyi bizonyitékai az emberi szolidaritásnak. Ez a szolidaritás enyhiteni törekszik a minden nemzet kebelében fennálló kiáltó egyenetlenségeket, melyek a természetből, vagy a szociális regimből eredtek. Valóságos testvériességével egyesiteni akarja azokat, akik egy népnek a gyermekei. E szolidaritás hatásai nem állanak meg az egyes érdekek, eszmék és érzelmek hátárainál, hanem egybe nőnek és egybe füződnek az egész földön egy jótéteményeket széthintő egésszé, amely már most látni enged egy uj korszakot, amelynek első határjelét csak nemrég tüzte le *a hágai konferenciára vezetett jenkölt kezdeményezés*. A nemzetközi viszonyokat talán még szorosabbra füzik e szolidaritásnak a hatásai. Remélhetjük és hihetjük, hogy eljön az a nap, amelyen a világ csak a békés gyümölcsöző versenyt és a munka diadalmas küzdelmeit fogja elismerni. Munka, felszabaditó és gyümölcsöző munka, te nemesitsz és vigasztalsz, a te lépteid nyomán eltünik a tudatlanság és elmenekül a rossz. Te szabaditod fel az emberiséget a szolgaságból, a sötétség szertefoszlik és egy napon meg fog valósulni az eszmény és az igazság és a jóság teljes harmóniája.

Dörgő éljenzés fogadta az üdvözlést. Odakünn sok ezer ajakról hangzott:

— *Vive Loubet!*

— *Vive la république!*

(Az elnök megnyitó beszéde.)

Most felállott *Loubet*.

Kezében tartotta válaszának szövegét. Sokkal hangosabban hallatszott a szava mint a kereskedelmi miniszteré.

Loubet elnök a kiállitást a következő beszéddel nyitotta meg:

— Uraim! Mikor a francia köztársaság a kormányokat és a nemzeteket meghivta, hogy velünk részt vegyenek az emberi munka egyesitésében, nemcsak arra gondolt, hogy kiváló, látható versenyt támaszt és a Szajna partján felelevenitsen előkelőségének, udvariasságának és vendégszeretetének régi hirét. A mi becsvágyunk nagyobb volt. Végtelenül fölébe emelkedik a muló ünnepek dicsőségének. Franciaország eklatáns módon hozzá akart járulni ahhoz, hogy *a nemzetek között az egyetértés diadalra jusson*, abban a a tudatban, hogy ezzel a világ javára dolgozik e dicső század mesgyéjén, amelynek a *tévedéseken és gyülölködésen való diadala tökéletlen maradt ugyan*, de mely a haladásban való örökké való hitet hagyta reánk. A közgazdaság termékei, melyek ezt a nagy teret betöltik, nem arra tanitanak-e bennünket, hogy minden egyes állam individuális törekvéseit megismerjük, a művészetben tökélyre jussunk és az emberi közösség érzetében éljünk? A közgazdaság termékei adják meg ennek a kiállitásnak leglényegesebb jellegét, ennek a kiállitásnak, mely pompája mellett a kölcsönös okulás gazdag iskolája lesz. E mellett — kell-e még mondanom is? — nem feledkeztünk meg sem a tudomány felfedezéseiről, sem a művészet és az ipar kiváló müveiről, *de amazokban látjuk a civilizáció csucspontját* és müvünknek létjogosultságát. Kétségkivül nincsen csodálatra méltóbb látvány annál, midőn az ész a fizikai világ erőit megfékezi és a természetet nem is sejtett kombinációk.

alá hajtja, melyekből nyereség származik jólétünkre és esztétikai gyönyörüségünkre. De épp ugy, amiképp a lángelme uralkodik a holt anyagon, épp ugy maga is alá van vetve az igazságnak és a jóságnak. A szépnek legmagasztosabb alakja nem az, amely kézi katalogusban számokkal felsorolható; megvalósulva csak akkor látja azt az erkölcsi öntudat, ha különböző magasabb szellemi erők egyesülnek törekvéseikben mint ahogy csarnokaink gépei munkájukat egy nagy hajtóerő által egyesitik — és evvel kezdődik a *szolidaritás érzete*. Örömmel mondhatom el, hogy az összes kormányok tiszteletben tartják ezt a legfőbb törvényt és ez nem csekély eredménye lesz a jóban való nagy világversenynek. A kemény küzdelmek ellenére, melyek a népek közt az ipar, a kereskedelem és a gazdaság terén folynak, a népek első sorba helyezik oly eszközök kutatását, melyekkel a szenvedéseket csökkenteni lehet, a segitség szervezését, az erkölcs tanainak követelését és a munka biztositását.

Szivemből üdvözlöm azokat a kormányokat, amelyeknek részvétele nekünk becses, és most szivből üdvözlöm kiváló képviselőiket, akik a közös müben jeles munkatársaink voltak és akiknek nagy részük van annak sikerében. Nem szabad megfeledkeznem mérnökeinkről, müépitészeinkről, müvészeinkről, vállalkozóinkról és munkásainkról sem, akik egy kiváló férfiu vezetése alatt, a kinek a miniszter helyesen adózott dicséretével, teljes erejükből közremüködtek ez óriási mü számos nehézségének legyőzésében és azt a megállapitott órában teljes pompájában átadták nekünk.

Uraim! *A békés egyetértésnek és haladásnak* ez a müve, bármily muló legyen is dicsősége, nem lesz eredménytelen. A világ kormányainak békés találkozása nem marad gyümölcsök nélkül. Meg vagyok győződve, hogy bizonyos nagy eszmék folytonos hangoztatása révén, amely eszméktől a leáldozó évszázad visszhangzik, a XX-ik század valamivel több testvériséget fog mutatni legalább a nyomorral szemben és hogy talán már nemsokára jelentékeny ut lesz mögöttünk a munkának a jó érdekében való kihasználásában és az embernek az emberiséghez közelebb hozásában. Ez előjelek mellett és ebben a reményben az 1900. évi kiállitást megnyitottnak jelentem ki.

(A kiállitás megszemlélése.)

Az elnök beszéde után ujból felhangzott a *Marseillaise*. Közben felkelt a szertartásmester és az elnök előtt lépkedve megindult a kiállitás területére. Követték: *Loubet*, a miniszterek, a diplomaták, a kiállitási biztosok és a meghivottak. Sehol sem állott meg az elnök. Gyorsan ment a pavillonok között, hogy idejében érkezzék a Marsmezőre. Mikor a *magyar palota* előtt elhaladt, diszmagyaros urak *zugó éljenzéssel üdvözülték*. Az amerikai csoport alatt meghajtották előtte a zászlót.

Husz percig tartott, mig *Loubet* és kisérete az Eiffel-toronyhoz ért. Az alatt a zenekarok folyvást a *Marseillaiset* jaszottak, az épülő pavillonok faállványain a munkások egyre éljenzték és odakünn a térségen egetverő zugással felelt rá a sok ezernyi nép.

Az Avenue Nicolason át a Jena-hidhoz ment az elnök és a hivatalos vendégsereg. Ott hajóra szállottak. A kis flottilla lassan haladt felfelé a lobogó diszben álló paloták között.

A magyar csoport előtt megint *éljenzés fogadta az elnököt* és egy cigánybanda *magyar nótákat* huzott. A hajók a III. Sándor cár hidjához értek. Az elnök végig ment a hidon és ezzel felavatta azt.

A felszentelés után a menet elhaladt a Marsmezőn, a katonai zenekarok a *Marseillaiset* játszották, peregtek a dobok, harsogtak a trombiták, körüskörül éljenzett temérdek nép.

A kormány tagjai és a diplomaták elbucsuztak az elnöktől, ki *Waldeck-Rousseau*-val együtt felült a diszhintóra és visszahajtatott az Elyseébe.

Séta a kiállitáson.

Páris, április 16.

A legbizarrabb képe ma volt a kiállitásnak. A fesztes, ünnepélyes formalitások mögött a bőrkötényes munkások, akik lázasan dolgoznak, hogy a kiállitás minél előbb készen álljon. A kalapácsütések zaja, a forró vasak sistergése megalkotja a munka harmónikus lármáját. A legtöbb munkás *Palais de la Femme*nél dolgozik. Éjjel sem szünetel itt a munka.

A *clou*ról már nem vitáznak. Most már mindenki látja és tudja, hogy sok-sok szenzációja lesz a kiállitásnak. Az első sétám alkalmával, mikor még alig bontakozott ki a kiállitás képe, nekem a *Nouvelle Avenue* tetszett legjobban. És ma megerősödött ez az impresszióm. Nagy, hatalmas ut ez, imponáló nemcsak a méreteiben, hanem a részleteiben is.

A *Grand Palais* előtt megálltam. Valaki figyelmeztet, hogy nézzem meg, milyen finoman bánnak a munkások itt a csomagokkal.

— Persze a milliós képek! A mesterek alkotásai!

Bent még meglehetős nagy a rendetlenség. Az egyes nemzetek kiállitásait rendezik, a képeket fölaggatják, aztán megint leveszik, mert a világitás nem megfelelő. A világ legelső mesterei vannak itt együtt. A különféle iskolák, a különböző nemzeti sajátosságok a müvészetben: mind előtünnek.

Roppant stilszerü a palota külső disze. Gallyakkal és virágokkal ékesitik föl a müvészetek palotáját. Körülötte csupa törpe fáczska cserepekben.

Az egyes nemzetek pavillonjairól elfogultság nélkül nem mondhatok kritikát most, mikor hirtelenében átröpülök a kiállitást. Érdekességeket itt is, ott is fölfedez az ember, de hogy értékesek-e ezek az érdekességek, az kérdéses. A magyar pavillon szép. Néhány párisi barátommal beszéltem, nekik is tetszett. Nem mondok optimista véleményt, ha megjósolom, hogy Bálint és Jámbor nevét meg fogják tanulni helyesen kiejteni a franciák. Ami bizony már siker, mert bennünket nem nagyon kényeztetett még el a külföld sikerek tekintetében.

Impresszióim közül leginkább előtolakodik a finnek pavillonja. Finnország épülete roppant érdekes. De aligha az érdekessége az, ami megkapja a szemlélőt. Finnország sorsa jut eszébe mindenkinek, aki a furcsa tornyu, fafödeles épületet meglátja. Még külön áll ez a kis épület, tehát a finn nép még most külön birodalom. De vajon meddig lesz?...

Csupa mozgalom, csupa élet egyébként a kiállitás. Nem a normális lüktetése a nagy városnak, hanem a hatványozott életmüködése. A reklámok ezerféle raffinériája nélkül is nagy napokra lehetett volna kilátása Párisnak, de a reklám mindenütt leleményes és igy csak sokszorozni fogja a kiállitás szenzációit.

Magyarország kiállitása.

Páris, április 14.

Az ünnepélyek csarnokától pár száz lépésnyire esik a magyar osztálynak gépgyártási és villamossági csoportja. A magyarok nagy erőfeszitéssel éjjel-nappal dolgoztak, hogy elkészüljenek s meg is van az az elégtételük, hogy *Loubet* elnök mai körutjában egyetlen csoport volt az egész kiállitásban, amely berendezve s lobogódiszt öltve teljesen elkészülve várta. Az elnököt *Lukács* Béla kormánybiztos, *Miklós* Ödön kormánybiztosi helyettes, gróf *Széchényi* Béla és gróf *Zichy* Jenő a történelmi kiállitás elnökei kisérték körut aban. A jelzett csoportok belaratanal magyar diszrunas urak sorolat alliva, harsány éljenzéssel üdvözöltek a köztársaság elnökét. Innen a magyar urak *Loubet* elnök kiséretét megkerülve, a magyar pavillonhoz haltattak, bevarva az elnök hajóját, melyet a Rákóczy-indulóval és a Marseillaise-szel, magyar és francia zászlók lobogtatásával fogadtak.

A Szajna partján levő több száz fönyi közönség éljenzéseire figyelmessé teve. *Lukács* Béla kormánybiztos, ki a köztársaság elnökét hajóján kisérte, a magyar pavillon előtt Magyarország nevében üdvözölte az elnököt. *Loubet*nek látható jól esett a magyarok figyelme és élénken és szivélyesen viszonozta a parton álló magyarok köszöntését. A magyar kiállitási csoportok berendezése a legelőhaladottabb, ezt mindenki elismeri. A közönség már holnaptól kezdve megtekintheti. A villamossági, erdészeti, vadaszati, kulturai, közoktatási és a földmivelési csoporttal kivülünk egy állam sem készült el. A magyarok élénk részvétele es munkassága a kiállitási munkában sok rokonszenvet kelt Párisban. Az ünnepélyek csarnokában, a mikor Loubet megnyitot nak nyilvánitotta a kiállitást, magyar diszben jelen voltak: Lukács Béla, Miklós Odon, gróf Széchenyi Béla, gróf Zichy Jenő, gróf Esterházy Mihály, Szalay Imre, Rath György, Kazy Mihály kamarás, Radisich Jenő, Navay Aladár, Földváry József, Kövesdy Béla, Koós Jenő, Boros Samu, Bálint és Jambor, Fittler Kamill, baró Malcomes Gyula, Légrády Károly, Czobor Béla, Szabó Sándor, Erődi Béla, Rejtő Sándor, Zapori Regenhardt, György Árpád udvari levéltáros, Hutyra Ferenc tanár, a főváros részéről Almády Géza, Wagner Jenő, Szádeczky Lajos, Szendrey János, Melichar Kálmán, Borostyani Nándor, Borchy György és neje, Miklós Ödönné, gróf Széchenyi Hanna, Ráth Györgyné, Légrády Mariska, Hutyráné és Wagner Jenőné. A kormánybiztos holnap dinére meghivta a kiállitás rendezésében közremüködött magyar előkelőségeket.

A háboru.

Budapest, április 14.

A haretér érdekes pontja most *Wepener*, ahol *Dalyeky* ezredes már jó néhány nap óta sikeresen tartja magát az ostromló boerok ellenében. Csapata két szakasz kaffer lövészből, egy század lovasitott gyalogságból és egy szakasz lovasitott fokföldi lövészből, mindössze körülbelül 500 emberből áll. A csapatnak van két tizenötfontos, meg két tizenkétfontos tengerészágyuja, egy Hotchkiss-ágyuja, meg egy hétfontos ágyuja. Brabant tábornok a parancsnoka annak a hadosztálynak, amelyhez ez a csapat tartozik s amely Aliwal-Northban áll. A hadosztály meglehetősen jelentékeny, bár éppen nem egyöntetü haderő. Az utóbbi napokban mintegy 500 fönyi segédcsapat érkezett a tábornokhoz, aki állitólag azt tervezi, hogy a 90 angol mérföldnyire eső Wepener felszabaditására indul. Ezt következtetik legalább abból, hogy Lord Kitchener legutóbb Aliwal-Northban volt.

Aggasztó hirt közöl az angolokra nézve Fokvárosból a *Daily News*.

A Fokgyarmat délnyugati részében ugyanis az ottani hollandus farmerek közt olyan izgatottság mutatkozik, amely rosszat jelent. Különösen erős az izgatottság a caledoni és zwellendami kerületekben, ahol a hollandusok többsége csak a kellő pillanatot lesi, hogy kitüzze a fölkelés zászlaját. Ez a fölkelés komolyan veszélyeztetné a Fokvárosból De Aaron és Norwalsponton át Oranjeba vezető vasuti fővonalat, melynek az őrzése most 15,000 emberét köti le az angol haderőnek.

Mai táviratainak a következők:

Milano, április 14.

A transvaali küldöttség tegnap késő estig tanácskozott *Leyds* brüsszeli ügyvivővel. A küldöttség jövő szerdán Hágába utazik. Utasitásait valószinüleg csak Berlinben fogják közzétenni.

Simonstown, április 14.

Harminc transvaali foglyot ma Fokvárosba küldtek, ahonnan szent Ilona-szigetére viszik őket. Hir szerint a transvaali foglyokat mind szent Ilona szigetére küldik.

London, április 14.

A *Daily News*nak jelentik Fokvárosból 12-iki kelettel: A délnyugati kerületekben, nevezetesen Swellendanban és Caledonban lakó németalföldi farmerek magatartása komoly aggodalmat okoz. Egy tekintélyes németalföldi farmer kijelentette, hogy az ő kerületében a hollandusok többsége *csak kedvező alkalomra vár, hogy föllázadjon*. Neki magának ötszáz ember részére vannak Mauser-fegyverei és lövőszerei.

London, április 14.

A *Times*nak jelentik Johannesbergből tegnapi kelettel: A boeroknak, akik Wepenernél *Dalgety* ezredes csapatait körülzárva tartják, több ezer emberök, nyolc ágyujok és két Maxim-ágyujok van. Az angol csapatok hétfőn és kedden éjjel vitézül ellentálltak a boerok támadásának. Csütörtökön szakadatlanul folyt ágyuk és puskák tüze. Az angolok biznak benne, hogy sikerül minden támadást visszaverniök. Elelemmel bőven el vannak látva.

Brüsszel, április 14.

A boerok küldöttsége holnap este ide érkezik és egyenesen Hágába utazik. Onnan Berlinbe és Pétervárra megy a küldöttség. Rómában a küldöttség hivatalosan nem érintkezett a kormánnyal, csak éppen *Visconti-Venosta* fogadta a deputációt, még pedig nagyon hidegen.

Köln, április 14.

A *Kölnische Zeitung*nak táviratoznak Londonból, hogy a *Bloemfontein*ban levő összes haditudósitók enyhiteni és csillapitani iparkodnak azokat az aggodalmakat, amelyek egész Angliában elterjedtek, Oranje állam sorsa és az ott lévő csapatok helyzete miatt. Egybehangzóan jelentik, hogy a kilátások biztatók.

EDLACH gyógyintézet
Alsó-Ausztria, 15 percnyire Paverbachtól. Tulajdonos: Dr. Konried. Gyönyörü, napos, széltől óvott fekvésben, 600 m. mag. a tenger szine fölött. Teljes vizgyógymód. — Intézet gyógytorna számára. — Összes diéta-kurák. — Legnagyobb kényelem. — Villamos világitás. — Egész éven át nyitva. — Edlachi városközi telefon 2. sz.
Prospektussal és értesitéssel szolgál az igazgatóság.

London, április 14.

A *Daily News* közli: Messze elágazó *összeesküvést* fedeztek fel a boerok közt a fokföldi gyarmatok délkeleti vidékén. Az összeesküvők Mauser-puskákkal vannak felfegyverezve és csak az alkalmat várják a fölkelésre.

HIREK.

Husvét.

A márványból épült bazilikák égig érő csucsán, szinaranyból vert keresztek csillogásában van kihirdetve az eszme feltámadása. S zugnak a harangok. . . .

Odalent az uteán ünnepi menetek járnak, sétáló emberek, mosolygósak, jókedvüek. A tavasz, az ébredés és a megujulás nagyszerü költészete árad szét a fákból, a korai virágokkal ékes ablakokból. Ma senki sem éhes és ma senki sem szenved. Ünnep van a világon, a megmaradás, a tovább élés ünnepe, az élet és soha el nem mulás igéretének ünnepe.

Föltámadunk! Ezt zugják a harangok. Föltámadunk, ezt igérte a hófehér ruhába öltözött asszonyok mosolygása, ezt az ünnepi rongyba bujtatott koldusok szomoru arca.

Nagy igéretek, nagy fogadalmak, nagy szerelmek áradnak szerteszét az emberek szeméből, az emberek mosolygásából. Élni fogunk s szeretni fogunk téged, őt és mindenkit. Nem lesz közöttünk gyilkos visszavonás, háboru és emberirtás. Nem lesz közöttünk szegény és éhező, nem lesz senki rossz, nem lesz irigy és vetélkedő. Az élet, a megujulás, a feltámadás napján igérjük ezt itt. Itt a márványból épült bazilikák alatt, husvéti harangok zugása között . . .

Még nem hiszem.

Csodálatos az, hogy én, az árva, sohase gondolok arra, hogy valaha találkozni fogok az apámmal. Miesoda derék, nagyszivü uri ember volt pedig — mondják. Én nem tudom. Tiz esztendős gyerek voltam, amikor meghalt s a halál és a gyász befejezte közöttünk a viszonyt. Hazudnék, ha azt mondanám, hogy nagyon sokat gondolok reá, inkább csak az eszembe ötlik néha és ilyenkor nagyon elszomorit az, hogy nem ismertem. — Emlékszem, hogy öreg katonatisztek fehérkesztyüs kézzel az arcom simogatták s azzal biztattak: — derék ember légy, amilyen apád. — Megtörténhetik, hogy ha modellt választanék magamnak ahhoz, hogy milyen derék ember legyek, hozzásimulnék. — Es nem ismerem. Ő se ismert engem. Meghalt, elmultunk egymásnak.

Még meghalt valakim azóta, hogy elszomorit a halál. (A gyerek tudniillik — akárhogyan is bele akarják beszélni — nem tudja komolyan venni azt, hogy valakit egyszerre csak elvisznek. Sőt mulattatják a ceremóniák. A nagyapám ravatalos-szobáját a fejemen papiros csákóval s kezemben bádogkarddal őriztem.) Mondom, amióta érzem a veszteséget, meghalt még valakim. Egy nagyon okos, müvelt bátyám. Volt neki talán három diplomája is, nagy tudása, energiája. De valamiről elfelejtkezett, ami neki nem igen volt fontos. Engem nem kötözött magához semmiféle szállal. Messze volt, az ócsesével, a gyerekkel nem sokat törődött s meghalt. Nincs a szivem köből — s alig emlékszem reá. És ha arról van szó, hogy majd valahol találkozunk azzal, akit itt szerettünk, nem reá gondolok.

Egyáltalában senkire. Barátom nem igen volt, ellenségem se, akivel jól esnék még egyszer verekedni. Szeretőm se olyan, akire gondolnék még. Másnak se szeretek hazudni, de magamat csalni még nagyobb ostobaság volna. Azt látom mindenben, hogy kicsik vagyunk, semmivel se nagyobbak, mint a hangya és semmivel se hosszabb életüek, mint a pipacs. A fizikumunk mindenesetre csodálatosan tökéletes, mig rendben dolgozik, de ez még nem ok arra, hogy ez a mienknél mérhetetlenül tökéletesebb fizikum, ami a mindenség, kivételes koncessziókat engedélyezzen nekünk. Mindennek van vége, nekünk nincs. Minden elmulik, mi nem. Előttem a gyertya, ahogy végigégett s végigégek én is, mi mind. Hallottam én is egyet s mást az anyageseréről, értem a csodálatosan emberi nagy poézist, amivel a vigasztalásunkra verset irtak a bibliába — de abban se hiszek és emezt is csak bámulom. Én hála Istennek még nem vagyok rászorulva arra, hogy belekapaszkodjam a reménységre.

A magam számára éppen csak ettől az élettől kérek valamit — s akiket szeretek, körülöttem vannak.

Majd egyszer azonban megfog engem is a misztérium. Ha valakimet ezen a földön már hiába keresem, fölsóvárgok majd én is az idegen világba.

(Th.)

Budapest, április 14.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Március 31-én uj előfize és nyilt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megujításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Lapunk legközelebbi száma a kettős ünnepek miatt kedden reggel jelenik meg.**

— **Husvéti számunk.** A *Budapesti Napló* husvéti száma *negyvenhat* oldalon kedveskedik érdekesnél érdekesebb olvasnivalóval közönségének. Ünnepi mellékletünkön *Abrányi* Emil hatalmas verse, *a Keresztény vér* az első olvasmány. *Berzeviczy* Albert *Subiaco* cimen az ő nagy tudásával s előkelő stiljében olaszországi utirajzot irt lapunknak. *Thury* Zoltán érdekes mesével, drámai erővel megirt novellát ad: *Karam tanár ur* a cime. *Fekár* Gyula folytatja *Másvilági történeteit*, amelyek elseje szokatlan témájával s mindenkit izgató problémájával nagy feltünést keltett. *Lyka* Károly az *Idétlenségek kiállításáról* ir, sürgeti ennek a modern ötletnek megvalósitását. *Huszár* Vilmos érdekesen reprodukálja *Brandes* György néhány magvas nyilatkozatát. *Molnár* Ferenc pompás novellát irt *A bunda* cimmel. *Lux* Terka poétikus meséje az *Idegen ismerős* következik ezután. *Hajdu* Miklós a *Bibliás bolt csodájáról* ir fantasztikus husvéti mesét; *Irsai* Arthurné, a kiváló orvostanár felesége *Lindh Marcelláról* eseveg egy mese keretében, idősb *Abrányi* Kornél pedig Mascagninak a *Budapesti Napló*ban megjelent cikkét fejtegeti zene-esztétikai szempontból. *Telekes* Béla pompás forditásban adja Kleist *Penthesilea* cimü tragédiájának egy részletét. — A novellák és cikkek közt kisebb-nagyobb versek vannak: *Gergely* István finoman kidolgozott Uhland-forditásai, *Latzkó* Andor hangulatos költeménye, *Herczeg* János, *Rózsa* Miklós, *Feleki* Sándor és *Fáy* Nándor versei.

Főlapunk vezércikkét ifjabb *Abrányi* Kornél, a kiváló publicista irta, tárcája *Papp* Dánielnek, a nagystilü elbeszélőnek tollából került ki. Szinházi rovatunk élén *Jászai* Mari asszony remek kis cikket ir a vigszinházbeli Phaedráról. *Márkus* József *Az ón kappanom* cimen kedves reminiszcenciát mond el. *Clair* Vilmos a francia párbajkodex reformjáról ir szakszerüen.

A Szinek az orvostudományban gyüjtőcim alatt három kiváló szaktudósunk ir. És pedig *a szines szaglásról* dr. *Némai* József, *a szines látásról* dr. *Mohr* Mihály, és *a szines idegességről* dr. *Oláh* Gusztáv.

Az ünnepi mellékleten kivül egy másik, nyolcoldalas mellékletet is adunk, amelynek tartalma: *Móka* bácsi meséje. — Különfélék. — Regény. — Közgazdaság.

A napi eseményeket felölelő sok érdekes cikken, közlésen, a lap rendes rovatain kivül ezekkel az ajándékokkal kopogtat be a *Budapesti Napló* olvasóihoz. Fogadják szivesen — amilyen szivesen adja.

— **A gmundeni fejedelmi nász.** A linzi *Volksblatt* értesitése szerint a cumberlandi herceg leányának esküvőjén, mely augusztus közepén lesz Gmundenben, a következő fejedelmek lesznek jelen: *Ferenc József* király, *Vilmos* német császár, az *orosz* cár, a *görög* király, a *dán* király és a *walesi* herceg.

— **Ünnepi istentiszteletek.** Nagy ünnepséggel ülték meg nagyszombat napját a budavári Mátyás-templomban. Az oltári szentséget — miután tegnap este hét órakor csendben a lorettói kápolnába helyezték, ma reggel hat órakor sirba tették. Hét órakor volt a tüz, a Krisztus sebeit jelentő gerezdek, valamint a husvéti gyertya és keresztviz megszentelése. Kilenc órakor tartották meg az ünnepi nagymisét, amelyen a szertartást dr. *Nemes* Antal budavári apátplébános végezte. A templomi kar *Beliczay* F-dur miséjét adta elő őrvendetes Allelujával s Magnificattal. — A bécsi Burg-templomban celebrált misén jelen volt a király, továbbá Ferenc Ferdinánd, Ottó, Ferdinánd Károly, Lajos Viktor, Lipót Ferdinánd, Péter Ferdinánd, Lipót Szalvátor és Ferenc Szalvator főhercegek.

Husvét vasárnapján délelőtt kilenc órakor a IV. Deák-téri evangélikus templomban istentisztelet tartanak. Az egyházi beszédet *Schranz* János mondja. Tiz órakor a szív-utcai iskolában *Kaczián* János, a murányi-utcai iskolában *Majba* Vilmos, az erdélyi-utcai iskolában *Klaár* Fülöp, a bánya-téri iskolában *Menyhárd* Frigyes mond egyházi beszédet. A Deák-téri templomban tizenegy órakor egyházi beszédet mond *Horváth* Sándor, délután három órakor a mester-utcai iskolában lesz egyházi beszéd, amelyet *Sass* Béla mond.

— **Széll Kálmán a kertészeti tanintézetben.** *Széll* Kálmán miniszterelnök ma délután meglátogatta családjával a gellérthegyi kertészeti tanintézetet, ahol *Molnár* István min. biztos és *Angyal* Dezső igazgató kalauzolása mellett megtekintette az intézet arboretumát, szőlőjét, gyümölcsöskertjét és az intézet gyüjteményeit. Körüibelül két órát töltött a miniszterelnök az intézet telepén és távozásakor a látottak felett elismerését fejezte ki és kilátásba helyezte, hogy ezt a szép és tanulságos intézetet még többször is meg fogja látogatni.

— **Ráth Mór.** Magyarország irodalomtörténete nagyon hiányos lenne, ha nem volna följegyezve bele a név. Az irásból csak akkor lesz irodalom, ha gondjaiba veszi a boltos és olyan boltos, aki érti a dolgát. Ráth Mór ezek közé tartozott a maga idejében. Csupa nagy irodalmi vállalkozásra nyomtatta rá a nevét, valósággal gondviselője volt a magyar irodalomnak, persze ugy, hogy maga se vallotta kárát. Amikor aztán már nem lett annyira idegen a magyarnak a könyv, vásárolni kezdték, agilisabb, élelmesebb konkurrensek vették körül a Gizella-téri könyves boltot s a kis irodalmi szalon, amelyben annak idején sürün megfordult Deák Ferenc tekintetes ur is, meg Eötvös József is, — lassankint kiment a divatból s csendes, nyugodalmas, régi módis üzlet lett a Ráth Móré. Ő maga már régen kivonult belőle, elaggott, elvesztette a rugékonyságát is meg a kedvét is s inkább csak tiszteletre méltó emlék lett a mában a tegnapról. Ma aztán ujra hirt olvasunk róla és pedig a hivatalos lapban. Annak pedig csak az első oldalára nyomtatnak kellemes dolgokat. Gondnokság alá helyezte az öreg urat a budapesti törvényszék — elmebetegség miatt.

— **Mátyás király szobra.** Kolozsvár törvényhatóságának szakbizottságai tegnap este a Mátyás-szobor leleplezésének ügyében üléseztek. Az összel tartandó leleplezési ünnepélyre a város a királyt is meghivja és az országos jellegü ünnepély rendezésére irodalmi, diszitő és más bizottságokat küldött ki. A leleplezéssel egyidejüleg főuri bandériumot és fekete sereget szerveznek, diszalbumot adnak ki és fényes bált rendeznek, amelyen a Felség jelenlétében magyar táncokat magyar diszruhában mutatnak be. Fadrusz János jelenleg Kolozsvárt időzik, hogy a szobor alapzatának a munkálatai iránt intézkedjék.

— **Alapitvány.** A *Deák* Ferenc szabadkőmüvespáholy a Nemzeti Zenedében 210 koronás alapitványt tett.

— **Az uj Sorbonne ünnepe.** Mint Párisból jelentik, az uj Sorbonne felavatási ünnepélye a francia köztársasági elnök elnöklete alatt julius hóban fog megtartatni. A francia egyetemi tanulók ez ünnepélyre a külföldi egyetemi hallgatókat is meghivják.

Szabadalmakat Értékesitő Vállalat
Budapest. VII., Erzsébet-körut 17. szám.
Kiszközöl szabadalmakat, financiroz találmányokat és belajstromoz védjegyeket és mustrákat. Felvilágositás diitalan.

— **Finnországnak gyászolni nem szabad.** A finnek nagyon szerették III. Sándor cárt. Épségben tartotta a jogaikat, nem bántotta az alkotmányukat, szóval: — nem vette el tőlük azt, ami az övék volt s az óriás orosz birodalom szomszédságában már ez is elég arra, hogy áldják a hatalmas ur emlékét a finn alattvalók. Halála után rögtön országos gyüjtést inditottak a szobrára. A pénz hirtelen együtt volt, elkészült a szobor is, éppen csak az a baj, hogy nem szabad felállitani. A hatóságok ugyanis gyanus dolgokat fedeztek fel a szobron. A cár lábainál egy Finnországot szimbolizáló nőalak áll és sir. — Miért sir? A cárt siratja? Hiszen él a cár. Vagy éppen azt a cárt siratja? Ez már baj, mert ez tüntetés a meghalt cézár fia ellen, Diktum-faktum: — az elhunyt cár fia nevében tilos siratni az — apát.

— **Ujságirók és kiadók gyülése Pécsett.** A Vidéki Hirlapirók szövetsége és a Magyar Ujságkiadók országos szövetsége husvét hétfőjén Pécsett nagy gyülést tart. Előbbi szövetség közgyülésre, az utóbbi választmányi ülésre jön össze, mely alkalommal Pécs város közönsége nagyszabásu ünnepséggel fogadja a lerándulókat. Több mint százhusz ujságiró és kiadó jelentette be részvételét a pécsi ülésen az ország minden részéről. A Magyar Ujságkiadók Szövetsége *Zilahi* Simon elnöklésével, a M. H. O. Sz. *Kubinyi* Zsigmond elnöklete alatt fog üléseznl. Az ünnepély sorrendje a következő: Április 15-én este érkezés Pécsre, hol Majorossy Imre polgármester fogadja a szövetségeket. Kilenc órakor ismerkedési estély a Nemzeti Kaszinóban. Április 16-án reggel fél kilenc órakor összejövetel a Nemzeti Szinház előtt. Innen kivonulás fogatokon a Zsolnay-gyárba. Tiz órakor a M. U. K. szövetsége választmányi ülése a pécsi kereskedelmi és iparkamara tanácskozó termében. A V. H. O. Sz. a városháza disztermében tartja ülését. Tizenkét és egy óra között a pécsi dom megtekintése. Délután egy órakor társas ebéd a Vigadóban, melyet Pécs szab. királyi város közönsége ad a Vidéki Hirlapirók Országos Szövetsége és az Ujságkiadók Országos Szövetsége Pécsre érkező tagjainak tiszteletére. Délután fél 4 órakor fogatokon a város nevezetesebb épületeinek s kirándulő helyeinek megtekintése. Este fél 7 órakor látogatás a Littke-féle pezsgőborgyárban. Kilenc órakor összejövetel a Bedő Testvérek szecessziós sörözőjében. 11 órakor elutazás. A pécsi ülés előkészitésén különösen *Lenkei* Lajos és *Pleininger* Ferenc lapszerkesztők és *Nagy* Sándor az Ujságkiadók szövetségének alelnöke fáradoznak. A város által adandó ebéden jelen lesznek *Aidinger* János, *Kardoss* Kálmán és *Vészi* József országgyülési képviselők, továbbá a város előkelő társadalmából igen számosan. Mindkét szövetség fontos ügyeket fog tárgyalni.

— **A római zarándoklat.** A magyar nemzeti zarándoklatra eddig ezernél többen jelentkeztek, akiknek megfelelő számu különvonat fog a rendelkezésükre állani. A zarándoklat a szent esztendő s a magyar katolicizmus 900 éves jubileuma alkalmából indul Rómába a hercegprimás és több mint tiz püspök vezetése mellett. A zarándoklatot a püspöki kar megbizásából a magyar katolikusok római zarándoklatát rendező bizottság irodája (Budapest, I. Krisztinavárosi plébánia-épület) szervezi. Az iroda még minden osztályra elfogad jelentkezéseket s különösen kéri a zarándoktársakat, hogy a jelentkező lapokat kellőleg kitöltve minél előbb küldjék be. Megjegyzendő, hogy a déli vasut bármelyik állomásán is fel lehet szállani a különvonatra, azonban az irodát idejekorán tudósitani kell róla. Továbbá sokan már előre elutaznak Rómába, akikkel a zarándokok száma legalább másfél ezerre emelkedik, ezeket pedig arra szólitja föl az iroda, hogy ha a magyar nemzeti zarándoklatnak számos, Rómában élvezhető kedvezményeiben akarnak részesülni, haladéktalanul értesitsek az irodát még Budapesten, bár az Rómában is permanens lesz. Kétségtelen, hogy ilyen nagyszabásu magyar zarándoklat még nem járt Rómában. Legutóbb különösen a főváros érdeklődése nyilatkozik meg impozánsan. A főváros legelőkelőbb hölgyei közül többen jelentkeztek.

— **Az interparlamentaris konferencia** előkészitő bizottsága április 19-én Brüsszelben ülést tart, melyben a magyar csoport részéről gróf *Apponyi* Albert és *Pázmándy* Dénes mennek el. Gróf *Apponyi* Albert ebben az ülésben fogja bejelenteni a magyar békebarát sajtószövetség megalakulását és hasonló szövetségek megalakitására fogja felszólitani a többi államok csoportjait is.

— **A magyar ipar elismerése.** Ferdinánd bolgár fejedelem *Brachfeld* F. császári és királyi udvari szállitó céget (Dorottya-utca 7.) bolgár udvari szállitóvá nevezte ki. Ennek a kiváló cégnek az érdeme, hogy a magyar divat- és fehérnemü iparcikkekkel még a külföldi uralkodók legmagasabb megelégedését is kivivjuk.

— **A tolnai selyemfonó-gyár megnyitása.** *Tolná*ról irják, hogy ott e hó 11-én nyitották meg az ottani, ujonnan épült selyemfonó-gyárat, amely arra van hivatva, hogy a Dunántul termelt selyemgubókat feldolgozza. Ez a harmadik selyemfonóda az országban és olyan nagyszabásu, hogy jóval felülmulja a pancsovai és ujvidéki gyárakat. A gyárépület a Duna partján emelkeyik és 200.000 forintba került, melyhez Tolna városa is bőkezü adománynyal járult, amennyiben ingyen telket, 13.000 forintot és kétszázezer téglát adott az épitéshez. Ez az áldozatkészség azonban bőven fog kamatozni, mert a gyárban naponkint 200—250 munkás kap foglalkozást. A 120 orsóra berendezett fonodában egyelőre olasz nők végzik a gombolyitást, akik be fogják tanitani a tolnai lányokat erre a mesterségre. A megnyitás a legnagyobb csendben ment végbe. Az egész vidékről összesereglett előkelőségnek *Bezerédj* Pál miniszteri meghatalmazott mutatta be a gyárat. A vármegye részéről *Dóry* alispán és *Simontsits* főjegyző voltak jelen. A gyár igazgatója *Stein* György.

— **A möllersdorfi rab.** A szépséges szőke hercegasszony szomoru lovagja keservesen raboskodik a möllersdorfi sáncok mögött, a hová a husvéti ünnep nagy keserüséget hozott neki. Megirtuk annak idején, hogy *Mattasich-Keglevich* főhadnagy a bécsi legfőbb katonai törvényszék elé perujitási kérvényt intézett, amelyben ujabb argumentumokat hozott föl amaz állitása mellett, hogy a váltóhamisitásokat nem ő követte el. Meg kell még emliteni, hogy *Fülöp* herceg, *Kóburg Lujza* férje, aki mindeddig kifogásolta a váltókat, a napokban kijelentette, hogy *az összes váltóadósságokat rendezni fogja.* Ámbátor a hercegnek ebben az elhatározásában implicite benne foglaltatik, hogy a váltókon feleségének aláirását nem tartja hamisnak, — *a bécsi legfőbb katonai törvényszék mégis elutasitotta Metternich Keglevich kérvényét azzal* a megokolással, hogy a *szökevénynek* minősitett főhadnagy büntetését (6 évi várfogság) első sorban *a katonai fegyelem megszegése miatt kapta.* Nyilvánvaló, hogy a katonai törvényszék ki akar térni a botránynak a perujitással járó megujitása elől.

Metternich-Keglevichről különben egy mostanság kiszabadult tiszti fogolytársa a következőket mondta el:

— A délceg *Mattasich-Keglevich*ből beteges külsejü, lesoványult ember lett. Sokszor napokig sem beszél társaival, akik egy asztalosmühelyben dolgoznak vele. Nem tudja megszokni a rabkosztot és már többször beteget jelentett, hogy kórházba kerüljön. Az orvos azonban egészségesnek mondotta mindig és továbbra is ugy élelmeztette, mint a többit. Élelmezése csak olyan, mint a többi, legénységi állományban szolgált katonai fegyencé: hetenkint négyszer kapnak hust főzelékkel. *Mattasich*nak a száma *1475.* Öltözéke fekete daróc, amely abban is különbözik a legénységi állományból kikerült fegyencek sárgásszürke darócruhájától, hogy Ferenc Józsefkabát szabásu. Ezt a ruhát a munkában könnyü fekete vászon zubbonynyal cserélik fel. Zárkája az óriási kiterjedésü fegyház első emeletén van 24. szám alatt, ahol 20 hasonló vétségü degradált tiszttel van egy nagy, közös, tágas szobában. *Blasius* ezredes fegyházparancsnok engedelmével látogatót is fogadhat minden második vasárnap délután egy órai időtartamra. Levelet gyakran ir megtörött özvegy édesanyjának, és Loboron lakó nevelő-atyjának. *Mattasich* ezideig folyton reménykedett abban, hogy tisztázhatja magát, de perujitó kérvényének visszautasitása igen megtörte. Egy hónapja körülbelül buskomorság vett rajta erőt, s aligha állja ki a még hátralévő 5 esztendei fogságot.

A szerencsétlen lovag keservesen fizeti meg azt a kis romantikát, amelyet a Riviera napos ege alatt és a Csernagora horvát népdalai között kék szemekről, szőke hajról álmodott.

— **Kitüntetés.** *Ferdinánd* bolgár fejedelem *Krempe* Jánosnak, a keleti pályaudvar állomásfőnökhelyettesének a bolgár koronás érdemkeresztet adományozta szolgálatai elismeréséül.

— **Adó-, illeték és egyéb jövedéki ügyekben** (bármennyire komplikáltak is azok) a legmegbizhatóbb tanácsot és utbaigazitást nyujt az *Adóügyi Szaklap.* Tessék mutatványszámot kérni.

— **Válasz a németeknek.** Ismeretes, hogy minő keményen támadták meg a német lapok — élükön a *Berliner Tagblatt*tal — *Brandes* Györgyöt, a miért ez a *Lipótvárosi Kaszinóban* tartott szabad előadása alkalmából nem a legnagyobb elragadtatás hangján nyilatkozott a német nyelvről. Ezekre a támadásokra válaszul a *kopenhágai Politiken* tegnapi számában a jeles dánus és többek között ezeket mondja:

— Nagyon csodálkozom azokon a kommentárokon, amelyeket a német lapok az én megjegyzésemhez füznek. Szóról-szóra ezeket mondtam Budapesten: A nyelv, amelyen szerencsém lesz önöket egy órácskát szórakoztatni, se nem az önöké, se nem az enyém. Nem is a kedvenc nyelve önöknek; enyém se. De ez az a nyelv, amelyen a legkönnyebben megérthetjük egymást. — Nem értem, hogy a német lapok ezeket a szavaimat sértőknek találhatják. Elvégre ismeretes, hogy sem a magyaroknak, se nekem nem a kedvenc-, nem az anyanyelvem a német; elvégre ebben a tényben aligha van valami bántó a német nyelvre nézve. Vagy talán még azt ohajtaná egynémely német ember, hogy a magyarok vagy a dánok kedvenc nyelvüknek tartsák a németet?! Bár megelégednének a német tekintélyek az északi Schleswigben annak a kijelentésével, hogy a dán nyelv nem az ő kedvenc nyelvük, — és egyébiránt pedig szépen békén hagynák a mi szegény anyanyelvünket! Hogyan örülnénk mi ekkor!

A német lapokat nem elégiti ki *Brandes*nek ez a nyilatkozata és tovább folytatják ellene a támadásokat. Szemére hányják a vendégszeretetet, amelyben részesitették; hát az különös tempó, amelynek méltánylására nincsen érzékünk! Továbbá kérdik tőle, hogy *minek adta ki hát németül irásamak javarészét?* Nos erre már Budapesten válaszolt *Brandes*, — és peddig ekként:

— Egy sort sem irtam életemben németül, de német kiadók, akik jogtalanul adták ki müveimet német forditásban, vagyont kerestek.

Hanem azért mégis haragszik a német; mekkora izléstelenség ebben a kicsinyességben és mekkora ősbrutalitás az igazságtalanságában!

— **Angol kirándulás Magyarországba.** A londoni *Cook és Fia* cég nagy kirándulást rendez Magyarországra. Beküldte nekünk agitáló füzetét, amelynek piros-fehér-zöld boritékán a *The Carpathians* cim olvasható. A kirándulók Londonból három csoportban: junius 20-ikán, julius 18-ikán és augusztus 15-ikén indulnak. Bécsben szállnak ki először, s hazánk következő pontjait látogatják meg: Pozsony, a csorbai tó, Pöstyén, Trencsén-Teplic, Tátrafüred, a poprádi tó, a dobsinai jégbarlang, az aggteleki cseppkőbarlang, Kassa, Budapest, Siófok, Balatonfüred.

— **Walsin-Esterházy.** A nemes őrnagy biografiájához adatokat gyüjtőknek ma a következő jellemző és kedves adattal szolgálhatunk. A Boulevard des Italiensen van Páris legelőkelőbb borbélyüzlete, ahol közönséges halandót meg sem borotválnak. Csupa diplomata, miniszter, magasrangu katonatiszt jár oda s a boldog Figaro, aki ott szépiti Páris előkelőit, a világ legudvariasabb Figarója. Mindenkit szeret, mindenkit tisztel s derüs világnézete olyan sok szinben pompázik, mint a frissen vert szappanhab. Ez az ember, aki egyébként telve van szeretettel, csak két emberre haragszik. A Siècle szerkesztőjére és Walsin-Esterházyra. Az elsőre azért, mert ő hozta oda a másodikat. Walsin ur tehát egy hétig mindennap megjelent a borbélyüzletben, megborotváltatta magát s aztán pénzt kért kölcsön a borbélytól. Végre is ötszáz frank adósságot csinált s aztán szépen megugrott. A borbély hiába kereste s hiába szidja még ma is.

Ez is adat. És jellemző.

— **Ezerkétszázhusz forint — egy magyar szóért.** Gazdag embernek gazdag a szerencséje; bebizonyitotta ezt az alagi versenyek harmadik napján herceg *Auersperg* Ferenc. A totalizatőrhöz ment a herceg — irja a *Sportélet* — hogy ötven forintot tegyen *Diváru.* A herceg nem tud magyarul, a ló számát azonban — dicséretére legyen mondva — mégis magyarul akarta mondani s az *egy* szó helyett azt mondta a totalizatőr-hivatalnoknak: „*ett*". Kapott pedig erre ötös számu ticketet. A herceg észrevette a tévedést, de gondolta magában, hogy inkább elveszti az ötven forintot, semhogy észrevegyék, hogy rosszul kérte ticketjét és várta a versenyt. Az ötös csakugyan nyert és herceg Auersperg az egyetlen 50 forintos tétre nem kevesebb mint ezerkétszáznusz forintot kapott. Azután kijelentette, hogy ezentul mindig magyarul fogja kérni a ticketet a totalizatőrnél.

HUNGARIA-vasfürdő
Budapest, VII., Nyár-utca 7. szám.
Gőz- és kádfürdők.
Nyitva reggel 5-től este 9-ig.

— Mert nem lehetett sirásó belőle. Egy Kuhn nevü ember sirásó akart lenni Bécsben. Valószinüleg nagy mult után jutott el odáig, hogy a kenyérszerzésnek ez a szomoru módja lett az ambiciója. Ezt szereti hinni az ember, ha elolvassa azt a borzasztó véget, amit ez az ember rendezett magának. A währingi kerületben, Gersthofban megüresedett egy sirásói állás és Kuhn be is adta a kérelmét, aztán várta a hivatalt nagy kitartással. Sok ideig nem kapott választ. Végre tegnap megérkezett a kérelemre a felelet. *Baumann* elöljáró, aki egyszersmind tartománygyülési képviselő és a keresztény szocialista párt tagja — tudatta vele, hogy mást nevezett ki a hivatalba. Kuhn erre elhatározta, hogy bosszut áll a mellőzésért. Ezt az embert már nagyon sokszor utasithatták vissza ilyes kérelmeivel vagy talán soha, mert másképpen nem igen érthető az, hogy azért, mert mást neveztek ki egy hivatalra, amit ő szeretett volna megkapni, gyilkos merényletre határozza magát. Vagy pedig beteg volt az agya. Ma délelőtt rálesett az elöljáróra a városház környékén. Sokáig várta. Tiz óra tájban kijött a városház kapuján Baumann egy *Novák* nevezetü városi mérnökkel s beszélgetve megindultak az utcán. Amint Kuhn megpillantotta őket, feléjük rohant, kikapta zsebéből a revolvert és kétszer rájuk lőtt. Novákot találta az első lövés. Melléhez kapott, összerogyott s egy-két perc alatt meghalt. Véletlenül került az eszeveszett ember utjába s ez a véletlen megölte. A második lövés is életveszélyes. Baumannt az elöljáróság szolgáli bevitték a községházába, azonnal orvost hivtak, aki be is kötözte sebét, de kijelentette, hogy nem reméli, hogy életben maradjon. Az általános konsternációban senki sem gondolt a merénylőre, de az meg se dróbálta a menekülést, hanem agyonlőtte magát. Még talán nem halt meg, de feltétlenül halálos a seb, amit a fején ütött a golyó. Ez lett a vége az instánciának, a miben temetőről és sirásásról van szó. Persze — amint ez Bécsben másképp el se képzelhető — rögtön lábra kapott a hir, hogy Kuhn voltaképpen Kohn, és zsidó. A bécsi logika a gyilkosban nem őrültet vagy egyszerüen csak gazembert keres, hanem zsidót. S ha megesik az, hogy a szerencsétlen tisztviselők temetése napján a Ringen bevernek majd nehány kirakatot, nem is kell majd nagyon csodálkozni rajta.

Bécs, április 14.

Baumann tartománygyülési képviselő állapota aránylag jó. Nincs többé életveszélyben. *Novák* mérnök holttestének törvényszéki boncolása folyamán kiderült, hogy Novák feltétlenül halálos lősebet kapott. A lövedék a jobb vállába hatolt, miküzben mind a két tüdőt átfurta. Währing kerülőt képviselő testülete rendkivüli ülésén felháborodását fejezte ki a merénylet felett és Baumann képviselőnek részvételét és az elhalt mérnök családjának fájdalmas sajnálkozását fejezte ki.

— Halálozás. Dr. *Klempa* István fővárosi ismert orvos tegnap reggel 9 órakor meghalt. A boldogultat széles körben szerették, mint az orvosi tudomány komoly munkását, mint humánus, előkelő modoru embert. Néhány héttel ezelőtt a Mátyás templomnak egy szép harangot ajándékozott, amely „Klempa István harang“ nevet kapta. A harangot már el is helyezték és a mai nap folyamán többször megkongatták. Ez a harang fogja elsiratni a derék budai orvost a holnapi temetésen is.

Orosz János királyi főmérnök, tartalékos honvédszázados e hó 14-ikén életének negyvennyolcadik évében elhunyt. Temetése f. hó 16-ikán délután ½5 órakor lesz a IX. kerület Kinizsy-utca 25. szám alatti gyászházból.

— Uj aranyföld. Az amerikai aranykeresők mostanában már nem *Klondykét* keresik fel, hanem egy uj aranyföld, *Cap-Nome* felé veszik utjokat. Az uj aranyország a sarki óceán partjain van, ahol eddig már 50.000 aranykereső telepedett meg. Mint minden aranyföldön, ugy itt is hihetetlenül drága az élet. Egy vendéglő van csak az egész telepen. Ebben sonka tojással 10 frank, három lágy tojás 10 frank, egy kenyér 10 frank, száz burgonya 50 frank. Borotválkozásért öt frankot kell fizetni, fürdőért tizet. Egy ing mosása 3 frank 75 centimesbe kerül. Aki kocsit és lovat akar Cap-Nomeben tartani, az ugyancsak gazdag ember legyen, mert óránként 56 frankot kérnek kocsiért és lóért.

— Házasság. *Csóty* Antal m. á. v. hivatalnok eljegyezte *Göttmann* Bertát, Göttmann János m. á. v. főellenőr és neje *Heebgen* Berta leányát Budapesten.

Iványos Gyula államrendőrségi tisztviselő e hó 12-én örök hüséget esküdött a nagyharsányi református templomban *Plackwitz* Teréz kisasszonynak.

Gunde Henrik ujvidéki kir. kath. főgimnáziumi tanár Budapesten jegyet váltott *Moravek* Irma kisasszonynyal, Moravek Ferenc ujpesti háztulajdonos leányával.

— Találmány a vonatösszeütközés ellen. Rómából irják, hogy Angiolo *Fiorini*, pontremolii érsek feltalált egy készüléket, amelynek segitségével meg lehet akadályozni a vonatösszeütközéseket. Ha két vonat ugyanazon a sinen szembejön egymással, egy automatikus villamos készülék akkor figyelmezteti automatikus villamos készülék akkor figyelmezteti mindkét mozdony vezetőjét, amikor a két vonat egymástól ezer méternyire van. Miután pedig hatszáz méternyi távolságban az egymás felé haladó két vonatot meg lehet állitani, a készülék óriási szolgálatokat van hivatva tenni. A készülék szerkezetéről még csak annyi került nyilvánosságra, hogy villamossággal müködikés semmi kezelés nem kell hozzá.

— A vidéki rokonok. A mi kiállításunk idejéből is emlékezetesek mindnyájunk előtt a vidéki rokonok ... Ők azok, akik minden poklokon keresztül feljönnek, a nyakunkra ülnek, kidobnak a lakásunkból és még egy csomó ilyen kellemes meglepetésben részesitenek. Most Párisban aktuálisak a vidéki rokonok. Egy francia lap elmés módon gunyolja ki őket a következő két levélkében:

1. A párisi levele a vidékihez.

Drága rokonaim! Jeleztétek, hogy a közel jövőben följöttök Párisba a világkiállitásra. Én ez alkalommal kötelességemnek tartom, hogy tudósitsalak benneteket arról, hogy igen rosszul választottátok meg látogatástok idejét. Irtózatos időnk van; influenza és hó ugyszólván a levegőben lógnak. Kétségkivül azt is tudjátok, hogy itt igen kicsinyek a szobák. Csak egy ágyunk van és közeli rokonságunk dacára sem volna illendő, hogy mi két férfi, két nővel aludjunk együtt. Ezenkivül még a politikai helyzet is zavaros és veszélyes; sőt a kiállitás tartamára veszedelmes utcai zavargásoktól is tartanak. Végül még mind a ketten himlőben feküdtünk és máig sem állottunk egészen talpra, ami rátok nézve különös veszélylyel járhat. S igy igen helyesen cselekednétek, ha látogatástokat más időre halasztanátok.

2. A vidéki válasza.

Drága rokon! Tulságosan jó voltál, mikor leveledben annyi intelmet halmoztál össze. A magam részéről mégis arról értesitelek, hogy mindezek ellenére jövünk. Influenza és rossz időjárás nálunk is grasszál. Ami az ágyat illeti, majd igy cselekszünk: a két asszony majd együtt alszik az ágyban, mi meg összetolunk két-két karosszéket és megelégszünk azzal. Az utcai zavargások se okozzanak neked gondot. Ilyesmi mindenütt támadhat és elég dolgot ad, ha mindenütt ki akarnánk előlük térni. Ami pedig a himlőt illeti, arra nézve biztosithatlak, hogy nem alterál bennünket. Aki már egyszer feküdt benne, az már nem kapja meg. Én alig néhány napja, hogy — fölépültem belőle. S ha véletlenül a nőm megkapná, tudom, hogy ismert jóságtokkal és gondosságtokkal ápolnátok. Tehát a legközelebbi viszontlátásig!

— Olaszország remekei a magyar irodalomban. Páratlan diszes müvek első és második füzetét kaptuk. *Olaszország Remekei* a cime a nagyszabásu vállalatnak, mely rohamosan meg fogja honositani az irodalom és az alasz müvészetek barátait. Az *Olaszország Remekei* közel *kétezer* kitünő fényképfelvételben tiszta, szép és éles klisék utján bemutatja mindazt, ami az olasz müvészetet az egész világ előtt nagygyá teszi. A festészet és szobraszat müremekeit, a ponmpás müépitkezéseket, az olasz egyház és városok müincseit, a szép Itália bájos vidékeit, népszokásokat, népviseletet stb. stb. ölel magában az *Olaszország Remekei*. A két első füzet a nyomdai ipar valódi remeke. Gyönyörü képek, drága, finom papir, leheletszerü betük, tiszta, szép nyomás a diszalbumnak összes kellékei. A müvet igazi élvezettel lapozhatja a müvelt közönség. Egész Olaszország elvonul szemei előtt, a legapróbb részletekig visszaadja *Velence*, *Milano*, *Róma*, *Florenc*, *Génua*, *Nápoly* stb. stb. városok nevezetességeit. A tudósnak, müvésznek, festőnek, szobrásznak forrásmunka ez, mig a nagy közönség kedves és hasznos emléket kap benne. Akik bejárták Olaszország gyönyörü tájait, azok számára az *Olaszország Remekei* örökkön örökké vissza idézi az akkori benyomásokat, akik még nem voltak Olaszországban, azoknak tájékoztatót nyujt, s mikor elutaznak a helyszinére, már régi ismerősként üdvözlik az összes olasz nevezetességeket. Elmondhatjuk, hogy ehhez hasonló mü még nem jelent meg a magyar irodalomban. A magyarázó és kalauzoló szöveg vonzó modorban és nagy figyelemmel van megirva. Rövid velős szavakban olvashatód a müben Olaszország és az olasz müvészetek története. A mü szerkesztője *Boros* Vilmos, az ismert nevü iró. Az *Olaszország Remekei* 30 füzetben jelenik meg. Megrendelhető a mü *kiadóhivatalában* Budapest, V., Mérleg-utca 11. szám. Előfizetési ára: 6 füzetre 7 korona 20 fillér, 12 füzetre 14 korona 40 fillér, 18 füzetre 21 korona 60 fillér és az egész 30 füzetre 36 korona.

— Tanács-e vagy jövendölés? Fenwick londoni rendőrségi biró szobájában ma csupa angol arisztokrata hölgy jelent meg tanuképpen. A sok virágos tavaszi kalaptól a szegény biró alig láthatta meg az igazságot. A vádlott egy harminc éves prófétanő volt, aki pompás keleti selyemből készült öltözetben jelent meg. Meztelen karjait hat, gyémántokkal kirakott karperec diszitette.

— Vádlott — mondta a biró — ön avval van vádolva, hogy szerelmi ügyekben jövendölt ezeknek a hölgyeknek s jövendölés közben megcsalta őket. Igaz ez?

— Nem — mondta Zulejka asszony, a szép jövendőmondó asszony. Én nem csaltam meg őket, csak jó tanácsot adtam nekik, tapasztalati alapon. Hát csalás-e az, mikor valaki e hölgyek közül arra kért, hogy egy ifju szivét lobbantsam szerelemre iránta? Vagy csalás-e az, ha megmondom tiz nappal előbb, hogy a Lincoln-handicapen melyik ló viszi el a dijat?

A biró maga is tünődött, hogy vajjon csakugyan csalás-e ez vagy okosság s végre is ugy döntött, hogy asszonyok szemét ugy felnyitni, hogy a jövőbe lássanak — csalás. Elitélte Zulejka asszonyt huszonöt font pénzbirságra.

— Védekezés viharágyukkal. Szőlőgazdáink közt nagy az öröm, hogy végre a jégeső ellen való sikeres védekezés kérdése meg van oldva. Ma már mindenki igyekszik szőlőjet viharágyuval ellátni és senki sem kételkedik többé abban, hogy ennek használatával kudarcot vallana. Elismerés illeti *Farkas* és *Faragó* budapesti jónevü lakatosokat is, akik oly szerkezetü viharágyuval léptek az érdekelt közönség elé, amely hatás, veszélymentesség és olcsó kezelés tekintetében az összes eddigi külföldi gyármányt fölülmulja. Az ágyu kovácsolt bessemer-acélból van furva, ami egymagában is eléggé bizonyitja, hogy a külföldi öntöttvasból készült gyármányok fölött áll. A megejtett kisérletek fényesen beváltak. Legutóbb Szombathelyen, a gazdasági egyesület szőlőjében rendezett próbaversenyen tüntek ki megbizhatóságuk által: hasonlóképp nagy elismeréssel nyilatkoztak felőle a tapolcai vinncellér-iskolában és a keszthelyi állami gazdasági tanintézetben megtartott próbáknál is. A m. kir. országos meteorologiai intézet hivatalos lőpróbákat tartatott ezekkel a magyar találmányu ágyukkal és *Raum Oszkár* első asszistensét küldte ki, hogy azok jóságáról meggyőződjék. Egyelőre csak annak konstatalására szoritkozunk, hogy az eredmény várakozáson fölüli volt. Megérdemli a magyar találmány, hogy a szőlősgazdák pártolás alá vegyék és mi is örvendhetünk azon, ha magyar feltalalóknak sikerül a silány külföldi gyártmányt kiszoritani. A feltaláló cég kisérleti lövőtelepet rendezett be, mely az érdeklődők rendelkezésére áll.

— Két revolverlövés. A cserhát-utca 13. számu ház csöndjét tegnap este két revolverlövés zavarta meg. *Szabó* György parkettmunkás sütötte el kétszer a fegyverét, de a golyók szerencsére senkiben sem tettek kárt. Hogy Szabó kinek szánta a golyókat, azt eddig még nem deritették ki. A házbeliek azt állitják, hogy *Szabó* a feleségét akarta lelőni, ennek azonban ellentmond az, hogy a Szabó-pár a legjobb egyetértésben élt mindig, csak egy hónap óta, amikor az asszony anyja hozzájuk költözködött, perlekedtek néha-néha. Tegnap este is az anyós miatt pörlekedtek össze s Szabó — eltávozván hazulról — az udvaron kétszer elsütötte a revolverét. A felesége is kizártnak tartja, hogy neki szánta volna a golyókat. A rendőrség folytatja a nyomozást.

— Az áradás. A földmivelésügyi minisztérium vizrajzi osztályához érkezett mai jelentések szerint a Duna Komáromig apadóban van. Itt tegnap 571 centiméternyi volt a viz magassága, ma azonban már 3 centiméterrel esett. *Budapesten* a mai vizmagasság 572 centiméter, az áradás tegnap óta 22 centiméternyi. A viz ma este 10, 11 óra felé eléri legnagyobb magasságát, mint a hogy előre jelezve volt, azután megkezdődik az apadás. A fővárosnál az alsó rakodópartot mintegy 10 centiméternyi magasságban öntötte el ma a viz. A Duna az alsó szakaszon még árad, de veszedelemről nincsen szó. A vizállások a következők: Paks 522, Baja 588, Mohács 578, Gombos 560, Ujvidék 438, Zimony 443, Pancsova 409, Báziás 404, Drenkova 348, Orsova 406 centiméter.

*Sopron*ból telegrafálják, hogy a szenyi szakadást éjjel betömték. Az alispán visszatért az ártérről és jelentést tett a földmivelésügyi és belügyi miniszternek. Összesen körülbelül 30—40.000 hold van elöntve. A kárt csak az árviz megszünte után lehet felbecsülni.

— Halálos esés. *Székely* János kőmüves ma reggel a Sándor-utca 2-ik szám alatt lévő házat megszelte s függő hidon állva végezte a munkáját. A harmadik emeletnél tartott, amikor hirtelen elvesztette az egyensulyt és a függő hid korlatján keresztül lezuhant. A szerencsétlen ember annyira összezuzta magát, hogy holtan terült el az utca kövezetén. Holttestét bevitték a törvényszéki orvostani intézetbe.

„MORT“ poloska irtószesz hatásában felülmulja az összes eddig létező szereket; nemcsak a poloskát, hanem a petéket is **kezesség mellett** véglegesen kiirtja. A „Mort“ legsekélyebb foltot sem hagy hátra, tehát a legfinomabb butorok és tapétáknál is bátran használható. 1 üveg 20, 40, 60 és 1 frt 25 kr. Kapható: **Majthényi-féle drogueriában** IV. Egyetem-utca 11., továbbá minden füszer- és droguista-üzletben.

— **A gyermek és a virág.** A gyermekek rendkivül szeretik a virágot. Ezt a szeretetet szépen ápolják némely országban, igy például Angolországban. Minden esztendőben, ha jön a tavasz, az angol népiskolákban minden gyerek egy virágcsemetét kap egy kerti földdel teli cserépben. A gyerekek haza viszik a cserepeket, s egy meghatározott napon, amikor a fagyos éjszakák beállanak már, elhozzák megint a cserepet az iskolába. Ez a nap valósággal ünnep. Az osztályok tele vannak virágillattal, a tanitók vizsgálatot tartanak s jön a dijkiosztás. Majd frissitőt, kalácsot osztanak szét, s ének és játék fejezi be a napot. Észak-Amerikában a csupa hölgyekből álló „Flower Mission“ összegyül Chicagóban kétszer hetenkint, átveszi az egyesület barátaitól küldött virágokat és szétosztja a szegények házaiban az az árvaházakban, kórházakban és gyermekmenedékházakban.

— **Életunt cselédleány.** *Kucsera* Mária huszonnégy éves cselédleány ma reggel gazdájának a Hollóutca 7-ik szám alatt lévő lakásán maróluggal megmérgezte magát. A veszedelmes méreg annyira összeégette belső részeit, hogy a mentők sulyos belső sérülésekkel vitték a Rókus-kórházba. A szerencsétlen leány huzamosabb idő óta szerelmi viszonyt folytatott egy fiatal emberrel és ennek a viszonynak már láthatók voltak a következményei. A szégyen elől akart a halálba menekülni.

— **Jó tanács.** Saját érdekében ne tartsa otthon senki a meleg idény alatt szőrmenemüit, szőnyegeit, hanem adja oda *Katzer* molykár ellen való megóvó és biztositó intézetébe, hol kiválóan gondozzák az összes tárgyakat. Bővebbet a mai hirdetésben, melyet a háziasszonyok megőrizhetnek.

— **A Somossy-Mulatónak** husvét hétfőjétől fogva érdekes vendége lesz *Miss Helen Dupont* amerikai operaénekesnő személyében. A szép énekesnő egyenesen Amerikából érkezik és magával hozza mindazokat az ujdonságokat, melyekkel az amerikai nagy városokban általános érdeklődés középpontja lett.

— **Ős-Budavára** igazgatósága tudatja velünk, hogy a tömeges bérletelőjegyzések folytán csakis április hó 25-ig fogadhat el bejelentést a bérletjegyekre a városi irodában (Andrássy-ut 48. sz.)

(x) **A Zoltán-féle** csukamájolaj tápereje, könnyü emészthetősége és telies szag- és iznélkülisége miatt örvend nagy kelendőségnek. Üvegje 2 korona. Zoltán B. gyógyszertárában Nagy-Korona- és Holdutca sarkán.

(x) **Egger mellpasztillája** gyorsan és biztosan hat *köhögésnél, rekedtségnél, elnyálkásodásnál.* Kapható minden gyógyszertárban és droguériában. Dobozа *50 kr. és 1 frt (próbadoboz 25 kr). Fő- és szétküldési raktár: Nádor-gyógytár Budapesten*, Váci-körut 7. sz.

(x) **Linhart Vilmos** festő mütermében készülnek: Arcképek, szentképek, gobelin-dekorációk, aquarell stb. festmények müvészi kivitelben. Festett fényképészeti hátterek és színpadok kölcsönbe kaphatók.

(x) **A legjobb egyenruhák**, legszebb diszöltönyök, legolcsóbb libériák, olasz vivőeszközök *Tiller Mór és társa* cs. és kir. udvari szállitóknál (Budapest, Központi városháza) kaphatók. A jövő hónap folyamán saját palotájukban (Váci-utca 35.) egyenruha-intézetet nyitnak. A Központi városházában évtizedek óta létező üzletet azonban szintén folytatják.

(x) **Hattyu.** Igy hivják azt a gőzmosó- és tisztitó-intézetet, amely a Gizella-ut 26-dik szám alatt nyilt meg. Azok a mosó- és tisztitó-intézetek, amelyek a fővárosban az uri közönség fehérneműit vegyszerekkel elrontották és elszaggatták, most már mellőzhetők, mert a Hattyu gőzmosó-intézet a nagyszabásu berendezésével és különösen azzal az előnyével, hogy a hozzá mosásba adott ruhákat minden vegyiszer kizárásával, tisztán és házilag kezeli, megnyugvást biztosit minden háziasszonynak, hogy fehérneműje nemcsak tisztitva lesz, hanem annak jókarban való megtartására is különös gondot forditanak.

(x) **Pipereszerek.** A női szépség ápolása sok gondot ad a hölgyvilágnak. A legártalmatlanabb és hatásukban legkitünőbb pipereszerek a *Schaffner* Rózaféle gyártmányok. Hirdetési rovatunk erre nézve bővebb felvilágositást ad.

(x) **A rossz időjárás** sok épület homlokzatában kárt tett. Fölhivjuk az érdeklődők figyelmét az általános jó hirnevü *Kronsteiner* Károly (Bécs, III. Hauptstrasse 120. szám) első cs. és kir. osztrák-magyar királyi szabadalmi homlokzatfesték-gyárára. Ennek a cégnek szabadalmazott vizmentes homlokzat-festékei a ház- és ingatlan tulajdonosokat abba a helyzetbe juttatják, hogy épületeiket olcsón, tartósan és csinosan az olajfestékhez hasonló festékkel láthatják el.

(x) **Füszerkereskedők** olvassák az érdeküket képviselő *Füszerkereskedők Lapját.* Mutatványszám ingyen!

(x) **Betegápolás.** Felhivjuk a t. olvasó közönség figyelmét a *Keleti J.* (Budapest, koronaherceg-utca 17. szám) betegápolási cikkek gyárosának mai hirdetésére. Arjegyzéket minden érdeklődőnek ingyen és bérmentve küldenek.

(x) **Szegény ember boldogsága.** Egy a fővároshoz közeli vidéki városban élt egy férj és feleség hat gyermekével. A férj mindig szorgalmas volt, de mégis csak ritkán sikerült neki valamit keresni, ugy, hogy családját alig birta eltartani. Az asszonynak egyszerre csak az a gondolata támadt, hogy férje tudtán kivül részt vesz az osztálysorsjátékban. Sokáig takarékoskodott a krajcárokkal, mig egy negyedecske sorsjegyet beszerezhetett volna; ekkor *Török A. és Társa* céghez (Budapesten Váci-körut 4.) fordult és megrendelt ott 1/4 sorsjegyet. Számát sem az 1-ső, sem a 2-ik, de a 3-ik és 4-ik osztályban sem hozták ki. Elcsüggedve irt az asszony Török A. és Társa cégnek: még csak két osztály, aztán veszve vannak a megtakaritott krajcárok. Ez azonban nem igy volt, mert az 5-ik osztályban nagy nyereménynyel huzták ki a számot. A szegény ember öröme leirhatatlan nagy volt, reszkető kezekkel és örömkönnyekkel szemeiben ölelte át feleségét ezekkel a szavakkal: „neked köszönöm, jó asszony, hogy mindkettőnket gyermekeinkkel együtt boldoggá tettél.“

A szinek az orvostudományban.

Szines idegesség.

Irta: dr. *Oláh Gusztáv*,

az angyalföldi állami elmegyógyintézet igazgatója.

Miként a formák, ugy a szinek megkülönböztetése iránti érzéknek is fejlődni kell. Orvosok ismerik annak a vakon született leánynak esetét, akinek felnőtt korában mütéttel adták vissza a szemevilágát. Az ember azt várta volna, hogy számára egyszerre egy nem remélt, nagyszerü lét gyönyöre nyilott meg s hogy boldogságát alig lesz képes elviselni. A dolog azonban nem igy történt. A leány, amikor látóvá lett, csak a látóideg egy különös izgalmát érezte, s ez semmiféle gyönyört nem okozott neki. Az ő elmevilága továbbra is és még sokáig a többi érzékében gyökerezett, amelyekből egy lelki egyéniség fölépült. Amikor aztán a formákat, szineket meg tudta különböztetni, egyszer rémülten futott be családjához azzal, hogy egy ember jön fejjel és végtagokkal, de törzs nélkül! Az az ember fehér mellényt viselt, melyet a leány ürnek, hiánynak nézett

Hogy a különböző szinek hatását az idegrendszerre tanulmányozzuk, a betegesen tulérzékeny idegrendszerrel kell kisérleteznünk. Richard *Voss* emliti, (Daniel Danielisban), hogy a neuraszténiások a vörös szint kedvelik. A nancyi tébolydában különböző szinü cellák vannak, melyeket a betegség neme szerint választanak ki és megfelelő hangulat keltésével iparkodnak a szinek által a beteg kedélyére gyógyitólag hatni. Tudtommal ez a készülék különös eredményekhez nem vezetett.

Hogy az idegekkel közvetlenül látni lehet, vagyis hogy ideges látás van, az kétségtelen. Ujabban Krause V. tett kisérleteket az *aphiosus lanceolatus*sal és kimutatta, hogy az az egész gerincvelővel lát. Ha a nyugodtan fekvő állat gerincére egy fénysugarat vetünk, az állat, mintha rugón feküdnék, feldobja magát. Szem nélküli állatok, bizonyos csigafajok rendkivül érzékenyek fényváltozásnál, ugy hogy ha a közeledő ellenség árnyéka reájuk esik, sietve menekülnek.

A szinek megkülönböztetési képessége, amint azt *Thorndike* kisérletei kimutatták, csirkéknél életük első 18—30 órájában már kifejlődik. Vörös papirosra felragasztott sárga pontokat felismernek és megkocogtatnak csőrükkel. A gyermeknél csak a 25—27-ik hónapban válik szabatossá a szinek közötti különbség megérzése, vagyis ekkorára már eléggé be van népesitve agykérgük különböző egyéb benyomásképekkel, amelyek mint társképzetek hozzászegődnek a különböző szinekhez.

Egyedül eme társképzetektől függ az az emotiv hatás, amelyet bizonyos szinek ránk gyakorolnak. Tévedés azt hinni, hogy a szinek társitás nélkül közvetlenül hatnak az idegrendszerre megnyugtatólag vagy izgatólag, vagy hogy egyes fogalmakat keltsenek fel bennünk. Amint hogy az is csak a mesék országába tartozik, hogy a pulyka meg a bika a vörös szintől megvadul. Ez utóbbira szellemesen jegyezte meg egyik ötletesebb tárcairónk, hogy „bámulatos a természet előrelátása, mert milyen szerencsétlen volna egy bika élete, ha a zöld szintől vadulna meg . . .“

A hangulat timbrejét, a fogalmak felidézését mindig csak agykéregbeli uton eszközlik a szinek. Egy gimnáziumi tanló, aki hat éves korában vakult meg, elbeszéli, hogy különböző elvont fogalmak vagy tárgyak különböző szinlátást ébresztenek agyában. Igy a csütörtök, a vasárnap, az A és a B betü meg a 6-os szám gondolatára *vörös* szint lát. A vasárnap vöröse más árnyalatu, mint a csütörtöké. Régen megvakultak beszélik, hogy a fájdalom hangjának hallatára mindig fekete szint látnak.

Ha egy vakon született mindig az elragadtatás hangján hall beszélni: kék égről, e szó *kék* valami kedveset, jólesőt jelent neki, amit átvisz esetleg illatra, izre, tapintásra, ugy hogy neki például egy édes crème „kéken“ izlik.

Elmebetegeknél azt tapasztaljuk, hogy az értelem hanyatlásával az izlés visszatér a telitett szinek kedveléséhez. Ez összhangban látszik lenni azzal, hogy a müvelődés a szinkép hidegebb szineit teszi az izlés kedvelt szineivé, ami Gladstone szerint természetes következménye a homérosi szinérzék óta átélt fejlődésnek.

Mondottuk, hogy társitás hiányában a szinek egyformán közömbösek, azaz a külvilág teljesen szintelenné válik. Ezt a lelki vakságnál tapasztaljuk. Az ilyen beteg teljesen jól látó szemmel — semmit sem lát, mert a formákkal és szinekkel lénye vonatkozáson kivül áll. A fenyitő mozdulat vagy kedvenc ételének látása egyaránt közömbösen hagyja, mert azokkal nem társit semmit. Ott van, ahol a gyermek, aki megfogja a gyertyalángot vagy a hold után nyul.

Speciális hatását a szineknek az idegrendszerre ne keressük, mert ez nincs. A hisztériások látótérszükülete bizonyos szinekre nézve, vagy a szinvakság nem tartozik ide. Amit bizonyos szinek gyógyitó hatásáról beszélnek, az mind mese.

Van azonban hatása a szinek összeségének az idegrendszerre, még pedig elvitázhatlan nagy hatása. Értem ez alatt az anyagcserét élénkitő napfényt, mint minden élet ősforrását. Ideges embereknél, ugynevezett neuropatiás bőrüeknél azonban azt tapasztaljuk, hogy a spektrumnak ibolyántuli sugarai pörsenéseket, erős gyuladást okoznak.

Az egyes szinekhez, kiszakitva az agykéregben lerakott társképzetektől az idegéletnek kevés köze van. Azokról az elmeorvos csak akkor ir, ha mint a jelen esetben, — a szerkesztő sarokba szoritja és akkor is — hogy mégis valami vonatkozás legyen az agymüködés és a szinek között — csak „zöld“ dolgokat.

A szines szaglásról.

Irta: *dr. Némai József*, egyet. magántanár.

Nem kivánok csodadolgokról irni, mert az ugynevezet szines szaglásban, abban tudniillik, hogy bizonyos szagérzetek az illető egyénben bizonyos szinképzeteket támasztanának, nem sokat hiszek és pedig főképpen azért nem, mert ilyen egyéneket sohasem volt alkalmam megfigyelni.

Előfordul a perverz szaglás *(parosmia)*, midőn az illető egyének folytonosan valami szagot — és pedig többnyire kellemetlent — éreznek, a nélkül, hogy ennek tárgyi oka megvolna; ez mindenesetre valami izgalma a szaglóidegnek és analógja más érzékszervek izgalmainak, a minő a fülzugás a hallóidegben, vagy szikrák látása a szemidegben.

Nem mondhatom lehetetlennek, hogy bizonyos illat az ugynevezett eszmetársitás vagy képzetek társulása folytán nagyon tulságos ingerlékenységgel biró idegrendszerben valami szinlátást is okozhatna (pl. hogy valaki füvek vagy fenyvek szaglására az égnek kék szinét is lássa), de nagy szkepsissel kell fogadnunk az ilyen közléseket, aminő teszem az, hogy bizonyos szag sárga és más szag kék szin látását is hozná létre; mert az egyéneknek ilyen teljesen szubjektiv képzeteit nem birjuk ellenőrizni és az autoszuggesztiónak is tág tere nyilik.

Annyi azonban bizonyos, hogy a szaglás az izlelő érzékre hat, és azért beszélünk is édeskés, savanykás, émelygős szagról. Az ecet, a narancs, a likőrök megszaglása izlelési érzést is okoz, pedig ez anyagoknak oly minimális részecskéi hatnak a szaglóidegre, hogy csak ezerszeres mennyiségben birná nyelvünk megérezni, tehát arról szó sem lehet, hogy a belégzett részecskék direkte a nyelvre is hatnának. De rezgésbe jönnek az illető idegsejtek és feléled emlékezetünkben az érzés, melyet ezen anyagok élvezete okozni szokott, mig ellenben a rózsa, a kámfor, a kaucsuk szaga (oly anyagok, melyeket izlelni nem szoktunk) ezeket a képzeteket sem hozzák létre.

Az, hogy bizonyos szagnak behatása alatt bizonyos szinlátás is ébredne az illetőben, eddig tudományosan bizonyitva nincsen, csak szerfeletti ritkaság lehet és semmi esetre sem fiziologikus.

A szines látásról.

Irta: *dr. Mohr Mihály*, kórházi szemészfőorvos.

A szinek észrevevését régóta tanulmányozzák és sok az ellenmondás. A szinek észrevétele érzőképességünk integráló alkotó része. Tulajdonképpeni mivoltát sohasem tudhatjuk meg, mert ez, miként a látás által keltett érzések keletkezése és öntudatba való jutása traszcendentális és nem elemezhető. Csak

a benyomások utja tanulmányozható és ezzel foglalkozik az élettan.

Köztudomásu dolog, hogy a látás a szem fénytörő közegeinek, a látóhártyának, a látóidegnek és a hozzátartozó agyrészleteknek müködése által jön létre. De az előbbiek csak vezetők, az észrevevés csak az utóbbi által történik.

A színek észrevétele is ezen az uton halad, de hogy a különböző színek miképp váltják ki az ingerületet a látóhártyában, erre csak elméletek vannak, amelyek a tüneményeket többé-kevésbé magyarázzák.

A fény mivoltát a mozgási elmélet magyarázza. E szerint a fény érzését bennünk az aetherhullámok rezgése kelti és pedig különböző számu és hosszuságu hullámok rezgése. A napfény vegyes aetherhullám és az általa bennünk keltett érzés a *fehér*. Minden fény hiányát *feketének* érezzük. A fehér fény csaknem valamennyi aetherhullámot tartalmazza.

Ha a napfényt felbontjuk oly módon, hogy sötét szobába kis résen át napsugárt bocsátunk és eléje háromoldalu csillár üveghasábot teszünk, akkor az ellenkező oldalfalon megjelenik egy szines csik, amely a szivárványszineit tartalmazza, ezek: a vörös, narancs, sárga, zöld, világoskék, sötétkék, ibolya. A vörös szin keletkezésére kell a legkevesebb számu hullám (450—472 billio egy másodperc alatt), az ibolyáéra pedig a legtöbb (790 billió), az előbbinél kevesebb számu rezgés hősugarakat, az utóbbinál több, az ugynevezett ultraviolet sugarakat hozza létre, a mely a retinánkra már nem hat észrevehetőleg, de azért káros befolyását kimutatták. (Widmark, Schulek.)

A szinek észrevevéséről különböző elméleteket gondoltak ki. Igy a *Young-Helmholtz*-féle elmélet azt mondja, hogy a látóhártyában vörös, zöld és ibolya érzéseket (alapszinek) felvevő végkészülékek és rostok vannak és ezeknek keveréséből állanak elő a különböző szinek. A *Hering*-féle elmélet szerint hat alapszinérzés van, fehér, fekete, vörös, zöld, kék és sárga. A többi szinek vegyesek, mert legalább két szint fel lehet bennük ismerni, de soha sem fehéret feketével, vöröset zölddel, kéket sárgával. Ezek ellenható szinek. Ezeknek észrevevésére háromféle megérző anyagot vesz fel Hering, amelyek a fényre elváltoznak (dissimilatio), de sötétben pótlódnak (assimilatio).

Ha valakinek látóhártyájában valamely szint észrevevő rost nincs meg, vagy a szint észrevevő anyag hiányos, az ilyen ember az illető szint nem ismeri fel. Ezek a *szinvakok*. A szinvakság lehet *teljes*, amikor az illető semmiféle szint nem vesz észre és a világot szürke alapon szürkén látja, vagy *részleges*, amikor csak bizonyos szincsoportokat nem lát az illető. — Az előbbi ritkaság, az utóbbi gyakori és örökölhető. Vagy hogy egyes családoknak több tagjánál fordul elő. Európa lakosságának 5%-a szinvak. Voltaképpen nem is szinvakság ez, hanem inkább *szintévesztés*, amennyiben például a vörös-zöld iránt szinvak egyén látja a vörös tárgyat, nem is látja azt teljesen szintelennek, hanem a vörös szin által benne keltett érzés hasonló ahhoz, amit benne a zöld előidéz. De azért meg tudja őket néha egymástól különböztetni és pedig a szinek világossága által; s például mig épszemü ember valamely vörös és zöldet egyenlően világosnak talál, addig a szinvak a vöröset sötétebbnek látja. Ő maga soha sem tudja meg valójában, milyen a vörös, ő csak megtanulja környezetétől a *vörös* s a *zöld* kifejezéseket, azt, hogy például a cseresnyafa levele zöld, mig a gyümölcse piros és mert a gyümölcsöt meg a levelet látja, persze különböző árnyalatban, azt hiszi, ugy lát, mint a többi. Ez árnyalat iránt való finom érzésének következtében gyakran helyesen nevezi is meg a szineket. És sem maga, sem a környezete nem tudja meg, hogy szintévesztő. Egy orvostanárhoz elment egy orvos megtanulni a szinvakság vizsgálatát, mert mint vasuti orvosnak szüksége volt erre az alkalmazottak megvizsgálásánál. Csakhamar kiderült, hogy az orvos is szinvak.

Egyébként nem igen szokott hátrányos lenni az illetőre nézve a szinvakság, hacsak véletlenül vastag hibát nem követ el; mint például az a szabó, aki a fekete reverendára vörös foltot vetett! Persze bizonyos foglalkozásokra képtelenné tesz. Nehéz dolga volna a szinvak festőnek. Pedig ilyen is van! Gyakorlatilag fontos azonban a szinvakság a vasuti szolgálatban. Tudjuk, hogy a *piros* jel *tilos*-t jelent, a *zöld szabadot*. Micsoda vasuti szerencsétlenség történnék, ha a vonatvezető a kettőt összetéveszti. Ezért igen üdvös intézkedés az, hogy a vasuti alkalmazottak szinérző képességét is megvizsgálják a felvétel alkalmával. De mert a szinvakság szerzett is lehet, különösen az alkohol és dohány tulságos élvezete következtében: a vonatvezetők és váltóőrök szinérző képessége ismételten megvizsgálandó.

Néha előfordul, hogy egyébként éplátó emberek szinesen látnak. Nemcsak azt értjük alatta, hogy a szerelmes ember rózsaszinben, a buskomor sötét szinben látja a világot, hanem valóságban előfordul, hogy a világ más szinben tünik fel valaki előtt. Ha erősen arcon ütünk valakit, az tüzes szikrákat lát. Az erőmüvi hatás idézte elő a fényhatást. Sárgaságban szenvedők sárgán látnak. Santonin is hasonló tüneteket idéz elő. Vannak még egyéb szines látások, melyek a központi idegrendszer megbetegedéseivel vagy egyéb szervek elváltozásaival függnek össze.

A párbaj reformja.

Irta: *Clair Vilmos.*

Budapest, április 14.

Egész Európában szükségét érzik, hogy a párbajt reformálni kell. Nagyon sok a fölösleges vérontás mindenfelé. Fiatal emberek, érett férfiak, tiszteletben megőszült aggastyánok fegyverrel a kezükben védik meg a becsületüket. A törvény védelméhez alig fordul valaki. Legfeljebb Angliában, ahol fegyházzal sujtják a becsületsértést.

Nálunk például bitang jószág a magánbecsület. Öt-tiz forintra büntetik legtöbbször, aki megtámadja. Ha a vadak kárt tesznek a vetésekben, a vadászterület birtokosa teljes kártérítéssel tartozik. A becsületünkbe belegázolhat akárki, ki téríti meg nekünk a kárt. A törvény nem. Hát magunk csinálunk törvényt, mi a társadalom. Fegyvert veszünk és fegyvert adunk a kezekbe, hogy mindenki vérrel mossa le a foltot, amely a becsületét érte. Barbár szokás, igazság sincs benne, elégtétel még kevésbé. Annyi védelem mégis, amennyit nem ad a törvény. Nem zárja ki a lehetőséget, hogy teljes elégtételt kapjunk.

Ez az oka, hogy soha társadalmi intézmény nem vert annyira gyökeret, mint a párbaj. Második czredéve már, hogy eredménytelenül küzd ellene az egyház és a törvényhozás. Büntették halállal, kiátkozással, vagyonkobzással, mind hiába. Büntetik várfogsággal, fegyházzal, számüzetéssel s mind jobban terjed. Azelőtt egészen arisztokratikus jellege volt, ma a demokrácia tartja fönn. Mindenki verekszik. És ez kétségkivül jobb, mintha senki sem verekednék. Nem szeretnék olyan társadalomban élni, amely nem féltékeny a magánbecsületre.

De azért magam is a lelkem mélyéből óhajtom, hogy a párbaj refolmáltassék. Nagyon olcsó mostanában az embervér, valamivel drágábbá kell tenni. De a világért sem azon az alapon, amint ezt az erkölcsi és politikai tudományok akadémiája tervezi Párisban.

Franciaország két kiváló akadémikusa vetette föl ott az eszmét: George *Bibesco* és *Desjardins*. Egyik erkölcsi, a másik büntetőjogi alapon.

A halálos párbajt szándékos emberölésnek minősitik a francia törvények. És olyan sulyos büntetést mérnek rá, hogy az esküdtszék majdnem mindig felmentő itéletet hoz. *Desjardins* ugy okoskodik, hogy ha a törvények nem büntetnék ilyen tulságos szigorral a párbajt, az esküdtszék felmentő itéletei sem volnának olyan gyakoriak. Ez az okoskodás kétségkivül eredeti, de halomra dönti a tapasztalás. Ugyanaz a társadalom, amelyre az erkölcsi megsemmisülés terhe alatt ugyszólván bele kergeti tagjait a párbajokba, sohasem fog a büntető törvények álláspontjára helyezkedni, amikor verdiktet kérnek tőle. A tövények büntethetik a párbajt nagyon sulyosan vagy nagyon enyhén, az tökéletesen egyre megy. Az esküdtszékek a párbaj kérdésében sohasem fogják az állam, mindig a társadalom törvényeit követni.

Ezen az alapon tehát illuzórius minden törekvés, hogy a párbaj reformáltassék. *Bibesco* tervei még éppenséggel ellenkeznek a párbaj ethikai fogalmával Azt még értjük, hogy „a párbaj-jegyzőkönyvnek csak akkor legyenek nyilvánosságra hozhatók, ha abból a négy segéd közül három beleegyezik." De ez nem ujitás. Benne van már — ha nem is szószerint — a franciák legelső párbaj-kodexában, amelyet gróf *Chateauvillard* 1836. évben adott ki, Franciaország legmagasabb polgári és katonai méltóságainak az aláirásával.

Nem kodifikálható Bibesconak az az elve sem, hogy „a becsületbiróságot *sohasem* lehet visszautasitani." Ez megtagadása volna a párbaj-kodex egyik legkardinálisabb elvének, amely a sértőre nézve csak *kötelességeket* szankcionál, a jogokat pedig mind a sértett félre ruházza át. A sértett fél egyszerüen ki lenne szolgáltatva a sértő fél kényekedvének, mert még a legsulyosabb sértés esetén is, amely pedig talán sürgős elintézést követelne, a sértő fél kivánságára, alá kellett vetnie magát a becsületbiróság esetleg hosszadalmas tárgyalásainak és itélkezésének. Ilyen vesszőfutásnak pedig egy becsületében sértett gentlemant igazsággal kitenni nem lehet.

Még kevésbé reformálná a párbajt, ha kimondatnék Bibesconak az a borzalmas teoriája, hogy *a párbajt, akár karddal, akár golyóval megy végbe, vérontás nélkül nem lehet befejezni.* Ugyanezt az elvet akarta meghonositani Ausztriában egy odatévedt olasz vivómester, *Barbaretti* is. Irt egy *Ehren-Codex* cimü könyvet, amelyben azt vitatta, hogy a párbajt, akár kardra, akár pisztolyra vivassék az, ha a föltételek harcképtelenségre szólnak, mindaddig folytatni kell, mig az egyik fél harcképtelensége el nincs érve. Ha valamelyik fél sebet kap, de még nem harcképtelen, a párbaj ugyan félbeszakitandó, de a fél falgyógyulása után folytatandó. Az ellenfelek igy esetleg évekig is elverekedhetnének egymással. Ha ez sem Bibesco, sem Barbaretti lovagias érzületét nem is alterálja, alterálnia kell a humanizmust s azt az etikai felfogást, mely a párbajt több mint egy évezreden át, mint a magánbecsület ellen intézett támadások jogos megtorlását iktatta a társadalom törvényei közé.

Reformálni akarjuk, kevesbiteni akarjuk a párbajokat? Akkor ne forgassuk ki lovagias mezéből, amelybe gróf *Chateauvillard* öltöztette, de adjunk megfelelő törvényes védelmet a becsületnek. Mondja ki a törvényhozás, hogy az ember erkölcsi és anyagi élete ellen intézett támadásokat egyforma büntetéssel sujtja. Akkor reformálta a párbajt jobban és gyökeresebben, mintha revizió alá veszi a párbajszabályokat.

Rémregény.

— Egy titokzatos gyilkosság. —

Budapest, április 14.

Xavier de *Montépin* és Ponson du *Terrail* rémregényeibe illő titokzatos bünpör foglalkoztatja a bberlini rendőrséget. A mult hónapban egy kuruzsló hirében álló fazekas a Grunewaldba, a Teufelseehez csalt egy boldogtalan szabónőt és egy urasági inast, akik hozzáfordultak bübájos csodatételért. Az egyik, a leány, azt kérte a kuruzslótól, hogy varázsoljon a számára nagy vagyont, az urasági inas pedig azt remélte tőle, hogy feléje fogja forditani egy grófkisasszonynak a szivét, akibe a jámbor inas halálosan beleszeretett.

A kuruzsló ördögi tervet eszelt ki: mind a két hiszékeny áldozatot meg akarta gyilkolni éjnek idején a hókusz-pókusz közben, aztán holttestüket be akarta vetni a tóba, hogy öngyilkos szerelmespárnak gondolja őket a rendőrség, ha majd partra dobja a tetemeket a hullám. Jó előre meggyőződött róla a gyilkos, hogy a szerencsétlenek hol tartják megtakaritott vagyonukat.

A szabónő sötét éjszaka pontosan ott volt a tó partján, de a szerelmes urasági szolga nem jöhetett. Ő megmenekült a haláltól, de a szegény leányt megmérgezte, aztán a vizbe vetette a kuruzsló.

A borzalmas gyilkosságról berlini tudósitónk a következőket telefonozza:

Berlin, április 14.

Március 21-én feljelentették a bünügyi rendőrségnél, hogy egy *Bergner* nevü huszonnégy éves szabónő lakásáról eltünt. Hét nap multán, 28-ikán megtalálták a holttestét a Grunewaldban a Teufelssee partján. A feloszlásnak indult tetemet a madarak és az erdőben levő állatok már összerágták. A rendőrség azt hitte, hogy a leány öngyilkos módon vetett véget életének és eltemettette a holttestet.

Hetek multak el. Egyszer aztán rájött a rendőrség, hogy a szerencsétlen szabónő összeköttetésben állott halála előtt egy Jenige nevü fazekassal, akit már régóta gyanus szemmel kisért a rendőrség. Ez az ember egy kályhagyárosnak elzüllött fia, aki a feleségét faképnél hagyta s azóta titokzatosan élt. Hosszas nyomozás után ráakadtak Perlebergben.

A rendőrségen Jenige töredelmes vallomást tett, de ez olyan hihetetlenül hangzott, hogy nem adtak neki hitelt, később azonban a vizsgálat kideritette, hogy a gyilkos igazat mondott.

Ő, *Jenige*, kuruzsló hirében állott, — igy szólt a vallomása — azt tartották róla szegény, hiszékeny emberek, akiket megtévesztett, hogy a föld gyomrából kincseket tud elővarázsolni, boldogtalan szerelmeseknek büvös italt készit, amitől azokat is elfogja a szerelem, akikért emezek sóvárognak. A mult hónapban — igy beszélte a kuruzsló fazekas — eljött hozzá *Bergner* szabónő, akinek ő megigérte, hogy 50.000 márkát fog neki a föld gyomrából elővarázsolni. Rávette a leányt, hogy 21-én éjszaka jöjjön el Grunewaldba a Teufels-seehez. Előzetesen kiszimatolta Jenige, hogy a szabónőnek 600 márka megtakaritott pénze és lakásberendezése van. Március 21-ikén éjszaka Bergner Julia el is jött a tóhoz. Már várta ott a fazekas, aki elhozta magával tiz éves mostohafiát. A kuruzsló barátcsuhába öltözködött és varázsserleget tartott a kezében, mindenféle bübájos szavakat mormogott, közben elküldötte a fiut a ser-

leggel vizet meriteni, ivott belőle, aztán strichninnt öntött a serlegbe és a lánynak adta, hogy igya ki, aludni fog tőle éa ha felébred, nem 50.000, de 500.000 márkát fog találni a földön. A leány kiitta a méregpoharat és irtózatos kinok közt kiszenvedett. Akkor aztán Jenige kivette a szerencsétlen áldozat zsebéből a kulcsokat, a holttestet bedobta a tóba és még éjszaka kirabolta a leány lakását.

A gyilkos töredelmesen vallott tovább: Egy urasági inast is oda rendelt 21-én éjszakára a tóhoz. *Just* — igy hivják a szolgát — elpanaszolta a kuruzslónak, hogy egy grófkisasszonyba szerelmes és nincs reménye, hogy az viszont fogja szeretni. Jenige mindenféle mesterkedés után rávette az inast, hogy *ereiből vért bocsásson* és azzal irjon levelet a grófnőnek, és elhitette vele, hogy a varázslatot csak a Teufelssee partján lehet végbevinni jöjjön hát oda éjnek idején. Az urasági inas, aki nős ember és két gyermek apja, hajlott a szóra. De megmenekült a biztos haláltól, mert 21-én éjszaka a szolgálatából nem tudott szabadulni.

A kuruzsló fazekas bevallotta, hogy *őt is strichninnel akarta megmérgezni, és aztán a holttestet a tóba vetette volna.* Ha majd megtalálják őt is és a szabónőt, azt higyje a rendőrség, hogy öngyilkos szerelmes pár voltak.

Ezt a hihetetlenül hangzó vallomást betűről-betűre beigazolta a rendőrség vizsgálata.

Az óbudai fiatalok.

A Kisfaludy-szinház, amely husvét vasárnapján támad fel a *Mire feltámadunk* cimü darabbal, már napok óta hirdeti, hogy elő fog aoni egy operettet, amelynek szövegirója tizenöt éves, zeneszerzője pedig ugyanoly koru. A szinház tövekvő igazgatója, *Kövessy* Albert nagyra van ezzel a föltedezéssel. A leghitelesebb forrásból tudom, hogy óbudai szinház ma a következő jelenetnek volt tanuja:

Igazgató: Titkár ur, vegyen papirt. Egy kommünikét fogok diktálni.

Titkár: Igenis.

Igazgató: Irja: „A Kisfaludy-Szinház nemsokára olyan operettet ad elő, amelynek szövegét és zenéjét egy-egy tizenötéves fiu irta."

Titkár: Megvan.

Igazgató: Irja tovább: „A két fiu közül az egyik tizennégy éves, a másik tizenhárom. Csodálatos dolog, hogy ez a két tizenkétéves fiu ilyen szép darabot tudott irni."

Titkár: Ön pompás ember, direktor ur!

Igazgató: Csak folytassa: „Más gyerek tizenegyéves korában még helyesirást se tud. Annál inkább érdemel tiszteletet az a körülmény, hogy ezek a tizéves fiuk már kilencéves korukban ilyen szép müvet alkottak."

Titkár: És aztán?

Igazgató: „Volt már eset arra, hogy valaki nyolcéves korában egy zenemüvet alkotott, példa rá Mozart. De Mozart nem hét éves volt, amikor ezt komponálta, ezek a fiuk pedig ime hatéves korukban . . .

Titkár: Már előre tudom a többit.

Igazgató: Hát akkor hamarosan végezze be. Irja meg, hogy ez az első eset, hogy ötéves fiuk szinpadra kerülnek, s hogy az idősebbik a premier napján lesz három esztendős. Végezze valahogy ugy, hogy a dadájuk is ott lesz . . . irja oda, hogy az egyik már beszélni is tud . . .

—o.—

FŐVÁROS.

(*) **A főváros közgyülése.** A szerdára kitüzött közgyülés főbb tárgyai a következők: A X. ker. kőbányai pincék bérbeadása. A várbeli Fortuna-épület folytatólagos bérbeadása. Az államrendőrségi tisztviselők részéről alakitott házépitő szövetkezet kérvénye, terület átengedése iránt. — A belügyminiszter leirata, az államrendőrségi rabkórház céljaira szükséges terület átengedése tárgyában. — A m. kir. államvasutak kelenföldi összekötő kanyarulatával elfoglalt terület árának a megállapitása. — Zólyom vármegye közönségének a köszönete, a hazai ipar pártolása tárgyában kibocsátott fölhivásának a támogatása iránt. — Több székesfővárosi kórházi orvos fellebbezése, az összeférhetetlenségi eseteikben hozott tanácsi határozat ellen. — Előterjesztés, a budai lánchidfőtől a Rudas-fürdőig megépitendő összekötő vasutvonal tárgyában. — Széchenyi Béla gróf és érdektársai kérvénye, a lánchidfő-Rudasfürdőt összekötő vasutvonal terveinek a fölülvizsgálása iránt. Az omnibusz-vállalat kérvénye az átszálló forgalom ügyében. A terhes szekerekkel való közlekedés tárgyában alkotott szabályrendelet módositása. Előterjesztés a székesfővárosban alakitandó ismétlő leányiskolák ügyében érkezett vallás- és közoktatásügyi miniszteri leirata. Az iparos inasiskolák oktatás-idejének ujból való megállapitása. A székesfővárosi polgári iskolákhoz több uj tanszék szervezése. Több balparti kerület számára önműködő légszeszmérők beszerzése tárgyában. A IV. ker. Bástya-utcának Nyáry Pál nevére való elnevezése. A tanács előterjesztése, a IX. ker. Kinizsy-utca folytatólagos megnyitása tárgyában érkezett közmunkatanácsi átiratra. Előterjesztés a fővárosi kórházak 1900. évi költségvetése ügyében érkezett belügyminiszteri leiratra. A Szent László-kórházban egy ideiglenes orvos további alkalmazása.

(*) **A Kálvinteri református templom.** *Gonda* Béla lelkes hangu röpiratot irt a Kálvin-téri református templom ujjáépitéséről. Az a telektömb — olvassuk a röpiratban — melynek egy részén ma a református templom és egyházi épület áll s amelyet a Kálvin-tér, a Lónyay-, Oroszlán- és Soroksári-utcák határolnak, szinte predisztinálva van arra, hogy azon a budapesti kálvinistaságnak egy hatalmas, müvészi alkotásu egyházközségi telepe létesüljön, nagy és diszes templommal egyházi és theologiai épületekkel és bérházzal. A telektömb akként szabályozandó, hogy ezzel a Kálvin-tér mintegy szimmetrikus alakot öltsön s a Lónyay-utca betorkolása a forgalom igényeinek megfelelően kibővittessék. Az általános elrendezést illetőleg, a telek közepén lenne elhelyezendő egy diszes templom; ettől jobbra a Kálvin-tér, Lónyay-utca s a kissé megszélesbitendő Oroszlán-utca közepéig lenne elhelyezendő egy három emeletes egyházi épület, a Lónyay-utca felé eső részen az egyházi gyülések, ünnepélyek stb. céljaira szolgáló nagy diszteremmel, megfelelő püspöki és lelkészi hivatali helyiségekkel, könyvtárral, a papnevelő-intézeti igazgató lakásával, a vidéki egyházi gyülési tagok részére vendégszobákkal, végül az oroszlán-utcai részen a theologiai internátussal, tantermekkel, tanári szobákkal.

SZINHÁZ, ZENE.

Phèdra a Vigszinházban.

Irta: *Jászai Mari.*

Különösen hangzik?

A Nemzeti Szinháztól egy idő óta ilyen fura históriák kerülnek ki. Száradjon az ő lelkén, hogy én és a Phédrám kihurcolkodtunk, ha ugyan baj?

Nekem nem baj. Szinpad — szinpad. A halnak viz kell, a madárnak levegő, nekem szinpad.

Én nem ismerek első rendü szinpadot, másodrendü szinpadot — csak elsőrendü játékot és utolsó rendü játékot. A szinpad lelke az, amit rajta és a hogy rajta előadnak, nem pedig aminek elnevezik.

Bizonyság a Vigszinház. Phédra ugyan nem fogja bánni, hogy mi van a homlokára irva az otthonának. Szegény ártatlan Phédra! Az ő bőségesen omló könnyei különben most csak arra valók lesznek, hogy leöblintsék a vig muzsa szinpadjáról azt a kis megáporodott pézsma illatot, amely háromezer évvel fiatalabb nővéreinek habos csipkés szoknyáiból áradt ki. A becsületes, naiv királyné könnyei csak az a kis szentelt viz lesz, amivel a képé Muzsának falait egy cseppet bepermetezzük, hogy aztán Melpomene asszony ne fintorgassa többé a kényes orrát.

Ugy kezdjük most a Vigszinházban a Phédrával, mint a renegát az uj hitével: törökebb lesz a töröknél.

Mi is a legmagasabb stilussal kezdjük, hogy fölavassuk a házunkat és azontul ne menjen ott meglepetés számba egy-egy tragédia.

Mert nem ez lesz ám a mindennapi kenyerünk.

Nem csupán „könnyel fogunk táplálkozni."

Még megérik, kérem, azt is, hogy vigjátékokat is fognak látni a Vigszinházban.

*

A *Budapesti Napló* egy munkatársa felkereste *Jászai* Mari asszonyt, hogy a Vigszinház szinpadán levő mostani munkája és jövendő kiiátásai felől megkérdezze. Ime, Jászai Mari asszony nyilatkozata:

— Mit érzek a Vigszinháznál? Bizony nem néztem meg, hogy mi van annak az épületnek a homlokára irva, ahol nekem életföltételt biztositottak. En ott ugy érzem magamat, mint a hogy érezheti az a bokor vagy fa, amelyet a gyökerei körül nagy darab földdel ültetnek át egyik helyről a másikra. Meg sem érzi a változást. A talajomat magammal vittem, levegőm az, amit játszom, napfényem a közönség, aki megnéz.

Mi kell egyéb egy szinésznek?

Most már csak az az egy vágyam van, bár minden egyéb fölött összecsapna a hullám. Térne minden a régi rendre. Felejtené el mindenki, hogy másképp volt, hogy én máshol is játszottam valaha, mint ott a Lipót-körtön, egy kedves szinpadon, ahol templomi áhitat mellett folynak a próbáim, ismerős, lelkes kollégák közt. A Vigszinház müvészgárdájának minden egyes tagja nekem már kipróbált munkatársam. Egy sincs köztük, a nagymüveltségü Lenkey Hedviget kivéve, akivel már ne játszottam volna Arad, Nagy-Várad, Temesvár, Szeged és más nagy magyar városok müvelt izlésü közönsége előtt. Még Góth is pompás Jázonom volt Medeában, Gál Gyula remek Antónius, Swarze és Theseus! Csak az az egy vágyam volna, hogy felejtené el mindenki, hogy velem igazságtalanság történt. Hiszen annyi különb emberrel is történt helyrehozhatatlanabb rossz! Most már minden sor, amit rólam és nem szerepeimről irnak, nekem fáj. Szégyenlem. Mintha a sebemeit mutogatnám és azzal akarnék jóindulatot kelteni további munkálkodásom iránt.

A részvét megszégyenit. Megzavar dolgomban.

Most már csak az a vágyam, hogy ezen a kis Péhdra-féle fölavatáson tul legyünk, mert azt ugy-e bár, minden hozzáértő elképzeli, hogy Phédra — mint ma már egy jóakarómnak mondtam — csak a szenteltviz és tömjénfüst, amivel valódi munkánkat Istennek ajánljuk. Én kötöttem magamat, hogy ez legyen a belépő azér, hogy ne láttassam tétovázni. Merem a legmagasabbat, azt, ami legtávolabb áll a Vigszinház eddigi müsorától, legtávolabb a reálistól, a földönjárástól, a minek nincs is teste, csak szelleme.

Nem tudom ilyen hirtelen korrektül kifejezni azt, amit gondolok. De azt hiszem, érti, kedves uram, hogy azt értem alatta, hogy nem jövedelemre számitottunk, amikor elhatároztuk, hogy ezzel kezdjük. A Phédra nagyon sok pénzébe kerül a Vigszinház igazgatóinak, kértem is őket, ne költsenek rá annyit, ne állitsák ki olyan nagy költséggel, miután nem ebből aratjuk le a mindennapi kenyerünket. De ők a legjobbat akarták és Phédrát olyan szinpadon fogjuk előadni, amilyenen én még nem játszottam.

Nemcsak erkölcsi, de anyagi sikert is igérő darabunk már most annyi van kéznél, hogy három esztendőre elég lesz, ha minden esztendőre három-négy szerepet számitok is.

A többit bizzuk az istenre, meg a közönségre, akik nélkül mi hiába csináljuk a legszebb terveket is.

** **Jászai Mari szerepei.** A *Vigszinház* igazgatósága hivatalosan értesit bennünket arról, hogy *Jászai* Mari még ebben az évadban a következődarabokban fog fellépni: a *Verga Cavalleria rusticana* (*Parasztbecsület*) és *La lupa* (*A farkas*) cimü népdrámáiban és *Philippi* (*A töviskoszoru*) cimü szinmüvében fog fellépni. Ezeken kivül *Jászai* Marival feleleventésre kerül a *Niobe* cimü bohózat, amelynek cimszerepét a müvésznő néhányszor vendégképpen már eljátszotta a *Vigszinház*ban.

** **A Nemzeti Szinház ujdonsága.** A *Nemzeti Szinház*ban e hónap huszonhetedikén kerül bemutatóra *Zigány* Árpádnak *Shakespeare* cimü ötfelvonásos verses körképe. A darab szereposztása a következő:

Shakespeare — *Gyenes*, Ben Johnson — *Somló*, Dryden — *Gabányi*, Burbadge — *Mihályfi*, Green — *Horváth*, Southampton — *Pálffy*, Mackenzie lord — *Bercsényi*, Dick — *Zilahy*, Erzsébet királyné — *K. Hajnal* Mari, Lady Mackenzie — *Maróthy* Margit, Ketty — *Török* Irma.

A darabhoz uj diszletek és korhü jelmezek készültek.

** **Egy megtagadott müvészest.** *Szabadkáról* különösen hangzó hirt táviratoz tudósitónk. *Lindh* Marcella, a hirneves énekesnő, *Kiss* Józseffel, az illusztris költővel, a *Bácskai Hirlap* rendezésével müvészestét akart rendezni e hónap huszonegyedikén az ottani városi szinházban s e végből a tanács engedélyét kérte ki. A tanács ma ülést tartott, amelyben *megtagadta* a kért engedélyt. A városban, ahol a legnagyobb érdeklődéssel néztek elébe a müvészestének, általános feltünést keltett a tanács megokolatlan határozata. A határozatnak azonban érdekes háttere van, amely ha valónak bizonyul, nagyon alkalmas lesz arra, hogy a *szabadkai* eset szélesebb körben figyelmet keltsen. Ugy beszélik ugyanis, hogy a müvészestére azért nem engedték át a szinházat, mert a szóban lévő estére — *szerb szintársulat jön a városba.*

** **Feld Irén vendégszereplése.** *Feld* Irén, akinek Nemzeti Szinházi vendégszerepléséről már adtunk hirt, szerdán, e hónap tizennyolcadikán lép fel először Csiky *Nagymamá*-jának *Mártha* szerepében, második fellépte alkalmával *Noemit* játszsza az *Aranyember*ben szombaton, április huszonegyedikén.

** **Mascagni uj operája.** *Mascagni*-nak *Álarcok* (Maschre) cimü operája a jövő szinházi évadban egyszerre kerül bemutatóra a milanói *Scala*-ban és a római *Costanzi*-szinházban.

** **Shakspeare születése napja a Nemzeti Szinházban.** A *Nemzeti Szinház* április huszonharmadikán, amely hétfőre esik, *Romeo és Julia* előadásával ünnepli meg *Shakspeare* születése és halála napjának kettős évfordulóját. Juliát *Márkus* Emilia, Romeot *Beregi* fogja játszani.

** **Még egy énekes szinház.** Rendesen jól értesült szinházi körökben rebesgetik, hogy még az idei őszön egy — uj énekes szinház nyillik meg *Budapesten*. Ennek a szinháznak a megnyilta ugyan még csak feltételes, de a hir éppen ennél a feltételnél fogva válik különösen érdekessé. Arról van ugyanis szó, hogy abban az esetben, ha *Küry* Klárának és a *Népszinház* igazgatójának nem sikerülne megállapodásra jutni a müvésznő uj szerződése dolgában, akkor a müvésznő maga lenne az, aki egy a budapesti szinházi életből hosszu éveken keresztül jól ismert szinházi emberrel társasviszonyba lépve, állna az uj énekes szinház élére. A szinház céljára egy már berendezett és most tudományos látványosságokat produkáló szinpad és nézőtér szolgálna.

** **Phaedra bemutatója a Vigszinházban.** *Racine* tragédiájának, *Phaedrá*nak, a bemutatója, amelyben *Jászai* Mari először lép fel, mint a *Vigszinház* szerződött tagja, mint már többször megemlékeztünk róla, április tizennyolcadikán lesz. A tragédia teljes szereposztása a következő:

Theseus, Athén királya — *Gál.* Phaedra, Theseus hitvese — *Jászai* M. Hipolit, Theseus fia — *Bihari.* Aicica hercegnő — B. *Lenkei* H. Oenoné, Phaedra dajkája — *Hunyadi* M. Theramén — *Balassa.* Panope — *Mátrainé* B. M. Isméne — *Cserny* B.

A korhü diszletek és jelmezek a *Vigszinház* mütermeiben készültek. A *Phaedra* bemutató előadására az összes páholyok és ülőhelyek már hetek óta elfogytak. A *Phaedra* második és harmadik előadása iránt, amely csütörtökön, tizenkilencedikén és vasárnap, huszonkettedikén lesz, a közönség szintén óriási érdeklődéssel viseltetik.

** **Küry Klára fellépése.** *Küry* Klára, a *Népszinház* primadonnája, aki a mult héten gyöngélkedett, kedden lép fel először betegsége után *A kis szökevény* cimü operettben. A müvésznő ezenkivül még kétszer lép fel a héten, csütörtökön a *Szép Helenában* és vasárnap délután a *Kadétkisasszony*ban.

** **Jelmezes próba a Magyar Szinházban.** A *Magyar Szinház* a mai esti szünetet arra használta fel, hogy a *Veronka* cimü *Messager*-féle operettből jelmezes próbát tartson. A próba nyolckor kezdődött és tiz óra tájban ért véget. Különösen dicsérik a szinház ifju szubrettjének, *Ledofszky* Gizellának a kreálását, aki tudvalévőleg a megbetegedett Miss *Halton* helyett vállalta magára a cimszerepet.

** **Náday Ilonka Budapesten.** *Náday* Ilonka, aki a legutóbbi szinházi évadot, mint ismeretes, a bécsi *An der Wien*-szinház kötelékében töltötte, ahol szép sikerei voltak, a husvéti ünnepekre hazalátogatott szüleihez. A fiatal müvésznő két napot tölt itt, aztán visszatér *Bécs*be. A jövő évadra, minden valószinüség szerint, egyik *berlini* operett-szinházhoz szerződik, amely szép szerződéssel kinálta meg.

** **A Népszinház uj népszinműve.** Megirtuk, hogy a *Népszinház* legközelebbi ujdonsága *A muzslai bankó* cimü népszinmü lesz. A darab, amelynek *Györkönyi* Károly a szerzője, három évvel ezelőtt tünt fel a *Nemzeti Szinház* Porzsolt-pályázatán. A *Nemzeti Szinház* birálóbizottsága nagy dicsérettel szólt erről a pályamüről; de a jutalmat *A muzslai bankó*nak, mint népszinmünek, tehát a *Nemzeti Szinház* játékrendjébe nem tartozónak nem lehetett kiadni s a biráló-bizottság csak azt tehette, hogy a müvet a *Népszinház*nak ajánlotta.

** **Rejane asszony szinigazgató.** *Páris* legfrissebb sütetü szenzációja, hogy *Rejane* asszony a szinigazgatók sorába lépett. A müvésznő bérbe vette a *Vaudeville*-szinházat, amelynek eddig mesésen fizetett starja volt. *Rejane* asszony a kiállitási korszak nagy reményei fejében bocsátkozott ebbe a szinházi vállalkozásba s a kiállitás egész tartama alatt a *Vaudeville*ben fog játszani. Novemberben európai körutra indul, valószinüleg *Antoine*nak, a róla nevezett szinház igazgatójának kiséretében.

** **Magyar erők a prágai operában.** A *prágai* országos szinházban a napokban volt a premièrje *Saint-Saëns* operájának, *VIII. Henrik*nek. A *prágai* és *berlini* kritika a lirai jelenetek és a hatalmas finálék nagy szépségeit dicséri és a legnagyobb elismeréssel emlékezik meg *Márkus* Dezső hazánkfiának, a szinház első karmesterének müvészetéről, amely a legtökéletesebben interpretálta a nagy müvet. A *Berliner Börsen Courier* az operának Márkus karmester vezetése alatt való előadását „kiváló esemény"-nek mondja. Nagy sikere volt *Ney* kisasszonynak, a szinház primadonnájának, *Ney* Dávid, a budapesti *Magyar Királyi Opera* kitünő müvésze leányának is.

** **Városligeti Szinkör.** A *Városligeti Szinkör*ben husvétvasárnapján két előadás lesz, mindkettő félhelyárak mellett. Délután fél 4 órakor a *Betyár kendője* cimü népszinmü, este hétkor pedig *A próbaházasság* cimü énekes életkép kerül szinre *Németh* Józsefnek, a Népszinház kitünő komikusának vendégjátékával. — Hétfőn délután *Tóth* Ede népszinműve, *A falu rossza*, este pedig hosszu pihentetés után *Az uj honpolgár* (Goldstein Számi) kerül előadásra. A többi szerepeket H. Csillag Amália, Sz. Pajor Emilia, Latabárné, Lőrinczi Aladár Irén, B. Várnay, Kapossy Erzsi, Déri Rózsa, Kovács Ibolyka, Feld Mátyás (Goldstein Számi), Szentes, Bihari, Nagy, Deési, Somlár, Szathmáry, Földvári, Kardos, Kálér és Tihanyi játszszák.

** **Deficit.** Aki érdeklődik az iránt, hogy menynyit nyer az állam a budapesti Operán és Nemzeti Szinházon, az csak szerezze meg a mult év utolsó negyedéről szóló állami számvevőszéki jelentést. Ez a nyomtatvány, amely nemrég került a képviselőház elé, elmondja a következőket: Az Opera egész évi állami javadalmazása 215.000, a Nemzeti Szinházé 53.000 korona. Ezeket a summákat már a mult év első három negyedében nemcsak teljesen elköltötték, hanem jelentékenyen tul is lépték (az Operánál 233.372, a Nemzeti Szinháznál 61.554 kor. volt az utalványozás az első három évnegyed alatt). Októberben már kénytelen volt a belügyminiszter a törvényben megszabott szubvención felül sürgősen *ujabb hatvanezer forintnyi összeget* engedélyezni. A Nemzeti Szinház és az Opera ezt a nagy deficitet meg is okolta.

A megokolás.

Ez olyan jó, hogy érdemes külön kis fejezetben tárgyalni. Hangzik pedig a következőképpen:

... a két müintézetnél részben a *bevételi elmaradás*, részben a *kiadási hiteliullépések* folytán már október hó végével oly tetemes hiányok mutatkoztak, hogy azok *részbeni* fedezhetésére a müintézetek hitelképességének fönntartására való tekintettel ...

kérte az intendáns ezeket az összegeket. A világon minden néven nevezendő deficit oka a „bevételi elmaradással" komplikált „kiadási hiteltullépés." Ez meghatározása a deficitnek, nem pedig megokolása. Éppen olyan, mintha azt mondanók valakiről, hogy azért halt meg, mert megszünt élni.

A betegség nevét tessék kiirni.

** **A Fővárosi Nyári Szinház megnyitása.** A *Fővárosi Nyári Szinház*-ba (Budai Szinkör) az idén ismét *Makó* Lajos *temesvári* igazgató vonul be társulatával. A szinház, értesülésünk szerint, május tizenötödikén nyilik meg Edmond *Rostand*-nak *Cyrano de Bergerac* cimü darabjával, amelyből a próbákat már május elején megkezdik. *Makó* Lajos társulata a következő tagokból áll:

Nők: Hadzik Anna, Tóth Ilonka, Hahnel Aranka, Tárnoky Gizella, Völgyi Ilonka, Kükemezei Gizella, Kissné-Pataki Irma, Havasi Szidónia, Pajor Emilia, Tibor Lórika, Szende Anna, P. Kocsis Etel, Keresztély Flóra.

Férfiak: Klenovits György, Pethes Imre, Szabó Ferenc, Szalai Károly, Papp Mihály, Sebestyén Géza, Sándor Emil, Szilágyi Aladár, Virágháti Lajos, Mihályi Ernő, Stoll Károly, Radványi Dezső, Krémer Jenő, Faragó Ödön, Szabó Károly, titkár, Vincze Zsigmond karnagy. A női és a férfikar tizenöt-tizenöt tagból áll.

** **Uránia Szinház.** Ujabban adják elő az *Urániában* a jövő hét folyamán *Pekár* Gyula *Spanyolországát*. A nagyhatásu müvet a bécsi Uránia veszi meg. Ezzel kezdi meg a budapesti *Uránia* azoknak a müveknek sorozatát, amelyeket a külföldön is bemutatnak. Ilyennek készül a jövő hét premierje is, *Dessewffy* Arisztid *Velencéje*, amely négy felvonásban gazdag és változatos tartalommal ismerteti tavaszi déli utazásainak ezt a valóságos Mekkáját. Szinesen készült vetített képei valósággal elragadóaknak igérkeznek. A velencei táncok mozgó fényképei méltó párjai a spanyol mozgó képeknek. Mindenik közt legmegfelelőbb a mozgó viztükör a kinematographammok egész sorozatában. Ezeknek egy részét zene- és énekkisérettel is fogja élénkiteni. A premiérre megindultak az előjegyzések.

** **Szinházak müsora.** *Nemzeti Szinház.* Vasárnap délután: *Pry Pál.* Este: *Az ember tragédiája.* — Hétfőn délután: *Otello.* Este: *A hol unatkoznak.* — Kedden: *Cimzetes feleség.* — Szerdán: *A nagymama* (*Feld* Irén vendégfellépésével). — Csütörtökön: *Konstantin abbé.* — Pénteken: *A nők barátja.* — Szombaton: *Aranyember* (*Feld* Irén vendégfellépésével). — Vasárnap délután: *Gringoire. Szeleburdi.* Este: *Kaméliás hölgy.*

Magyar királyi Opera: Hétfőn. *Nincs előadás.* — Kedden: *Az afrikai nő* (*Signorini* Ferenc vendégfellépésével). — Szerdán: *Jeanette menyegzője. Szulejka* (először). — Csütörtökön: *A kremonai hegedüs. Szulejka* (másodszor). — Pénteken: *A próféta* (*P. Bartolucci* Viktória asszony és *Signorini* Ferenc ur vendégfellépésével). — Szombaton: *Villars dragonyosai.* — Vasárnap: *Paraszthecsület. Szulejka* (harmadszor).

Vigszinház. Vasárnap délután: *Többsincs királyfi.* Este: *Pajkos férjek.* — Hétfőn délután: *Tudós professzor Hatvani.* Este: *Őszirigás Mici.* — Kedden: *Utazás a válás körül.* — Szerdán: *Phaedra* (először). — Csütörtökön: *Phaedra* (másodszor). — Pénteken: *Pajkos férjek.* — Szombaton: *Az arany kakas.* — Vasárnap délután: *Szecesszió.* Este: *Phaedra* (harmadszor).

Népszinház. Vasárnap délután: *Kuruc-furfang.* Este: *A csillag fia.* — Hétfőn délután: *Eleven ördög.* Este: *Felhő Klári.* — Kedden: *Kis szökevény.* — Szerdán: *A csillag fia.* — Csütörtökön: *Szép Heléna.* — Pénteken *Ingyenélők.* — Szombaton: *A csillag fia.* — Vasárnap délután: *Kadétkisasszony.* Este: *Szökött katona.*

Magyar Szinház. Vasárnap délután: *New-York szépe.* Este: *Kleopátra* (*Abrányiné-Wein* Margit vendégfellépésével). — Hétfőn délután: *Szulamit.* Este: *Kleopátra* (*Abrányiné-Wein* Margit vendégfellépésével). — Kedden: *New-York szépe* (*Abrányiné-Wein* Margit vendégfellépésével). — Szerdán: *Kleopatra* (*Abrányiné-Wein* Margit vendégfellépésével). — Csütörtökön: *Kleopatra* (*Abrányiné-Wein* Margit vendégfellépésével). — Pénteken: *Szulamit.* Szombaton: *Veronka* (először). — Vasárnap délután: *Asszonyregement.* Este: *Veronka* (másodszor).

Kisfaludy Szinház. Hétfőn délután: *Zsidó houvéd.* Este: *Mire feltámadunk.* — Kedden, szerdán és csütörtökön: *Mire feltámadunk.* Pénteken: *Nebántsvirág.* — Szombaton: *Kapuzárás előtt.*

** **Operai előadások a Telefon Hirmondóban.** Husvét két napján, ma és holnap este a Telefon Hirmondó esti szórakozásképpen az Operaházban szinrekerülő operák közvetitését adja előfizetőinek. Igy ma este a Hugonottákat, holnap pedig az Álarcos bált közvetiti. Az operai előadások után 11 óráig katonai- és cigányzene lesz hallható a Hirmondó kagylóin keresztül.

Az én kappanom.

— Tanulságos szinházi történetke. —

Budapest, április 14.

El kell mondanom az én kappanomnak a históriáját, még ha annak a nagy veszedelemnek teszem is ki magamat, hogy a *Népszinház* tó-főura, *Porzsolt* Kálmán barátom, soha többé nem fogad el darabot tőlem előadásra és igy megment esetleg attól, hogy elbukjam.

Nem szeretek senkinek lekötelezettje lenni.

De, hogy visszatérjek a kappanomra, ez a kis história meg fogja körülbelől magyarázni, hogy miért nem épitenek a mi hazai szinpadi szerzőink villát a Svábhegyen még akkor sem, ha óriási sikert arattak is a darabjaikkal.

Mert én sem épitettem, jóllehet hogy *A kuktakisasszony* cimü darabom sok szép zsufolt házat csinált a *Népszinház*-ban.

Az én kappanom t. i. egyik főszereplője volt *A kuktakisasssony*-nak, ha a neve nem is volt kinyomatva, a primadonnáé mellé, a szinlápra.

Mikor a *Népszinház* a darabomra készült, az egyik próbán, nagy félve, ezt mondtam a rendezőnek, *Folninusz*-nak, aki most a kolozsvári *Nemzeti Szinház* igazgatója:

— Egy nagy kérésem volna!

— És mi az?

— Arról a kappanról van szó, amely az első felvonásban szerepel. . . .

— A Krisztoforo mester fehér kappanáról? No, mi van azzal a kappannal?

— Tetszik tudni a modern korban, a szinpadi teknikai mai fejlődött korában, a realizmus ugy kivánná . . .

— Szóval ön egy igazi, eleven kappant akar és nem kasirozottat.

— Ön lángész! Engedje el, hogy homlokon csókoljam . . . Ön helyett majd egy csinos szinházi hölgyet keresek ki erre a célra, már tudniillik akkor, ha meglesz az eleven kappan.

— Majd megbeszélem a direktorral.

— Könyörgöm alázattal . . .

Mi hazai szerzők már csak igy beszélünk azokkal a szinházi nagyhatalmasságokkal, akik a darabunk sorsát tartják a markukban az — üstökünkkel együtt.

A rendező a másnapi próbán közölte velem, hogy a direktor megengedte az eleven kappant. Ez a nagylelkűség annyira meghatott, hogy nyomban szent esküt tettem magamban, hogy *Porzsolt*nak ezt a nagylelkűségét, amig csak élek, nem fogom elfelejteni. (Hogy el ne felejtsem azt se: a homlokcsókot megadtam a szinházi hölgyecskének. Melyiknek arra már nem emlékszem. Valószinüleg ő se!)

A kuktakisasszony szinre került, sikert aratott, telt házakat csinált, de nekem a legnagyobb gyönyörüségem az volt, valahányszor *Németh* Jóska kijött a szinpadra, az igazi eleven kappannal. Micsoda realisztikus kappan volt! Különbül „alakitott", mint Novelli és Zacconi együttvéve!

— Az istenért, csak valami baja ne essék!

Ezzel a hő imádsággal hajtottam esténként álomra a fejemet s amikor másnap elmentem a szinházhoz, az első dolgom volt, hogy bekopogtattam a szinházi portás kis szobájába:

— Mit csinál a kappan?

— Köszönöm kérdését, egészséges. Csakhogy nagyon sokat eszik!

— Persze, hogy eszik; hiszen azért eleven, hogy egyék.

— Nem, kérem, *azért eszik, mert eleven!*

A portás ezeket a szavakat a hangjával erősen aláhuzta. Én azonban nem figyeltem erre a finom distinkcióra. Pedig megérdemelte volna, mert ebből a distinkcióból került ki a kappan-históriának a csattanója. A minthogy alább megtetszik róla győződni.

Mert a kappant, minthogy eleven volt, természetesen nem lehetett a szinházi ügyelőre bizni, aki a kasirozott szinpadi kellékeket őrzi, hanem etetni kellett. Odaadták hát kosztba a szinház portásának.

És az én *Kuktakisasszony*-om, mint szinházi münyelven mondani szokták, „*ment*," ment hála istennek, mint a karikacsapás; megérte a huszonötödik előadás jubileumának a tisztességét, amikor a kis

Náday Ilonkával, meg *Szabados* Béla barátommal, a zseniális muzsikusommal, ujra kimehettünk a függöny elébe, hogy a közönség konstatálhasson rajtunk, hogy milyen — sáppadtak vagyunk.

S ami a legfőbb, erősen szedegettem fel a tantiémeket, a minél nincs édesebb szerzői foglalkozás csak egy, amikor irja az ember a darabot.

És itt következik az én kappanom históriájának a csattanója. Egy nap, amikor ujra a tantiémszedegetés édes foglalkozását akarom gyakorolni, a *Népszinház* főpénztárosa, egyszerre csak igy szól hozzám:

— Valami kiegyenliteni való számlája is van itt.

— Számla? Miféle számla?

— A kappan számlája ...

És ezzel elém tolja a következő kis okiratot, amelynek az eredetijét még ma is szent ereklyeképpen őrzöm:

SZÁMLA.

„A kukta kisasszony"-hoz használt kappan 2 hónapi, azaz november 23-tól, január 23-ig való eltartásáért ..... 2 frt 40 kr.

Budapest, 1898. január 24.

Haldsa Géza
portás.

— Hát ezt a szerző fizeti? — kérdeztem egy kicsit csodálkozva.

— Ön kivánta, hogy eleven kappan szerepeljen a darabban: ez pedig eszik.

— Persze, azért eleven, hogy egyék ...

— Nem hiszem; azért eszik, mert eleven! Ha nem lenne eleven, akkor nem ennék és ha nem ennék, akkor nem kerülne pénzbe az eltartása.

— Értem; szíveskedjék hát levonni a kappan eltartásáért járó összeget a tantiémemből.

A főpénztáros megtette ezt a szivességet.

— Hanem egyet kijelentek, — mondtam aztán, — a jövőben nem fizetek a kappan eltartásáért!

... „*A kuktakisasszony*" következő előadásán már egy *kasirozott kappan* szerepelt a darabban.

És ez után kérdezem: hogy épitsen magának **hazai szerző** a darabja tantiémjeiből villát a Svábhegyen, mikor egy eleven kappannak az eltartását is az ő nyakába sózza a színház?

Végül még egyet: mai napig sem tudom, hogy az eleven kappant, amelynek a tartásdíját velem fizettették, ki ette meg? ...

Márkus József.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Közgázdasági Szemle.** A *Hegedüs* Loránt és *Mandello* Gyula szerkesztésében megjelenő Közgadasági Szemle e havi száma is tartalmas, érdekes. Cikket irtak bele: Lukács György, Kőrösy József, Engel. Ezenkivül vannak benne aktuális közlemények és ismertetések, havi szemle és a közgazdasági irodalmunk katalógusa.

○ **Ottó főherceg** magyar huszárképe disziti az *Uj Idők* husvéti számát, pompás szines nyomásban, amely az utolsó vonásig hiven adja vissza a főherceg eredeti festményét. Maga a kép tulajdonosa, a király engedte át a *Uj Időknek* a sokszorositás kizárólagos jogát és egyuttal azzal is jelét adta érdeklődésnek, hogy az *Uj Időket* több példányban kérte. Herczeg Ferenc kitünő képes hetilapjának husvéti száma gazdag diszben jelent meg, kolumnait a Magyarország minden vidékéről összegyüjtött husvéti tojások diszitik piros nyomásban, *Benczur* királyné-arcképét, három képet a tárlatról, hármat Stróbl müterméből, azután az aktuális képek egész sorát. Az érdekes szövegrész Herczeg Ferenc, Szikra, Tábori Róbert, Malonyay Dezső, Bársony István, Lyka Károly, Sebők Zsigmond, Sántha Károly irták. Aki meg akar ösmerkedni ezzel a gazdag kiállitásu, negyedévenként 4 koronába kerülő hetilappal, kérjen mutatványszámot a kiadóhivataltól. (Budapest, Andrássy-ut 10.)

EGYESÜLETEK.

(**A Buda-Pasarét és Vidéke Egyesület** ma tartotta alakuló közgyüléset az István főherceg szálloda egyik termében. A közgyülés az alapszabályok elfogadása után, azok értelmében megválasztotta tisztikarat. Elnökök: Dr. *Gonda* Dezső és *Herzmann* Bertalan. Alelnökök: *Bachruch* Károly és *Gal* Károly. Titkár: *Erdei* Henrik. Müszaki tanácsos: *Körösi* Albert. Pénztáros: *Kende* Lajos. Ellenőr: *Neurath* Tódor. Ügyész: *Berényi* Sándor. Az egyesület célja Budapestnek a Pasarét körül elterülő kies vidékét mint nyaraló és családiház telepet nagy arányokban és rendszeres terv szerint kiépiteni.

(**A tüdőbetegek szanatóriumára**) ujabban özv. *Saxlehner* Andrásné 600 koronát, gróf *Almásy* Dénesné 200 koronát adományozott. *A budapesti orvosi kör* dr. *Hainiss* Géza inditványára ugyancsak 200 koronával járult a nemes emberbaráti intézmény megvalósításához.

Nyilttér.

Mauthner Ödön
cs. és kir. udvari szállító
magkereskedése
Budapest, VI., Andrássy-ut 23. VII., Rottenbiller-utca 33.
A 226 oldal tartalmu árjegyzéket kivánatra a cég ingyen és bérmentve küldi meg.

Vérgyógyászat
(Hämopathia.) Uj, kipróbált gyógymód. Kimaradhatatlan siker **asthma-**, szív-, vese-, gyomor-, bél- és hólyagbántalmaknál, **ideg-**, vér- és **bőrbajoknál.** Biztos védelem **szélhüdés**, korai vakság és elmezavar ellen. Évente száz meg száz teljes gyógyulás még a legsulyosabb és legrégibb bajoknál. E gyógymód feltalálója és egyedüli képviselője
Dr. Kovács J. egyet. **orvostudor**
rendel naponta intézetében V., Váci-körut 18. Házon kivüli is kezel; meghivásra vidékre is megy.

Csuzos, idegzsábás, köszvényes bántalmakban
szenvedők ne halaszszák gyógyitásukat nyárra, mert a
Szt.-Lukácsfürdőben a TÉLI KURA
a leguagyobb tükélylyel van berendezve és élénk látogatottságnak örvend. Prospektust díjmentesen küld a
Szt.-Lukácsfürdő részvénytársaság Budapesten.

Kleinoscheg-Elysée
a Legjobb Pezsgő

A n. é. utazó-közönséghez!
Lapunkban megjelent Magyarország azon ajánlható vidéki
szállodáinak,
vendéglőinek
és kávéházainak
(a legkisebb községből is)
pontos cimjegyzéke,
ahol
kitünően étkezhetik, kényelmesen lakhatik jutányos árszabások mellett.
Lapunk minden jobb szállodában, vendéglőben, korcsmában és kávéházban olvasható.
„Magyar Vendéglős- és Kávés-Ipar"
kiadóhivatala,
Budapest, VIII., József-körut 30—32. szám.

Orvosi tekintélyek a
SZOLYVAI
gyógyvizet kiválóan ajánlják: köszvény, hólyag, vizeleti szervek bajainál, cukorbetegség, vesebajok, gyomormegbetegedések, torok és tüdőszervek bántalmai esetén
Kitünő izü és igen üditő asztali viz
LUHI ERZSÉBET gyógyforrás
Legkiválóbb hazai gyomorgyógyviz; **gyomor- s tüdőbántalmak ellen specificum.** Kapható a jobb ásványvizüzletekben és az uradalmi ásványvizek bérlőségénél Szolyván, Bereg-m.

Somatose
(oldódó husfehérnye)
orvosi szaktekintélyek véleménye szerint a „tápkészitmények ideálja" betegeknek és gyengéknek.
Idegeket és izmokat erősiti.
Gyógyszertárakban és gyógyanyag kereskedésekben.

Dr. GÁSPÁR FERENC
operateur fogorvos,
lakik: **Kigyó-utca 2. sz.** (Városháztér sarkán.)

A HIRES HALDEK-féle MAGYAR
Kaphatók Haldek magnagykereskedésében, Budapest, Károly-körut 9., ugymint vidéken a jobb magelárusitó üzletekben.

Biztos sikerü gyógyulás
érhető el a természetes gyógymóddal dr. Palócz intézetében, Budapest, Kerepesi-ut 10. Prospektus ingyen. Phototherapia Finsen tanár szerint.

MATTONI GIESSHÜBLER SAVANYUKUT

A világ legnagyobb és leggazdagabb biztositó-társasága.

THE MUTUAL
NEW-YORKI ÉLET-BIZTOSITÓ-TÁRSASÁG
Alapittatott 1842-ben.
Tisztán kölcsönös. *Részvényesei nincsenek.*
Változatlan dijtételek utánfizetési kötelezettség nélkül
Kivonat az 1899. dec. 31-én lezárt mérlegből.

	Frank
Összes vagyon 1899. végén	1,563,961,334·30
Tehermentes nyeremény tartalék (felesleg)	248,488,302·64
A biztositottak között 1899-re felosztandó nyeremények	11,295,336·79
Összes bevétel 1899-ben	305,129,933·73
Összes kifizetések kötvénytulajdonosoknak 1899-ben	136,627,132·38
Érvényben levő biztositások	5,454,223,894·51

Legszabadelvübb kötvény-feltételek.
Dijtáblázatokkal és felvilágositással szolgál a
MAGYARORSZÁGI VEZÉRIGAZGATÓSÁG:
Budapest, IV., Károly-körut 26.
Tekintélyes képviselők alkalmazást nyernek.

TELJESEN PÓTOLJÁK a francia cognacot
Gróf KEGLEVICH ISTVÁN utódai
hirneves promontori cognacgyár gyártmányai (alapittatott 1882-ben
Az *, **, *, Extra **** és V. S. O.**
(fine champagne d'Hongrie) jegyü cognac-jaink, kiváló jó minőségük folytán közelismerésben részesülnek és mindenütt kaphatók.
A gyár központi irodája:
Budapesten, Rudolf-rakpart 7. szám.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

MÜVÉSZET.

□ **Erzsébet királyné szobra.** *Erzsébet* királynénak kedvenc nyaraló helyén, Gödöllőn állitják az első szoboremléket. *Zala* György mintázta a szobrot, mely a királyasszonyt napernyővel a kezében, a mezőn sétálva tünteti föl, amint éppen egy falusi leánykának megsimogatja a fejét. A bronzba öntött szobrot a gödöllői uj parkban állitják föl s leleplezésén ott lesz az udvar is. Gödöllőn különben nagyban készülődnek az udvar fogadására. A királyi kastélyt kitatarozták, a park ültetvényeit pedig

most rendezik. Erre való tekintetből a park nagy része el van zárva a nagy közönség elől. A királyt már e hó utolsó napján várják Gödöllőre.

□ **A belvárosi templom lebontása.** A főváros leiratot kapott a közoktatásügyi minisztertől a budapesti belvárosi templom tervbe vett lebontása ügyében. E régi templom felett, amely Pest egyetlen ősi épületmaradványait is magában rejti, a főváros szabályozói megkonditották a halálharangot, mert — ugymond — a templom a szabályozási vonalba esik. Szegény magyarok, ha tudták volna a középkorban, hogy az Ur 1900-ik esztendejében ezen a helyen szabályozási vonal fog végig futni, bizonyára nem építették volna ide templomukat. De megtörtént a malheur s ezért a templom fog lakolni. A miniszter ugyan sajnálja az esetet, de elvégre ő nem mindenható s a főváros esztetikai gazdálkodását nem szabályozhatja. Ellenben küldhetne *Buhls* kis város-esztetikai könyvéből nehány tucatot Budapest bölcseinek, rájuk férne. Akkor talán kevesebb oktalanságot követnének el.

A leiratban a kultuszminiszter a templom lerombolására vonatkozólag a következőket irja:

Az eskütéri hid épitésével és a belváros szabályozásával kapcsolatban szóvá tették a templom lerombolását. A templom *Pestnek egyetlen középkori müemléke*, amely a török háboruk viharaiból megmaradt. A néhány év előtt restaurált szentélyen kivül, a délnyugoti torony belsejében még *árpádkori épitkezés maradványai* vannak. Ennek alapján fölhivja a miniszter a főváros figyelmét az 1881. évi XXXIX. törvényre, amely szerint a müemlékeket csak miniszteri engedelemmel lehet lerombolni.

Megjegyzi a miniszter, hogy ha a városrendezési és szabályozási tervnek elháríthatatlanul megkövetelik a belvárosi templom lerombolását, nem fog mereven elzárkózni a lebontás elől, de meg akarja vizsgálni, hogy csakugyan nem lehet-e a templomot fönntartani.

De már most kijelenti a miniszter, hogyha hozzájárul is a templom lerombolásához, föltétlenül szükségesnek tartja, hogy a főváros a templom lerombolásakor annak teknikai és archeologiai szempontból való pontos tanuimányozását a müemlékek országos bizottságának lehetővé tegye s ezért annak idején az illetékes közegeknek megfelelő utasitást adjon. Föltétlenül szükségesnek mondja a miniszter, hogy a templom csucsives szentélyét és minden más olyan részét, amelyeket mint müemlékeket fönn kell tartani, a város más templomában helyezze el.

Ezek alapján felhivja a miniszter a várost, hogy komolyan tanulmányozza és fontolja meg, hogy a templomot fönn lehet-e tartani, vagy föltétlenül le kell-e bontani. S a tanulmány eredményéről a miniszternek azonnal tegyen jelentést.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Munkácsy pöre.** Birói döntés alá kerül nemsokára *Munkácsy* Mihály pöre, amelyet nevében *Zsilinszky* Mihály államtitkár, mint kirendelt ügygondnoka inditott *Kádár* Zsigmond párisi sokszorositó müvész és dr. *Roheim* Ödön ügyvéd ellen. Ezek ugyanis 220.000 frankért harmincket vázlatot vásároltak a mestertől, amely összeget nyolc év alatt kellett volna egyenlő részletekben lefizetni. Mikor azonban a müvész beteg lett, megtagadták a képek átvételét, mert szerintük még át kellett volna dolgoznia Munkácsynak a vázlatokat, mert e nélkül nem érik meg a kikötött összeget.

SPORT.

*** **Alagi versenyek.** Alagon is lesz a két husvéti napon verseny, természetesen kevésbé érdekes programmal mint Bécsben, de hogy az érdeklődés óriási lesz, több a bizonyosnál. A programm maga különben sokkal szebb, mint az előző meeting akármelyik napjáé, ugy hogy ha az idő is szép lesz, teljesen sikerült versenynapjai lesznek Alagnak. A két nap 12 versenye valószinüleg testvéries osztozkodása lesz a *Geist*, *Pejacsevich* és *Rohonczy* istállóknak, mint amelyek mostanában láthatólag a legjobb kondicióban vannak Alagon. A két versenynap legjobb crackjeit itt adjuk:

Első nap:

I. *Geiszt istálló—Pejacsevich istálló.*
II. *Geiszt istálló—Cleopátra.*
III. *Troubadour—Veszély.*
IV. *Eregy—Geiszt istálló.*
V. *Pejacsevich istálló—Geiszt istálló.*
VI. *Álmom—Geiszt istálló.*

Második nap.

I. *Rohonczy*-istálló—*Trilla.*
II. *Julis—Próba.*
III. *Geiszt*-istálló—*Fée.*
IV. *Arkádia—Geist*-istálló.
V. *Geiszt*-istálló—*Troubadour.*
VI. *Geiszt*-istálló—*Ariadne.*

*** **A bécsi és az alagi lóversenyek eredményéről** a sportközönség a leggyorsabban a *Telefon Hirmondó* utján értesülhet, amennyiben a Hirmondó kiküldött tudósitóinak *telefon* jelentései alapján ugy a bécsi mint az alagi versenyek eredményéről már a kora délutáni órákban ad részletes tudósitást. Ugy vasárnap mint hétfőn d. u. 1/24-től 1/27 óráig olvassa fel a versenyeredményeket, megjegyezvén, hogy minden felolvasást *riadójel* előz meg.

Az első nagy napok.

— A *Budapesti Napló* tudósitójától. —

Budapest, április 14.

Holnap nyilik meg a Freudenau versenytere, rettenes kivánesisága közben a sportsmaneknek, akik hetek óta szivszorongva várják a Przedswitot. Szokatlanul érdekes minden évben a Przedswit handikap; de ezuttal nemcsak érdekes, hanem valósággal rejtélyes is, mert nincs sportsman, akinek halvány fogalma lehetne az eredményről. A fogadó lista mond ugyan két favoritot is, *Deaf & Dumbot* és *Canterburyt*, de ezeknek a chanceáról csak az tudna számot adni, aki a titkos reggeli próbáknál látja őket futni, mert tavalyi nyilvános szereplésük értéke egyenlő a semmivel. A racionális számitásra alig van alap már azért is, mert a reális jó lovakról, mint *Tip Topról*, *Anuskáról* rossz hirek keringenek. A startnál különben előreláthatólag a következő lovak jelennek meg:

6é	Tip-Top	65	lovagolja	Sharpe
4é	Diadal	64½	„	Park
6é	Or Dur	62½	„	Hvams
4é	Sandwich	61	„	Adams
5é	Malteser	60½	„	Bulford
4é	Deaf & Dumb	54½	„	Poole
4é	Doppeladler	56	„	Chaloner
5é	Moring	56	„	Cleminson
4é	Mondaine	52½	„	Milne
4é	Häng di an	50	„	Hamshaw
4é	Sarkantyu	50	„	Southey
4é	Remete	50	„	Seagrott
4é	Canterbury	50	„	R. Huxtable
4e	Gaudriole	47	„	Moon
4é	Feodora	48½	„	Wilton
4é	Rózsi	44	„	Sands

Ha Péchy Andor tudományát vakon követni lehet, ugy *Deaf & Dumb* a legrealisabb tip a versenyre, mert a szerencsés és ügyes istálló erősen fogadja a kétéves formáját állitólag teljesen visszanyert lovat. Csakhogy nehéz dolog ilyenkor kora tavaszszal bizonyosra venni, különösen kancával egy ilyen nagy versenyt. Azt hiszszük, ugy Or Dur, mint *Feodora* és *Canterbury* is erős ellenfele lesz.

A második nap főszáma a háromévesek nagy handikapje. E versenyben a következő lovak várhatók a starthoz:

Sellő	57½	lovagolja	Wilton
Bármikor	55	„	Adams
Pandur	57	„	Ballantine
Felleg II	55	„	Black
Hirondelle	55	„	Park
Garcia	54	„	Poole
Reducer	54	„	Sharpe
Aladin	52	„	Bulford
Ne engedj	53	„	Cleminson
Elluczi	53½	„	Seagrott
Pas de quatre	51	„	Prudames
Catcher	50	„	Chaloner
Isalco	52	„	Sands
Ma foi	46	„	Gilchrist
Kötvag	46	„	Southey
Scharbe	44	„	Finan

Itt meg egyszerüen lehetetlen még a régi formák alapján is tipelni, ugy hogy a rendesen kalandos istállóhirek állnak csak tájékozásul a kombináló sportsmaneknek. A tavalyi forma *Catchert* ajánlaná, melynek aránylag kedvező a terhe, vagy a kitartó *Garciát*, a bookmakerek könyve ellenben *Scharbet* mondja valószinü nyerőnek. Azt hiszszük, hogy a verseny *Felleg II.*, *Catcher* és *No engedj* közt lesz. A két husvéti napra a tipeket a következőkben adjuk:

Első nap.

I. *Hortobágy—Áldomás.*
II. *Max—Bercsenc.*
III. *Deaf & Dumb—Or Dur—Feodora.*
IV. *Cocker—Karmester.*
V. *Kláris—Cinquevallo.*
VI. *Junius—Fiddlestick.*
VII. *Mauthner-istálló—Valaki.*

Második nap.

I. *Felemás—Szemere-istálló.*
II. *Fenföldi—Awa.*
III. *Felleg II—Catcher—Ne engedj.*
IV. *Algier—Héviz.*
V. *Mirkó—Mumus.*
VI. *Valaki—Alpár.*
VII. *Bokhara—Albàtros.*

Külön körlevél helyett.

Mdm. Berger

cs. és kir. udvari szállító divatterme

Harmincad-utca 3. sz.

ez uton értesiti a mágnás és előkelő urihölgyvilágot, hogy az idény ujdonságai modellek, toilettes de luxe, legujabb selyem jaquettek, teljes választékban most érkeztek. A müteremben erős hölgyek számára a Párisban legujabb lineal-ideal szabás (secessio) van bevezetve.

A párisi kiállitásra kerülő modell toiletteknél ezen szabás lesz különösen feltüntetve.

TÁVIRATOK.

A cári pár Moszkvában.

Moszkva, április 14. Az orosz cár és cárné leányaikkal ma délben ideérkeztek.

Moszkva, április 14. Az orosz cárt és a cárnét megérkezésüknél *Sergius* Alexandrovics nagyherceg, *Konstantin* Konstantinovics nagyherceg és neje, a főméltóságok, valamint a nemesség és a város képviselői üdvözölték. Midőn a cári pár a pályaudvarról a Kremlbe hajtatott, az utja mentén fekvő templomoknál, melyeknek harangjai megszólaltak, a papság üdvözölte. A Mária-templomnál Nestor püspök, aki a felségeket keresztlet és szentelt vizzel üdvözölte, szent képet nyujtott át nekik. Az egész uton az egybegyült óriási néptömeg lelkesült óvációkban részesitette a cári párt.

Cronje Szent-Ilona szigetén.

Fokváros, április 14. A Lake-Erie szállító hajó 500 fogolylyal, köztük a Bosthofban elfogott európaiakkal elindult Szent-Ilona szigetére.

London, április 14. A Reuter-ügynökség jelenti *Szent-Ilonáról*: Ma ide érkezett *Cronje* tábornok nejével és 3 tisztjével egy ezredes kiséretében. A kormányzó és neje fogadták őket. Cronje a Kent-Cottage-ba ment és teljesen jól érzi magát. A szállító hajót, melyen a többi foglyok vannak, a *Niobe* cirkáló hajó erős felügyelet alatt tartja. A foglyokat hétfőn partra szállitják. Jamestownban kikötött egy hollandi cirkáló hajó.

Ferdinánd fejedelem házassága.

Pétervár, április 14. Udvari körökben beszélik, hogy *Ferdinánd* fejedelem csakugyan elakarja venni *Jelena* nagyhercegnőt, de a terv egyelőre a nagyhercegnő részéről akadályokba ütközik. Jelena nagyhercegnő ugyanis azt mondotta, hogy a fejedelem személye ellen nincs kifogása, de nem akarja magát eltemetni Szófiában.

Oroszország és Korea.

Jokohama, április 14. Szjöulból jelentik, hogy Oroszország és Korea között *titkos megegyezés* jött létre, amelyben Korea arra kötelezte magát, hogy a mazampoi kikötő előtt lévő *Kojedo* szigetet nem idegeniti el. Koreában forradalom ütött ki.

Selyem-damaszt-ruha 9 frttől

feljebb! — 12 méter — póstabér és vámmentesen szállitva! Minták kiválasztásra, nemkülönben fekete, fehér és szines „Henneberg-selyem" blousok és ruhákra alkalmas 45 krtól 14 frt 65 krig méterenkint. —

Csak akkor valódi, ha közvetlen tőlem rendelik.

Henneberg G., selyem-gyáros Zürichben.

Cs. és kir. udvari szállító.

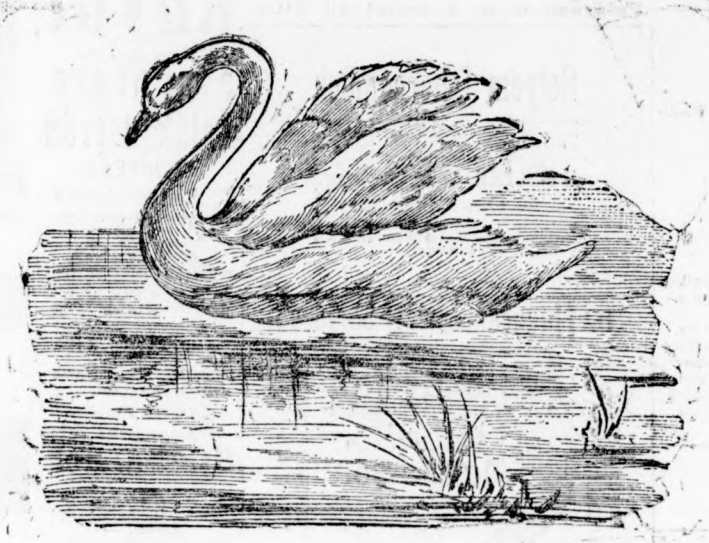

Budapest egyedüli szakszerü intézete.	**Fehérnemüek tisztitásra saját kocsijainkon költségmentesen háztól elvitetnek és haza is szállittatnak.**	*Mosás előtt a fehérnemüek átvizsgáltatnak, és szükség esetén* kijavittatnak.

„HATTYU"

gőzmosó- és tisztitó-intézet

vegyi tisztitás és mű-festészet

BUDAPEST,

VII. ker., Gizella-út 26. szám

saját gyár.

Elvállal legszebb kivitelre fehérnemü mosást, vasalást **magánosok, szállodák, kávéházak, vendéglők** és **üzletek** részére. A n. é. közönség szives pártfogását kéri:

A Hattyu gőzmosó- és tisztitó-intézet igazgatósága.

Vidéki megrendelések pontosan s lelkismeretesen eszközöltetnek.	Megtekintésre a gyár a n. é. közönség rendelkezésére áll. **TELEFON.**	*A mosás minden chemiai szerek nélkül történik.*

Szinházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Vasárnap, 1900. április hó 15-én.
Signorini Ferenc felléptével.

A hugenották.

Nagy opera 4 felvonásban. Zenéjét szerzette Meyerbeer. Szövegét irta Scribe. Forditotta Nádaskay L.

Személyek:

Valois Marg.	Blätterbauer	De Nangis	Signorini
Valentine	Vasquez	Saint Bris	Váradi
Urbain	Payer	De Nevers	Beck
Marcell	Ney D.	Tavannes	Dalnoki

Kezdete 7 órakor.

NEMZETI SZINHÁZ.

Vasárnap, 1900. április hó 15-én.
Délután 2½ órakor mérs. helyárakkal.

Pry Pál.

Vigjáték 5 felvonásban. Irta: John Poole. Forditotta: Csiky Gergely.

Személyek:

Hardy	Ujházi	Willis	Ivánfi
Hardy Frank	Pálffy	Stanley	Abonyi
Witherton	Gabányi	Pry Pál	Vizvári
Eliz	Ligeti	Marianne	Keczeri

Este:

Az ember tragédiája.

Drámai költemény, irta Madách Imre. Szinre alkalmazta Paulay E. Zenéjét szerzette Erkel Gyula.

Személyek:

Az Ur	* * *	Éva	Fáy Sz.
Rafael	Palotai	A szellem	Mészáros
Gábor	Gerő L.	Rabszolga	Náday
Mihály	Paulayné	A császár	Szigeti
Lucifer	Gyenes	Arthur	Mihályfi
Ádám	Pálfi	Elitélt	Abonyi

Kezdete 7½ órakor.

VÁR-SZINHÁZ.

Vasárnap, 1900. április hó 15-én.

Zárva.

VIGSZINHÁZ.

Vasárnap, 1900. április hó 15-én.
Délután 3 órakor, mérsékelt helyárakkal:

Többsincs királyfi.

Magyar népmese 3 felvonásban, 6 képben. Irta: Benedek Elek.

Személyek:

Mirkó	Balassa	Királyné	Hunyadi M.
Többsincs	Tapolcza	Habakuk	Gyöngyi
Bakarasznyi	Szeremy	Ráki	Haraszthy
Miklós	Fenyvesi	Gyöngyvirág	Nógrádi

Este:

Pajkos férjek.

Bohózat 3 felvonásban. Irta Georges Feydeau. Forditotta Mihály József.

Személyek:

Vatelin	Hegedüs	Meggy	Haraszthy
Lucienne	Lánczy	Redillon	Góth
Pontagnac	Fenyvesi	Armandine	Pécsi
Clotilde	Kalmár	Hotel igazg.	Bárdi
Soldignac	Gyöngyi	Pinchard	Balassa

Kezdete 7½ órakor.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Ma husvétvasárnap és holnap hétfőn mindkét napon

két előadás.

Délután: pénztárnyitás ½3-kor, kezdete ½4-kor.

Félhelyárakkal.

A délutáni előadásokban ma vasárnap

„BOSTENOI".

Holnap hétfőn

SZULAMITH.

Ugymint az összes müerők.

Este pénztárnyitás 7-kor. Kezdete 8-kor.

Ma vasárnap

Szulamith.

Holnap hétfőn

„BOSTENOI"

vagy: Dávid király utolsó törzse.

Ugymint az összes müerők.

Holnap hétfőn, április 16-án

Csak rövid ideig! Először Europában!

Miss Helena Dupont

amerikai operette-énekesnő

első vendégjátéka.

Jegyek a nappali pénztárnál és elővételben Weiss A. nagytőzsde Károly-körut 26.

A mulató villanyos világitása saját gépei által eszközöltetik; a gépek Wüste és Rupprecht gépgyárosok által készi tettek.

Orsz. Magyar Képzőmüvészeti Társulat

tavaszi kiállitása

a városligeti uj mücsarnokban 1900. április hó 10-től junius 1-ig. Nyitva d. e. 9-től d. u. 6 óráig. Csütörtökön 6-tól 11-ig sétahangverseny.

BUFFET.

Belépő dij egy korona.

Vasárnap d. u. 1 órától 40 fillér.

Selyem fehérnemüek

csak saját, legkiválóbb gyártmány, legkellemesebb, legegészségesebb és legtartósabb alsóruha (nem megy össze! kifogástalan confekció mérték szerint.)

J. MÜLLER, Eger, (Csehország.)

első selyem fehérnemü-gyár.

Minták stb. ingyen. Legdicsérőbb elismerések. Orvosilag ajánlva. Próbaing 7.— korona.

FEJFÁJÁS, MIGRÉN

ellen használjon

CAPTOLIN-T.

Kipróbált legjobb szer melynek kitünő s üdítő hatása pár perc alatt bekövetkezik. Figyelmeztetés, mely többször becsüsztatást is elegendő. Ára 1 korona.

Kapható minden gyógyszertárban, továbbá a készitőnél:

Dr. Egger Leó és Egger J. „Nádor" gyógyszertárában, Budapest, VI., Váczi-körut 17. sz.

Captolin a magy. kir. szabadalmi hivatal által 15916. sz. alatt szabadalmaztatott.

Heckenast Gusztáv

Budapest, most IV., Gizella-tér 2. sz.

A legjobb bel- és külföldi zongorák főraktára

Legnagyobb kölcsönző intézet.

Árjegyzék ingyen. Árjegyzék ingyen.

A budapesti

Kávémagazin

bérmentve küld

Cuba
Mocca
Jáva
Gyöngy

kávét

postán utánvéttel

3 kiló frt 4.80.

Belák István

BUDAPEST,

VII., Rottenbiller-u 4.

Sternberg Ármin és Testv.

cs. és kir. udvari hangszergyár.

Központi főraktár:

Kerepesi-ut 36

Cimbalmok

szép, erőteljes és csengő hanggal 35 frttól felj. 500 frtig. Külön zongora-termek: hol a leghirnevesebb zongorák jutányosan beszerezhetők: Kossuth Lajos-utca 22. sz. (Károly-körut sarok) Zenepalota.

Eppen most jelent meg:

A magyar szinmüvészet

Szerkesztette:

B. Virágh Géza.

Előszóval ellátta:

Rákosi Jenő.

Gyönyörü diszmü 250 képpel.

A legjelesebb irók cikkeivel és az összes szinészek és szinésznők önéletrajzával.

Ára diszes vászonkötésben 5 frt.

Megrendelhető a

„Budapesti Napló,

kiadóhivatalában

József-körut 18,

Első cs. és kir. osztrák-magyar kizárólag szab.

Homlokzat-festék-gyár

Kronsteiner Károly

BÉCS, III., Hauptstrasse 120.

(saját házában).

Arany-érmekkel kitüntetve.

Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. és kir. katonai intézőségek, vasutak, ipari-bánya és gyári társulatok, épitési vállalatok, épitőmesterek, ugyszintén gyári és lugatlan tulajdonosok szállitója. E homlokzat-festékek, melyek mészben föloldhatók, száraz állapotban poralakban és 40 különböző mintában különkint 16 krtól fölfelé szállittatnak és a mi a festék szintisztaságát illeti, azonos az olajfestékkel.

Mintakártya, ugyszintén használati utasitás kivánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Ajánlják:

Dr. Ángyán, dr. Elischer, dr. Herczel, dr. Kétli, dr. Korányi, dr. Laufenauer és dr. Liebmann

egyetemi tanár urak.

DUPLA MALÁTASÖR

SZENT-ISTVÁN VÉDJEGYGYEL

hatásos szer vérszegénység, idegesség, emésztési zavarok, álmatlanság és gyöngeség ellen, továbbá ajánlva van lábbadozóknak és különösen szoptató nőknek.

BUDAPESTI ÁRAK: — a fogyasztási adóval együtt — egy nagy palack (palack nélkül) 50 fillér, egy kis palack 40 fillér. — VIDÉKI ÁRAK: a fogyasztási adóval együtt — a kőbányai állomáson — egy rekesz 30 nagy palack 15 korona, betét a rekeszért és palackokért 6 korona 60 fillér, összesen 21 korona 60 fillér; egy rekesz 30 kis palack 12 korona, betét a rekeszért és palackokért 6 korona, összesen 18 korona. A betétet visszaszolgáltatjuk, ha a rekeszek és palackok jókarban és fuvarmentesen 3 hónapon belül cimünkre visszaküldetnek.

Ezen sör hónapokig eltartható.

Utánzatoktól tessék óvakodni!

Valódi csak a

„Szent-István" védjegyü.

BARÁT-MALÁTASÖR

nagy palack 36 fillér, kis palack 24 fillér, betét mint fönt.

Kapható Budapesten minden füszer- és csemege-üzletben. — A vidékre nézve megrendelendő közvetlen a sörfőzdénél vagy annak vidéki raktárosainál.

KŐBÁNYAI

POLGÁRI SERFŐZŐ R.-T.

PETANOVITS **Metropole-szállója.**

Ma Ifj. Oláh Józsi kávéházi zenekara játszik. Szinház után teljesen friss vacsora. A gyönyörü téli kerten kivül a mulatságok, lakodalmak, bankettek megtartására igen alkalmas diszes fehérterem és elegáns különszobák állanak a vendégek rendelkezésére.

! ! Magyar tollal irjon minden magyar ember ! !

SCHULER JÓZSEF Első magyar acélirótoll és tollszár gyárának kitünő gyártmányai

melyeket hazánkban már mindenütt használnak, felülmulhatatlanok és jóságukban fogva angol és más gyártmányokkal teljesen **versenyképesek.**

Különösen ajánlhatók: Dániel Ernőné 5¼ szám, 530 szám, 532 szám, 408 szám, 450 szám, 155 szám, 255 szám, 1896 szám.

Minden papirkereskedésben kapható.

Seifert Henrik és Fiai

cs. és kir. szabadalmazott jégszekrénygyár, cs. és kir. udvari tekegyár,

Budapest, VII., Dob-utca 90.

a közelgő idényre ajánlják felülmulhatatlan minőségü

jégszekrényeiket, fagylaltgépeiket, fagyasztó és konserváló készülékeiket.

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

BUDAPEST,
VII., Kerepesi-ut 38.

Minden vevőnek még a legkisebb bevásárlásnál
is pénztárunk egy fénykép-bonnt szolgáltat ki, amelyen a bevásárolt összeg nyugtatványozva lesz. **Amidön ezen bevásárolt áruk együtt a 10 frtnyi összeget meghaladják vagy 10 frt értékü áru egyszerre lesz bevásárolva**

minden vevő teljesen ingyen kap

bármely tetszés szerinti, nekünk átadandó fénykép után egy 60 cm. magasságu müvészieson elkészitett

ÉLETNAGYSÁGU HŰ FÉNYKÉPET

csupán a kifeszitésért és a diszes papirkeretért (passe partout) önköltségünket 1 frt 50 krt számitjuk fel. **A világ egy müintézete sem képes az ingyen képet magát 10 frton alul elkészitení.**

KÉPES NAGY ÁRJEGYZÉK a közkedvelt egy és kétkoronás áruosztályunkról, valamint az összes árucikkekről kivánatra ingyen és bérmentve.

Ingaórák zenével

a legujabb divat az óragyártásban. Ezen francia miniatür-ingaórák 60 cm. hosszuak, a szekrény a rajznak teljesen megfelelően természetes diófa, finoman fényezve, gazdag aranyozásu fantázia-lécekkel, müvészies faragásu felsőrészszel, és **minden órában a legszebb indulókat és táncezenét játszszák.** Ár csomagoló-ládával és bérmentes küldéssel csak 9 frt.

Ugyanaz az óra zenemü nélkül, de ütőszerkezettel, minden fél és egész órát ütve, csomagoló-ládával és bérmentes küldéssel csak 6.80 frt. Ezen ingaórákra nemcsak jótállás vállalatik a pontos járásért, hanem valóban nagyszerü kiállításánál fogva egy valóban szép és elegáns butordarab is.

Szétküldés csak utánvéttel. Nemtetsző visszavétetik, a pénz visszaadatik, tehát semmi kockázat.

Nagy képes árjegyzék óráról, láncokról, gyürükről, stb. ingyen és bérmentve.

Josef Spiering
Wien, I. Bez., Postgasse Nr. 2/r.

Elég

a gyermek korát megjelölni, hogy egy jó állásu, remek gyermeköltönyt 4 frttól kezdve beküldhessünk.

Elég versenyképességünk bebizonyitására, hogy már 12 frtért csinos férfi-felöltők és öltönyök kaphatók.

Elég azon tény, hogy meg nem felelőt kicserélünk vagy a pénzt visszafizetjük.

Elég a kiterjedt helyiségünk megtekintése, hogy áruink kiválóságáról és azoknak eddig el nem ért olcsóságáról meggyőződjön.

Az
„Angol szabó"-hoz
KOHN HEILMANN ÉS FIAI
elsőrangu férfi-, fiu- és gyermekruha-áruház
BUDAPEST,
IV. ker., Károly-körut 12. sz. földszint és első emelet.
Szabott árak. Kérjük a pontos cimre ügyelni.

Szobránc gyógyfürdő

a gyomor- és májbetegek magyar Karlsbadja.
Fürdő-megnyitás május 15-én.

Ezen — **a maga nemében páratlan — gyógyfürdő** négy ásványos forrásának hideg sós-kénes vize biztos segélyt nyujt: mindennemü bőrkiütésekben, **gyomor- és májbajokban, gürvélyes betegségekben, csúzos és köszvényes bántalmaknál, daganatok, vértódulás, szemgyengülés, nemi bajok és kövérség ellen. A fürdő területén levő forrás a szemekre rendkivül gyógyerővel bir.**

A legujabb nagymérvü ujitások és átalakitások ezen kitünő s rendkivül előnyös fekvésü fürdőt ugy kényelem szempontjából, valamint egyáltalában minden tekintetben olyannyira emelték, hogy a legválogatottabb igényeket is kifogástalanul kielégiteni képes.

Könyvtárral, zongorával ellátott közös társalgó, valamint külön férfi és női termek. Igen szép étkező helyiségek, kitünő konyhával s mérsékelt árakkal. A fürdői összes vizvezetékek, szivattyuk stb. **gőzerőre** rendeztettek be.

Vasuti állomások: **Ungvár és Nagy Mihály, honnét kényelmes bérkocsik közlekednek.** (1¾ óra.)

Ezen kitünő gyógyviz üvegekben **több évig is megtartja** gyógyerejét, miért is azt a beteg otthon is sikerrel használhatja. Árak: **egy nagy láda 40 üveggel 4 1 literes üvegben a fürdőben 7 frt, kisebb láda** ugyanolyan **20 üveggel 4 frt.** A visszaállitás is vasuti **kedvezményben részesül.** Megrendelések a **fürdőigazgatósághoz** cimzendők; Budapesten **Edeskuty L.-nál** kapható.

Fürdőidény: **május 15-től szoptember 15-ig. — Ideiglenes** fürdőorvos **dr. Russay Gábor Lajos** járásorvos.

Szobránc, 1900. **A fürdőigazgatóság.**

Legszebb Legjobb Legolcsóbb
PAPlan PAPlan PAPlan

1	összehajtható vaságy 8 matráccal	10.—	1 acél sodrony ágybetét 5.—
1	drb rouge paplan	1.70	1 tengerifü fejvánkos 1.—
1	„ cachmir paplan	2.50	1 levarott szalmazsák 2.20
1	„ satin cachmir paplan	3.50	1 „ matráco 3.80
1	„ atlaszcachmir paplan	4.80	1 Crinde Afrique matráco 4.50
1	„ atlasz selyem paplan	7.50	1 lószőr „ 12.—
1	„ bodros atl. selyempaplan	12.—	1 párnázott ruganyos matráco 13.—
1	„ jó vászon chiffon paplan lepedő nélkül	1.20	1 nagy szoba szőnyeg 200/300 2.50
1	drb jó vászon chiffon paplan lepedő	1.80	1 ablak tunis függöny 1.50
1	drb fanel takaró pokróc	1.80	1 bouret ágyteritő 2.20
1	drb jó lópokróc	1.50	Futószőnyeg méterenkint 25 krtól 4 frtig.

GICHNER JANOS és TÁRSA
paplan, matráco és kárpitosáru gyárosok, szőnyeg, függönyágy- és asztalteritő stb. nagy vál asztokban.
Budapest, VII. ker., Erzsébet-körut 20. szám.
Árjegyzéket kivánatra ingyen és bérmentve küldünk.
Nem tetsző árukat kicserélünk, vagy a pénzt visszaadjuk

Titkos betegségek ellen

25 éví, részben katonaorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

Dr. KAJDACSY,

v. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapiai rendelő intézete
Budapest, Váci-körut 4. sz. I. em.

A legelhanyagoltabb hugycsőfolyásokat, legsulyosabb hugyhólyagbajokat, bujakóros betegeket, syphilist, az önfertőztetés utóbajait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legujabban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerü

Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magömléseket, nőknél fehérfolyást befecskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjukori bünök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hátgerincbajokat gyógyit a legujabb gyógymód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 óráig 4 óráig; este 7—8 óráig. Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat. Külön várótermek.

Levelekre dijtalanul azonnal válaszoltatik; esetleg gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

Fejtrágyázásra

rétek, hereföldek és takarmánynyvetésekhez,
éppúgy elmaradt vagy hiányos vetések feljavitására és pótlására kiválóan ajánlható

a kőbányai szárított sertéstrágya

50 kgos zsákokban,
2·07 nitrogen, 1·97% phosphor és 1·77 káli tartalommal.
A szárított sertéstrágya teljesen büzmentes és kézzel szórható.
Prospektusok ingyen és bérmentve.

Budapest-kőbányai trágyaszárító-gyár.
BOSÁNYI ENDRE és TÁRSA
Budapest, V. ker.

3 főnyeremény
270.000 korona nyerhető!

1 drb 3%-os Magyar Jelzálog igérvény. Huzás e hó 25-én. Ára kor. 4.—
1 drb 4%-os Magyar Jelzálog igérvény. Huzás május 15-én. Ára kor. 3.50
1 drb 50 frtos Magyar nyeremény igérvény. Huzás május 15. Ára kor. 7.—
E 3 igérvény ára együtt vásárolva 13 kor. 75 fill.
Kapható **BEIFELD JÓZSEFNÉL Budapest, Károly-körut 1.,**
az összeg előleges beküldése mellett.
Fenti igérvények egyenkint is megrendelhetők.

50 évi siker!

Eszéki
arckenőcs
és eszéki
SALVATOR-szappan

eltávolitja a szeplőt, májfoltot és a bőr összes tisztátlanságát.

Valódi csakis a
DIENES J. C. Salvator-gyógytáraból
Eszéken felsőváros.

1 tégely eszéki arckenőcs ára 70 fillér és 1 kor
1 drb Salvator-szappan „ ... ... 1 kor.
1 tégely kézi paszta „ ... ... 1 „ 20 filér
Lyoni rizspor kis dob. 1 kor., nagy dob. kor. 1.60

Ezen cikkek mentek minden ártalmas alkatrészektől és megfelelnek tökéletesen a 71012. sz. B. m. rendeletnek.

Főraktár BUDAPESTEN: **Török József** gyógyszertára, VI., Király-utca 12. és Andrássy-ut 29.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Fekete ruhás
hölgyet, kit barátnőjével ezen lapra figyelmeztettem pénteken az Aréna-ut és Király-u. sarkán, felkérem, hogy értesitsen „Hivatalnok Városliget“ jelige alatt, hogy hol ismerhetem meg. 2876

Vénusznak.
Késtem, mert aranyos sorait vártam. Nem nyilhatna alkalom találkára? Ez csak pokoli kin. Szánalomért esd s boldog ünnepeket kiván hü Rabja. 6017

„Buda“
a sértettnek levele van a kiadóhivatalban. Buda. 6013

Eszter!
Csak pár nap; nekem örökkévalóság! Hogy bánkódom utána! sivár, érdektelen előttem minden; csak magára gondolok. csak akkor érzem magam boldognak, ha egyedül magával beszélgethetek, ha mondhatom, hogy milyen nagyon nagyon szeretem magát földi angyal: Levél nálam, legközelebb megkapja. Epedve várom az édes pillanatot, hogy karjaimba zárhassam . . - . . Tudassa férje elutazását, csókolja ezerszer örök imádója. 6014

Temetkezési
intézet butor üzlettel öszszekötve eladó vagy társ kerestetik. Cim a kiadóban

Üres állások
a szolgálat és foglalkozás minden terén u. m.; **pedagógia**, ipar, **kereskedelem**, teknika, **mezögazdaság**, erdészet és egyéb más vállalatok részére, melyek részint azonnali és részint későbbi betöltésre hirdetve vannak a XVIII. évfolyamban álló, minden **álláskeresőre** nézve nélkülözhetetlen **Budapesti Hirdetési Közlöny** mai 16 oldalas számában; (kiadóhivatal Váci-körut 33.) Egyes példányok ára 40 fillér, mely összeg levélbélyegben is beküldhető. Ugyanezen lapban vannak számos **üzletek**, **épitkezési pályázatok**, **birtokok** és más **hasznos** dolgok is hirdetve, tehát mindenkire nézve fontos és hasznos dolgokat tartalmaz. Előfizetés egész évre 12, félévre 6, negyedévre 4 korona. Ugyanitt **hirdetések** is fölvétetnek ugy e lap, mint minden más lap számára is. 6020

Uri ház
550☐ fővároshoz 45 perc déli vasuti vonalon az állomáshoz 5 perc, terméskőből épült 5 szoba, 2 konyha, mellékhelyiségekkel, veranda, istálló, baromfi-udvar, szép gyümölcsös és konyha-kert 32 öl szőlő-lugas, alkalmasvolna üzlethelyiségnek is, elköltözés miatt olcsón eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2877

Fiatal
előkelő hölgy ismeretségét keresem. Válasz „Feltámadás“ jelige alatt a kiadóhivatalba. 6015

Lerombolás
egy egész sor ház a
Mester-utcában
leromboltatik ezek között
4 kétemeletes
egész uj ház, pompás. divatos berendezéssel, ablakok, kereszt és duplaajtók, márvány lépcsőházak, valamint az összes épitési anyag legolcsóbban adatik el a bontási irodában
Mester-utca 41.

Köznép-osztály.

Ferenc József-kabát	4 frt
Jaquet	3 frt
Frack	5 frt
Nadrág	2.50.

Rothberger Jakab,
Kristóf-tér 2. I-ső emelet

Klattaui világhirü
disz- és óriási-szegfü
mint különösen páratlan különlegességet ajánlj erős szép példányokban:
I. Elite választék 1 drb 4 kor.; 7 drb 20 korona.
II. Óriási szegfü I. r. választék kiállitási és reklám mintafajta 10 drb 14 korona.
III. Óriási szegfü II. r. választék 10 drb 8 korona.
IV. Pompás szegfü I. rendü 10 drb 5 korona.
V. Kerti szegfü, csak telj. 10 drb 2 korona
VI. Rem. szegfü 10 drb 6 korona
Elite óriási virág teljes fuchszia 10 drb 3 korona
Vanilia sötétkék és vegyes 10 drb 2 kor. 40 fillér.
Angol pelarg extra választék 10 drb 7 korona.
Angol pelarg. II. r. választék 10 drb 5 korona.
Pelargonium skárlát teljes 10 drb 3 korona.
Gumós begonia extra vál. 10 drb 7 korona.
Gumós begonia II. r. vál. 10 drb 4 korona.
Valamint legjobban bevált rózsa-fajtákat és más növényeket katalogus szerint, melyet ingyen és bérmentve küldök. Levelezések magyarul, németül, csehül és lengyelül.
DROZDA A. J.,
szegfü és rózsa kiviteli kertészete, Klattau, Csehorsz.

Hogy bilincseljük le a férfiakat!
Figyelmeztetés az öszszes nőknek.
80 fillér levélbélyeg beküldése után bérmentve küldi: **Leop. Feith, Mastricht** (Hollandia). Levélportó Hollandiába 25 fillér.

The Berlitz School
of Languages, Erzsébet-körut 5., II. em. jobbra. Francia, angol, olasz, orosz, német, spanyol, magyar, szerb és román nyelvek tanitása a felnőtteknek az illető nemzetiségü tanárok által Berlitz módszere szerint. Az első leckeórától fogva a tanulóval csupán a megtanulandó nyelven beszélnek és csupán csak azt hallja. Más magántanitókkal semminemü összeköttetésben nem állunk.
Legjobb előkészület a párisi kiállitásra.
Prospektusok ingyen és bérmentve, beiratás minden időben. **Forditások** eszközöltetnek.

BUTOR
alkalmi vétel!
Kényszereladás folytán megvett u. m. elköltözések alkalmával, árveréseken stb. ***kizárólag legjobb készitményü*** lakásberendezéseket és pedig teljes ***háló, ebédlő, szalon, férfiszoba*** és különféle ***szőnyeg, lámpa*** stb. sokkal ***olcsóbban*** eladok, mint ***uj butorokat,*** a mellett minden ***jobb mint az uj,*** mivel csakis kifogástalan és kipróbált tárgyakat tartok raktáron. ***Gönczi Bertalan alkalmi butorok telepe Budapest, Dorottya-utca 5. sz. I. emelet.***

Hangszereket
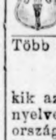
ahhoz való **alkatrészeket** és **húrokat** gyárt és szállit **legjobb** minőségben
Tomschik Ferenc
kir. udv. szállitó
Bécs, VII., Westbahnstrasse 54.

Több **kitünő** északnémethoni
nevelőnő,
kik az angol és francia nyelvet Angol- és Franciaországban sajátitották el, kitünő zongoristák, rajzolnak és festenek, azonnali alkalmazást keresnek magyar uri családoknál, ugyszintén két izr. német nevelőnő nyelv és zeneismerettel, ajánlkozik előkelő izr. családokhoz
Szegheőné S. Lujza
irodája által **Budapest. VI. Dessewffy-utca 22. sz.**
Magyar okl. tanitónőket sürgősen keresek.

Szépirási tanfolyam. Lelkiismeretes tanitásom, valamint Pozsonyban 25 évi müködésem alatt sikerültnek bizonyult tanmódszerem folytán még **a** legrosszabb irással biró is szerény tandijért szép és folyékony irást sajátithat el. Esti tanfolyamok. **Vidékieknek mindkét irásmód 8 nap alatti elsajátitásáért kezességet vállalok.** Alapos tanitás a német nyelv- és helyesirásban. Adler I. szépiró tan. Lakás: Nagykorona-u. 4., III. em. Értekezési órák 10—1-ig és 4—7-ig. 5865

Nincsen párja
a világhirü **Norma** pipere- és szépitőszereknek, melyek **pár nap alatt** szeplőt, májfoltot, ráncokat, redőket eltávolitanak és az arcot fehérré, simává varázsolják. Ártalmas anyagot nem tartalmaznak. **Norma** arckenőcs tégelye 60 kr., Norma szappan 40 kr., Norma-pouder 1 frt (3 színben). Utánvéttel **vagy a** pénz beküldése után küldi:
STEINER MIHÁLY,
városi gyógyszertára Temesvár, Papnövelde-tér 5. Főraktár: **Török** József gyógyszertárában, Király-utca 12

Veszek
zálogházi cédulát
régi arany ezüst árút brillánt és gyémánt árút a legmagasabb árak mellett
FRIED A.
órás és ékszerész
Kerepesi-ut 2. szám.

Szivarka-hüvely
nagybani árban kapható
Kohn Simonnál,
BUDAPEST,
VIII., József-körut 5.
Minta bérmentve és ingyen.

Tanitók Háza gyufája.
Az „Eötvös-alap“ orsz. tanitóegyesület elnöksége fölhivja a tanitók, tanárok és a nagyérdemü közönség figyelmét a „Tanitók Háza gyufájára“, mely a hazai tanitók és tanárok tanuló fiai internátusa javára jövedelmez és **hazai gyártmány** (Reissner Emánuel gyulai gyárából). Tisztelettel kérjük kartársainkat: hassanak oda, hogy a „Tanitók Háza gyufája“ az ország minden kereskedésében kapható legyen. Az „Eötvös-alap“ elnöksége. 5970

18 szoba butor.
Koritovsky grófnál haszonbérbe volt szalon-berendezés, valamint más uraságoktól megvett, továbbá ujonnan készitett háló-, ebédlő-, uri- és gyermekszoba- berendezések, lámpák, szőnyegek, valódi olajfestmények, függönyök, asztal és ágyteritők jutányosan eladatnak. Jó karban levő használt butorok megvételnek vagy ujakra becseréltetnek.
Budapest, VI., Szerecsen-utca 1., Váci-körut sarkán, I. em.

Budai nyaralóban
esetleg a Svábhegyen, Zugligetben, vagy a Lipótmező környékén butorozott szobát keres fiatal hivatalnok, mérsékelt dijért. Esetleg 2—3 szobát több hivatalnok. Szives ajánlat „Buda környéke“ cimen a kiadóhivatalba kéretik. 2848

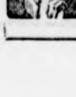
HAJFESTO-FESÜ
(Hoffers szabad.) előkészület nélkül az **ősz** vagy **vörös** hajat **valódi szőke, barna vagy fekete**re festi. Teljesen ártalmatlan! Éveken át használható! Sok ezer darab használatban. Darabja 5 kor. franko. Ausztria és Magyarország, valamint a Balkánországok egyedüli főraktára:
VÉRTES és TÁRSA Lugoson.147.
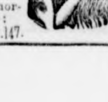

Teveszőr Havelok
teljes gallérral 6 frt.
Erlingi Loden-Havelok
teljes gallérral 9 frt.
Tiroli-Havelok
teljes gallérral 10 frt.
ROTHBERGER JAKAB
csász. és kir. udvari szállitó
Váci-utca 6. szám.

Mezőgazdáknak!
Szöllögazdáknak!

Az aranka és vadmustár kiirtására, valamint a szőlők permetezésére s szintugy a gyümölcsfakárositók kipusztitására **Ph. Mayfarth & Co.** szabadalmazott ▬ önmüködő ▬ hordozható, valamint kereken járó
„SYPHONIA“ fecskendöi
legjobban beváltak, amelyek **szivattyuzás** nélkül a folyadékot **önmüködőleg** a növényekre permetezik. Sok ezer ily fecskendő van használatban és **számos dicsérő bizonyitvány** tanusitja kitünőségét valamennyi **más** rendszerüvel szemben.
Tessék rajzát és leirását kérni
Ph. Mayfarth & Co.
cs. k. kiz. szab. gazdasági gépgyáraiból, különleges gyár borsajtók és gyümölcsértékesitő gépek számára.
BÉCS, II., Taborstrasse 71.
Kitüntetéssel jutalmaztatott: több mint 400 arany, ezüst és bronz érem. Részletes árjegyzék és számos elismerő levél ingyen. — Képviselőket és viszontelárusitókat keresünk.

FÜRDŐ BUZIAS GYÓGYHELY
elsőrangu tekintélyek által elismert legjobb és legerősebb szénsavdus vasforrásokkal megáldott, százados tölgyek és fenyvesek között fekvő, mintaszerüen berendezett gyönyörü gyógyhely.
Hirnevesek a hideg és meleg acélfürdők, vasláp fürdők valódi franzensbadi moórföldből, hidegviz-gyógyintézet, uszoda stb.
Idény máj. 15-től okt. 1-ig.
Vasuti állomás.
Kiváló gyógyeredményeket hoz **létre**: női- és férfi bántalmaknál, vérszegénységnél és minden ebből eredő bajoknál, homok- és kőbántalmaknál, gyomor- és bélhurutnál, idegrendszer, köszvény stb. betegségeknél.
Elegáns szállodák, kitünő konyha, föltünően **mérsékelt árak**, különféle szórakozások. — Rendelő fürdő-orvos: **Dr. Simo Károly.** — Bővebb felvilágositást, **prospektust küld a fürdőigazgatóság** Buziáson és a fürdő tulajdonosa és igazgató-főorvosa
Dr. SZERÉNYI GYULA, Budapest, VIII., Baross-u. 4.

— ALAPITTATOTT 1801. —
Eredeti legfinomabb **Ménes-gyoroki** és **Muszka-Magyarádi** fehér és vörös **tábla, csemege** és **aszuborokat** ajánl:
TELEFON. TELEFON.
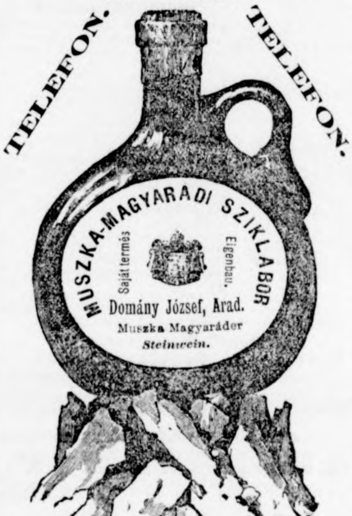

Domány József, Arad
cs. és kir. udvari szállitó, szőlőbirtokos és bornagykereskedő.
Budapesti képviselete: **Rudas Testvérek**
VI., Teréz-körut 24/b.

Titkos betegségek
gyógyitására e specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján.
Dr. FABINYI J.
v. kórházi orvos, specialista
gyógyit legrövidebb idő alatt biztos sikerrel **férfiaknál és nőknél: hugycsőfolyást, hólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilist,** ennek **következményeit, makacs bőrbajokat** es az **önfertőzésből** támadt **idegbetegségeket.**
Meglepő az eredmény férfiui gyengeségnél (impotentia) ugy fiatal, mint öregebb egyéneknél.
Biztos siker folytán a honorárium utólag is **fizethető.**
Levelekre dijtalanul válasz; kivánatra gyógyszerek.
Lakás: Budapest, Erzsébet-körut 12. sz.,
(Dohány-utca sarok, I. emelet).
Bejárat a lépcsőnél. *Külön várótermek.*
Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

A legjobb szivarka hüvelyeket
árusitja az **Uránia** szivarkahüvely bizományi raktár **Budapesten, Kertész-utca 35. Árjegyzékek ingyen és bérmentve.**

Eladó szőlőtelep,
mely 25 holdból áll, családi viszonyok miatt olcsó áron és kedvező feltételek mellett eladó. Cim a kiadóhivatalban. 5964

Kiadó.
Egy butorozott szoba és konyha a Hermina-uton, a villanyos vasuti megállóhely közvetlen közelében, gyönyörü helyen, jutányosan kiadó a nyári idényre. Cim a kiadóban. 2869

Csinos
fiatal intelligens urinő ajánlkozik jobb üzletbe pénztárosnőnek, elárusitónőnek, szép irással bir, irodába is **alkalmas**, esetleg biztositékkal is rendelkezik. Cim a kiadóhivatalban. 2857

Magy. kir. államvasutak. Üzletvezetőség Aradon.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a Mezőtur állomáson létesitendő viztorony, két szárnyépület és artézi kut medence munkáira.

A tervek, az egységárjegyzék, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint az 1887-ben kiadott általános és részletes feltétfüzetek és az 1890. évben kiadott „Épületek leirása“ Aradon a magy. kir. államvasutak üzletvezetőségének pályafenntartási osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatokat legkésőbb 1900. évi április hó 30-án déli 12 óráig kell benyujtani, alulirott üzletvezetőség általános osztályánál.

Az ajánlatokat egykoronás, az ajánlat mellékleteit ivenkint 30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő felirattal kell benyujtani:

„Ajánlat a Mezőtur állomáson létesitendő magas épitményekre.“

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni. Az ajánlat benyujtását megelőző napon, vagyis 1900. évi április hó 28-án déli 12 óráig 3000 azaz háromezer korona bánatpénzt kell a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének gyüjtőpénztáránál akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni. A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapirok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számittatnak, de névértéken felül számitásba nem vétetnek. Csak idejekorán beérkezett irásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául.

Posta utján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti vevénynyel adandók fel.

Arad, 1900. április hó 10 én.

Az üzletvezetőség.

Az angyalföldi
rendező-pályaudvar mellett egy saroktelek 376☐ öl olcsón eladó. Cim a kiadóhivatalba. 2744

Kitünő
karban levő **uti versenygép** jutányosan eladó. Cim a kiadóban. 2855

Női kerékpár
kitünő amerikai gyártmányu, alig használt, olcsón eladó. Cim a kiadóban. 2871

Nagy butor-eladás.

2 szekrény, 2 ajtós, diófa fényezett	34 frt	1 ebédlőszék, 6-német stil	4 frt
2 ágy, diófa, fényezett	22 „	1 iróasztal, 3 fiókos	16 „
1 éjjeli szekrény, diófa, fényezett	8 „	1 hálószoba, matt diófa	125 „
1 mosdó, 2 ajtós, diófa, fényezett	14 „	1 hálószoba, faragott	170 „
2 szekrény, 2 ajtós, diófa, matt	38 „	1 garnitura crépe- vagy bourette-behuzat	60 „
2 ágy, magas, diófa, matt	38 „	1 garnitura selyem-behuzat	80 „
2 éjjeli szekrény, diófa, márványnyal ...	22 „	1 garnitura plüss-behuzat	95 „
1 kredenc, 4 ajt. fülkés, faragott, feh. márv.	46 „	1 szalonasztal	10 „
1 diván, magas támla szőnyeggel	40 „	1 consol márványnyal és tükör	26 „
1 ebédlő-asztal, diófa, matt	14 „		

Nagyválazték egyszerü, valamint a legdiszesebb kivitelü butorokban.

Dósa Kálmán fővárosi asztalos és kárpitos butortelepe
Budapest, Erzsébettér 18 Sas-utca sarok, I. emelet.
Árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve.

Divatkelmék verseny nélküli árakon.

Temérdek választék legujabb gyapjukelmékben

valamennyi elképzelhető legmodernebb kivitelben; simán vagy mintázva.

I. osztály méterje ... —.45 frttól **1.25** frtig
II. osztály méterje ... **1.40** frttól **2.25** frtig
III. osztály méterje ... **2.25** frttól **2.95** frtig
IV. osztály méterje ... **3.—** frttól **4.35** frtig

Divat-mosókelmék valamennyi modern kivitelben **28** krtól **95** krig

Mosóselyem méterje **1.15** frttól **2.25** frtig.

Selyemkelmék carreau, rayé és broché-mintákban minden ártételben és legmodernebb minőségekben.

Legjobb, legszolidabb és legolcsóbb bevásárlási forrás.

A **vidék** számára mintagyüjtemények kivánatra a legkészségesebben. **A kelmefajnak** és az **ártételnek megközelitő megjelölése igen kivánatos.**

A vidék számára divatujságok és szőnyegvalamint *függönydrjegyzékek* rendes vevőknek ingyen és bérmentve; nem állandó vevőknek **1 korona** előleges beküldése után.

LESSNER D.

divat-áruháza

WIEN, VI., Mariahilferstrasse 81—83.

Csődtömeg-eladás.

Vb. **Guttmann Fülöp csődtömegéhez** tartozó, 9462 kor. 40 fill. becsértékü **kalapok és üzleti berendezés**, — továbbá 2031 kor. 60 fill. becsértékü **kalapkellékek** (nyersáruk), — végül 2421 kor. 10 fill. becsértékü **szücsáruk** ajánlati uton, a csődbiróság jóváhagyásától feltételezetten, eladás alá kerülnek.

Ajánlkozók akár mindhárom, akár csak egy csoportra — felhivatnak, hogy igéreteiket 1 koronás bélyegü irásbeli ajánlat alakjában lepecsételve és 10% bánatpénz letétele mellett alulirott tömeggondnoknál **f. é. április 21-ig** benyujtsák. A legtöbbet igérők ajánlatai felől az ajánlattevők április 23-án a tömeggondnoknál értesittetni fognak.

Az áruraktár (VIII., Kerepesi-ut 12. sz.) a tömeggondnoknál való jelentkezésre április 17—20-ika közti időben megtekinthető.

Budapesten, 1900. évi április hó 12-án.

Dr. Löwenfeld Albert
ügyvéd
csődtömeggondnok,
V., Sétatér-utca 3. sz.

Forradalom az irógépek terén várható a legujabb és legtökéletesebb amerikai találmány a hirneves **Keystone Typewriter Co., Harrisbury U. S. A.** gyártmánya által, amelyet.

„Aita"

név alatt hozunk forgalomba. Látható irás, felcserélhető betüzet, feltétlenül és állandóan egyenes sorvezetés, páratlan tartósság, egyszerü kezelés, összesen csak 156 alkatrész. **Antikartell** ára **150** frt teljes felszereléssel, beleértve az irószalt.

American & International Trading Associ.

„AITA" kiállitási helyisége

Budapesten, V. ker., Nádor-utca 16. szám.

Ugyanott megtekinthető a hirneves **Aita-duplikátor** (az egyetlen tökéletes sokszorositó), továbbá **Ever Ready** villamos ujdonságok (hordozható vezetéknélküli villamos zseb-, kocsi-, kerékpár-éjjeli lámpák, gázgyujtók) valamint az összes **1900. évi amerikai különlegességek**, melyek a párisi kiállitásra készültek.

Lipik-fürdő

SLAVÓNIÁBAN.

Egyetlen jódtartalmu alkalikus hőforrás (64° C.) a kontinensen.

Kitüntetve: Budapesten 1885. és 1896., Londonban 1893., Bécsben és Rómában 1894. az első díjakkal.

1898. óta a Lonjavölgyi vasut állomása (Dugosellon át).

Indulás Budapest magy. ál. vasut fiumei gyorsvonattal 7 óra 15 perc reggel; érkezés Lipikre 6 órakor d. u. Romániából, Bulgáriából, Szerbiából, Boszniából Bród-Novskán át.

Kanizsán és Barcson át. (1898. óta zónatarifa.)

Visszautazás minden irányba nappali gyorsvonatokkal. A lipiki hőforrások, természetes 64° C. magas hőmérsékletüknél, gazdag nátrium tartalmuknál (**magyar Ems**), továbbá azoknak jóddal való összeköttetésüknél fogva, ivó- és fürdési célokra, kitünő hatásuak mindennemü nurutos bántalomnál (gyomor-, bél-, gégehurut stb.), **köszvényes és csuzos bajoknál, ischiasnál** ugymint a **mirigyek és vérbetegségeknél, görvélykór** stb. Modern fürdőhely, pompásan kiállitott porcellán-, márványfürdők stb., izzasztó fürdők (tepidaria), bassinfürdők, fényesen berendezett szállodák, uj gyógyterem szinpaddal, zongora és társalgó-termek, éttermek és kávéház; remek szellős fedett sétány bazárokkal és az összes helyiségben és nagyszabásu parkban villamos világitás. Kitünő fürdőzenekar.

Hivatalos fürdőorvos: **dr. Szemerey Bertalan.**

Jódhévviz szétküldése egyenesen a forrástól. Magyarországi főraktár: **Édeskuty L., Mattoni és Wille** Budapesten, **Austria részére: Heinr. Mattoni és S. Ungar**, Bécsben.

Bővebb felvilágositások, valamint fürdőleirásokkal szolgál

a fürdőigazgatóság Lipiken.

Olaszország Remekei.

Olaszország és az olaszok mükincseinek mintegy 2000 fényképből álló gyüjteménye.

Remek diszalbum hosszukás negyedrét formában.

A teljes mü 30 füzetből áll, ára füzetenként 1 K. 20 fil.

Megjelenik havonként kétszer.

Igazgató: LAURENCIC GYULA.

A magyar kiadás szerkesztője: Boross Vilmos.

A kiadásunkban legközelebb megjelenő, páratlanul szép és gyönyörü diszalbum, mely minden részében kizárólag a legkiválóbb intézetekben készül, müvészi elrendezése és fényes kiállitása, valamint nagy, pompás és tiszta fényképfelvételei által elsőrangu alkotásként hódit majd az egész müvelt világon. — A mübe felölelt képek, melyek teljes és tiszta egészét képezik Olaszország természeti szépségeinek és gazdag mükincseinek, az olasz vidék beható ismerete s az ottani épitészet, festészet és szobrászat páratlan müveinek alapos tanulmányozása alapján választattak össze és rendeztettek el.

A füzetek két hosszukás nyolcadrét oldalán a szerkesztő jeles tollából, aki alapos ismerője Olaszország tájainak, népének és mükincseinek, lebilincselő szöveg szolgál szeretetreméltó cicerone gyanánt. — E mü össze nem hasonlitható az eddig Olaszországról megjelent selejtes vásári munkákkal és ezek elmosódott és tisztátlanul nyomott clichéivel; e diszalbummal

monumentális remekművet alkotunk

az olasz klasszikus földről, olyan nagyszabásu müvet, melynek értéke minden időben maradandó lesz s a melynek jelentőségét az Olaszországot szeretők és ismerők legszélesebb köreiben éppen ugy, mint a müvészetet kedvelők, müvészek és tudósok között a legmelegebben fogadják és elismerik.

A képek hibátlan tisztasága és azoknak a legapróbb részletig tökéletes élessége folytán e remekmü egyuttal nélkülözhetetlen munka a müvészetek különböző ágainak tanulmányozásánál.

A füzetek 1 korona 20 fillérnyi ára e terjedelmes és nagybecsü müvészi teljesitmény mellett páratlanul olcsó.

Előfizetések elfogadtatnak a

„Budapesti Napló" kiadóhivatalában (Budapest, VIII., József-körut 18.)

Előfizetési ár:

6 füzetre **7** korona **20** fillér. | **18** füzetre **21** korona **60** fillér.
12 „ **14** „ **40** „ | **30** „ **36** „ **—** „

A kiadóhivatal, ***Budapest, V., Mérleg-utca 11. szám.***

A munka elkészülte után bolti ára lényegesen magasabb lesz. — A második füzet kiadása után kéthetenként egy-egy ujabb füzet jelenik meg. — Az egész mü 1900 karácsonyra készen lesz.

Minden szó egyszeri beiktatása petit betükből 2 kr. Címmel ellátott hirdetésekért külön 30 kr. kincstári bélyegdíj jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körut 18. szám.

Levélbeli tudakozódásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozódásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Edes öregem!
Epedve várom a pillanatot, midőn karjaimba zárhatlak, a jelzett időben ott leszek. Az igért ékszert ne vedd meg, e helyett kérlek hozz nekem egy példányt a **Kereskedelmi Vegyészet** cimü hires könyvből.
Bizonyára fogod tudni, hol szerezhető ez meg.— Ahova megyek, mindenütt ott látom ezt a könyvet, és a hol megvan, oda beköszöntött a jólét. Csodadolgokat beszélnek erről a könyvről. A tanácsosék Emmája 3000 forintnál többet szerzett a mult évben e könyv utmutatásai nyomán, a szőke Jolánka ezzel szerezte egész hozományát (a jövő héten lesz a lakodalma), az adótiszték (akik két év előtt a néni házában laktak és oly szegények voltak), a mióta meghozatták, dusálkodnak minden jóban. És emlékszel-e a sarki szatócsra, az örökön-örökké panaszkodó Weiszra (a kilenc gyerekével), ez az ember is gazdag lett és csupa megelégedés (a gyerekek sem olyan rongyosak már). Most rendez be egy fényes füszerüzletet, ahol négy segédet fog foglalkoztatni. Maga mondta, hogy ő is mindenét ennek a könyvnek köszönheti.
Számtalan kérdésedre majd személyesen, ha ugyan lesz rá idő, hisz oly régen nem láttalak. Légy pontos és ne feledd a könyvet.
Isten veled, ezerszer csókol Boriskád.

Béla Párkány.
Elutaztam, Olaszországból való visszaérkezésem után, körülbelül 22-én fogok válaszolni. Holdenis Meta. 2896

„Egy szépen“
butorozott 2 ablakos utcai szoba azonnal kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 2875

Nyolcz év!
Viszont jó ünnepeket édes angyalom; Szerelmünkre kérlek, légy nyugodt! Gondolj reám s arra, hogy mily véghetetlenül szeretlek. Tudósits, mikor irhatok? Örök szerelemmel csókol forrón szerető —ád. 6022

Könyvelő
magyar és német perfect levelező 800—1000 frt évi fizetéssel azonnal felvétetik. Ajánlatok magyar és német nyelven **Haasenstein és Vogler,** (Jaulus és Társa) Budapest, Dorottya-utca 9. kéretnek.

Fiatal ember
(keresztény), ki a magyar és német nyelvben ugy szóban, mint irásban teljesen jártas, azonnal alkalmazást nyerhet egy helybeli gazdasági gépgyár részvénytársaságnál. Ajánlatok „Comptoirista“ jelige alatt Goldberger A. V. hirdetési irodájához Budapest, Váci-utca 20. intézendők.

Közép
és polgári iskolai magánvizsgálatokra felnőttek az esti órákban lelkiismeretesen előkészittetnek. Bővebbet „Magántanulók Előkészitése“ József-körut 7. 6006

Füszer-kereskedő segéd
ki csomagoláshoz is ért irnoki és pénzbeszedői minőségben azonnal felvétetik 50 korona kezdőfizetéssel. Olyanok, kik csekély biztositékot adhatnak előnyben részesülnek. Cim a kiadóhivatalban. 287?

Könyvelő,
perfekt magyar-német levelező, kitünően képesitve, izraelita, fiatal, nős, jelenleg nagyobbszerü állásban, bármely kereskedelmi vállalat vagy iroda önálló vezetésére kitünően képes, elsőrangu referenciákkal állandó
állást keres.
Szives azonnali megkeresések ajánlva „IRODAVEZETŐ“ alatt NAGYRÖCE, Gömörmegye cimzendők.

Kedves Lilikém!
Igazad volt, midőn nekem a **Millefleurs crémet** ajánlottad, mert a sok hirdetett arccrémek közül ez a legártalmatlanabb a világon, felülmulja az összes bel- és külföldi arctisztitó crémeket. Bámulatos, mily üde, sima, tiszta, fehér az arcom azóta, amióta Millefleurs crémet használom. Hálából ez iránt lelkiismeretesen ajánlhatom mindenkinek. Egy próbatégely crême, mely csak 50 kr., elegendő. Kapható készitőnél Mandl Ida: Budapest, VII., Bethlen-utca 12.

Alkalmazást
keres egy végkielégitett vasutas kitünő bizonyitványokkal, ki minden irodai munkára alkalmas. Esetleg 5—600 korona óvadékkal pénzbeszedő, vagy pénztárnoki állást is elfogad. Cim a kiadóban. 2851

300 korona
kölcsönt keresek kitünő jótállókkal és megfelelő fedezettel, tetszés szerinti föltételekkel. Cim a kiadóban. 2878

Házvezetőnőnek
ajánlkozik magányos urhoz, értelmes, teljesen megbizható, szép megjelenésü, csinos független hölgy. Ajánlatok „Árva rózsa“ jel. alatt Sikray hirdetési irodájába intézendők. Budapest, Váczi-körut 33. 6021

Kerestetik
a mult évben jeles érettségit tett gimnazista, ki képesnek érzi magát egy korosabb embert a fővárosban gimnáziumi érettségire előkésziteni. Tanitási idő naponta 4 órától 6 óráig. Csakis szegénysorsu egyének pályázzanak. Ajánlatok a tanitási dij közlésével a kiadóba kéretnek „Érettségi“ cimen. 2867

Keresek
jó forgalmu dohánytőzsdét, szatócsüzletet vagy kávémérést, mi egy fiatal özvegynőnek megfelel mielőbbi átvételre; csakis bebizonyult életképes üzleti ajánlatok vétetnek figyelembe. Cim a kiadóhivatalban megtudható. 2870

Kerékpár
jutányos árban eladó. Cim a kiadóban. 6024

NINCS TÖBBÉ NÉLKÜLÖZÉS!!!!: NAGY VAGYONT, ÓRIÁSI JÖVEDELMET,
naponta 20—30 koronát, de évente legkevesebb **5—6000 koronát** szerezhet mindenki könnyü otthoni munkával — társadalmi állásra való tekintet nélkül, a ki a „Kereskedelmi Vegyészet“ cimü könyv legujabb, kétszeresen bővitett és javitott kiadását megrendeli. Ezer és ezer ember hajhász munkát és mellékfoglalkozást eredménytelenül, pedig csak e könyvet kellene megrendelnie, mert általa 540 oly foglalkozás sajátitható el, melyek bármelyikével, előképzettség és tőke nélkül férfi, nő, gyermek kényelmes és jövedelmező megélhetést biztosithat magának. A könyv első kiadásának bolti ára 6 kor. volt, ennek dacára a legujabb, kétszeresen bővitett kiadást, a mig a csekély készlet tart, **2 kor. 60 fillér** kedvezményes árért még pedig az összegnek postautalványoni előzetes beküldése esetén portómentesen küldi meg mindenkinek a „KERESKEDELMI VEGYÉSZET“ könyvkiadó hivatala UJPEST, Lőrinc-utca 24/6. szám.

Óvadékképes
29 éves fiatal ember jelenleg egy nagyobb intézet hivatalnoka, mint pénztáros, vagy más bizalmi állást keres. Ajánlatokat kérek „2000—3000 korona.“ 2723

Ügyes
expediciós lány, ki egy nagyobb fővárosi lapnál néhány évig volt alkalmazva, lapexpedicióba vagy könyvkötészetbe ajánlkozik. Cime megtudható e lap kiadóhivatalában. 2868

Keresek bérletet,
körülbelül 7—800 hold terjedelmüt, lehetőleg közel községhez vagy állomáshoz, jó fekete talaj. A szántó legalább 3/4 részét tegye a birtoknak, ha mind szántó még jobb. Kellő mennyiségü és jó karban levő gazdasági épületek és dohánytermelés megkivántatik. Ügynököket dijazok, tulajdonosokkali való érintkezést előnyben részesitek. Cim a kiadóban megtudható. 2873

Házmesternek
ajánlkozik egy jelenleg is oly minőségben levő tisztességes egyén. Cime megtudható a kiadóhivatalban. 2712

Kitünő gyermekruha varrónő,
A nagyrabecsült előkelő hölgyközönség figyelmét bátorkodom ezennel felhivni, miszerint a legelegánsabb és a legkényesebb izlésnek megfelelő gyermekruhákat jutányosan elvállalok. Joél Mór ur gyermekruha-szalonjában évekig müködtem. Cim e lap kiadóhivatalában. 2754

Előkelő
magyar állami hivatalnok a legszerényebb feltételek mellett házfelügyelői állást keres. Cim a kiadóhivatalban. 2345

Használt
gőzcséplőkészletek megvételre kerestetnek, esetleg ujakra becseréltetnek. Szives ajánlatok gépek számai, gyártmánya és árával Szücs Ödön Baján intézendők. 6006

Jól képzett
masszőröket, frottőröket, uszómestereket stb. dijtalanul ajánl fürdőtulajdonosoknak és magánfeleknek a Dr. Kuthy Rezső, m. tanár urnak alatta álló
Magyarországi fürdőszemélyzet szakegyesülete.
Bővebb fölvilágositást az egyesület elnöke ad. (Budapest Gschwindt-fürdő, üllői-ut 42.

Nyári lakás
Visegrádon, gyönyörü fekvéssel, három kényelmesen berendezett szoba, cselédszoba, konyha, éléskamra, jégverem, stb. igen jutányos áron kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 5932

Hajfiatalitó,
biztos és kipróbált szer ősz haj, fejkorpa és hajhullás ellen, 1/4 literes üveg 1 forint 50 kr. Fülöp Gy. (ezelőtt Török K.) Budapest, Kálvin-tér 3. szám, I. em. 7. és Török József gyógyszerész urnál, Király-utca 12. sz. 6012

Előkelő budai
házamat 3 emeletes, 14 évig adómentes eladnám, de legszivesebben elcserélném kisebb felszerelt földbirtokra. Ajánlatokat „G. E.“ jelige alatt kérek e lap kiadóhivatalába. 5979

Költöztetéseket
jótállás mellett, jutányosan eszközölnek helyben és vidékre, legujabb butorszállitókocsikkal. Pénzt adnak náluk beraktározott butorra. Ringwald Adolf és Henrik, butorszállitók, Teréz-körut 1/b, ugyanott egy olcsó kredenc márvánnyal eladó. 6011

Teljes ellátást
családias otthont keresek május 1-ére intelligens családnál vagy urnőnél lehetőleg a nyugoti pálya udvar közelében. Ármegjelöléssel szives ajánlatokat a kiadóhivatalba kér egy „Hivatalnoknő“. 6019

Igen előnyös
feltételek mellett kaphatnak rövid uton pénzkölcsönt katonatisztek, hivatalnokok, iparosok és vasutasok. Irásbeli ajánlatok „Banktisztviselő“ jeligével ezen lap kiadóhivatalába kéretnek. 6018

Gyönyörü lakás
Budán, a Krisztinavárosban, igen olcsón május 1-ére vagy esetleg augusztus 1-ére kiadó. Előszoba, világos, külön bejáratu konyha, 2 kétablakos és egy egyablakos utcai szoba, egy udvari szoba, fürdőszoba, closet stb. Cim a kiadóhivatalban. 6023

4 szőnyeg diván
egy selyem garnitura zöld plüschel montirozva, két uri fautel, hálószoba butor, ebédlő kredenz, asztal, székek, sodrony ágybetétek és lószőrmatracok minden elfogadható árért eladók. Cim a kiadóhivatalban. 6025

Uj kerékpárok.
Két hölgy és több férfi országuti versenygép és egy tandem-gép elfogadható árért eladó. Cim a kiadóban. 5994

Rákos-
Szentmihályon egy nyárilak olcsón eladó. Cim a kiadóhivatalban. 6004

Különbejáratu
féregmentes, tiszta, csinos butorozott szoba a Teréz-köruton azonnal kiadó az Andrássy-ut (Oktogon) közelében. Cim a kiadóhivatalban. 2866

EGY forintért
100 darab legfinomabb elefántcsont levélpapir borítékkal; 1 gyönyörü monogrammos bélyegzőt; 1 rézpecsétnyomót remek kidolgozásban tetszés szerinti 2 betüvel és 1 festékes párnát érc-dobozban adnak az összeg beküldése vagy utánvétel ellenében
Adler Testvérek
papirkereskedés és bélyegzőgyár
Budapesten,
József-körut 59—61. szám.

Női divat.
Ván szerencsém a n. é. hölgyközönség szives figyelmét a tavaszi és nyári idényre legujabban érkezett eredeti francia modell-robeok megtekintésére felhivni. Angol ruhák, kabátok és francia ruhák saját mühelyemben készülnek, melyeknek kifogástalan elkészitéseért teljes felelősséget vállalok. Kérve a n. é. hölgyközönség szives pártfogását, a legjobb kiszolgálásról biztositva kiváló tisztelettel Szlovák Lilla, V., Arany János-u. 34. Vadász-u. sarok.

500
házhely eladó Kispest-Szent-Lőrincen. A vételár egész-, fél- és negyedéves, sőt négyszegölenként heti egy krajcáros részletekben is törleszthető. Ezen házhelyek villák, családiházak és gyárak épitésére rendkivül alkalmasak. Folyó évi május 1-től 5 percenként villamos közlekedés. Bővebb felvilágositás szerezhető Schiffer Miksa okl. mérnöknél. Budapesten, VI. Szobi-utca 5. Podmanitzky-utca mellett és a postamesternél Szent-Lőrincen Diófasor.

Használt és uj
ajtók, ablakok
méret után, teljesen felvasalva, befalazáshoz készen, olcsón kaphatók
EISLER ÁRMIN
épitő-asztalosnál
Budapest, V., Nádor-utca 57—59.

ERENYI-féle
Ichtiol-Salicyiből egy tégely megszüntet: bőrviszketeget, mindennemü sömörbetegséget, bőrkütegét, izzadást. Szagtalan. Ártalmatlan. 1898

Magyar gyorsirónő, ki a Remington és Yost-gépet kitünően kezeli, hosszabb idő óta irodában müködik, állását változtatni óhajtja. Szives megkereséseket „Szorgalmas“ jelige alatt a kiadó továbbit. 2800

Tüdőbetegek figyelmébe!
Egy vidéki orvos biztos szert talált fel a tüdő vész ellen, melylyel számos beteget megmentett az életnek. Honorárium gyógyulás után is fizethető. Orvos cime a kiadóhivatalban megtudható. 5997

Az országos magyar gyorsiró egyesület
Báthori Dezső
középiskolai tanár ur vezetése alatt e hóban uj magyar és németnyelvü gép- és gyorsirászati tanfolyamot nyit. Jelentkezőket felvesz a
„YOST“ irógép
részvénytársaság
Erzsébet-körut 9—11.
New-York palota

Feltalálók
találmányaikkal forduljanak
Kalmár J.
szabadalmi irodájához
BUDAPEST,
VII., Kerepesi-ut 44. szám alatt
Ugyanitt rendelkezésükre áll a „Blatt für Erfindungen und Industrie“ cimü lap, mely szabadalmak értékesitésénél kitünő szolgálatot tesz.

CSIZ
ezidőszerint a legerősebb
Jód-Brom-Forrás-Fürdő.
Éghajlata száraz, meleg; gyógyeredmények meglepők. Fürdőévad május 1-től szeptember végéig. 180 kényelmesen felszerelt lakszoba; szanatórium, gyógytár; zongora-, olvasó-billiárd-terem; lawn-tennis; térzene. Katonatisztek, államhivatalnokok május 1-től junius 15-éig és augusztus 15-től szeptember végéig gyógy- és fürdődij tekintetében 50% kedvezményben részesülnek. Hivatalos fürdőorvos: Dr. Sassy János. Kimeritő prospektusokkal szolgál kivánatra a fürdőigazgatóság Csiz per Rima-Szécs. Az évad alatt posta és távirda helyben. Csiz a Fülek-Miskolci vasutvonal állomása.

Butor
készpénzért vagy
részletfizetésre
legolcsóbban
FUCHS BÓDOG-nál
BUDAPEST,
József-körut 26.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Hölgyeim!
Nem csodálom, ha a t. hölgyek a sok hirdetett arccrém és piperecikkekből nehezen választanak. Legyenek továbbá is bizalommal és kisértsék csak **egyszer** meg én általam készitett cikkeket, az eredmény biztos. Mille fleur créme könyvvel 50 kr., szappan 40 kr., poudre bármily szinbe 60 kr., kapható Török gyógyszert. kitünő kézipaszta vörös felrepedt kezek ellen próbatégely 35 kr. Szőrirtó biztos eredmény, próbatégely 60 kr. Homlokkötőim szenzációt keltenek, a redőket végkép kisimitja, darabja 1 frt 50 kr. Hajvizem páratlan! 1/4 óra alatt bármily ősz hajnak eredeti szinét visszaadja, sohase lehet lemosni, 2 üveg 3 frt (3 hóig elegendő). Korpa és hajhullás ellen 1 üveg 60 kr. Számos elismerő levelekkel bizonyithatom. Utánvéttel bárhova küldöm. Mandl Ida, Budapest, Bethlen-utca 12. sz.

Köhögésnél,
rekedtségnél vegyenek 30 krért Réthy-féle pemetefücukorkát.

Arany János-utca 34. sz
Butor beraktározás.
Garde-Meuble.

Okmányszerző Vállalat!!
Menyasszonyok. Vőlegények.
Az orsz. Esketési Ügyvivőség Budapest, VII. Kerepesi-ut 14. szám, mindenféle okmányt megszerez. Keresztülviszi és elvállalja a házassági dispenzációkat, névmagyarositást, mindenfajta tiszti és katonai ügyeket, utlevél, állampolgárságot, örökbefogadási ügyeket és külömböző engedélyek megszerzését jogtanácsosa segélyével. — Beszerzi a házasságkötéshez szükséges összes okmányokat, engedélyeket, elvégzi a kihirdetés körüli utakat. Amerikai s minden külföldi megbizásokat lebonyolit. Ügyvivő: Kisteleki J. Szegényeknek ingyen áll rendelkezésére a vállalat.

20,000 rózsát
ajánlok nagybani árak mellett, 100 dbonként 35—25 és 18 frtjával. Kimeritő katalogus bérmentve,
Novák János
rózsa-iskolája
Székelyhid, Biharm.

Szolid árak.
MAUTNER HENRIK
butorszállitási és beraktározási vállalat
BUDAPEST,
VIII. József-körut 21.
Száraz raktárak

Friss FOGOLY
tojást drbját 30 krjával és
FÁCÁN
tojást 40 krjával vásárol nagy mennyiségekben május hó közepéig
Gudera Károly
élővadkiviteli üzlete
BÉCS.

BUTOR
jó, szolid kivitelben, **előnyös részletfizetésre.**
Náthán Ignác
kárpitos- és asztalosbutor egyedüli főraktára
VII. ker.
Erzsébet-körut 23.
Árjegyzéket vidékre ingyen és bérmentve

Az apró hirdetések folytatása a 18-ik oldalon.

Nyomatott a „Pátria“ irodalmi és nyomdai vállalat részvénytársaság körforgógépén, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

HUSVÉT

Keresztény-vér.

Katácska volt az özvegy-asszony
Egyetlen, édes magzata.
Eljött a tél. Meghalt az özvegy.
Árván maradt a kis Kata.
Ah, elborult az ég fölötte!
Sírt, éhezett, fázott sokat.
Sehogysem tudta irgalomra bírni
A templom-járó, dús parasztokat!

Jár házról-házra. Kis kezével
A zárt ajtókon csak zörög.
Ételt, italt, meleg ruhácskát
Jézus nevében könyörög.
De koldus sok van . . . és kenyérke
— Ha száraz is — ritkán akad!
Sehogysem tudja irgalomra bírni
Az istenfélő, dús parasztokat!

Husvét körül jár. A harangok
Rómába mennek. Kis Kata
Elindúl szent sírt látogatni.
De szégyenkezve lép oda.
Rongyos ruhája szerteszét lóg,
Cipője is ketté-szakadt!
Szegény! Nem tudja irgalomra bírni
Az ájtatos, kevély parasztokat!

*

Öreg Áron faluvégi
Házikója.
Eresz alatt fecske-fészek,
Zsup-födélen költ a gólya.
Mind bizonyság: nem rossz ember
A lakója.

Háza előtt öreg Áron
Feketében.
Így festették a prófétát
Régi képen, oltár-képen.
Imádkozik, gondolkozik
Lassan, szépen.

Térdén nyugszik ezüst-kapcsos
Bibliája.
Néha-néha egyet rándul
Jehovához esdő szája.
Fényes csillag, alkony-csillag
Néz le rája.

*

Bandukol a kis lány Áron háza mellett.
Egyszerre csak elfúl benne a lehellet.

A sötét emberre odapillant . . . s lába
Gyökeredzik gyorsan országút porába.

Babonás erővel villan a fejébe,
A mit anyja mondott és a falu népe! . .

Rettenetes vér-vád . . . gyermekek halála . . .
A mitől felborzadt minden haja-szála . . .

A mitől sok éjjel nem tudott aludni — —
És a koldus árva elkezdene futni!

De alig iramlik egy-kettőt előre:
Tántorog s leszédül egy kiálló kőre.

Két kezébe arcát rémülten dugdossa.
Homlokán vér serked, mint egy kicsi rózsa.

Hozzá siet Áron. Görnyed izmos válla.
Rátapad a sebre szép fehér szakálla.

Azt a kis vércsöppet azzal törli lágyan.
Fölveszi . . . ringatja két erős karjában.

Szól hozzá szelíden és addig becézi,
Mig Katácska Áront mosolyogva nézi.

Mig Katácska Áront szépen átkarolja,
Mintha a tulajdon édes anyja volna.

Míg az apró jószág lágy ölén a vénnek:
Elpetyegi mindazt, ami fáj szivének!

Akkor öreg Áron viszi be a házba,
Csínos új ruhával ott föl is ruházza.

Étellel, itallal ott ellátja bőven,
És ad neki pénzt is tarka keszkenőben.

„Gyere vissza sokszor! Gyere télen, nyáron!
Nem hagy el az Isten, míg él öreg Áron!“

*

Kurjongató, ittas legények
Haladnak most a ház előtt.
Meglátják Áront. Rá rivalnak:
„Szétloccsantjuk az agyvelőd!
Keresztény-vért mikor csapoltál?
Van rajtad most is úgy-e, gaz?“
S kővel dobálja távozóban
A sok kegyetlen, vad kamasz.

Áron pedig fölnéz az égre,
Aztán meghajtja homlokát,
És hangja súg a csöndes éjben:
„Ó Adonáj! Való a vád!
Látod, nagy Isten, látja Jézus,
Látják a fényes csillagok,
Hogy a zsidó fehér szakállán
Egy csöpp keresztény-vér ragyog!“

ÁBRÁNYI EMIL.

Subiaco.

Irta: BERZEVICZY ALBERT.

Az olaszországi utazónak erős elhatározásába kerül fölkeresni azt a helyet, amelyen Szent Benedek egykor a nyugati szerzetes élet alapjait letette, mert amint a Tivoliból Solmona felé vivő vaspályát Cineto Romano állomáson elhagyja, kitűnő utat talál ugyan, de oly közlekedési eszközökre van utalva, amelyek használatának kellemetlenségét csak Subiaco csodás szépségeinek és történeti érdekességének teljes tudata képes elfeledtetni.

A vidék, amelyre jutunk, a Sabin-hegység átmenete az Abruzzokba, Latium érintkezési vonala Marsicaival, a Liris és az Anio forrásainak hazája, mely utóbbi folyó mentében halad utunk mindvégig.

Már Tivolin tul Castel Madama és Vicovaro nyitják meg azoknak a szikladombokra épitett, középkori várkastélyok köré csoportosuló városkáknak a sorát, amelyek mellett elhaladunk s amelyek közül egynémelyik ugy be van illesztve a hegy szürke mészkőkoronájába, hogy házait alig lehet a sziklától megkülönböztetni. Igy sorakoznak Anticoli, Saracinesco, Rocca di Mezzo, Agosta, Cerbara, Rocca di Canterano: mind megannyi maradványai a hajdani subiacoi apátság hübéruralma alá tartozott fellegváraknak, amelyeknek két feladatuk volt: hübérileg uralkodni az alattok letelepedett nép fölött és a megtámadások elleni védelemben segiteni Subiacoban székelő hübérurokat.

A meredek hegyeket jobbára csak alacsony cserje boritja fogyatékosan s lenn, a folyó helyenkint kiszélesedő, köves medre környékén van csak jobban müvelt föld és jutalmazóbb gazdálkodás. Különben a tájkép élő alakjai itt inkább, mint bárhol: tipikusan olaszosak. A magasan boltozó kőhidon, kétfelől megrakott szamara hátán, fején hegyes kalappal áthaladó parasztember és az erős testalkatu contadina, a parasztasszony festői piros mellényében, széles ingujjával, fején összerakott kendővel, melyen a terhet viszi, — és pedig nemcsak a barna rézkorsót, de néha olyan rőzsekötéget is, amely nagyobb nálánál, s amelyet csak az egyik kezével támogat, mig a másikat csipőjére illeszti: ezek azok az alakok, amelyeknek körvonala leggyakrabban válik el a völgynek az árnyéktalan déli napfényben eltompuló szineitől, mialatt a fehér ut mindinkább magasbodó hegyek között lassu emelkedéssel visz közelebb célunkhoz.

Egy kanyarulatnál a völgy katlanná változik, a sziklás hegyek lejtőit itt valamivel sürübben boritja szőllőtő és olajfa, tölgy és gesztenyeerdő s a katlan közepén emelkedő dombon, mely az Anio folyását erős fordulatra kényszeriti, egy szürke kis város tornyosodik fel, látszólag egymás tetejébe épitett régi házakkal, amelyek legfelül marcona tekintetü vár zömök négyszögü tornyában csucsosodnak ki. Ez Subiaco és tetejében a „Rocca“, az „Abbate commendatoriók“, az egykori harcias apátok vára, amelynek erőssége nagy részben attól a sötét emlékü Borgia Rodrigotól származik, aki egyenesen a subiacoi apáti székből emelkedett — mint VI. Sándor — a pápai trónra s ezt az apátságot — támogatása jutalmául — mindjárt Colonna bibornoknak adta át.

Ez az elrejtett kis fellegvár, a falaihoz engedelmesen hozzásimuló városkával, itt, a vadonat hegyek ölében, a zuhogó patak felett, kivált amig még ezeknek a hegyeknek az erdői nem voltak nagyobbrészt letarolva, nemcsak jó védelmi hely volt dacoskodó hübérurak számára, de pompás nyaraló és vadászkastély is. Falai között — mint azt Gregorovius szépen megirta — nem mindig istenes és épületes foglalkozás közt telt el a Borgiák, Colonnák, Borghesék és Barberinik ideje, akik egymásután szinte családi örökségképpen birták a subiacoi apátságot s gyakoroltak valóban zsarnoki uralmat környékbeli jobbágyaik fölött.

De nem is ezeknek a kényuraknak az emlékezete teszi oly vonzóvá Subiacot, még csak azé a jótevő pápáé sem, akinek dicsőségét a város bejáratánál emelkedő diadalkapu hirdeti; nem is a város és vár meglepően festői látványa a tulajdonképpeni cél, amelyért ide jöttünk. Ha a tekervényes és meredek utcákon áthaladtunk s leértünk a tulsó völgyszorulatba, amelyen át zuhogva rohan le az Anio: egy elhagyatott vadon nyilik meg előttünk, amelynek sivár komorsága nem is sejteti, hogy belsejében a hit és emberszeretet szeliditő, müvelő, alkotó erejének legmagasztosabb emlékei rejtőznek.

Az Anio felső folyásának itt kezdődő völgyében, melyet mindkét oldalról egyaránt meredek s az éjszakkeletin ma már teljesen erdőtlen, kopár hegység alkot, a folyó medre lépcsőszerü alakot mutat; néhol természetesen kőtorlaszok, néhol rommaradványok tartóztatják fel folyását, ily helyeken egy kis sik, iszapos zöld terület képződik, melyet itt-ott mezőnek is próbálnak használni, mig a meredek, sziklás lépcsőkön vad szökésekben omlik le a viz, csörtető robajával és messzehangzó zugásával betöltve a néma, kihalt völgyet, mely régen talán a Borgiák és Colonnák vadászkürtjeinek szavától s falkáik csaholásától visszhangzott.

A romok, amelyekre itt bukkanunk, a Nero épitéseiből valók, akinek alighanem a mai város helyén fényes nyaralója volt s aki ebben a völgyszorulatban mesterséges gátakkal és zsilipekkel halastavakba gyüjtötte az Anio mindig hideg vizét s aranyhálókkal fogatta asztala számára a fürge pisztrángokat. A tavak elenyésztek, de hirök megmaradt a város nevében, amely „Sublacus“, vagy „Sublaqueum“-ból alakult „Subiaco“-vá.

Amint az Alatri és Frosinone felé vezető országutat elhagyjuk, oly ösvényre jutunk, amelyen csak gyalog, vagy szamárháton lehet haladni; az első mód ajánlatosabb, habár valamivel fárasztóbb, mert az ut meredeksége nőttön nő, amint feljebb hatolunk.

A lakatlan pusztaságot, mely környez, csakhamar hallgatag, nagy, komor épületek tömege váltja fel. Félig kolostor, félig vár, amit látunk, középen egy kilenczázéves, lapos tetejü, barna torony, körülötte különböző korokban egymáshoz illesztett, félig lerombolt és azután átidomitott épületszárnyak, amelyeknek vastag támpillérei mélyen lenyulnak a völgy meredek aljába: ez a főkolostor, az egyetlen, amelynek eredete visszanyulik a Szent-Benedek által majdnem ezernégyszáz év előtt ebben a vadonban alapitott tizenkét kis társházra s amelyek a nagy szerzetalapitó rokonlelkü testvére és bajtársa emlékére Santa Scholasticának neveztek el.

A Benedek-rendnek ezt a mindjárt Monte-Casino mellé sorolható törzsházát félreeső fekvése nem óvhatta meg a középhor viharaitól; ismételve feldulták, egyszer — a X. század végén — a mi saját magyar őseink, s ezért szegényebb müemlékekben, mint aminőnek régisége mellett lennie kellene; de a római Cosmatokból eredő szép oszlopos udvara, melynek formái a középkori épitészet első, bátortalan kisérletét mutatják visszatérni az antik hagyományokhoz, tele van történeti hangulattal, amely áthatja kedélyünket és képzeletünkben megeleveniti azt a harcok zajában sem szünetelő csendes munkát, amelynek ezek a kolostorok eredetileg szentelve voltak. És ha fölhaladtunk a lépcsőn, élvezve a felséges kilátást, mely a szédítő magasságba helyezett ablakokból nyilik le a mély völgybe, az alanti árnyas szakadékokban zuhogó folyóra, a város felé s távolabb a Sabin-hegységre: megnyilik előttünk a zárda régi könyvtára is, annak a csöndes munkának egy megmaradt monumentuma, melyben többek az első, olasz földön nyomtatott könyveket is őrzik.

De mi tovább akarjuk követni a Szent Benedek nyomait; utunk mind magasabbra tör, mind sivárabb régiókba vezet; az Anio zugása itt már csak mormolásként hallatszik, körüskörül nem látunk egyebet, mint sötét hegyeket és fölöttök szürke eget, az oldalukon emelkedő lejtő kékes szinü bazalt kőzetén oly végtelen melankólia omlik el, mintha ezt a sziklatengert maga a természet minden öröm és remény temetőjének szánta volna.

És gondolatunk visszaszáll abba a sötét korba, amelyben ezen a félszigeten, amelyen járunk, egy egykor dicsőséges világ omlott össze s egy alakuló uj világ fájdalmas vajudása vette kezdetét, — uralmak pusztultak el, népek jöttek és mentek, istenek költöztek el és adtak uj hitnek helyet templomaikban, minden ingadozott és bomlásnak indult s a zaklatott emberiségre a szenvedések és csapások egész özöne zudult. Az ilyen korok szülik meg rendesen az emberi vágyaknak azt a legrejtelmesebb faját, amelyet „fuga saeculi“, a kor, a világ elől való menekülés nevével jelöltek meg; azt a vágyat: elszakitani minden köteléket, amely az emberekhez s az élet javaihoz füz, elköltözni a vadonat természet ölébe, társakul fogadni az erdő madarait s az üldözött vadat, nem hallani más szót, mint a patak mormolását és a vihar dalát s kiölni szivünkből minden fogékonyságot a földön, az emberek társaságában kinálkozó örömök iránt.

„Spernere mundum, spernere se ipsum“: megvetni a világot, megvetni önmagunkat — amint ezt néhány évszázaddal később tantételbe foglalta Clairveauxi Szent Bernát, amint ezt még később az önsanyargatás minden kinjai közt hirdették Assisi Szent Ferenc és a flagellánsok: ez a fanatikus kéjelgés emberi méltóságunk és emberi örömeink önkéntes megsemmisitésében a nyugati emberiséget a Krisztus utáni hatodik században ragadta meg először ellenállhatatlan erővel s lett oly uralkodóvá a kedélyeken, hogy időnkint fejedelmi sarjak, mint a frank Karlmann és a longobard Rachis eldobták biborukat, szőrcsuhát öltöttek s a legmegalázóbb szolgai munka teljesitésében keresték lelkük enyhülését.

Ezeknek a világtól menekülőknek, mondhatni első utmutatója volt az a nursiai születésü római nemes ifju, aki a nyugati birodalom megdőlte után kevéssel ebbe a vadonba vonult vissza remetéskedni, nélkülözésekke és önsanyargatásokkal vezekelni. A Szent Benedek megjelenése az ó- és középkor válópontján annyiban egészen sajátszerü, amennyiben ő már serdülő korában szakitott a világgal s bujdosott ki a magányba, hol azonban remetesége csak egy nagy lelki válság végigküzdésének látszott. Mert annak befejeztével magasztos hivatás érzetétől lelkesitve s támogatva nővérétől és nehány, eszméit átértő hivétől, kilépett a tevékenység terére és apostola s egyuttal patriarkája lett annak a munkás, termékeny, alkotó szerzetességnek, amely feladatát a hit ígéinek hirdetése mellett a müveltség áldásainak terjesztésében, városok és iskolák alapitásában, a föld termővételében, a népvándorlás áramlatától felszinre sodort népek erkölcseinek szeliditésében s a régibb idők szellemi kinceinek megerősitésében és terjesztésében kereste. Az ő lemondása az élet érzéki örömeiről nélkülözte a világmegvetés önző vonását, sőt a legnemesebb altruizmus forrásává lett; ő nem azért tarolta le ifjusága gyönyöreinek mezejét, hogy terméketlenségében hagyja, de azért, hogy embertársainak üdvöt hozó bő termés talajává tegye. Az ő hite nem hideg, meddő szikla volt, mely csak veritékes utját jelöli annak, aki a mennyei üdv birodalmába akar fölemelkedni; az már itt lenn a földön lett zöldelő kertté, hozott virágot és gyümölcsöt az emberek lelki és szellemi nemesbülésében és szeretetteljes békéjében.

És ime — mily csodálatos látvány! mialatt elménkben a nyugat első nagy szerzetalapitójának legendáját füzzük tovább, puszta sziklákon vezető utunk hirtelen véget ér s egy örökzöld liget üde, árnyékos lombsátora fogad magába. Mintha varázslat hatna rá, termővé lesz a meztelen szikla, a fák gyökere dus életnedvet látszik találni a kemény kőben, mely köré szálai tonódnak, a hegyvidék zordon pusztasága egyszerre hivogató, békés, nyugalomteljes otthonná változik át.

A fehér kapun, mely a liget bejárásául szolgál, ezek a szavak olvashatók:

„Boschetto santificato dalla presenza del padre Santo Benedetto“: a szent Benedek atya jelenlététől megszentelt liget.

„Sacro Speco“-nál vagyunk, a szent barlang kolostoránál, amely annak a sziklaodunak a helyére épült, melyben Benedek remeteségét töltötte s amely az ő ifju életének és müködése kezdetének legmeginditóbb emlékeivel együtt az ő őrködő és védő szellemébe vetett legerősebb hitet is örökségül kapta.

A kifáradt vándort nyájas vendégszeretettel fogadja itt egyike azoknak a kevés benedekrendi szerzeteseknek, akiket a dolgok uj rendjében az államhatalom a szekularizált kolostorok mindkettejében szerény jayadalom mellett meghagyott a müemlékek és gyüjtemények gondozása s az istentisztelet ellátása céljából. A most falazott, egykor bizonynyal felvonható hidon át, mely a tölgyfák ligetét a kolostor kapujától elválasztja, belépünk az előpitvar és a templom misztikus homályába, melynek hüvös levegője oly jól esik a fárasztó ut után.

A Sacro Speco kolostora magas pilléreken a sziklafalhoz ugy hozzá van épitve, hogy azt a szárnyát, melyben a lakások vannak, csak egy keskeny kis udvar választja el a harántosan fölötte függő sziklától, mig a templom és a kripta inkább a hegybe van vájva, mintsem hozzá illesztve, ugy hogy sok helyen maga a meztelen szikla szolgál falául.

A kápolnák, föld feletti és föld alatti oratoriumok egész labirinthja alkotja a templomot, melynek legbelsőbb misztériuma maga az a barlang, a melyben Benedek állitólag lakott s a melynek sötétjéből most az örök mécsek pislogó fényében egy barokk-kori fehér márványszobrot látunk kivilágitani: a szentnek képmását, ifjukori, vezeklő alakjában. A barlangszerü homályban csak itt-ott csillog az oltárdisz aranyozása, egy ezüstlámpa fénye, vagy egy mécses lángja, a falakon és bolthajtáson ősrégi falfestmények titokzatos, naivan ábrándos, néha rémes alakjai terjeszkednek szét s mialatt káprázó érzékekkel és felszitott képzelődéssel bolyongunk zugról-zugra, föld fölé és föld alá, világosság és homály felé: a szomszéd, elzárt sekrestye ajtajából méla, fájdalmas ünnepélyességgel hallatszik ki a kolostorban hirmondóul meghagyott néhány barát kardala, melynek hangjai rezegve áradnak szét ezekben az évszázadok áhitatától át- meg áthatott sziklaüregekben.

A bizanci stiltől kezdve egész a cinquecentoig minden olaszországi müvészeti korszak festői dolgoztak ezeknek a kápolnáknak a falaiszein; itt látjuk ábrázolva Szent Benedek életét és csodáit csecsemőkorától haláláig, a pápákat, akik a helyet meglátogatták, felszentelték, adományaikkal gazdagitották, bibliai történeteket és a szen-

tek életét, a subiacoi apátok cimereit s a halál allegoriáit, — de különösen két nagy alakja a keresztény egyháznak van itt jellemzően megörökítve: I. vagy Nagy Gergely pápa és Assisi Szt. Ferenc. Mindkettő itt járt, az egyik a hatodik század végén, a másik a tizenharmadiknak elején. Gergelynek vállán egy galamb alakjában ül a szentlélek és sugja fülébe az ugynevezett „Gregoriánus" ének dallamait, ezeket a pogányság zenei tradicióinak elemeiből fejlődött első és még ma is utolérhetlen emlékeit az ősi keresztény egyházi zenének. Szent Ferencnek itt levő arcképe pedig valószinüleg az egyedüli, mely életében keletkezett s mely még a szentek gloriolája nélkül tünteti fel őt; a Szent Benedek iránti kegyelet és csodálat vonzottta őt ide s a legenda szerint azon a helyen, amelyen Benedek a bünös vágyak kisértéseitől menekülendő, meztelenül tövisek közt fetrengett, Ferenc a tüskebokrok ágaiba rózsákat oltott: a kis rózsakertet, a középkor két nagy apostolának közös, víruló emlékét még most is ott mutogatják a templom falának tövében.

Mikor a sekrestye melletti pitvarból kilépünk a kis födetlen udvarra, az első, amit megpillantunk, három fekete holló. Károgva tipegnek és csattogtatják sötét szárnyaikat ezek a Benedeknek szentelt madarak, amelyeket a bencésbarátok azoknak a legendaszerü hollóknak a tiszteletére tartanak itt, melyek a szentnek életét mentették meg, magukkal ragadván a mérgezett eledelt, később pedig elkisérték Benedeket utján, amikor ellenségeitől elüldözve megvált Subiacotól és átvándorolt Monte Casinoba.

Őt magát is itt látjuk, márványszobor alakjában az udvar szögletében állva s kezét a kolostor fölött meredező szikla felé nyujtva; alatta e felirás:

„Ferma, o rupe, non danneggiare i figli miei!"

Állj meg te szikla, ne bántsd az én fiaimat!

Es a szikla nyugodtan áll, évszázadok óta s a kolostor legrégibb hagyományai sem tudnak felőle, hogy csuszamlása vagy leváló töredékei emberben vagy csak az épületekben is jelentékenyebb kárt tettek volna.

Ugy látszik, mai nap a sziklák már nem viseltetnek ilyen barátságos jóindulattal az emberek épitő kedve iránt. Eszünkbe jut, hogy feljövet a városon kivül, a völgy kezdetén egy ujabban emelt nyaralót láttunk, melynek épitője talán alkalmazkodni akarván a helyi hagyományokhoz, ráállitotta házát egy a hegyoldalból kimeredő sziklára; a szikla azonban egy szép napon megindult és magával vitte a ház szögletét, ugy hogy az épület most olyanfélén néz ki, mintha egy darabot leszeltek volna belőle.

Kétségtelen, hogy a szerzetalapitó iránti kegyeleten kivül mély szimbolikus vonatkozások is inditották a Szent Benedek követőit arra, hogy társházaikat olyan helyekre épitsék, mint Subiaco és Monte Casino bércei. Ezek a helyek sugallták már Benedeknek hivatása eszméjét, ezek a helyek példázzák követőinek is feladatát. A legelhagyatottabb vidékekre kellett helyezkedniök, hogy ott egy oázt alapitsanak az ima, a munka, a tudomány és a müvészet számára; barátságot kellett kötniök a legvadabb természettel s azt verejtékes munkájokkal meghóditaniok, mint ahogy szellemi tevékenységök célja is vad népek megszeliditésében, müvelésében állott. Mint ahogy lakásuk odatapadt a sziklához, melynek homlokát villámok cikázzák körül s az még sem mozdul meg, ugy volt az ő lelkük a korukat mozgató átalakulások és harcok közepette is hozzánőve rendithetetlen hitéhez.

Es most immár értjük az allegoriát, melyet az alsó Scholastica-kolostor templomajtaja melletti dombormü ábrázol, ahol egy nemes szarvas és egy vad farkas isznak békés egyetértésben a közös forrás vizéből: a hite és müveltsége által megnemesitett ember amaz s a barbár emez; az emberi természet közös szükségletei hozzák létre lassankint a közeledést s a szelidség és a szellemi fölény emeli idővel magához az alatta állót.

A legnemesebb emberi mü sincs megóva koronkint az elfajulástól; nem csodálhatjuk, hogy volt egy időszak, amelyben a nemes szarvas és a farkas majdnem szerepet cseréltek és a fenkölt szellemü Benedek aligha ismerte volna el utódainak azokat a subiacoi apátokat, akiknek kereszt helyett kardot tettek hatalmuk jelvényeül koporsójukba. De ezeknek karddal szerzett hatalmát el is vette a kard, mig a Szent Benedek igaz követőinek szellemi munkája eltörölhetetlen nyomokat hagyott hátra az emberiség müködésében.

Mialatt elhagyva a kolostorokat, leszálltunk ismét a völgy nyilásához, a hol az Anio hangosabban zug s a város és a távolabbi vidék képe feltárul: a borongó ég felhői szétoszlottak és diadalmasan süt ki az alkonyodó nap, aranyos fényárt öntve a tájra. Csak az olajfák lombja csillog ezüstösen s hosszu árnyékuk feketén nyilik el a smaragd-zöld gyepen; lenn, sziklás medrében fehér habot tur fel a vizesése, mely élesen villan ki az árnyékba boritott part sötét szine mellett.

A viz zuhogásába belévegyül az alkonyati harangszó. Ma május elseje van, a „Mese Mariano" — Mária hónapjának kezdete. Az emberek ünneplő nyugalomban telepedtek ki házaik elé: öreg apók és anyókák pergament szinü, redőktől barázdált orcáikkal, emezek összefont karokkal ülnek, amazok kurta pipájukat rágcsálva rákönyökölnek térdökre; mellettök karcsu, borzas leányuk áll, villogó szemekkel nézve a várt legény után.

Utcahosszant jönnek a szeminárium növendékei; köztük gyermekek is — fekete talárjaikban, nagy karimáju kalapjaikban, lilaszin övükkel és hajtókájukkal ugy néznek ki, mint valami törpe-ország kisded püspökei.

Az alkony aranyától öntözött város felett pedig sötéten gubbaszt Subiaco egykori urainak vára; mint a szárnyaszegett fogoly sast a bátran csiesergő madársereg, ugy zsongja, harsogja körül dacos némaságát a természet és az élet vidám tavasza.

Karam tanár ur.

Irta: THURY ZOLTÁN.

I.

Az asszony nem volt otthon, a cseléd pedig bejött megmondani, hogy ő bizony már befőzte a levest. Éjfélig nem várhat, mivelhogy délutánra kimenője van s három órára utánajön az ismerőse. — Az ur éppen csak hátrafordult a hangra s nézett a lányra, de nem hallotta, amit mond. Aztán visszafordult az asztalhoz és számolt egy darab papiroson, amin már sok számadás volt. Hosszu oszlopok egymás tetejébe rakott numerusokból, mind keresztülhuzva. Egyszerre csöngettek künn. Erre fölkapta a fejét s kifigyelt. Lizinek kulcsa van — mondta magában — kulcsa van. — Valaki kaparni kezdte künn az ajtót, mint valami kicsi kutya, aztán nagy ágaskodás után mégis elérte a kilincset s fölpattant a zár s belódult a szobába egy kis barna gyerek. Egy matróz, csupa szép aranygombos ruhában, nagy kékgallérral a nyaka körül s egészséges, a hidegtől rózsáspirosra csattant arcocskáján nagy szomorusággal.

— Papám — kezdte — amint jöttünk, egy forgós fiu is jött. Sok forgója volt és mondtam, hogy adjon egyet és nem adott, mert azt mondta, hogy egy krajcár — és kértem az Esztitől s ő se adott.

— Miért nem kértél a mamától?

— A mama már nem volt ott.

Az embernek meleg szomoruság öntötte el a szivét. Elkeseritette az, hogy ezt a csöpp kis fiut már csalódás érte. Megy szegényke nagy jóhiszeműséggel a forgós fiuhoz s kér egyet a sokból és nem kap. Egyszerre dühös lett: — Miért nem adott neki az a disznó kölyök.... — S még mindig látta, hogy az ő kis fia hogyan bámul a nagy kamasz után és hogy milyen szomoru. Azalatt az Eszti a másik gyermeket vetköztette le. Kihámozta egy nagy fehér köpenyegből, lehuzta a meleg harisnyákat a lábairól s ebből a holmiból is kikerült egy emberke. Még kisebb, mint a másik, kantusos fürge kis fickó, aki rögtön nekirugaszkodott egy széknek s maga előtt tolva — tipegve megindult a szobában....

— No és a nagysága hol van?

— Minket hazaküldött.

— Honnan?

— A köruton megcsókolta a gyermekeket s azt mondta, hogy menjünk haza.

— Egyebet nem?

— Meg hogy vigyázzunk ott, ahol sok kocsi megy át az uton.

— Meg egyebet?

— Nem.

Kivülről bejött a másik cseléd s türelmetlenül kérdezte:

— Tálaljak?

— Még nem. Várunk — s azzal megint bement a szobájába és leült a számok elé.

II.

Általában számolós ember volt. Egy idő óta különösen, amióta összecsapott a feje fölött az ár, a nagyon sok adósság. Egészben nem is valami nagy summa, hanem sok kicsi. Számlák, kontók boltosoktól, de sokfelől s a nevezetes a dologban az, hogy Karam ur szürke, kopott, egyszerü ember volt s mindezt a bajt a felesége hozta a nyakára. Az asszonynak sok kellett, rémületes sok selyem, meg finom alsó ruhák, csipkék és gyönyörü topánkái voltak, meg a gyerekeket is szépen öltöztette. Aztán meg pénzeket is kellett kölcsönszedni. Micsoda nehezen ... Összehajszolni a kezeseket, aztán szaladni a bankokba, kicsi, rongyos bankokba, ahol csak olyan embernek adnak kölcsön, aki másutt nem kap, s akit aztán alaposan meg lehet nyuzni a szivesség fejében. Aztán fizetni is kellett. Összeverekedni mindenfelől a pénzt kamatokra. Közben folytonos volt a házban a foglalás, jött a végrehajtó a becsüs urral, meg egy-egy fiatal kis ügyvédke s a szépen öltözött asszony savanyodott napról-napra. A mult héten pedig egy végrehajtó levette a nyakából az arany láncot.... Mikor az az ur elment — még most is ezt hallja Karam ur — görcsös, iszonyu sirással rogyott össze az asszony és jajgatott:

— Ezt nem birom tovább. Nem birom ... És egyéb gyilkos igazságokat is mondott. — Minek házasodik a koldus? Minek van annak felesége, gyermeke, aki magát se tudja eltartani....

Karam ur akkoriban is behuzódott a szobájába és hallgatott. S azóta csend van a házban, nyomasztó, komor, fekete csend. Még a gyerekek is érezték, hogy ezt a hangtalanságot nem szabad zavarni. Ugy suhantak át a szobákon, mint valami apró kis árnyékok s gyanakodva, kis agyuk nagy tájékozatlanságában bámulva, örökös kérdéssel a szemükben pislogtak föl az anyjukra meg az apjukra.

De az apjukra valamicskét melegebben. A nagy gondba borult ember közeledett hozzájuk a szomoruságával, a konok hallgatásba merült asszony pedig messzebb és messzebb esett a szivüktől.

III.

Még vártak egy ideig az ebéddel, de aztán egyszerre csak beadta a cseléd. Morogva csapta le az asztal közepére a tálat — és ettek. A férfi inkább a gyerekekre bámult s lassan könny szivárgott a szemébe s végig folyt az arcán, egymás nyomában, cseppekben, árkot mosva magának a barna bőrön. Kinosan töprengve gondolt arra, hogy mi lesz ezután ezekkel? A forgós kamasz is az eszébe jutott, aki ma ugy megszomoritotta a gyermekét s az a sok szomoruság, ami még majd ezután következik majd. Hogy összeveri majd szegénykéket az élet. Hogy püföli a kis, kövérkés hátukat, mig belegörnyednek a nyomoruságba.... Az asszonyra csodálatosképpen nem is gondolt. Csak az szaladt át az eszén, hogy: — ugy látszik, hogy elment. Ugy látszik....

A szenvedése később következett el, amikor pedig már bele kellett volna szoknia. Mikor a hirek jöttek. Mindenféle szomoru pillantásu emberek csóválták a fejüket, hogy: — az, az, igazán szomoru, hogy egy asszony, akinek két gyermeke van, ugy megfelejtkezik magáról. És jött egy-két asszony is, akik a barátnőjüket akarták meglátogatni s bámulva hallották, hogy már nincs itt. — Hát hol van? — és ők is elszomorodtak és simogatták a gyermekek bársony arcát finom kesztyüs kézzel. Szegény kicsi árvák. Karam ur pedig lassan-lassan egészen elszokott az utcától. Betemetkezett a lakásba és csak benn a lelke mélyén tombolt a keserüség és a bánat, maga egy szóval se emlegette.

Egyszer aztán szóvá tette a dolgot az iskolában az igazgató is. Azt mondta roppant nagy jóakarattal és szörnyen gyöngéden:

— Tanár ur, csináljon valamit, hogy rendbe jöjjön kedves neje ő nagyságával a dolga. A tanerőknél erkölcsi garancia, kérem alássan, a tisztes társasélet, ő nagysága pedig tulságosan sokat beszéltet magáról. Gummikerekün jár kérem alássan s a fiuk látják és idegen férfiakkal....

Karam urból kitört az indulat.

— Mi köze ahhoz az urnak?

Az igazgató ur elhült és sértetten utasitotta vissza e hangot.

— Nem vártam, különösen öntől, aki csöndes ember. Nem vártam....

S elfordult. Karam ur pedig ment haza.

Attól kezdve három napig nem látták. Azután estefelé lement az utcára, megindult a köruton s ballagott azzal a járással, ahogy csak ugy minden cél nélkül megindul az ember. Mikor szembejött egy fiu sok forgós papirossal, amik kis pálcikák végére voltak föltüzve gombostüvel, egy pillanatra földerült az arca. Vett egyet s aztán megindult haza. Az emberek utána bámultak. Maga előtt tolta bele a levegőbe a kis papirmalmot, játszott vele, mint a gyerek. Fura nagy figura volt, azt is lehetett volna hinni, hogy bolond. A rendőr is szigoruan pislogott utána.

Fenn a lakásban bort hozatott és ivott s majdnem éjfélig játszott a gyerekekkel. Hemperegtek a földön, engedte, hogy üssék és minden különös ok nélkül könnybe lábadt a szeme, hogy alig győzte törülni. S néha mind a két kicsit egyszerre ugy magához szoritotta, hogy a nagy jajgatásra szaladt be a cseléd. Aztán ujra kiment.

A tanár ur pedig levetköztette a gyerekeket és befektette őket a maga ágyába. Még azt is megvárta, amig elalszanak. Aztán visszament a szobájába. Ugy egy óra mulva riadtan kapta föl a fejét a párnáról künn a cseléd. Valami nagy csattanás hallszott bennről. Talán becsapta benn az ajtót a tekintetes ur....

MÁSVILÁGI TÖRTÉNETEK.

In articulo mortis.

Irta: PEKÁR GYULA.

II.

A háziasszony felkelt, mert a lámpa kialvófélben volt már. Iván elhallgatott egy pillanatra s elgondolkodott.

— Önök értik a helyzetemet — mondá azután töprengve — nagyon össze kell szednem emlékeimet, vigyáznom kell minden szavamra. Nincs érdekemben, hogy akár önöket, akar magamat megcsaljam. Ismétlem, nekem nincs véleményem a dologról s önöket sem akarom befolyásolni. Igyekezni fogok az esetet a legegyszerűbben és legtárgyilagosabban előadni. Hogy is következtek a jelenségek egymásután? . . .

*

Igen, — hát harmadnap eltemettük a szegény Jeannet. Ah, micsoda szomoru egy kórházi temetés volt az! . . . Ott volt Alaric Dismal is, de őszintén megvallva, nem gondolom, hogy kegyeletből jött volna el. Mielőtt lezárták a koporsót, látni akarta még egyszer az arcot; majd azt hiszem, hipnózisa nyomát kereste még akkor is feloszló vonásokban . . . Ketten kisértük ki a szegényes menetet. Mikor a novemberi ködben a fekete föld ráhullott a koporsóra, mintha valami ellágyulást vettem volna észre a Dismal merev, fakó arcán.

— Igazán sajnálnád?

— Sajnálom . . . — mondá, sajátságos kiábrándultsággal nézve széjjel a szürke világban. — Sajnálom az egészet, annyival is inkább, mert tudom, hiábavaló komédia volt. Szégyenlem magam, de voltaképp tán inkább bosszant az eset. Nem is tudom, minek csináltam. Ostobaság! . . .

Görnyedten állt meg a temető kapujában. Aztán azonban megint merészen vetette fel a fejét és nézett a füstös Párisra, mely felett mint egy vizió gyult ki az esti fény.

— Gyerekség, — romantika! Nem itt, a hátam mögött, hanem ott az igazság, — ott a laboratóriumban! Sohse lett volna szabad onnan kimozdulnom! Gép az ember s a lélek e gép összműködése, — mikor aztán megáll a masina, akkor vége mindennek — *good night*! . . .

— De hátha mégis visszajön?

Cinikusan kacagott fel.

— Hisz bárcsak jönne! De tudom, ugy se jön. Eh, — elég volt: requiescat in pace. Feledjük el az egészet . . .

*

És Alaric Dismal el is feledte a szegény földbe tett leányt. Elfeledte, mint a hogy az ember elfelejti a tovatünő hullámot. Pár nap mulva már nem is emlitette többé . . . Igaz, hogy akkor rendkivül fontos élettani kisérletekkel volt elfoglalva. Ugy fordult a dolog, hogy én nem is merem neki többet felhozni Jeannet, mert féltem, hogy nevetségessé teszem magam. Csak egyszer kérdém félénken:

— Mennyi idő mulva mondtad, hogy visszajöjjön?

— Eh, mit tudom én? Hagyj már békét vele! Én törtem a fejemet . . . Különös zavaromban tényleg nem tudtam többé. Csak akkor jutott eszembe, hogy Dismal tényleg egy heti határidőt tüzött ki Jeannenak, mikor nyolcadnap reggel igen sürgősen magához kéretett.

*

Diákos, de érdekes bohém lakást tartott a Quartier egyik legrégibb és legszükebb utcájában. Dolgozószobája valóságos muzeuma volt a régi festményeknek, gobelineknek és butoroknak. Tán épp azok a fantasztikus stilü nagy fekete szekrények tették, hogy örökké sötét volt ebben a szobában, csak itt-ott csillant meg a homályban a szanaszét heverő orvosi müszerek célja. — A kandalló mellett ült egy Henri II. karosszékben s két tövig leégett gyertya lángolt mellette a párkányon. Ezen a ködös téli reggelen sötétebb volt a szobában, mint valaha. Belebotlottam egy felfordult székbe . . .

Látszott rajta, hogy csakugy hevenyészve öltözködött fel. Arca kimerült és sápadt volt és szemeiből mintha kialudt volna a nagy erő. Zavartan mosolygott.

— Bocsáss meg, — csak valamit akartam . . . Gyakran szoktál álmodni?

— Vele álmodtál? . . . Eljött?

— Eh ördög! . . . Mikorra is mondtam neki?

— Hogy egy hét mulva . . . A mult éjjelre! Itt volt? . . .

— Hm . . . Furcsa. Pedig én igazán nem gondoltam rá . . .

— Hát akkor mégis vele álmodtál?

— No igen, igen . . .

Alaric fázósan huzta össze a nyakán kabátja felhajtott gallérját. Egy pillanatra komoran bámult maga elé, de aztán halkan nevetni kezdett.

— Látod, mondá, milyen jó, ha az embernek erős elvei vannak! Ezek hiján most felforgatva látnám egész pozitivista rendszeremet s az ördög tudja, mire gondolnék — —

— Rossz szinben vagy, Alaric.

— Igen, fáj a fejem. Fáradt vagyok . . .

Láttam, restelli a dolgot. Sokáig kertelt, de aztán mégis elmondta az álmát.

— Hát hogy is mondjam? . . . Még átnéztem élettani jegyzeteimet tegnap este s aztán ugy éjfél előtt lefeküdtem. Semmi alkohol, semmi rendellenesség . . . Sajátságos észrevétlenséggel mehettem át az álomvilágba. Utolsó éber gondolatom az volt, hogy a laboratoriumban vagyok, aztán egyszerre itt voltam a szobámban. Ösmered azokat a különös álmokat, melyek tán azért olyan nyugtalanitóak, mert mintegy a valósággal versenyeznek? Ösmered azt, mikor az ember azt álmodja, hogy *ugyanabban* a szobában, *ugyanabban* az ágyban fekszik, ahol tényleg van? Teljesen ugy láttam ezt a szobát, mintha ébren lettem volna, csak . . . Felvetettem álmomban fejemet a párnáról. Nyilt az ajtó . . . Megjegyzem, a külső kules mindig mellettem szokott lenni a szekrényemen, de különben is, most jut eszembe, hogy nem a rendes bejárat felől láttam őt bejönni. Látod ezt az óriási fekete szekrényt, vaspántos ajtaját? Olyan fortélyos, hármas zára van, hogy még sohse találtam lakatost, aki ki tudta volna nyitni. Értsd meg: tudom, hogy üres és nincs benne semmi . . . Nos, valahogy ez az ajtó nyilt most ki s erre lépett be Jeanne. Öltönye kissé világosabbnak tetszett a rendesnél, de különben annyira a szokott mivoltában jelent meg, — annyira azzal az ösmerős tétovasággal, szenvedő szórakozottsággal járt, hogy én csak boszszankodtam s unottan vártam a bekövetkezendő panaszos jelenetet. Odasuhant az ágyam alsó végéhez és szokása szerint kimerülten dült le a székre. Arca tényleg sápadtabb volt a szokottnál s a szeme mintha be lett volna hunyva, de én, az igazat megvallva, csak akkor kezdtem figyelmesebben szemügyre venni őt, mikor jobb karjával a szék támlányára felkönyökölt. Akkor meghökkentem: hisz tudod, hogy sovány volt Jeanne mindig, de most, — most keresztülláttam a vállán, láttam a mögötte levő ágyoszlopot. Akkor aztán tudatára jöttem annak, hogy voltaképp csak az arcát veszem ki tisztán. Olyan furcsa szürke-fényes volt. Balkeze mintha nem is lett volna s haja és szoknyája alja valahogy ködbe, fellegbe oszlott szét . . . Fájdalmasan emelte felém az arcát, de nem nyitotta ki a szemét. Hangja panaszosan halk volt, de azért egészen ugy beszélt, mint régen: mintha csak egy az imént félbehagyott társalgást folytatott volna — —

— Miért nem hagytál egészen meghalni? Oh istenem . . .

Szemrehányás volt a szavában. Én felültem s végigsimitottam a homlokomat. — Jeanne! te vagy? — Beszélj, — van másvilág?

Szeme be volt hunyva: fájdalmasan mosolyodott el.

— Hisz látod . . . itt vagyok . . .

Bevallom neked, — volt valami rémes ennek a fehér lárvának mosolyában. Én nem hittem neki, — ahogy két kezemet törtem, körmöm belemélyedt a husomba. Most is megvan a helye . . .

— Jeanne? Ez lehetetlen . . .

— Dehogy! . . . Látod, itt vagyok. Eljöttem. Te paranesoltad . . .

Valami rettegő vadság fogott el. Fel akartam ugrani, hogy megfogjam. De különös volt az, — nyilván az álom tette: meg se tudtam moccanni. Mintha csak hirtelen megbénultam volna . . . Mikor magamhoz tértem, egy sereg fontos kérdés jutott az eszembe.

— Jeanne, — mondd csak hát . . . Nehéz volt meghalni?

A fehér arc kinosan torzult el.

— Oh, fájt nagyon! . . . Jobban fájt még, mint az élet! Kinos ez az uj születés nagyon — — Mért nem hagytál legalább egészen meghalni? . . .

— Jeanne . . . ha van hát igazán másvilág, mondd el nékem, milyen az?

Ugy gyötrődött, olyan halványra vált egész lenge jelenésében, hogy azt hittem: menten elenyészik . . . alig hallhattam susogó hangját.

— Igen, tudom . . . . azt paranesoltad, jöjjek vissza s mondjam el . . . . De ne kérdezd . . . . nem tudom, nincs arra emberi szó! . . . . Ugy se értenéd . . . . Nincs arra még érzéketek, vakok vagytok . . . . Ti csak formákban gondolkoztok, tapogatóztok, — itt egyszerüen kinyilik az uj szem és mi látunk . . . . Látjuk a valóságot . . . . Hogy magyarázzuk nektek, vakoknak a szineket . . . .

— Jeanne! beszélj, magyarázd valahogy, meg kell tudnom . . . .

Alaric hirtelen elhallgatott.

— Igen, — mondá Dismal. merőn a szemembe nézve. Fakó arca ijesztően dult volt, a hogy a kandalló párkányán levő füzetre tette a kezét. — Igen, megtudtam sokat, s fel is irtam mindent ebbe az füzetbe. Szuggesztióm erejével, mely által egy már elköltözött lelket még mindig hatalmamban tartok itt *ezen* a világon, megtudtam rettenetes és érdekes dolgokat. Olyanokat, amilyeneket senki se tud, mert hisz általam jött vissza az első ember a másvilágról! — — Bocsásd meg lázas zavaromat és össze nem függő beszédemet! Értheted, hogy ez a mai éjszaka feldulta egész gondolatvilágomat. . . . Most e percben még nem tudok semmit. . . . Mi ez? Álomkép, — hallucináció? . . . De ha van másvilág, — tevé hozzá elképedve, — és én nekem mindegy, hogy a spiritizmus vagy pozitivizmus által oldottam-e meg a halál problemáját: akkor bámulni fognak az emberek! Itt az uj evangéliom, itt a világ legnagyobb felfedezése. — —

Zavartan hallgatott el, mintha bánta volna hogy ennyit is elmondott.

— És Jeanne? kérdém.

— Képzelheted, hogy a hallottak meghatottak. Hálás rokonszenvvel néztem rá s mondám neki:

— Köszönöm, te jó Jeanne. Látom, még mindig szeretsz. . . .

A behunyt szemü fehér arc sajátságosan merevre vált.

— Mi már nem szeretünk és nem gyülölünk senkit. . . .

— De hogyan?

— A testtel elvész minden, ami földi . . . Te megfogtad költöző lelkemet, parancsoltad, hát azért jöttem vissza. Oh mért nem hagytál egészen meghalni! Testem nincs többé: lelkem tovább akarna haladni az uj világban s te visszatartod . . . Oh borzasztó az igy a halálküszöbe körül, két világ közt lengeni! . . .

— Jeanne! kiáltám diadalmasan, hát nem hagysz el, — segiteni fogsz nekem problemámnál — vissza fogsz még jönni?!

— Igen, te parancsoltad . . . Én nem hagylak el. Mindig vissza fogok jönni — —

. . . Soká hallgattunk ott kettesében az Alaric Dismal sötét szobájában. A nagy fekete szekrényre néztem s arra gondoltam, hogy ez az ember nem mond el nekem mindent.

— Alaric, szóltam gyanakvóan, te azt mondod, *most* ébredtél fel. *Most* irtad volna le a Jeanne terjedelmes másvilági vallomását, — ezt a husz oldalt?

— Eh dehogy . . .

— Hát akkor *mikor*? Álmodban?

Megragadtam a karját.

— Barátom — mondá végre megadva magát — még sem volt az álom — — —

*

Várjanak csak — igen, ötödnapra ezután láttam ismét viszont Dismalt. Vidékre kellett mennem s visszajövet épp hozzákészültem, midőn a Rue Medicisben találkoztam vele.

Egész távollétem alatt csak a jelenésre gondoltam s izgalmas érdeklődéssel szólitottam meg Alaricot. Felkacagott, valóságos hahotában tört ki.

— Hát csakugyan elhitted? — mondá a vállamra ütve. — No, téged ugyan könnyü volt rászedni! *Good bye!* . . .

Én nem értettem és ostobán bámultam tovasietö alakja után. Ugy elszégyeltem magam, hogy sokáig nem mertem feléje se nézni. Kicsit boszszantott is furcsa viselkedése . . . Végre aztán tiz-tizenkét nap mulva mégis felmentem hozzá a laboratóriumba. Nagy csodálkozásomra nem találtam ott; kollégája azt mondta, hogy már nem látták két hete. Irtam neki, de nem kaptam választ . . . Többször kerestem: ajtaja mindig zárva volt.

Egy éjjel a festőkkel mulattam Quartierben. Nem hittem a szememnek, mikor egy rossz hirü kávéház hátsó szobájában boulevard-leányok és diákok orgiája közepette akadtunk rá Alaric Dismalra. Kiütött az angol mértéktelenség rajta: visszataszitóan mámoros és ledér volt. Megöregedett és dult arcára alig lehetett rá ösmerni. Gunyosan vigyorgott rám a whiskeys és brandys üvegek közül.

— Alaric! — sugám — mit csinálsz itt? És Jeanne? . . .

— Jeanne?! — kacagott Dismal. — hát persze hogy jár hozzám! Másvilági hölgyekkel szerelmeskedem! Jertek, igyunk az egészségükre — — —

. . . Bocsássanak meg, ha dátumok dolgában itt kissé cserben hagy az emlékezetem. De azt hiszem ötöd, — legkésőbb hetednapra az éjjeli találkozás után kaptam meg az Alaric második levelét.

*

Ködös decemberi este volt. Lehetett vagy fél nyolc tájban, mikor felrohantam hozzá. Ott ült egy szál pislogó gyertya mellett a sötét szobában. Hanem ezuttal igazán nem ösmertem volna rá. Két keze baba-szerü merevséggel pihent

a szék karfáján s feje erőtlenül dült hanyatt a támlányra. Oly ijesztően mozdulatlan maradt még akkor is, mikor megszólalt, hogy nekem ugy tetszett: ez az ember oda van kötözve a székéhez . . .

— Bocsáss meg . . . mormogá tompán, — csunyán viseltem magam . . De nem tehetek róla . . Nem birom tovább — —

— Beteg vagy?

— Nem! — Sohse fogott józanabbul az eszem. S épp azért tudom, hogy el vagyok veszve. Azért kérettelek ide, mert talán — még — —

— De hát mért ülsz olyan mereven, mozdulatlanul?

Reszketni kezdett. Rám nézett kialudt szemeivel.

— Iván, — suttogá rémesen, — fogd meg a kezemet és huzz — — vigy el engem innen! Iván, hallgass rám, — ha magad nem birnál velem, hivass fel még tiz, még husz embert . . . Esdeklem: vigyetek el innen, — ki — ki a szabadba! — —

— Alaric, mi van veled?

Mozdulatlan maradt most is, csak a szemei forogtak gödreikben és pillantottak lopva szét a szobában.

— Hát azt hiszed, hogy mi csak ketten vagyunk ebben a szobában? Nem érzed, hogy rajtunk kivül *más* is van itt? . . .

Én körülnéztem és sajátságos borzongás fogott el. Önök méltán kérdezhetik tőlem, hogy éreztem-e tényleg egy harmadik valakinek a jelenlétét a szobában? . . . De én szándékosan nem felelek erre: az én egyéni érzésem teljességgel nem tartozik a dologra . . .

Megragadtam az Alaric kezét s átfogtam a derekát. Megdöbbentem: sohse láttam még embert ily rövid idő alatt ennyire lesoványodni. Egy váz volt már csupán . . .

*

Odalent voltunk a frissen hullott hóban.

Dismal kimerülten támaszkodott oda egy gázlámpához. Nagyot lélegzett s megkönnyebülten pillantott fel a sötét, téli égre.

— Most beszélj, mondám, — hát csakugyan jár a jelenés hozzád?

— Oh Iván, borzasztó az . . . A halál után, amint tudod, nyolcad napra jött el először. — azután hét, hat, öt, négy, három napi időközökkel rendszeresen mindig felkeresett. Az első látogatásoknál még bizonyos diadalmas örömmel fogadtam s beszéltettem problémáimról. És ő beszélt, mondott megdöbbentő dolgokat. Mindent felirtam, — itt a füzetem . . . De aztán, barátom, egyszerre gyáván csökkenni kezdett bennem a tudományos kiváncsiság, — félni kezdtem. Éreztem, hogy valami érthetetlen módon gyengülök, fogyok . . . Barátom, ki nem mondhatom neked ezt az iszonyatos érzést. De hisz ez mind semmi, — értsd meg: most már minden éjjel nálam van! — — Tegnap éjjel fellázadtam. Mondtam neki, — megtiltottam, hogy többet eljöjjön. A behunyt szemü lárva szavaimra egész előmbe suhant s ajkai körül egy *uj* démoni mosoly jelent meg:

— Te parancsoltad, hogy visszajöjjek. Visszajöttem s véled maradok — —

— Örökre?

— Igen. Itt légy holnap este! . . .

Oh ha tudnád, milyenek voltak azok az esték! Mindig megéreztem én már előre, mikor jön s ekkor valami ólomsuly nehezedett tagjaimra. Nem tudtam mozdulni . . . Türtem, a meddig lehetett, de ma este már nem birtam tovább. Eszeveszett rettegés fogott el s irtam neked . . . Köszönöm, köszönöm . . .

Én elgondolkoztam. Hová vigyem Alaricot erre az éjszakára? Az én szük szobámban nem volt hely . . . Végre egy közeli, ösmerős szállóba mentünk fel. Megnyugvással nézett körül a szegényes fogadói szobában.

— Itt jó lesz, mormogá, — itt nincs emlék tőle . . . Mert azt hiszem, az én lakásomon az ő emlékei táplálják jelenését . . .

Olyan halott-fáradt volt, hogy mint valami gyermeket én vetkeztettem le.

— Nézd, mivé lettem, mondá kinosan, egy váz! És tudod-e, hogy mi a borzasztó?

— Nos?

— Az, hogy amilyen mértékben fogyok, sorvadok én: a jelenés ugyanolyan mértékben nő, erősödik és válik fényesebbre. Belőlem él, rajtam él az! Mi lesz ennek a vége? El fog emészteni . . . Maga mondta, hogy lelke, melyet én istentelenül visszatartottam ebben a világban, test hiján természetes ösztönnel testet keres. Élni akar és élni is fog az én testemmel, én pedig meghalok — — Oh, Iván, borzasztó dolgot tettem, mikor ezt a leányt halála pillanatában hipnotizáltam!

A mennyire csak tőlem tellett, csititottam, nyugtattam Alaricot. Csak éjfél után mentem el tőle. Ugy látszik, félt, mert még akkor is tartóztatott . . .

*

Reggel hat órakor őrültként rohant be hozzám Dismal. Mint akit üldöznek, eszeveszetten csapta be maga után az ajtót, támaszkodott neki s forditotta rá a kulcsot. Aztán a sarokba menekült s egy karosszékbe rogyott le.

— Végem van, hörgé, hiába minden! Iván, te ott voltál, láttad azt a szobát . . . Nos, amint végre el mertem oltani a gyertyát, egyszerre rám szállott az az ólomsuly, ami akkor szokott meglepni, mikor a jöttét érzem . . . S akkor egyszerre olyan volt az, mint egy örvény. Az utcától felárádó gyér fénynél láttam, hogy megmozdul a szobában minden . . . A butorok félretolódtak s ugy helyezkedtek el, mint az én kisérteties szobámban . . . Felorditottam, de hiába. Az én szobámban voltam megint . . . Nyilt a nagy fekete szekrény ajtaja és a jelenés lépett be. Merev, fehér arcával jött felém, egészen közel jött hozzám. És tudod, mit mondott? Ezt . . .

— Hát meg akartál szökni? Hiszen menekülsz! Utólérlek itt is. Te visszaparancsoltál a másvilágról, — jó, én eljöttem. De jegyezd meg: érted jöttem s tőlem meg nem szabadulsz . . .

És ekkor barátom, végre felnyitotta a jelenés a szemét és rám nézett. Iszonyu volt az. Démoni tüz áradt belőle és alattomos démoni mosolyra torzultak ajkai. Iván, — nem a szelid Jeanne ez a jelenés többé! Valami sátáni lárva. Honnan vette ezt a sátáni voltát? Tán testemmel együtt én belőlem? És most a saját hatalmammal engem nyügöz le? . . . . Tudod-e, hogy már annyira materializálva van, hogy olyan élő, mint egy eleven ember? . . . Már kinyujtotta felém, nyakam felé rettenetes fehér kezét; — mint rémes karmok olyanok voltak az ujjai — —

Alig tudtam megnyugtatni Alaricot. Végre azonban mégis magához tért kissé. Mint egy álomból ébredve rekedten szólalt meg.

— Mi ez? Őrült volnék? . . . De hisz agyam kétségbeejtő logikával müködik. Hát ha ez még is csak álom vagy hallucináció?! Iván, egy percig se maradok többé Párisban. El, — el innen; rémek vannak ennek a bünös városnak a levegőjében . . . Hátha a légváltoztatás segitene rajtam s elüzné iszonyatomat — —

*

Még aznap délután Rouenban voltunk egy kis fogadónak a szobájában. Beszéltem a vendéglőssel, mondtam neki, hogy egy idegen embert hoztam magammal. Utasitottam a személyzetet . . . Tervem kész volt: még az este visszautaztam Párisba s másnap a legjobb professzorokkal térek vissza a szerencsétlen barátomhoz.

Alaric nem akart elereszteni. A gyertya lángjánál olyan volt az arca, mint egy rémes és szomoru halálfej.

— Iván, ne hagyj el — suttogá, — az ólomsuly már megint rámnehezedik, érzem, hogy ide is utánam jön — — Sejtem, hogy ez után már nem csak éjjel, de nappal is látni fogom. Mindig velem van . . . Szivja életerőmet, Iván! Nem jelenés ez többé, hanem egy élő ember, aki már erősebb nálam s az én erőmmel fog megfojtani engem — —

Láttam, hogy állapota percről-percre sulyosodik. Nem halaszthattam párisi utamat. Buesuztam és siettem a vasutra. Báresak ott maradtam volna! —

Ez volt az Alaric Dismal utolsó éjszakája. Mikor másnap reggel a hires professzorokkal Rouenbe értem, már vége volt mindennek.

Amit most önöknek elmondok, azt a fogadó törvény előtt megesketett személyzetétől tudom. Legfontosabb a szobaasszony vallomása. Ő igy adja elő a dolgot: éjfél után egy óra tájban rettenetes kiáltást hallott a második emeletről. Felszaladt a lépcsőn. Maga mondja, hogy ekkor még eléggé álmos volt, de különben igaz hitére állitja, hogy való igaz, amit látott. A Monsieur Dismal szobájából egy világos ruhás nőalak suhant ki s ment végig a sötét folyosón. Ott eltünt, — de hová? Rejtelem ez a házbelieknek, mert ott nincs semmiféle lépcső. Viszont a *concierge* azt vallja, hogy ő semmiféle világos ruhás nőt akkor éjjel ki nem eresztett a kapun. Mikor én megérkeztem, a vendéglős rögtön azt kérdezte tőlem, hogy mit tudok a „Monsier Dismal barátnőjéről"? Őt tartotta a gyilkosnak . . .

Én nem tudom már, mit feleltem neki . . . Felrohantam a szobába. Ott feküdt az ágyon Alaric Dismal holtan. Szederjes arca rémületbe volt bele dermedve, szája tátva maradt és szemei mintha még mindig valami iszonyatos látományra bámultak volna. Ahogy görcsbe meredt kezét leemeltem álla alól, akkor láttam a fojtogatás kétségbevonhatatlan jeleit a nyakán . . .

———

Iván elhallgatott. Körülnézett rajtunk s vállat vont.

— Nos mit szólnak hozzá? Nekem, amint mondám, nincs véleményem az esetről. Ha spiritisták vagyunk, elhihetjük, hogy egy lélek visszajött a másvilágról, de mint pozitivisták mit gondoljunk? Azt, hogy mindenképp veszedelmes a halállal való kisérletezés. Legveszedelmesebb pedig talán az, amit Alaric Dismal csinált, ki az élet legrejtelmesebb pillanatában, *in articulo mortis* hipnotizált embert. Az ő kegyetlen szuggesztiója visszapattant a halál fekete ajtajáról, s őt magát ölte meg: annak a keresőjét, ami kell hogy örök rejtelem maradjon.

Chamber of horrors.

Izléstelenségek kiállitása.

Irta: LYKA KÁROLY.

Chamber of horrors — az izléstelenségek szégyenpadja — eredeti angol találmány, nagyon praktikus elme szülötte. Fülénél fogva a pellengérre hurcolni, ami sérti az izlést, rásütni az elitélő bélyeget: ilyesmire ma éppen annyira szükség volna nálunk, mint volt az ötvenes-hatvanas években Angliában, amikor a *chamber of horrors* eszméje testet öltött a South-Kensington-Museumban. Az apróbb budapesti szinházak ne ijedjenek meg, nem az ő müsorukból kerül ki a leendő magyar *chamber of horrors*. Egyelőre fontosabb bacillusokat kell irtani: mindazt, ami az otthonunkba, a legközvetlenebb környezetünkbe csempészi magát, ártatlan, legtöbbször divatos formában, de szörnyen izléstelen szándékkal és ártalmas hatással. Tessék csak végignézni egyszer az ugynevezett diszmüáru- és divatüzletkiratokat, amelyeknek fényes tükörtáblái mögött többnyire külföldön gyártott lim-lom éktelenkedik s iparmüvészeti minőségeket arrogál magának. Gyári portéka, ezerszámra szövik, öntik, préselik, pingálják, faragják mint kelendő export-árut, amiből vaggonszámra szállit a müvelt Nyugat a barbár magyarnak. Nem hinné az ember, hogy mennyi millió korona vándorol évenként a külföldre a legselejtesebb porcellán, bronz, nickel, arany, ezüst apróságokért, a kis figurákért, a nippekért, a legyező, tükörke, jou-jou, melltü, fülönfüggő, extravagáns tollkés, tintatartó, levélnehezék, dohányzókészlet, cifra levélpapiros s más efféle százezrekre menő holmiért. A barbár magyar megveszi, hazaviszi, az asztalát iparkodik vele földisziteni, vagy ráakasztja az óraláncára, vagy beletüzi a nyakkendőjébe. A sok selejtes holmit kritika nélkül aggatja magára s néha ugy hat aztán, mint azok a négerhölgyek, akik tiz évvel ezelőtt semmi egyebet nem hordtak, mint pusztán egy tornürt s meg voltak győződve róla, hogy már nagyvilági divathölgyek. A turnürgyártók akkor ügynökökkel verték fel egész Afrikát, a diszmüárusok épp igy zsákmányolják ki Magyarországot mindenféle haszontalan, rossz, izléstelen lim-lommal. És a publikum egy része elhiszi, hogy ez a lim-lom szép, kedves, izléses, sőt akad aztán szerencsétlen kezü magyar iparos is, aki látván ezeknek a cikkeknek kelendőségét utánozza a rossz formákat. Igy szép lassacskán elromlik a közönség izlése, amiért viszonzásul drága milliókat küld a külföldi liferánsainak.

Nos ennek a gazdálkodásnak véget kéne vetni. Elő a *chamber of horrors*szal! Ki kell válogatni a ránk sózott rossz holmiból a legselejtesebbet, szépen rendszeresen gyüjteményt kell belőlük formálni és minden egyes darab mellé oda kell állitani egy megfelelő, müvészi, izléses *magyar* tárgyat, hadd lássa mindenki amannak büneit, emennek erényeit, tanulja meg a kevésbé járatos, mi a hiba az egyikben, mi a derék ötlet a másikban és mérlegelje meg, hogy érdemes-e azért a rossz külföldi portékáért pénzt kidobni, holott ime itt van a szép, izléses, jó magyar termék, amely sokszor még olcsóbb is amannál.

Ez a gyógyitási mód kissé drasztikus, de nagyon egészséges. A közönség bizonyára nagy kedvvel nézi majd végig ezeket a tanulságos összehasonlitásokat és az ipari élhetetlenségünket kizsákmányoló külföldi tucatos liferánsok pedig kénytelenek lesznek egy állomással tovább utazni Kelet felé. Felette javára szolgál majd ez a szemléltető oktatás a magyar iparosoknak, mesterembereknek is, akik gyakran önkéntelenül beletévednek egy-egy nagyfoku izléstelenségbe, mert hiányzik belőlük az éles kritika és tapasztalás. A pellengérre állitott formákat ugyan egy sem fogja többé utánozni.

Ez az üdvös *chamber of horrors*, reméljük, rövid idő mulva már meglesz. Az Iparmüvészeti Társulatnak legutóbbi közgyülésén ajánlotta a rendszeresitését *Györgyi* Kálmán és az egészséges, módfelett hasznos gondolatot magáévá tette a Társulat. Most még a kivitel módozatai felett folyik a tanácskozás, de valószinü, hogy nemsokára elsétálhatunk ennek a ritka vernissagenak megszemlélésére. Sokat várunk ettől az intézménytől, erős faktora lesz az általános izlés megtisztitásának.

Igen ám, — vetheti közbe valaki — de hol van az az emberfia, aki kategorice itélkezhetik

eleven és holt izlések felett, vagy hol van az a kis káté, amelyből kiolvasható, hogy mi az izléses és mi az izléstelen? Ki meri majd elvállalni annak a zsürinek tagságát, amely meg fogja állapitani, hogy ez a tucat jobbra megy, a paradicsomba, az a másik balra, a gyehennára?

Szerencsére nem oly komplikált az izlés és izléstelenség kérdése, mint amilyennek első tekintetre látszik. Az iparmüvészeti stilusoknak és formáknak vannak szabályai, amelyek magából az iparmüvészet gondolatából nőttek ki. Többször ismételgettük már ezeket az egyszerü és világos törvényeket, amelyeknek érvényességét még senkinek sem jutott eszébe kétségbe vonni. Egy ilyen alapszabály például az, hogy minden iparmüvészeti cikk megfeleljen a rendeltetésének. Rossz tehát egy oly szék, amelyre nem lehet leülni, egy oly melltü, amely okvetlenül megszurja a viselőjét, egy pohár, amelyből nem lehet inni.

Ez a használhatóság szempontja. Azután rossz az a gipsz, amely márványnak hazudja magát, az a fa, amelyet kő módjára metszettek, az a levélpapiros, amelyen a festett ibolya igazi ibolyának akar hatni. Ez az anyag őszinteségének elve. Rossz a drága aranyból cizelált pipaszurkáló, igazgyöngygyel kirakott tintatartó, — ez az anyag belső értékével áll ellentétben: egy ujabb elv. Rossz az a gyufatartó, amelynél Petőfi Sándor bronzfejéből ágaskodik ki a gyufa, rossz az a tajtékpipa, amelynél egy hősi koponya füstölög. Ez ellenkezik minden logikával. Rossz a broche, amely egy fekvő festőállvanyt mutat, rajta keretes képpel, rossz a karperec, amelyről ezüstpatkó lóg le, ide tartozik a sportjelvények egész légiója. Rosszak azért, mert a diszités e formáinak ninesen semmi értelme, az ornamentum nem szervesen nő itt ki az anyagból és nem simul a rendeltetéshez. Csak e néhány példát hoztuk fel, olyan tárgyakról, amelyeket magunk is láttunk. Ezeket a tárgyakat aztán *diszt*árgyaknak nevezik az emberek.

Lám, igen egyszerü logikai müvelettel lehet a feltünőbb izléstelenségeket ellenőrizni. A hozzáértő szakemberek — s ilyenek bőven vannak a kezdeményező Tarsulatnál — megállapitják majd a kevésbé kézzelfogható változatokat. Nem csekély feladat mégis, mert fájdalom, már nagyon is hozzászoktunk a selejtes holmihoz: a külföld gyárosai tettek róla, hogy szemeink ne nyiljanak meg egyhamar.

De ugy hiszszük, hogy a *Chamber of horrors* véget vet ennek a gazdálkodásnak, ha lassan is, ha évek munkája árán is. Azért elismerés illeti azt, aki ezt az üdvös gondolatot nálunk meghonositja. Notabene, nemcsak az izlésünk finomodik meg ennek az egy eszköznek révén is, hanem a selejtes külföldi holmi kiüldözésével nagyon szépen meggyarapodhatik nemzeti kincsünk is.

Uhland költeményeiből.

Forditotta: GERGELY ISTVÁN.

1. *Téli ut.*

Zord tél fuvalma járja.
Népetlen minden ut,
Megáll a viznek árja, —
Utam továbbra fut.

Borongva bánatokban
A nap korán lejár, —
Szerelmem is kilobban,
Üdvömnek vége már!

Kicsiny falúcska fekszik
Az erdőség alatt. —
Kezem majd fölmelegszik,
Szivem hideg marad.

2. *Anya és gyermek.*

„Nézz az égre, kis fiacskám:
Kék szemével mosolyog!
Most öcséd ott él a mennyben, —
Nem busitott roszszal engem,
Felvivék az angyalok!“ —

„Jó anyácskám, mondd fiadnak:
Mint busithat igazán?!
Hogy ne jöjjön angyal érte,
Elragadva őt az égbe
Tőled, édes jó anyám!“

3. *Az elutazás.*

... Hát végre itt hagyom a várost:
Sokáig volt lakó-helyem.
Serényen vándorutra már most! —
Nem jön bucsúzni senki sem.

Nem szaggatták le a ruhámat,
Kár volna érte, úgy bizony, —
És éppen nagy se volt a bánat:
Meg sem haraptak arcomon!

Jó álmukat meg nem zavarták,
Amért hogy őket elhagyom, —
Tehették ők, mint épp akarták, —
De egytől, — attól fájt nagyon

4. *A vár a tenger mellett.*

A tengernél a várat,
Oh mondd, megnézted-e?
Aranyzott pírban árad
Fölötte fellege,

Miként ha elmerülne,
A tiszta ár közé,
Miként ha felderülne
Az esti pír felé!

— „Oh láttam én a várat
A tengerpart fölött;
Rá holdvilága áradt,
Körötte sürü köd.“ —

A szél s a tenger árja
Vidáman zengtek-e?
Kihallszott-é a tájra
A lant vig éneke?

— „Szél, hab halk volt nyugodtan,
S a mint figyeltem én,
Egy bús dal hallszott ottan
A csarnokból felém.“ —

Nem láttad asszonyával
Fent járni a királyt?
Lengő bibor ruhával?
Fején a koronát?

Oh mondjad, nem vezettek
Egy szép lányt boldogan?
Mint napvilága, szebbet!
Hajszála szinarany!

— „Oh láttam a szülőket,
Hiányzott pompa, fény, —
Mély gyászban leltem őket:
A lányt nem láttam én!“

Brandes György.

Irta: HUSZÁR VILMOS.

Épp egy hete, hogy Brandes György elutazott Budapestről. Betegen, egy régi sulyos bajától megtámadva ment egyenesen haza, hogy előreláthatólag hosszas orvosi kezelésnek vesse magát alá valamelyik kopenhágai kórházban.

Majd két heti itt tartózkodása alatt szerencsés voltam mindig vele lehetni és csodálatom, melyet az iró iránt éreztem, gyarapodott a szeretettel, amelyet Brandes mint ember ébresztett bennem. Mert egyénisége oly szeretetreméltó, oly lebilincselő, oly elbájoló, mint kevés iróé, különösen ha a skandináv nagyokat állitjuk vele párhuzamba.

Mindenekelőtt meg kell jegyeznem, hogy Brandes irói munkásságát nálunk még nagyjában is igen kevesen ismerik. Ennek magyarázata abban van, hogy ő munkáit mind dánul irja és nem németül is, mint sokan hitték. Német, sőt angol forditóira ő maga panaszkodott legtöbbet. Főmüvének, a XIX. század irodalomtörténetének német forditását egy hozzám intézett levelében „borzadályosnak“ nevezte, annyira meghamisitva, megcsonkitva és eredetiségéből kivetkezve adja vissza az originális munka tartalmát. Shakespeareről irt jeles müvének angol forditását ő maga nézte át és csak igy kerülhette el, hogy e könyve a legzavaróbb hibáktól és tévedésektől ment maradt.

— Igaz, — mondá egyszer — hogy angol forditóm, barátaim állitása szerint, rendkivüli szépségü nő, de hát mit érek ezzel én? Sohasem láttam és személyesen nem ismerem. Azt azonban látom, hogy rosszul fordit.

Nincs szerencséje Brandesnek a kiadókkal sem. Első és főkiadója egy fegyenc volt, aki rutul kizsákmányolta. Ő maga pompás üzleteket csinált Brandes munkáival, de neki alig juttatott valamit. Dánia irodalmi termékeit a többi állammal szemben semmiféle törvény nem védi és igy esik aztán, hogy derüreborura jelennek meg Brandes munkáinak olyan idegen, főleg német nyelvü forditásai, amelyekről ő maga sem tud semmit. Jellemző példa erre az a könyv, amely azelőtt mintegy négy évvel jelent meg németül *Dissolving views* cim alatt. Budapesten tartózkodása alatt emlitették Brandesnek, hogy e munkáját élvezettel olvasták.

— Ugy? — szólt Brandes — pedig soha sem irtam ily cimü könyvet. Az ostoba német kiadó adta ezt az izetlen idegen cimet egy cikk-sorozatnak, melyet különböző munkáimból szedett össze.

Hasonlóképpen téves és igaztalan vélemények vannak elterjedve Brandes egész munkásságának jelentőségéről és a szerepről, melyet ő a skandináv irodalomban játszik. Életrajzai, amelyek a német lexikonok révén széltében és nálunk is elterjedtek, mind helytelenek, sőt rosszakarattól sugalmazottak. Ő maga mondta nekem, hogy a Brockhaus- és Meyer-lexikonok számára egy irodalmi ellensége irta meg az ő biografiáját, amelyben szándékosan elferditett mindent. Igy például nem igaz az, mintha Brandes felekezeti viszonyai miatt lett volna kénytelen Koppenhágát elhagyni, mert nem akarták kinevezni egyetemi tanárnak.

— Soha szó sem volt erről, az egész csak ellenségeim koholmánya.

Általában sokat panaszkodott amaz igaztalan támadások miatt, amelyekre az ő állitólagos kijelentései szolgáltattak volna alkalmat. Egy egész csomó mende-monda kering hálátlanságáról, rossznyelvüségéről és mindent lenéző véleményéről. Valaki elmesélte nekem, Brandes hálátlanságának bizonyitására, hogy a jeles iró egyszer Rómában megbetegedett és egy ottani kolostorban az apácák a leggondosabb, a legodaadóbb gondozásban részesitették. És mit tett Brandes? Felgyógyulása után nemsokára cikket irt, amelyben guny tárgyává tette a kolostort és az apácákat, akik oly buzgósággal és szeretettel ápolták. Megkérdeztem Brandest, mi igaz ebből a dologból?

— Soha sem voltam kolostorban beteg, soha apácák nem ápoltak engem. Nem is beszéltem soha Rómában apácával.

Arra vonatkozólag, hogy némelykor miképp keletkeznek valakiről teljesen légből kapott koholmányok, Brandes egy mulatságos esetet beszélt el barátainak.

— Bécsben tartózkodásom alatt történt, — mondá — hogy valaki figyelmeztetett, hogy ügyeljek X. urra, mert az a szokása, hogy felöltőket lop. Látta ön már egyszer, hogy felöltőt lopott volna? — kérdém jóakaró ismerősömtől? — Én nem láttam, de hallottam. — És igy a többiek is — folytatá Brandes, — mindenki elhitte, hogy a szerencsétlen X. ur felöltőket lop, a nélkül, hogy egyszer is rajtakapták volna. Mit csináljon egy ily módon rágalmazott ur? — kérdé mosolyogva Brandes, — nem tehet közzé a lapokban egy hirdetést, amelyben kijelenti: „Hölgyeim és uraim, hallom, hogy azzal vádolnak, hogy én felöltőket lopok. Kijelentem, hogy ez nem igaz, mert még senki rajta nem ért engem ezen a sajátságos müveleten.“ Szóval — végzé be Brandes a mulatságos történetkét — X. ur kénytelenkelletlen olyan ember marad, aki *in absztrakto* felöltőket lop.

De nem akarom én itt a zseniális irót mendemondák ellen védelmembe venni. Erre sem jogositva nem érzem magam, sem pedig ő reá nem szorul. Minden nagy embernek megvannak az ő legbensőbb ellenségei, akik folyvást azon fáradoznak, hogy le-lerántsák a nagyságot amelynek magas régióiba szellemük fölérni nem tud, abba a posványba, ahol ők szeretnek fetrengeni.

E cikkemben Brandes egyéniségének, nem az irónak, hanem az embernek intim arcképét szeretném megvázolni. Egyszerüségében, közvetetlenségében, keresetlenségében óhajtanám őt néhány vonással bemutatni.

Amit Brandes müveiben az olvasó csodál és szeret: az egyszerü, de felette érdekes és szellemes előadásmód, — a legeklatánsabb módon akkor érvényesül, ha Brandes *beszél*. Ez az ember a legnagyobb közörök egyike, aki egy szalonban intelligens hallgatók között, órákig a legszellemesebb módon el tud társalogni, a nélkül, hogy egy pillanatra is unalmassá válnék. Hallgatni Brandes nem szeret és nem tud. Ismeri, legtöbbnyire személyesen, Európa minden nevezetes emberét, legyen az költő, tudós, müvész, államférfiu vagy király. Mindegyiknek életéből, működéséből tud egy-egy apró, de jellemző vonást, amelylyel plasztikus jellemzést ád róluk. És ha még oly jelentéktelennek látszó dolgot mesél is el, a hallgató mindig megjutalmazva érzi türelmét, mert a nem várt fordulatok és csattanók lépten-nyomon derüre fakasztják.

Az igazat Brandes szereti kimondani és e tekintetben a gorombaságig is elmegy. Egy garas ára póz sincs benne, de azért soha sem tesz, vagy mond

valamit sablonosan. Lebilincselő varázs árad ki lelkéből, ha valamit elmesél, amit nagyon szeret tenni. És nagyon hálás figyelmes hallgatói iránt. Budapesten tartózkodásakor nehány-szor felkereste két rendkivül intelligens és szellemes leányismerősét, akikkel órák hosszat szórakozott. Mikor utóbb beteg lett és én megkérdeztem, nem lesz-e alkalmatlan neki, ha e hölgyek meglátogatják, Brandes igy felelt:

— Oh dehogy, hiszen oly szeretetreméltók és még alig beszéltem velük valamit.

Nincs az az időtartam, amely Brandesnek hosszu volna, amikor megfelelő társaságra talál, ahol dolgokról és emberekről elcseveghet.

Jászai Mari, aki rajongó tisztelettel adózott e társának a genieben, betegsége alatt szintén felkereste Brandest és én az áhitat egy nemével hallgattam azokat a magasröptü párbeszédeket, amelyek közöttük lefolytak. Azt hiszem, nagyobb dicséretet alig mondhatunk Brandes szellemi nagyságának lebilincselő voltáról, mintha feljegyezzük azt a bámulatot, és hódolatot, amit legnagyobb tragikai müvésznőnk iránta ismételten kifejezett. A nőkre Brandes általában varázsos hatást tesz, éppen annál fogva, hogy csevegései mindvégig érdekesek, mulattatók és csak ugy szikráznak a szellemtől. Valóságos charmeur ő, akiről a legnagyobb elragadtatás hangján beszéltek mindazok, akiknek alkalmuk volt igénytelen, egyszerü és szeretetreméltó egyéniségével érintkezni.

Mert Brandes csak látszólag cinikus és goromba. Alapjában véve nagyon udvarias és jószivü. Ő maga tiltakozott legjobban, mikor azt mondtam neki, hogy lényében van valami, ami Mefisztóra emlékeztet.

— Ó dehogy — mondá — én szelid lelkületü ember (gutmütiger Kerl) vagyok és aztán nézetem az Istenről is eltér a Mefisztóétól!

Igaz, hogy máskor meg azt hangsulyozta, hogy hideg kedélylyel jött a világra és nincs benne egy szemernyi szentimentalizmus sem. Csakhogy ezt a kedvezőtlen itéletet ő maga hazudtolta meg a következőkkel.

Épp tavaly márciusban volt, amikor Brandes levélben tudatta velem, hogy Budapestre tervezett utját el kell halasztania, mert öreg anyja megbetegedett. Lembergből, ahol nagy diadalokat aratott, azonnal betegágyához sietett. Azonban közben ő maga is beteg lett.

— Anyám utolsó óráit élte, amikor megérkeztem és én nekem is ágyba kellett feküdnöm bajom miatt. De nem akartam fájdalmát növelni és a végső bucsut nehezebbé tenni. Nem mondtam meg tehát, hogy beteg vagyok, hanem csak annyit, hogy néhány napig halaszthatatlan fontos dolgom van. Pedig tudtam, hogy élve viszont nem látom többet. Ugyis volt, ágyamban betegen feküdve kaptam a hirt, hogy édes anyám meghalt.

Mintha könny csillogott volna a Brandes szemében, mikor fiui gyöngédségének ezt a vonását felemlitette. De még meghatóbb a következő dolog.

A nagy irónak van egy Edith nevü huszéves, és arcképe után itélve, nagyon intelligens és szép leánya. Brandes a legnagyobb szeretettel csügg rajta és Budapesten tartózkodása alatt is mindennap levelet kapott tőle. Egyszer megkérdeztem tőle, e leányon kivül nincs-e más gyermeke?

— Volt még egy kis leányom, aki tizenegyéves korában difteritiszben meghalt. Olyan pajkos gyermek volt szegény, s mindig a fiukkal hancurozott az utcán. Halála előtt négy napon át csodálatos módon megkomolyodott és nyugodtan beszélt közeli elmulásáról. Minden apróságáról valósággal végrendeletet csinált. Többi közt volt egy kis megtakaritott pénze is. Ezt átadta Edithnek és igy szólt hozzá: Halálom után e pénz legyen a tied, forditsd valami jóra ...

Mikor ezt Brandes elmondta — betegen feküdt már lakásán és egyedül voltam vele. Egy pillanatig néma csend állott be. Meghatottan néztem a mindig beszédes emberre. Ajkaira fájdalmas kifejezés ült, szemét lecsukta és aztán kezével végigsimitott rajta. ... Sirt.

A felesége és leánya Kopenhágában élnek. Mikor most régi baja elfogta és tudta, hogy hosszabb ideig kórházban kell majd feküdnie, azonnal táviratozott nekik, hogy utazzanak Norvégiába.

— Nem akarom őket, szegényeket zavarni; a bajom olyan, — érgyuladás — hogy jelenlétük ugy sem siettetheti a gyógyulást.

Még apja is él Brandesnek. Egy izben gyermekes büszkeséggel mutatta meg nekem leveleit.

— Nézze, mily tiszta és erős vonásokkal ir még mindig az öreg. És azután figyelmeztet, hogy vigyázzak magamra és ne éljek sok szeszes itallal. Az öreggel, ugy látszik, elhitették, hogy hallom az iszákosság felé. Ez is olyan mint a felöltő-históriá

Ugy is volt, mert Brandes, aki maga az igénytelenség, evésben, ivásban is mintaszerü mérsékletet tanusitott. Pedig van egy gyakran emlegetett mondása, amelyből arra lehetne következtetni, hogy a kiváló ember gourmet. Brandes ugyanis több izben mondta, hogy Isten kevés jó dolgot teremtett és ezek közt ő főleg hármat szeret: az osztrigát, a pezsgőt és a Sába királynőjét!

Ne méltóztassék azonban azt gondolni, hogy ez Goldmarck hires operája. Oh nem! A Brandes Sába királynője titokzatos nő: egy spanyol-angol származásu márkiné, akit ő a világ legszebb asszonyának tart. Csak annyit sikerült megtudnom, hogy állandó levelezésben vannak és Brandes rajong érte.

— Ugy vagyok vele, mondá — mint az már lenni szokott. Ő szeretetreméltó és én szeretem. Én nem vagyok szeretetreméltó és ő engem nem szeret!

Pedig mondhatom, a nők valósággal üldözték szerelmes leveleikkel. Legnagyobb részüket meglehetős közönnyel olvasta:

— Nem belém, a nyomdafestékbe szerelmesek ezek; mikor fiatal voltam, egy nő se törődött velem.

Ez a méla akkord azonban csak ritkán rezdült Brandes szavaiban, mikor erről a dologról beszéltünk. Rendesen sztoikus nyugalommal rakosgatta össze az efféle természetü episztolákat, amelyeket Európa minden részéből hozott neki a posta. Nekem is ajándékozott egynehányat.

Még arról szeretnék valamit mondani, hogy minő hatással volt Budapest Brandesre. De sokkal kevesebb ideig volt itt, semhogy viszonyainkról alapos itéletet alkothatott volna magának. Fővárosunk gyors és szép fejlődése neki is feltünt. Az előzékenység és szives fogadtatás, amelylyel mindenütt találkozott, nagyon jól esett neki. Elismeréssel szólt főleg Hegedüs és Darányi miniszterekről, akik a vidékre tervezett utját a legnagyobb előzékenységgel akarták elősegiteni. Fájdalom azonban, ez az utazás — legalább egyelőre — elmaradt.

Mikor Brandes tőlünk hazautazott, Bécsig elkisértem. Ez az utazás szomoru volt. Brandes szokása ellenére keveset beszélt. A baja gyötörte és arca mindegyre sápadtabb lett. Tiszteletem és szeretetem iránta, a sajnálat érzésétől erősitve, kifejezhetetlen hangulatba sodorta lelkemet. S egy szóval se panaszkodott, de arcáról leolvastam, hogy szenved. És Brandest a konvencionális frázisokkal vigasztalni nem lehet. Megigérte, hogy mihelyt jobban lesz, irni fog.

Közben már Bécshez közeledett a vonat. Esős, borus idő volt. Nem a tavasz aranyos derüje ömlött el a körültünk levő tájakon. Melankolikus boru sötétlett odakint és — ha szabad igy többes számban beszélnem — lelkünkben is. Még nehány perc és nekem válnom kell Brandestől. Nagyon meg voltam hatva és semmit sem szóltam. Egyszer csak ő megszólal:

— Kedves barátom, huzza le a keztyüjét, meg akarom szoritani a kezét.

Aztán felállt, kissé tántorgott is a szegény, mert a baj a lábát gyötri — és egyszerüen csak ezt mondta: Kedves Huszár, köszönöm önnek mindazt, amit értem tett. Erősen megszoritotta a kezemet és kiszállt, hogy folytassa utját Berlin felé. Egyszer sem nézett vissza felém, nem akarta, hogy lássam fájdalomtól eltorzitott arcát.

Éjjel.

Unalmas, csendes, nyirkos éjjel;
Az ösmert korhely-hangulat;
Egy utcasarki kávéházban
Egy elrekedt legény mulat.
— Húzd rá cigány! — Vig nóta csendül;
Pohár ürül, pohár telik;
Bizonygatják: — Soh'sem halunk meg!
És élnek — hétfő reggelig.

Kivül egy rossz ivlámpa berreg,
Az utca hosszu és setét;
És egy-egy lány arcomba csapja
Hivalkodó tekintetét.
A villamos sinét javitják,
Mentén nehány rossz mécses ég; —
A kapu alatt együtt állnak
Karöltve férj és feleség.

A kávéházban nő a lárma; —
Összébb simúl az ifju pár;
S a zárt kapú előtt, fecsegve,
Álmos Szent-Péterére vár.
Az'tán .... Világos lesz egy ablak,
Az én arcom pedig setét;
S betérek még egy kávéházba
Meginni még egy feketét.

Latzkó Andor.

A bunda.

Irta: MOLNÁR FERENC.

Itt a fővárosban egymásután négyszer is kisütött az édes, meleg tavaszi nap, aztán jött az eső. Majd egy vasárnap délelőtt megint csupa tavasz, csupa melegség, fakadó élet volt az utca. Ezt ugy megszerettem, hogy amikor hétfőn ujra megeredt a langyos eső, elhatároztam, hogy lemegyek Abbáziába. A pesti váróteremben összeakadtam egy ismerősömmel, aki az idén lett kapitány a huszároknál. Nagyon megörültünk egymásnak, különösen amikor kisült, hogy ő is Abbáziába utazik. Megvettem azokat a lapokat, amelyek neki még nem voltak meg, s azzal kifelé mentünk a tömeggel a pályaudvarra, ahol már várt a Karsztjáró nagy, tizkerekü mozdony, s a rövid, három-négy kocsiból álló vonat.

Olyan kupét kerestünk, ahol ne legyen más, csak mi ketten. Végigmentünk a nagy Pullmann-kocsin, s benéztünk minden szakaszba. A vonat tele volt. Mindenki délre ment, elébe a tavasznak. Itt-ott köhögés is hallatszott.

Az utolsóelőtti szakasznál visszahőkölt a kapitány. Elvörösödött, a szemébe rántotta sapkáját s hirtelen becsapta az ajtót. Azzal az utolsó szakaszba nézett, s hátrakiáltott:

— Ez üres!

Már benn is volt. Kiváncsi szemmel néztem be az utolsóelőtti szakaszba, amelytől ugy megijedt a kapitány. Egy selyemsapkás öreg ur ült az ablaknál, pápaszemmel és a Lloydot olvasta. Elől, az ajtónál pedig egy sokatérő bunda függött, dus prémmel, gyönyörü gallérral.

Bementem én is az utolsó kupéba, ahol akkor már elhelyezkedett a kapitány. Szótlan volt, s én se akartam zavarni. Elmerült a gondolataiba. Néhány perc mulva megindult a vonat s mintha az idő előleget akart volna adni a déli melegből, betüzött az ablakon a nap. A kapitány ráhuzta az ablakra a függönyt, aztán igy szólt:

— Borzasztó dolog történt velem. Bizonyára észrevette, hogy megijedtem az előbb....

— Láttam, hogy meglepődött.

— Nem is hiszi, mi ijesztett meg. Látta azt a nagy bundát itt a szomszéd kupéban?

— Láttam.

— Attól ijedtem meg. Ez a bunda valamikor az apámé volt. Most azé az uré, aki bent ül.

Kicsit hallgatott, láttam, hogy visszamegy a multba. Aztán mosolygott:

— És éppen Abbáziába megy. Hallja, ilyen véletlent! Egész regény.

Nem faggattam, másról beszéltünk. De nagyon furta az oldalát és Gyékényesen tul elmondta a bunda történetét.

„Az apám" — mondta — „valamikor karmester volt Abbáziában. Sok éve már ennek. Akkor én minden évben egyszer hazamentem hozzájuk a tengerpartra. Két-három hétig ott voltam, aztán visszamentem Mährisch-weisskirchenbe, a huszáriskolába. Kadét voltam és képzelheti, milyen hóditói ábrándokkal sétálgattam a tengerparton, a sok fehérruhás, friss szép lány között. Egy kis szerelem minden tavasszal akadt. Akkor még csinos fiu voltam, a katonasapka nem hullajtotta ki a hajamat. Egyszer aztán az történt, hogy komolyan beleszerettem egy lányba. Ugyanabban a házban lakott a családja, amelyben mi, s hamar megbarátkoztunk. Szép, okos lány volt, nagyon fess teremtés. Utolsó évemet jártam az iskolában, s a legkomolyabban elhatároztam, hogy amint hadnagy leszek, elveszem a kisasszonyt. Az apja bankdirektor volt."

(Miután igy a kaució dolgában is megnyugtatott, végigfeküdt a másik három ülésen és folytatta.)

„Folyton együtt voltunk. Kora reggel már találkoztunk a kertben s miután nagyon önállónak nevelték, szabad volt együtt csavarognunk a tenger mellett, de csak arra felé, ahol nem jár a közönség. Egy hét alatt sikerült teljesen elvesztenem a fejemet. Tavasz volt, csodálatosan szép napok jártak lenn és én olyan boldog voltam, hogy sohse akartam visszatérni az iskolába. Igy volt. És volt az apámnak egy bundája. Apa előbb Moszkvában volt karmester, de a mellé gyönge volt s az orvosok Abbáziát ajánlották. Odautaztunk, apát kinevezték karmesternek. Moszkvából vitte magával a bundáját. Valamikor, amikor nagyon sokat keresett, ezer forintért vette. Abbáziában nem vehette használt, mindenáron tul akart rajta adni. Akkor már nagyon szegények voltunk és apa ötszáz forintért is eladta volna a bundát. De nem akadt rá vevő. Ki vesz Abbáziában bundát? A családunkban aztán, hogy már nagyon szükösen éltünk, valóságos nyüg lett a bunda. Gondosan bepólyázva, betakargatva függött a szekrényben és szelid naftalinkristálykák simultak puha szőrére. Ott volt a kincsünk, a holt kincs, amely sokat ért, a miénk volt s még sem élvezhettük. Apa mindenkinek kinálta, de az volt a baj, hogy csak szegényebbfajta em-

berek közt volt ismeretsége. Ez bántotta. Mindegyre többet foglalkozott a bunda eladásának tervével. Valóságos haditerveket főztek ki vacsoránál az édesanyámmal. De a bundát nem vette meg senki. Pénz pedig kellett. Apa már szinte betege lett a bundának.

— Elmegyünk Párisba — mondta — ha eladjuk a bundát.

Másra kellett száz forint:

— Majd lesz, ha eladjuk a bundát. . . .

A családi kincs pedig már három év óta függött a szekrényben, csökönyösen, makacsul, szinte éreztem rajta a büszke öntudatot, sejtettem, hogy érzi: ő az életcél, a megváltás, a boldogság.

A gyerekek közt is állandó téma volt. Családunknak tagja lett. Ugy beszéltünk a bundáról, mint egy jó öreg nagybácsiról, aki még mindig nem akar meghalni, hogy örökölni lehessen utána.

Képzelheti, hogy ezek után milyen érzésekkel fogadta a családom azt a hirt, hogy bankdirektor jön lakni a házba. Eleinte magam is örültem. Egy bankigazgató biztosan megveszi a bundát. Aztán azt is képzelheti, mennyire örültek, amikor megtudták, hogy megbarátkoztam a bankigazgató lányával. Apa dicsérte, magasztalta előttem a kisasszonyt, s én csak napok multán vettem észre, hogy apa nem önzetlenül támogatja a mi barátságunkat. Bizonyos — gondoltam magamban — hogy apa rá akarja sózni a bundát a lány apjára.

Szegény mama is elkövetett valamit. A házban terjesztette a hirt, hogy mi tetszünk egymásnak. Éreztem rajtuk a nagy ambiciót, a lázas munkát: bennünket összehozni, a lány apjával megismerkedni, s a végső célt: a bundát eladni.

Az előbb már mondtam, hogy nagyon szerelmes voltam. Én is tetszettem a lánynak. Az igazat megvallva, amikor apámék még csak kezdődő barátságot sejtettek, mi már házasságról beszéltünk, s Voloscában ugy csókolóztunk, mint egy nászutazó pár. De a legédesebb pillanatokban is felriadt a lelkemben egy kellemetlen érzés. Végigborzongatott az a tudat, hogy apa a mi szerelmünkön keresztül akarja eladni a bundát. A bunda legédesebb csókjaimba is beavatkozott. Esténként, amikor vacsorához ültünk, megkérdezték tőlem:

— Hol voltál?

— Sétáltunk — mondtam.

És apa a mamára nézett. Bizonyára e pillanatban megreszketett a remény gyönyörüségétől a bunda a szekrényben. Aztán az apám nyugodtan szólt:

— Az igazgató ur megkapta a Ferenc József-rendet. Holnap fölmegyek hozzá gratulálni.

— Hisz nem is ismered — mondtam ijedten.

— Mindegy. Szomszédok vagyunk, s én nagyon rokonszenvezem vele. . . .

Legalább mondták volna meg, hogy mindez hazugság s hogy csak a bundáról van szó! Csak egyetlen világos, nyilt üzleti szót ejthettek volna, hogy előállhattam volna haragos érveimmel! De nem, még előttem is titkolták, még nekem se mondták meg, hogy barátság, rokonszenv, szerelem mind semmi, csak egy van, ami valami, és ez a bunda.

Aznap éjjel nem tudtam aludni. Sirni szerettem volna dühömben. Tudtam, hogy ha egyszer apa meglátogatja az igazgatót, akkor eladják a bundát. Hajnal felé az az ostoba gondolatom támadt, hogy kilopózom a másik szobába és késsel összehasogatom a családi kincset. Aztán arra gondoltam, hogy szegény öregeknek ez a bunda mindenük, s hogy kis testvéreim hogy' sirnának. . . . Akkor még szentimentális fiu voltam. Hajnalra elaludtam.

Hiába volt minden, délben apa fölvette fekete kabátját és fölment gratulálni. Én már akkor nem tudtam, mit csináljak. Izgatottan vártam a délutánt, amikor is találkozónk volt a lánynyal. Négy órakor jött is. Mosolygott, friss volt, szép, elegáns. Oly szerelmes voltam, hogy szerettem volna leborulni a porba a lába elé. Kezet fogtunk s én rögtön vizsgálni kezdtem az arcát, abból akartam kiolvasni, hogy szólt-e apám a bundáról. Elindultunk a parti uton és a lány beszélt:

— Ma fönn volt az apja, ugy-e tudja?

— Tudom.

Erősen néztem a szemét.

— Ugy örültem! Megismerkedtek. . . .

Nem találtam az arcán semmi olyat, ami a bundára vallott volna. Tovább mondta:

— A maga apja egy édes, jó ember. Imádom. Azt mondta, hogy nagyon rokonszenvezett a papámmal és amikor megtudta, hogy érdemrendet kaptunk, rögtön feljött gratulálni, ismeretlenül is. . . .

Szegény jó apára akkor nagyon haragudtam. Éreztem, hogy alapjában véve mily becstelen dolog ez a hizelkedés. Ha legalább máshoz ment volna! De az igazgatóhoz, ennek a csodálatos, egyetlen lánynak az apjához! . . .

Sétálgattunk, s Volosca közelében a mi rendes nagy babérbokrunk mögött megcsókoltuk egymást. Tudja isten, ugy éreztem, hogy a csókom naftalin-izü. Undorodtam magamtól is e pillanatban, s bár tudtam, hogy nagyon szerelmes vagyok, ugy rémlett előttem, mintha én is a bundáért mondanám ennek a lánynak, hogy szép, hogy édes, egyetlen, imádott, mindenem — és a többi ilyen szerelmes bolondságot.

Amikor alkonyatra elváltunk egymástól, ezt mondta a lány:

— El is felejtettem . . . amikor a papája elment, azt mondta az én papám, hogy holnap lemegy magukhoz. Valami bundáról beszélt....

Azzal beszaladt a házba, s engemet ott hagyott a parton. Mintha a kimondott szó meglökött volna, ugy fordultam hirtelen a tenger felé. A nap leáldozóban volt és ezer tüzes csik viaskodott egymással a sik viztükrön. Beleszédültem ebbe a sok szinbe. Nem tudtam, hol vagyok, mi történt. Azt tudom, hogy a nádpálcámmal akkorát ütöttem egy sziklára, hogy majd végighasadt a tenyerem. S a fess katonaruhában elkezdtem sirni, dühösen, mint az elkényeztetett gyerek, csak sirtam egyre, mialatt egyre gyült, forrt bennem a legnagyobb keserüség.

Még aznap este magamba szálltam és komolyan lemondtam mindenről. Becsületszavammal fogadtam meg, hogy holnapután visszautazom Mährisch-Weisskirchenbe. Az ágyban aztán megint sirtam, de nem dühből, hanem ugy, ahogy az örökre bucsuzó szerelmesek szoktak. A másik szobából halkan átszürődött a hang. Hallottam, amint a bundáról beszélnek. Beledugtam a fülemet, s legjobban szerettem volna azonnal meghalni. De elaludtam.

Másnap délelőtt már teljes érzéketlenséggel türtem az egyik csapást a másik után. Ugy éreztem magamat, mint aki legdrágább halottját temette el s akinek most már minden mindegy. Nem jajdultam fel, amikor kivették a szekrényből a bundát, s apám a legtisztességtudóbb ovatossággal leporolta, kikefélte. A család ugy állotta körül ezt a jelenetet, mintha a bunda esküvőre készülő menyasszony lett volna. Várták a vőlegényt. És én sápadtan, összetörve, kisirt lélekkel álltam a sarokban, néztem, hogy kefélik a bundát az én boldogságom romjain.

Visszatették a szekrénybe. És dél felé lejött az igazgató. Most se bocsátom meg magamnak, hogy abban a pillanatban ugy megundorodtam a családomtól, mintha csupa gonoszlevő lett volna. Az igazgatót leültették, s felhuzták a függönyt. Besütött a nap. A gyerekek sorfalat álltak, s apa kivette a szekrényből a bundát. Mint valami pogány istentiszteletet, ugy hatott ez reám. Csak a karének hiányzott. Apa magasra emelte a bundát, ugy hogy rásüssön a nap.

A bunda.

Ragyogott, ezer villanó szikrával tüzelt gallérján a kékróka prémje. Az aljas, a becstelen bunda mintha minden kacérságát összeszedte volna, hogy szépnek, kivánatosnak lássék. Kénytelen vagyok megvallani, hogy e pillanatban bele lehetett szeretni a bundába, ugy, ahogy csak szőnyegbe és prémekbe lehet beleszeretni. Bélésén egymásra duzzadt a dusan rakott puha szőrme. A gallérja lágyan simult a szövethez és melegség áradt belőle. A hosszu szőrszálak szerelmesen hajoltak egymásra, s ugy szikráztak a napon, mintha valami holdbeli, ismeretlen fém szálas kristályai lennének. Szinte félt az ember, hogy szikra pattan ebből a gallérból, ha visszájára simogatja. És a mellett nagy volt, bőkezü szücs munkája. Betakarta egészen a vállat s hátul nagy karéjban feküdt a szövetre. Óh, milyen gallér volt ez! . . .

Az igazgató el volt ragadtatva:

— Ilyen bundát még sohse láttam! És ez csak ötszáz forint?

Hát már az árát is megmondta az apám, amikor gratulált . . . Nem birtam tovább. Kisomtam a szobából és megtörten vánszorogtam el, a kerten is tul.

Aztán, amikor már azt hittem, hogy vége az üzletnek, visszajöttem. Még felcsillant bennem a legutolsó reménysugár: hátha mégse vette meg.

Az igazgató éppen akkor ment végig a kerten, hazafelé. Balvállára vetve vitte a bundát.

Másnap elutaztam, sohse láttam többé se a lányt, se az apját."

Ezt mondta a kapitány. Kis ideig hallgattunk, aztán hallottuk a fékezők surlódását. A vonat megállt.

— Zágráb! — kiáltotta a kalauz.

A kapitány fölugrott:

— Itt megebédelünk!

Lementünk a perronra, nyujtóztunk, s megindultunk a többi utassal az étterem felé.

Akkor láttam, hogy előttünk siet a szomszéd szakaszbeli beteges öreg ur, bundában, amelynek halványfényü nagy gallérja egészen eltakarta a vállát és hátul nagy karéjban feküdt a szövetre.

— — —

Idegen ismerős.

Irta: LUX TERKA.

Kellett is annak a három maszatos, de Murilló arcu kölyöknek a Nieder Tini *látása*. Hogy a limburgi kastélyban egy négyezer forintos asztalt látott, meg valódi perzsa szőnyegeken járt! . . . Nekik csak a Piroska, akit ők Pirikének hivtak, — annak a meséje kellett.

Az a limburgi kastély ugyan sutba bujhatott a Pirike mese-kastélya mellett. Hát ugyan hol van több olyan ház széles e kerek földön, amelynek zöld moha a teteje, sárga gólyahir a fala, a kapu egy nagy pipacs rajta, az ablakok fényes szalmavirágból készültek és a függönyök egyenesen a szitakötő átlátszó szárnyából kerültek ki?

Hát még belül a szoba szőnyege! Olyanon sem járt a Nieder kisasszony! Kékringó szárakból volt ez fonva, aztán a királyné ágyában rózsaszirom illatozott közönséges pihe helyett; a lepedő meg valóságos fehér liliom leveléből csiklandozta bársonyos érintésével a tündérkirálynét, ha reá feküdt.

Ilyen meséket csakis Pirike tudott mondani, hát a Nieder kisasszony hallgasson, nem kell nekik a limburgi kastély.

Végre is Piroskának komolyan kellett magát közbevetnie, hogy elhallgattassa a három kis lázadót s ezt azzal az igéretével érte el, hogy holnap este elmondja nekik a „Százszorszép-tündér" meséjét.

Erre aztán beállt a szélcsend. A nagyobbik leány Pirinek a lábaihoz ült, a két kisebbik melléje huzódott és Nieder kisasszony, a gazdag német boltos leánya, most már elmondotta, hogy mi mindent látott.

Csakhogy hálátlan hallgatókra talált itt. Ezeknek az embereknek nem volt érzékük a nagyuri pompa kedveléséhez.

A katolikus tanitó, a Piri jövendőbeli sógora, nem akarta elhinni, hogy: *egy* házban téli lakosztály, meg nyári lakosztály is legyen, a menyasszonya pedig, a Piri huga — folyton sóhajtozta: milyen pazarlás Istenem, milyen pazarlás!

A másik tanitó, a református, az nem szólt ugyan egy szót sem, de megesküdött magában Kálvinra, hogy: Nieder kisasszony hazudik, hazudik mint a köles. Egyáltalán nem hitte el a limburgi kastély létezését.

Piroska, a gyerekek göndör fejecskéjén nyugtatva kezeit, mindent elhitt és mindent hallott, de egy szót sem értett a Tini lelkesült gyorsasággal elhadart uti élményeiből.

Két rózsaszinü felhőt nézett az égen, két furcsa, félig emberi, félig állati formáju felhőt, amint lassan közeledtek egymáshoz, utjokban egynéhány csillagot elsöpörve, aztán szép csöndesen, szinte valami kacér számitással, egyszerre csak összeolvadtak.

Igy összeolvadva, a két fátyolszerü könnyüség élénkebb szinünek, setétebb vörösnek látszott és olyan könnyen uszkáltak az égen, akár egy vizbe dobott virág.

A két kisebbik gyermek e percben elaludt és sulyos kis fejük a leány két karjára esett. Mikor ujra felnézett az égre, az egygyé olvadt két felhőt már nem látta ott.

— Elnyelte őket az a szürke — mutatott a református tanitó pipája szárával fölfelé és egyuttal közelebb ült Piroskához.

— Lássa — szólt a leányhoz hajolva — minden ostobául szines dolgot elnyel a szürkeség. Már aztán, hogy ez a szürkeség az élet-e, vagy maga a Nirvána, az egyre megy.

A leány nem felelt. A nagyobbik gyerek a lábánál még ébren volt, ennek nyaka köré csavarta a saját zsebkendőjét, hogy kényes kis torka meg ne hüljön.

Aztán ők ketten hallgatva ültek egymás mellett a ház előtti egyik lócán, a többiek — hárman — a másikon beszélgettek.

— Micsoda! — kiáltott fel a vőlegény — jegesmedvét teritenek az ágy elé? Én már inkább a bekecsembe bélésnek használnám fel.

A kis menyasszony ujra kontrázott: Milyen prédaság. Istenem, milyen prédaság!

Nieder Tini folytatta:

— A téli lakosztálynál magukra gondoltam. Csak öt szoba. Akkorák, mint egy aranyozott kalicka. És milyen puhák, milyen melegek!

— Óh, nekünk is két szobánk lesz — szólt közbe a menyasszony, bizonyos büszkeséggel hangsulyozva a *két* szót, mintha a két szobától az ötig csak annyi távolság lenne, mint az óra mutatójának egyik számtól a másikig.

— A kék szalonnál, a finom matt, aztán rokokó izlésü butoroknál, ott magamra gondoltam. Ha azok

ott mind az enyémek volnának! A kastély, a park, minden, minden; oda adnék értük husz évet az életemből.

A református tanító gyülölte ezt a hirtelen szőke, nagyravágyó német leányt s ha csak szerét tehette, meg-megvágta őt. Most is megszólalt:

— Ez sok volna. Tegyük fel, hogy hatvan évet kapott kegyed, s akkor ha olyan bőkezü adakozó, magának legfeljebb tiz marad.

Nieder Tini megorrolt erre és ott hagyta a társaságot.

A mátkapar is felállt, sétálni mentek a ház elé le s fel, de a menyasszony, mikor a nénje előtt element, mindig megállt előtte valamit kérdezni.

— Ugy-e Piri, a butorokat nálam nem teszszük a fal mellé? A kanapét egy sarokb állitjuk, ugy mint a doktoréknál.

— Igen, — felelte Piroska. — Az én szép nagy pálmámat pedig neked adom Ilonka. Oda teheted a kanapé háta mögé.

A menyasszony tapsolt örömében és összevissza csókolta a nénjét.

Aztán ujra jött:

— Ugy-e Piri, a bablevest jobb rántással készíteni, mint habarással?

A református tanitó, aki csak akkor beszélt ha mulhatlanul szólnia kellett, vagy ha valakit *csipni* akart, megszólalt:

— Hát azt ne kérdi meg Ilonka a nénjétől, hogy annak idején a bölcsőre rózsát vagy tulipántot festessen-e?

A vőlegény kacagott és még szorosabban ölelte magához a kis leány karját, de ez megharagudott reá is, meg a másik emberre is és elszaladt. A vőlegénye utána.

A csipkedő ember, ahogy magukra maradtak, fanyar maliciával a hangjában fordult Piroskához:

— Milyen boldogok ezek!

A leány intett a fejével: boldogok.

A tanitó lassan kiverte a pipáját, aztán felállt a lócáról és szemben a leánynyal oda támaszkodott egy ákácfához.

— Tudja-e Piroska, — szólt, — hogy én nem tudom elhinni, hogy valaha maga is ilyen boldog legyen?

— Miért? — kérdi az csodálkozva. — Nem talál bennem annyi kelléket, amennyi a boldogsághoz szükséges?

— Sőt fölösleges adagban is találom meg benne, — sóhajtott szomoruan a férfi. — De, tudja Isten, annak dacára, hogy maga minden körülményhez tudna alkalmazkodni, ha feltalálná azt, akit szeretni fog, maga — maga — hogy is mondjam csak, Piroska, mégis — sokat vár az élettől.

— Nem — mosolygott nyugodtan a leány. — Csak okvetlenül szerelemből akarok férjhez menni.

A férfi egy lépéssel közelebb jött a leányhoz és kutatólag nézett a szemébe.

— De hisz a huga is szerelemből megy férjhez!

A leány kissé megzavarodott és hallgatott. Aztán gyengéden, bár kissé ideges erővel csavarta ujjára az egyik gyerek haját.

— Ah, a hugom, az más! Tudja, ezek — Istenem — ezek — olyan — olyan — vakok. Én nem tudnék ilyen férfit szeretni ....

A tanitó végigvágott a vadászcsizmáján a pipája szárával, aztán gunyos keserüséggel felkacagott.

— Ugy? Tehát Istent keres a férfiban, Piroska kisasszony? Sok szerencsét hozzá. Hanem félek, hogy haszontalan idővesztegetés lesz. Az idő eljár és már — —

— Igen — vágott közbe nyugodtan a leány — már huszonöt éves vagyok. Nem tesz semmit. Ahogy sorsa a virágnak a kinyilás, épp ugy sorsa a leánynak is a szerelem. Én is fogok szeretni, tudom. Csak azt nem tudom, hogy ez a szerelem ott fog-e végződni, ahol a hugomé? Ne bámuljon ugy reám. Nincs ezen semmi csodálkozni való. Minden leánynak megvan a maga álma. Ez az álom, igaz, hogy nem más: mint a férjhezmenés. Az én álmom: egy nagy szerelem. Szeretni akarok cél és számitás nélkül, bár, ha hasonló kifejlődése lesz a szerelemnek, ugy mint a többi leányoknál, — annál jobb. De ha nem lenne, ha nem lehetne ... ostoba, szigoru konvencionális szabályból nem zárom el a szivemet. Ha az kopogtat rajta, akit évek óta várok, bebocsátást nyer ...

A szegény szerelmes tanitó nem felelt, nem tudott erre mit felelni. Ámultan nézve a leányra állt a fához támaszkodva és nézte-nézte az évek óta ismert édes leány-arcot.

Nézte a jó, szép, harmat-arcu leányt, amig egyszerre csak az a gondolat furódott be az agyvelejébe, hogy ő tulajdonképpen nem is ismeri ezt a leányt itt maga előtt. Nem, ez lehetetlenség ... Ez nem az özvegy szegény asszony három kis árvájának mesemondó, gyermeteg lelkü Pirikéje, ez nem az a jó tanácsadója, majdnem anyja a hugának, ez nem az a dolgos, házias leány, aki ment minden ferde kinövéseitől a mai leányoknak; nem ... Ez itt egy szép, fehér köntösbe bujtatott liliomszál ugyan, de aki fátyolos szirmai között mérget rejteget, ami megöl ártatlanságot, kötelességet, atyafiságos érzést, mindent, mindent, ha egyszer kinyilik a virág rejtett kelyhe.

És a szegény ember, akinek minden reményét most egyszerre tönkretette ez a felfedezés, mégis ugy érezte, hogy ezt az *idegen ismerőst*, ezt a szép, szenvedélyes leányt, akira most neki nagyon kellene haragudnia, nem haragszik egy cseppet sem, hanem nagyon, még jobban mint eddig, sokkal jobban szereti őt.

Babona.

Halk nyári alkonyat szelid tündére,
Biborsugár omlott a tó vizére.

Minden nagy, édes nyári álmodásban,
Csöndjében titkos, babonás varázs van.

Te lenge, könnyü rózsaszín ruhádban
Merengtél ott az alkonyatsugárban.

Én meg, mikéntha végzetemre várnék,
Úgy álltam ott, mint egy fekete árnyék ...

Herczeg János.

A bibliás bolt csodája.

Irta: HAJDU MIKLOS.

Hogy istentelenek az emberek, hogy istentelen dolgokra tékozolják a pénzüket, erről sokat, nagyon sokat beszél Bicó apó. És az ő itélete csalhatatlan és igazságos. Egész napját a bibliás boltban tölti el. A tiszta kis boltban, ahol potom áron vesztegetik a milliomos angol társaság bibliáit.

Őszszel, mikor az iskolák megnyilnak, van egy kis dolga Bicó apónak, aztán egész évben édes-kevés vevője akad az Irásoknak. A pulpitusra görnyed, betüzgeti a szent könyveket. Szinte haragszik, ha valaki háborgatja. Fölemeli a fejét, lesimitja az ősz haját és hogy mennél gyorsabban átessék a munkáján, mindjárt megkérdezi a vevőtől:

— Apró vagy öreg betüs biblia tetszik?

És megmutat egy apró betüst, meg egy nagy betüst. Elad egy bibliát és olvas. Az utca lármája soha sem zavarja. Csak a déli harangszót hallja meg. Délben hazamegy. Ebéd után megint visszamegy a boltjába és olvas estig.

Mindennek megvan már a maga rendje, amit a boltban tesz-vesz. Estefelé leteszi a üvegajtóról az elefántcsontra, a cifra papirosra irott szent igéket. Szépen belerakja őket egy dobozba, külön helyre a virágosokat és az angyalosokat. A bibliájába beteszi az olvasójelt, egy régi pipaszurkálót, aztán haza ballag.

Keveset beszél a feleségével. Elkölti a vacsoráját és valamelyik prófétával a kezében elalszik. Az ágyban a prófétákat olvassa. Ezeknek nagybetüs az irásuk és lámpa mellett is birja a szeme.

A bibliás boltról még legszivesebben beszél. A szomszédban egy szegény szabó lakik sok gyerekével. Vasárnap este átmennek Bicóékhoz és az öreg a szabóné előtt nem szükszavu. Szives és jóakaró a szegényhez. Magasztalja az angol társaságot, hogy milliókat költ a bibliákra és szapulja az embereket, hogy nem vesznek bibliát.

A szabóné meg elmondja, amit hallott, amit olvasott az ujságban és Bicóék nem sajnálják tőle a kis teát. Még a gyerekinek is juttatnak.

Citrommal iszsza az öreg Bicó a teát. A ráncok egyszerre megszaporodnak a homloka körül, mikor fanyar ábrázattal szürcsöli. Aztán mégis fölmelegiti az olcsó ital és elmondja, amit egész héten elhallgatott.

— Csoda történt a bibliás boltban. A szép virágos és angyalos szent mondások mind a földre hullottak egy éjszaka. Az iskátulájuk is a padlón hevert. Csupán csak egy kártya nem porosodott be. Ott maradt az üvegajtón. Ezen a gyöngyvirágos kártyán ez van aranybetükkel irva:

„Hogy szeressed a te Uradat Istenedet és hogy engedj az ő szavának és ragaszkodjál hozzá, mert ő a te életed és a te életednek hosszusága."

— Sokat gondolkodtam, hogy miképpen történt a csoda — meséli halkan az öreg Bicó — és meg is tudtam. Mennyi átvirrasztott éjszakámba került, mig a csoda nyitjára találtam! Mennyi éjszakámba!

És szentül hiszi, hogy a csodát megfejtette. El is mondja, ahogy megálmodta. De átvirrasztott éjszakát mond, mert az álomban maga sem hisz.

— Hát a bibliák ledobálták a földre a sok igét. Csak egyet tettek ki az emberek szeme elé. Az intést a bünösöknek...

— Éjszakának idején — meséli Bicó apó — kétszer beszélgettek a szent könyvek. Farsangban először és a nagyhéten másodszor.

A FARSANGI DISPUTA.

(*Az evangélistáknak hallatszék legelsőbben a hangjuk. Aztán szólának a próféták, a zsoltárosok, az apostolok, a példázók és a költők.*)

MÁTÉ EVANGELIOMA.

A mező pedig e világ; a jó mag az Isten országának fiai; a konkoly pedig ama Gonosznak fijai! Elszaporodának a Gonosznak fijai. Véresre kinozván az Istennek élő állatjait, a lovakat, erre röpülének a tivornyázók. Bünös asszonyi személyek, bünös lelkületü leányzók és férfiak éjszakai vigadásra mentek.

LUKACS EVANGÉLIOMA.

Kevesen készitik az Urnak utját, kevesen egyengetik az ő ösvényit.

JANOS EVANGÉLIOMA:

Szeretkezve és mosolyogva gyülölködnek. És sóvárogják a pénzt.

MÓZES KÖNYVE:

Visszavonás van közöttük. És nincsenek birák, kik az igazat megszabaditanák, a hamisat pedig kárhoztatnák.

KRÓNIKA KÖNYVE:

A szülő kufárkodik a lányával. A lány pedig megvételi magát az ékesebb ruházatuval.

JÓB KÖNYVE:

Aranyakért vásárolnak habzó borokat, csillogó ékszereket. És az árvák szamarait elhajtják és zálogba viszik az özvegyasszony ökrét.

ZSOLTAR KÖNYVE:

Rikácsolják hegedük és dobok hangjainál, hogy soha sem halnak meg. Elrugdossák utjukból, aki vallja, hogy: — Az Ur az én életemnek erőssége.

PÉLDABESZÉDEK KÖNYVE:

Játékkal rabolják egymás pénzit kis asztaloknál kártyákkal. Az apa nem mondja fiának: — Ne légy azok közül való, kik bortól megrészegednek!

ÉNEKEK ÉNEKE:

Szerelemnek vagyon most az ideje. Lágy muzsika mellett suttogja a vőlegény:

— Megsebesitetted az én szivemet én Jegyesem, megsebesitetted az én szivemet a te szemeidnek egy tekintésével.

ESEIAS, JEREMIÁS, ÁMOS, EZÉKIEL

(*és a többiek mind megnyugodtak az Ének ének szava után. Valamennyien utána mondják*):

Szerelemnek vagyon az ideje!

(*És visszahuzódnak a könyves polcokra. Hajnalodik. Elcsöndesednek.*)

A NAGYHETI DISPUTA.

(*A templomokba tódulnak a hivők. Vezekel mindenki. Elnémulnak a harangok és gyászos hang hivja templomba a bünösöket. Nagypéntek éjszakáján aztán ismét megszólalnak a bibliák.*)

JANOS EVANGELIOMA.

Csupán az arcuk vezekel a vezeklőknek. Ahol vagyon egy edény letéve ecettel teli, oda gyülekszenek. És spongyáikat megtöltik ecettel, de nem emelik a szenvedő ajakához.

LUKÁCS EVANGELIOMA.

Eljőnek sokan napkeletről és napnyugotról, és északról és délről; de az Isten országában nem telepszenek le. Élnek a testükkel.

MÓZES KÖNYVE.

Hazugok a szivükben. Nem mondja a selyem ruházatu asszony az ő kisértőjének:

— A házát ezüsttel és aranynyal tele adná is nékem, az Urnak parancsolatját által nem hághatom!

ZAKARIÁS KÖNYVE.

Az itélő férfiakat megölik. És kérdezik az itélők:

— Tegyünk-e igaz itéletet? Cselekedjünk-e könyörületességet és irgalmatosságot felebarátunkkal?

JEREMIAS KÖNYVE:

A bünös bünre bünt halmaz a megtérés napján is. Csak a halottakat siratják, de nem siratják, aki rabságra vitetik.

PROFÉTÁK, EVANGELISTÁK

(*valamennyien az Énekek Énekéhez*):

Vezeklésnek és nem szerelemnek vagyon most az ideje. És nem vezekelnek igaz szivvel az emberek. Mentegesd most őket!

ÉNEKEK ÉNEKE:

Bünösek az emberek!

VALAMENYIEN

(*odamennek a diszes táblákhoz, amelyeken aranybetükkel fénylenek a szent igék és elszórják a táblákat egyenkint. Aztán kiválasztanak egyet, amelyiken ez van*): „Hogy szeressed a te Uradat Istenedet és hogy engedjaz ő szavának és ragaszkodjál hozzá, mert ő a te életednek hosszusága!“ *A bünösök intéseképpen az üvegajtóra akasztják ezt a táblát és fölsóhajtanak*):

Bünösek az emberek!

(*És visszahuzódnak a könyves polcokra. Hajnalodik. Elcsöndesednek.*)

Hogy istentelenek az emberek, hogy istentelen dolgokra tékozolják a pénzüket, — gyakran panaszolja Bicó apó. És olvassa folyton a szent könyveket, amelyek megvilágitották a bibliás bolt csodáját.

Csókok.

Az első csókodat
Pirulva kértem én —
S te játszva, könnyedén
Csókoltál édesem.
Most, annyi év után,
Ki tudja hányadik?
Mit játszva, könnyedén,
Nevetve kérek én —
S te édes, szép leány
Egyetlen csókot is
— Most annyi év után —
Pirulva adsz csupán.

Rózsa Miklós.

Lindh Marcella.

Irta: IRSAI ARTHURNÉ.

Lindh Marcella!

Szeretném megirni a te életrajzodat, de ez nehéz, nagyon nehéz, hiszen te nem adtál nekem adatokat. Tudom, hogy fiatal vagy, de nem tudom, minő fiatal; tudom, hogy idegenből származtál hozzánk, de nem tudom, hogy melyik hét város versenyez a te születésed dicsőségéért ...

Életrajzod adatait gyüjtse össze a hivatott történetirója a müvészetnek! Én pedig most elmondom neked, mint magyarázom meg magamnak a te exisztenciádat:

Ott ült a poklok fejedelme az ő pompázatos trónusán, — körülötte minden olyan piros és izző, forró és buja, — csupa fantasztikus forma, csupa kábitó illat ...

És unatkozott a poklok fejedelme, rettenetesen unatkozott, mert már mindent megösmert: formákat, szineket, illatokat, angyalokat, embert, ördögöt, poklot és menyországot. Jöttek a táncosnők és táncoltak és karcsu testük bübájos mozdulataival csábitgatták. És jöttek a szirének csábitón dalolgatva, égve, sóvárogva.

De ő még mindig unatkozott, halálosan unatkozott és belogta a szemét, a fülét.

Végre maga elé szólitotta egyik ördögét, seregének legravaszabb, legördögibb fickóját, aki pompásan tudott az emberekkel bánni, ugy, hogy ezek mindig az ő kedve szerint jártak el; különösen az asszonyoknál volt rengeteg szerencsője ...

— Kisértés! — mondá neki a poklok fejedelme — szállj föl a föld szinére és hozz le egy asszonyt, a legszebbet, akit találhatsz. Szórakozni akarok ...

A Kisértés maghajtotta magát és rögtön a Vezuv kraterébe ment, amely irtóztató robaj közepette rögtön a föld szinére vetette.

Egész nap keresztül-kasul bolyongott a földgolyóbison, mig végre Spanyolországban egy bübájos gitánára akadt, aki egy arany karperecért kész volt az ördögöt a pokolba követni.

Belzebub el volt ragadtatva a szépséges asszonytól, de már huszonnégy óra mulva megunta.

— Ez az asszony csak szép, gondolta magában — de nekem egyéb kell, — szellem, szellem! Teremts nékam egy szellemes asszonyt elő, Kisértés!

Két napon és két éjszakán át maradt távol a küldönc; végre megjelent egy asszonynyal. Vala pediglen kicsi termetü ez az asszony, de tele lüktető életerővel, feszült ideg-energiával, — és tele elmésséggel, szellemmel! Pedig minő alacsony áron dobta oda magát a kisértőnek ... De azt akarta ez a nő, hogy müveit olvassák, — hogy szellemével hóditsa meg azokat, akik a más szépségének hódoltak.

Egy fél napig tudta lebilincselni a poklok fejedelmét.

— Okos asszony, de nincs benne grácia! — mondta követének. — Kisértés, keress mást!..

Egy hét mulva tért csak vissza a poklok országába a Kisértés: hozott egy táncosnőt, akit egész Európa bámult és a kinek plasztikus pózai páratlanok voltak. Egy énekesnőt is hozott, aki édesebben dalolt a csalogánynál és melegebben, fényesebben az orgonaszónál. És volt még egy énekesnője, akinek dala egy-egy élcet, tréfát, vagy huncutságot jelentett, akinek torkából ugy gyöngyözött a dal, mint a pezsgő a serlegből, — bóditón, bájosan, elmámoritón. És egy csunya asszony is volt ebben a társaságban valami különös exotikus érdekességgel, — a párduc vad grációjával ...

De Belzebub még mindig elégedetlen volt.

— Mit érnek ezek az előnyök külön-külön? — A szépség szellem nélkül, a szellem szépség nélkül, az ének grácia nélkül, a grácia hang nélkül?! Egy lényről álmodom, aki mindezt egyesiti magában; szép is, csunya is legyen, hanggal és gráciával, bizarr és pikáns, — ilyent keress!

— Negyvennyolc óra alatt megszerzem, bár az ilyen tökélyt nem találom sem a menyekben, sem a bokrokban. De csak egy föltétel alatt: ha munkám ugy sikerül, amint remélem, engedd meg, hogy alkotásommal a földre szálljak, — hadd bámuljanak az emberek! És ha az örökkévalóságban eltünt az a pillanat, amely egy emberi élet tartamára ki van mérve, — ám hivd ismét vissza magadhoz!

— Legyen! — mondá Belzebub.

Az ördög visszavonult. Egy nagy helyiségben föllállitotta óriási retortáját és tarka egymásutánban beledobta: a szép asszonyt meg a csunyát, az elmését még a graciózust, a táncosnőt meg az énekesnőt, a bizarrt meg a pikánst. Különös varázsköröket vont a retorta körül, kabalisztikus formulákat rebegett, magikus világosság libegett föl és éjjel-nappal kék tüz lobogott a poklokban. Harmadnapra zöld villámok cikkáztak a retortából elő, sistergett, zúgott, habzott, sziszegett a pokoli nedü, — végre irtoztató mennydörgés, mélységes sötétség, de csakhamar utána káprázató világosság, — és a pokoli zürzavarból kiszállott, diadalmasan kidacolva a mélységek tikaiból, ellátva a csábitás minden pokoli eszközével, szépségben és rútságban egyszerre, tele gráciával és elmésséggel, — énekelve, táncolva, sirva, elbüvölön, excentrikusan — Lindh Marcella.

A költő sorsa.

Be szomorú a költő sorsa:
Minden leány dalát megérti.
Mindegyik a szivébe zárja,
S csak egynek nem kell, — nem kell *néki*.

A költő, ah, nem erre vágyott,
Nem bánja, ha nem érti senki,
Csak egy, csak egy érezze, mit szól,
Másképp dalát hiába zengi.

Feleki Sándor.

Mascagni és a magyar zene.

Irta: IDŐSB ÁBRÁNYI KORNÉL.

Nehány nap előtt, az egyetemes világsajtó hasábjait bejárta *Mascagninak*, a hirneves ünnepelt olasz zeneirónak az a felolvasása, melyet Velencében tartott a 19-ik század nemzetközi zenéjének a fejlődéséről. A *Budapesti Napló*-nak módjában volt a magyar zenéről szóló részt szó szerint reprodukálni. Minket magyarokat különösen kitüntetett az által, hogy az összes európai müvelt nemzetek zenéje közt — az olaszt kivéve — egyedül a magyart jellemezte olyannak, amely legtöbb eredeti vonással bir, s ebből folyólag a mult század legnemzetibb operairójának a mi *Erkel* Ferencünket jelölte ki, mert szerinte ő felelt meg leghivebben, legközvetlenebbül a magyar nemzeti géniusz követelményeinek.

Zeneköltő, hozzá még oly kegyelt s annyi glóriával elárasztott zeneköltő, mint Mascagni, a lefolyt században még nem mondott ennél nagyobb bókot a magyarnak s nem nyilvánitott tárgyilagosabb igazságot. Látszik, hogy alaposan ismeri a mütörténelemből a zene fejlődésének minden mozzanatát. Pedig az ő rövid itt időzése alatt alig hiszem, hogy alkalma lett volna a magyar zene százados fejlődését egészen a mai napig mélyebben megismerhetni, mert az esetben Erkel operai alkotásait nem *legnemzetibbnek*, hanem *unikumnak* kellett volna jellemeznie, aminő nem fordult még soha elő a nemzeti zenék fejlődésében.

Hogy az olasz zenét mindenek fölé helyezi: eltekintve nemzetisége iránti kegyeletétől és jogos vonzódásától, ebben mütörténelmi igazságot is fejezett ki. Mert zene dolgában melyik müvelt zenész — de még magasabb szinvonalon álló mükedvelő is — merné kétségbe vonni, hogy minden müvelt nemzet, nem mindent az olasztól vett át, nem annak a nemzetnek zenei készletét asszimilálta a magáéhoz? Egyházi, világi formát, éneket, virtuózitást, dallamkötést, frazirozást, szóval: mindent, ami a zene fejlesztéséhez mellőzhetlen anyagkészletet szolgáltat? De mindezt hogyan tették? Századokon át törték porrá az olasz gránitkockákat, hogy azokból épitőköveket formáljanak uj nemzeti csarnokok felépithetésére. Sőt magának az olasznak is sok századra volt szüksége, mig legnagyobb nemzeti zeneköltői megszülettek a lefolyt században.

De hogyan állott a szegény, végtelenül elmaradt magyar nemzet saját zenéjével szemben még csak a mult század kezdetén is? Müvészet, nyelv, irodalom hordta az idegen jármot. Zenével csak a cigány foglalkozott, aki azt sem tudta, mi fán terem a hangjegy. Magyar dal csak a nép ajkán csendült. Amig más nemzetek zenei kulturája csak ugy fejlődhetett ki, mikor már fokozatosan kiformálódott hozzá a zenei válfajok minden ága s csak a fényes kupolát kellett fölébük emelni: addig megáldotta az isten a magyart egy oly mesés géniuszszal, aki mindjárt ott kezdte, ahol más nemzetek végezték. Fényes kupolát (operát, legmagasabb müformát) emelt, magas ivoszlopzatokra helyezte s várta, mig kiformálódnak hozzá az alaptartó kövek, csucsivek, szoborfaragványok. Arra a hihetetlen szellemi természeti csodára adott példát, hogy a fiu hamarább jöjjön a világra, mint az apa. Más szóval: a magyarnak hamarább lett nemzeti operája, a nélkül, hogy csak egyetlen népdala is le lett volna kötázva. S ez az az unikum, amit fentebb hangsulyoztam s ami Mascagni figyelmét kikerülte. Erről nem tud semmit a nemzetközi zenevilág. De vajjon van-e erről tiszta fogalma magának a magyarnak is? Alig hiszem, mert ha lenne: több méltatásra becsülné a magyar zenét, melynek százados küzdelmeinél alig lehet keservesebbet elképzelni az összes kulturális annálisokban. Olyan volt e század lefolyása alatt, mint a lapda; hol felszökött a magasba, ha a divat, a nemzeti aspiráció ugy hozta magával, hol meg a földre esett, gurult tova irány, cél nélkül, vagy pláne a cél ellenére; akárhányszor beleesett árokszéli posványba, onnan egyesek ismét feldobták s virágos kertbe esett. De ime benne vagyunk az uj században, de még ma sem mondhatja el magáról, hogy elismeri, megbecsüli a nemzet, melyért annyit szenvedett s melyről egy világhirü idegen zeneköltő ugy nyilatkozik, hogy a legfigyelemreméltóbb az összes nemzetközi zenék között ...

Nem hiába hallunk a magyar parlamentben keserü, de való igazságokat a müvészet hanyatlása felett. Mert be kell vallani, hogy a magyar zene is erősen gurul lefelé a hegyről. Csak szét kell tekinteni s századával merül fel a meggyőző bizonyiték. Az operáról már felesleges is beszélni. Német, idegen szó ott a vezénylő nyelv, daczára hogy egy olyan izmos magyar érzelmü igazgató áll az élén, aki felélesztette s messze kihatóvá tette az igazi magyar zene ős relikviáit. Végig éltem majdnem az egész lefolyt század zenészeti tényekedéseinek a kavarodását; de nem emlékezem, hogy a mindenféle irányu s tartalmu hangversenyzéseknek, zeneelőadásoknak olyan rengeteg árvizében gázoltam volna, mint az idei végét járó idényben. Kisebb-nagyobb kaliberü tránzitó vagy hazai énekmüvészek százával, ezerével mutatnak be dalirodalmi termékeket. Vajjon hány százalék esik ezekből a magyar zeneirodalmra? Nagyon sokat mondok, ha két százalékot konstatálok. Ha egyik-másik rá is veti magát különféle opportunitásból, vajjon a magyar dalirodalom gazdag s nagybecsü aranyszálaira esik-e választása? Távolról sem. Kelendősebb a raffinált hajtoaletti kóc, mint az ezüst selymes himes fonás! Mig tiltva volt, tüzzel-vassal hordtuk össze az épitkezés drága köveit, de mikor szabadokká lettünk, elfordultunk tőlük s még emlékezni sem akarunk többé rájuk. Minden irányban szétterjed a nemzetközi nagyzási hóbort, s az eredmény? A mai magyar nemzedék tud *nem nemzeti* operákat, hangzatos szimfoniákat és mindenféle báli jelmezbe buitatott dalokat irni, de jóformán már a

nevéről sem ismeri az évtizedeken át beraktározott magyar zenei kincses termékeket. Ne adja az ég, hogy *Hunyady László* és *Bánk bán* valaha lekerüljön az opera müsoráról (melyeknél, alig hiszem, hogy Mascagni többet ismerne a magyar zeneirodalomból), mert akkor csomagolhat a magyar zene muzsája s mehet világgá az uj században. A régiségbuvárok időszaka fog bekövetkezni, hogy tájékozza a jövő magyart, mikor, merre s minő kosztümben járt a nemzeti zene géniusza.

•

Azt mondta *Mascagni* az ő felolvasásában, hogy *Liszt* Ferenc ugyszólván semmit sem tett a magyar zene fellendítése érdekében. Sajnálatomra, ebben nem érthetek vele egyet.

Nem hiszem, hogy „*A magyar zene a 19-ik században*“ cimü munkám valaha francia vagy olasz forditásban is a kezébe kerülne, mert ebből meggyőződnék helytelen állitásáról. Igaz, hogy Liszt nem irt magyar operákat, mint általában semmiféle operát. De Mascagni mint alapos mütörténelem-ismerő, jól tudhatja, hogy az egyetemes zeneirodalom nem csupán operákból áll, sőt az opera, mint legmagasabb müfaj, csak legutoljára jelent meg azon. Eltekintve attól, hogy Liszt mit termelt a magyar zene eszményitése érdekében, az oratórium, az egyházi zene, a szimfóniai költemények, a férfinégyesek terén, elég legyen csak annyit konstatálni, hogy Rákóczy-indulójával is és magyar rapszódiáival ő volt az első, aki oly világraszóló lökést adott a magyar zene elismerésének és terjedésének, amelyhez hasonló ténykedés nem fordult elő a század magyar zenei irodalmában. Ő volt legnagyobb méltányolója Erkel magyar operáinak s magyarországi működése alatt, mint a magyar királyi zeneakadémia elnöke s legmagasabb tanára soha nem ignorálta annak érdekét, de első sorban szóval és tettel, legkihatóbb méltányló apostola volt. Fejedelmi áldozatkészségével pedig a magyar zene és kulturális törekvéseknek sem volt nálánál hatalmasabb támogatója. Aki a század egyik legragyogóbb zenei géniuszának a horderejét ismeri, csak az képes kellően méltányolni azt az erőt, melyet az ily géniuszok képviselnek, mikor az előrehajtó falankszok zászlaja alá szegődnek vezérekül.

Ne vegye tőlem senki rossz néven, hogy bárminő őszinte elismeréssel vagyok is eltelve Mascagni irányában, amiért oly pártatlanul elégtételt szolgáltatott a magyar zene életképességének, melyért magam is számos évtizeden keresztül hevültem s egyik szerény kockatörője voltam a lefolyt században: lándzsát török Liszt magyar zenei ténykedése mellett, kihez sok-sok éven át a legszorosabb baráti s müvészeti kötelék füzött s kinek ebbeli érzületét senki nálamnál jobban nem ismerte. Tévedni emberi dolog. Mascagni sincs ez alól kivéve s ha még alaposabb, még részletesebb felismerője lesz a magyar zenei kulturfejlődésnek: hiszem, igazságot fog nekem adni, s egy világba dobott téves állitását saját maga fogja helyreigazitani. Mert az ő szavának is nagy a sulya és kiható az ereje.

A vallomás.

(*Részlet Kleist Henrik Penthesilea cimü szomorujátékának a Vigszinház számára készült forditásából.*)

—

(Az ó-kor regés nő-államának, Amazóniának királynője Penthesilea, isteni utasitásra hadat viselvén a Trója alatt táborozó Achilles ellen, halálosan beleszeret a legyőzhetetlen hősbe, aki minden áron hatalmába akar ejteni. Több izben küzdenek, végre aztán Achilles gerelye leüti a királynőt, aki ájultan terül a győztes hős lába elé. Penthesilea barátnője, Prothoe, rábirja Achillest, hogy kiméletből egy ideig oly szerepet játszszék az eszmélő királynő előtt, mintha nem győzte volna le, sőt ellenkezőleg ő esett volna rabul. A józan és hatalmas görög, aki érdekes kalandnak tekinti az egészet, beleegyezik a játékba s Penthesilea féleszmélvén, valóban győztesnek képzeli magát. Szinte tobzódik boldogságában, hogy Achilles az övé. Megkoszoruzza, rajongva isteniti, mig az szerelmesen hódol neki, ugy következik aztán Achilles kezdése:)

ACHILLES:

Vágyakkal telt szivemnek, édesem,
Száz csoda egy titkát sem fejtenéd meg?
Mi az, mi úgy felbőszített, hogy igy
Tetőtől talpig érceben, fúriák
Dühevel ronts a hellenek fajára, —
Te, édes, — kinek más sem kellene,
Csak szépséged nyugodt varázslata,
Hogy porban lásd az egész férfi népet.

PENTHESILEA:

Ah, Nereida! — A nők e szelidebb
Müvészetéhez, ahhoz én nem értek.
Lásd, ugy mint honod minden lánya szokta,
Nagy hősi tornák ünnepén, amelyre
Pompázva tódul egy nép ifjusága, —
Szivem hősét én nem szemelhetem ki;
Bokrétatánccal, csábító mosolylyal,
Magamhoz őt nem édesgethetem, —
Rózsás hajnalkor, fülemüle daltól
Zengő, csengő gránáterdő ölén
Keblére kéjtadón nem dőlhetek.
Véres mezőkön kell keresnem őt,
Az ifjút, kiről szivem álmodik, —
És ércbeburkolt karral megragadnom
Azt, aki itt e lágy mellen pihen majd.

ACHILLES:

S honnan, mióta ez a nőietlen,
Természetellenes törvény, — bocsáss meg, —
Mely minden más nemzettől idegen.

PENTHESILEA:

Távol minden szent dolgok bölcsejétől,
Óh, ifju hősöm, — úgy szakadt le az ránk —
Ős korok szűz csúcsáról, mit az ég
Titokzatos ködárnyba föd örökre.
Az ősanyáknak rendelése az.
S mi, óh Neréida, híven hallgatunk rá,
Mint ősatyáid intésére te!

ACHILLES:

Hogy' értsem ezt?

PENTHESILEA:

Nos, hallgass meg tehát.
Hol most az amazonok népe él,
Egykor nagy istenek szolgálatában
A scythák egyik harcias, szabad
S minden más népnél különb törzse székelt.
Övé volt immár sok-sok század óta
A Kaukazus viruló, dús vidéke,
Amikor Vexoris, az aethiópok
Királya rátört orvúl s mind leölte,
Akikkel frigyben állt: a hősöket.
Hadával elárasztva völgyeinket
Kardélre hányt ott aggot, gyermeket...
A teremtés remekje tönkrepusztult.
Az orv győzők betelepedtek aztán
Hajlékainkba cenk-arcátlanul;
Dús földeink termésén vígan éltek,
S gyalázatunk mértéke hogy beteljék,
A szerelem sarcát is kizsarolták,
Ugy hurcolván a férjek sirja mellől
A gyászos nőket undok ágyaikba.

ACHILLES:

Elvesztő végzet volt az, óh királynő,
Melyből életre kelt nőállamod.
Az ember mindent, mit el nem viselhet,
Válláról undorodva rázza le,
Csak törpe kínok terhét tűri el.
— Éjhosszat csöndben, titkon úgy feküdtek
Mars templomában a nők bosszut esdve
S a lépcsőt némán mosva könnyeikkel.
A házi tűzhely lángján sok-sok ékszer,
Kapocs, gyürű, csatt izzült, forrt gyilokká.
S a meggyalázott ágyak sorra teltek
Fényesre fent törökkel. — Mindahány nő
Csak Vexoris meg Tanais királynő
Nászára várt, hogy tőre hűs hegyével
Megcsókoltassa majd vendége mellét. —
Az volt a lakzi! — Tőrét a királynő
Mélyen bedőfte Vexoris szivébe.
A cenk helyett — Marssal kelt egybe ott
S mind az egész gazfajt egyetlen éjen
Ugy csiklandozták törcsókkal halottá. —

ACHILLES:

Az ily asszonytett könnyen érthető.

PENTHESILEA:

Ugy kelt aztán a néphatározat:
A nők, akik ily hősül cselekedtek
Mint szél a sik tarlón oly szabadok
S nem szolgálnak többé a férfinemnek.
Szabad, független állam alkotandó,
Nőállam, melyben zsarnokoskodón
Nem henceg többé semmi férfidac.
Törvényét maga szabja, csak magának
Szolgáljon s maga védje is magát.
És királynője Tanais legyen!
És királynője Tanais legyen!
Ez állam titkát férfi szem ne lássa,
S ha mégis látná, húnyjon ki örökre.
S ha zsarnok csóktól még tán valahol
Fiú születnék, az kövesse rögtön
Barbár apját az Orkus éjjelébe! —
— Ugy gyűlt ott össze Ares templomában
Az asszonynép, hogy a nagy Tanaist
E szer legfőbb őrévé koronázza. —
S amint ő ott állt, a nagy pillanatban,
Az oltár lépcsőjén, hogy Skythiának
Szent aranyijját, melyet azelőtt
A királyok viseltek, átvegye
A disztaláros főpapnő kezéből, —
Ily szózat csendült át a templomon:
„Csak férfigúnynak tárgya az ily állam
S megdől szánandón a vad, harcias
Szomszédnépek legelső támadásán.
Mert hogy' lehetne az ifji erején
A gyönge nőnek, kit telt keble bénit,
A férfiéval egyenlő hatalma?!“
— Egy percig némán állt ott a királynő
És némán leste a szózat hatását
S látván, mint nő a gyáva félsz körötte,
Letépte jobb emlőjét s összerogyva,
Elcsukló hangon úgy nevezte ott el
A nőket, kik ijjat feszitenek majd,
Amazonoknak, vagy: emlőtleneknek.
— Ugy tették ott a koronát fejére

ACHILLES:

Nos, Zeusre! Nem is kellett annak emlő,
Hősöknek is parancsolt volna az.
Meghajlok teljes lelkemből előtte! —

PENTHESILEA:

S még egyre csönd volt, Pelidám, — csupán
Az ijj sivása, csörrenése hallszott
Amint a főpapnő elsápadó,
Megmerevülő kezéből kihullt.
Ledőlt a szent ijj s ugy csörrent föl ujra
A márványról s némán mint a halál
A királynő lábához úgy feküdt le.

ACHILLES:

Csak nem követték e példát, remélem,
A nőállamban, — nemde?

PENTHESILEA:

Nem, — bizony,
Ugy nem siettek mint ő a dologgal.

ACHILLES:

Hogyan? Hát mégis? Szörnyü!

PENTHESILEA:

Mit beszélsz?

ACHILLES:

A rémes monda igaz lenne hát?
S itt e viruló alakok körötted,
Kik mind-mind csupa báj s tökéletesség,
S egy-egy oltáraként a szerelemnek
Ugy késztik térdre az embert: ezek mind
Embertelen, — galádmód' megrabolvák?

PENTHESILEA:

S te ezt nem tudtad eddig?

ACHILLES:

Óh, királynő!
Az ifjú, édes vágyak székhelye
Egy rossz agyrém kedvéért —

PENTHESILEA:

Csak nyugodtan!
E vágyak mind a balba menekültek
S ott égnek, annál közelebb a szívhez.
Meglásd, egynek sem érzed majd hiányát.

ACHILLES:

Ah, még egy hajnalkor szött álom is
Valószinübb mint ez a pillanat. —
De csak folytasd!

PENTHESILEA:

Hogy'?

ACHILLES:

Hát a rege vége? —
E férfi istáp nélkül alakult
Túlbüszke asszonynemzet férfi istáp
Nélkül ugyan mint sarjadhat tova?
Tán még a vén Deukalion dobálja
Időnkint a göröngyeit felétek?

PENTHESILEA:

Ha már pótolni kell, mit a halál
Elrablott, — összehívja a királynő
A Mars-lányok legvirulóbbjait — —
Mért mosolyogsz —
(*Szava elakad, Achillesre néz.*)

ACHILLES:

Ki? Én?

PENTHESILEA:

Ugy láttam, édes,
Hogy mosolyogtál.

ACHILLES:

Bájod, óh bocsáss meg, —
Szórakozottá tőn; — azon tünődtem,
Nem a holdból szállitál-e tán le hozzám? —

PPENTHESILEA (*némi szünet után*):

Nos, — ha pótolni kell: mit a halál
Elrablott, összehívja a királynő
A Mars-lányok legvirulóbbjait
Az ország minden tájáról-zugából,
Themiscyrába — s ifjú öleikre
Ott Artemisnek templomában úgy esd
Termékenyítő Mars-áldást alá.
És ez a csöndes, boldogságos ünnep,
Ez: a viruló szüzek ünnepe!
Ugy várjuk, míg a hóbontó tavasz
Rányomja csókját a föld kebelére!
Diána szent papnője akkor elmegy
Mars templomába s az oltár előtt
Ugy nyujtja térden az Istennek át
A nemzet bölcs anyjának óháját.
Az Isten aztán, — hogyha úgy akarja,
— Mert áldását biz gyakran megfagadja, —
Mint a havas hegy a tenyészetet, —
Nos hát az Isten ott papnője révén
Nekünk egy hős, nemes népet jelöl ki,
Mely nászunkon helyettesitse őt.
— E nép s honának neve hallatára
Az egész ország ujjongásba tör ki;

A szűzek, ifju, szép arái Marsnak,
Nászajándékul mindenféle fegyvert,
Dárdát, nyilat, tört kapnak az anyáktól
S ezer szorgos kéz ugy lebbenti rájok
Az érczből készült fényes ara-köntöst.
Majd kitüzik napját az indulásnak.
Tompított kürtszó zendül és a szűzraj
Halkan suttogva sebten lóra kap
S megy csöndben, lopva, mint bársonysarúkban,
Hold- s csillagfényes éjben, völgyön-erdőn,
A választottak tábora felé, —
S elérvén ama hont, a küszöbén
Még pihenőt tart két nap' ember, állat;
Majd hirtelen, mint lángszin vihar-angyal
Ugy tör hadunk a hősök erdejére
S az elesők legérettebbjeit —
Gallyak tusáján levert mag gyanánt —
Ugy söpri honi völgyeink felé.
Ott, titkos, szent ünnepség várja őket
Diána templomában. — Amiről én
Csak azt tudom, hogy neve: rózsaünnep
S hogy az arákon kivül más szüzeknek
Fejvesztés terhe mellett tilos az. —
— S ha már vetésünk buja diszbe szökkent,
Nagy ünnepnapján az érett aráknak,
Ajándékokkal, pompás kocsikon,
Királyilag küdjük mind haza őket.
Ez persze nem a legvigabb mulatság.
Oh Nereida, sok könny ömlik akkor,
Sok szív telik meg komor fájdalommal,
Sehogy' sem értvén, mért kell mindezért még
Dicsérni is ama nagy Tanaist?!
— Mit álmodol? Mondd!

ACHILLES:

Én?

PENTHESILEA:

Te!

ACHILLES:

Óh, szerelmem,
Többet, semmint elmondhatnám szavakkal,
— — És hát úgy küldenél el engem is?

PENTHESILEA:

Ah, nem tudom. — Ne kérdezd!

ACHILLES:

Különös!

(*Gondolatokba merülve.*)

— De egy kérdést csak megengedsz nekem még?

PENTHESILEA:

Kérdezz, barátom. — Csak bátran!

ACHILLES:

Hogy' értsem,
Hogy épp engem vettél oly hőn üzőbe?
Ugy rémlett, ismersz.

PENTHESILEA:

Persze hogy!

ACHILLES:

Miről?

PENTHESILEA:

A dőre nőn nem fogsz-e mosolyogni?

ACHILLES:

Ah, nem tudom! — Lásd, mint te, úgy beszélek.

PENTHESILEA:

Nos, tudd meg hát, — a rózsák ünnepét már
Húszszor s háromszor értem én meg eddig,
S mindig csak távol onnan, hol a templom
Fénylőn nyúl égnek a tölgyek közül,
Mindig csak úgy hallhattam hangjait,
Mire végül anyám halálakor
Arájául választott Ares engem.
Mert fejedelmi törzsem sarjai
Önszántukból sohsem jelennek ám meg
A viruló szüzek nagy ünnepén.
Csak ha az isten vágyra gyúlt iránt
S szent főpapnője nászra hívja őket!
— Sápadtan, fölholtan feküdt anyám
Karomban éppen, a midőn előttem
Mars fényes küldöttsége megjelent
S fölhitt, hogy hősét Trójánál legyőzzem
S úgy hozzam haza megkoszoruzottan!
— Még nem jelölt az isten oly helyettest
Kiért úgy égtek volna a szüzek, mint
A Trójánál küzdő hellénekért.
Mindenfelől ujjongás tört az égre,
Zsolozsmák zengtek utcán, piacon,
S mind a hősök hadjáratát regélte:
Páris almáját, Helena szökését,
Az Atridát, a hajóarjavezérlőt,
A Briseis-viszályt, a gályaégést,
Patroklos végét, a halotti pompát,
Melylyel a megboszúltat eltemetted —
S e nagy idők minden nagy eseményét!
De én könnyek közt fuldokoltam akkor
S csak félfüllel hallottam, hova hívnak
Szülőm halálos órájában engem. —
„Anyám, szóltam, hadd, hogy nálad maradjak
És adj parancsot — ma talán utolszor —
Hogy e küldöttség távozzék el innen." —
De ő, a nagy királynő, aki engem
Már rég a harcok mezejére kivánt
— Hogy a trón majd ne árvulhasson el,
S ne pisloghasson rá más kapzsi törzs, —
Igy szólt: „Menj, ódes gyermekem, ha Mars hí,
Koszorúzd meg a Pelidát magadnak
S légy büszke, boldog anyává te is!"
Azzal megcsókolt és kiszenvedett.

PROTHOE:

Ortrere hát néven nevezte őt?

PENTHESILEA:

Ugy van, Prothoe, s tán a bizalom
Szülő s gyermek közt úgy is szabja azt.

ACHILLES:

Másként titokká tiltja ezt a törvény?

PENTHESILEA:

Nem illő, hogy ismert ellenfelet
Keressen a Marslány. Azt győzze le,
Kit a harc-isten épp elébe hoz,
De halhatatlanok tiltása ellen
Egy halhokló intése mindig üdvös,
— Nemde, Prothoe?

PROTHOE:

Ugy van.

ACHILLES:

Nos?

PANTHESILEA:

Soká,
Egy teljes gyászos hónapig zokogtam,
Szülőm sírhalmán, még a koronához
Sem nyúlva, mely gazdátlanúl hevert ott.
Míg végre meg-megújuló hivása
Népemnek, — mely már türelmetlenül
S harckészen sürgött palotám körül, —
A trónra ragadott! — Fájó, vivódó
Gyászos szívvel mentem Mars templomába. —
— Felém nyujtották Amazóniának
Meg-megcsendülő szent, nagy aranyijját —
S ugy rémlett, anyám lelke leng körül.
S ugy éreztem, hogy nincs szentebb kötelmem,
Mint végső vágyát teljesíteni.
Sírját még a legdúsabb illatú
Virágokkal hintvén be búcsuzóúl,
Ugy keltem útra amazon hadammal
A Dardan-vár felé, — nem annyira
Nagy istenünk, Mars hívására, mint
Anyám, Ortrere árnya kedvéért.

ACHILLES:

A fájdalom halottadért — leverte
Egy percre ifjú szíved erejét. —

PENTHESILEA:

Szerettem őt.

ACHILLES:

Nos? aztán?

PENTHESILEA:

Amiképpen
A Skamandros mind közelebb morajlott,
És valamennyi völgy, hol átsuhantam,
Mind-jobban visszhangzott tusáiktól, —
Ugy tünt gyászom s ugy gyúlt mind-lángolóbban
Belém a harcok tündöklő világa,
Ugy éreztem, — ha a történelem
Minden nagy pillanatja megujúlna,
S akikről ama nagy dalok regélnek:
A hősök mind ugy szállnának le hozzám
A csillagokból, én mégsem találnék
Méltóbbat rózsakoszorúmra annál,
Kiről anyám szólt, — annál, ki oly édes,
Oly kedves, oly szilaj, s oly iszonyú:
Hektor legyőzőjénél! Óh, Pelida,
Imetten és álomban én örökre
Csak rád gondoltam, az egész világ
Ugy nyúlt elém hímes fátyol gyanánt,
Melynek minden bogába beleszőtten
Egy egy hőstetted pompázott felém. —
Szivembe, mint fényes, hószín selyembe.
Ugy égettem be mind-mind lángszinekkel
S ugy rémlett, látom, mint sujtod le őt
Trójánál, a menekvő Priamidát.
S mint nézesz szét győzelmed mámorában,
Mikőzben az ő feje véresen
Kotorja végig ott a puszta földet.
S mint sír sátradban az agg Priamos, —
S zokognom kellett, óh könyörtelen hős,
Elgondolván, hogy mégis átvonaglik
Tán egy-egy érzés márványszíveden.

ACHILLES:

Királynőm!

PENTHESILEA:

Ah, de mi történt velem,
Később, barátom, hogy megláttalak,
Midőn ott a Skamandros völgye mélyén
Elém ütöttél hős társaid körében
Mint lángoló nap sápadt csillagok közt. —
Ugy álltam volna ott, ha az Olympról
Fehér lovas győzelmi szekerén
Ő maga: Mars, a harcok istene
Vágtat le, hogy mennyasszonyát köszöntse.
S hogy eltüntél, bénán bámultam ott
A jelenés után, miként a vándor,
Ha villám lobbant az éjen keresztül,
Vagy megnyílt a fénylő Elysium
Egy szellem utján és ismét bezárult,
Egy pillanat, — s megtudtam, óh Pelida,
Honnan szállt oly csodás érzés szivembe:
Megejtett a szerelem istene!
Két cél intett — s határoztam legott:
Le foglak győzni, vagy elpusztulok.
— És most elértem im az édesebb célt.
— Hová figyelsz?

(*Fegyverzaj hallatszik.*)

PROTHOE (*lopva Achilleshez*):

Óh, hős Pelida, kérlek,
Rögtön nyilatkoznod kell most előtte.

PENTHESILEA (*felszökve*):

Argivok jönnek! Föl, föl asszonyok!

ACHILLES (*visszatartja*):

Csak foglyok, úrnőm, csillapulj le!

PENTHESILEA:

Foglyok?

PROTHOE: (*sugva Achilleshez*):

Ulisses az! A Styxre! A tiéid
Vadul hátrálnak Meroé elől.

ACHILLES (*fogát szíva*):

Merednének sziklákká!

PENTHESILEA:

Nos, mi az?

ACHILLES (*erőszakolt vidámsággal.*)

Megszülöd nekem e föld istenét,
Hogy föltámadjon majd Prométheüsz
S ugy szóljon oda széles e világnak:
Im egy ember, amilyet én akartam.
— De nem követlek, lásd Themiscyrába,
Sőt inkább te követsz Phtyába engem.
Mert befejezve népem háborúját
Ujjongva úgy vezetlek majd oda
Nagy őseim trónjára boldogan!

(*Folytonos fegyverzaj.*)

PENTHESILEA:

Hogyan? Mit? Egy szavad' sem értem.

AZ AMAZONOK:

Oh, jaj!

PROTHOE:

Achilles! Mit akarsz?!

PENTHESILEA:

Mi az? Mi történt?

ACHILLES:

Ah, semmi, semmi! Ne ijedj meg urnőm.
Látod, parancsol az idő. — Nyugodj meg
Sorsodban, mit rád mértek az egek.
Bár tieddé tőn szerelmem hatalma
S én kéjjel hordom sirig e bilincset,
De fegyver által, hidd el, az enyém vagy,
Elém buktál a harc hevében, édes,
Elém te, látod, és nem én eléd!

PENTHESILEA (*fölvonaglik*):

Óh te borzasztó!

ACHILLES:

Kérlek, kedvesem,
Azt meg nem másithatja már Zeüsz sem.
Ne háborogj! Nyugodtan mint a szikla
Ugy hallgasd meg a követet, ki ott jő
S ha nem csalódom, mi jót sem jelent majd...
Megpecsételve sorsod mindörökre!
Foglyom vagy s a Hádesz kutyája sem
Őrizne téged nálam öberebben.

PENTHESILEA:

Én a te foglyod?

ACHILLES:

Ugy van, szép királynő!

PENTHESILEA (*égnek emelve kezét*):

Ti nagy egek, ti legyetek velem!

Forditotta: Telekes Béla.

Husvétkor.

Zsolozsmát zengenek, ha a megholt eszme
Szent husvét ünnepin uj életre támad,
— Én kicsiny szobámban a rideg falaknak
Sirom el keserves kinos Golgotámat.

A piros tojások szerelemről szólnak,
Boldog, aki adja, boldog, aki kapja ....
Nem kapok én attól, aki a világom,
Fekete lesz nékem husvét vasárnapja.

Fáy Nándor.

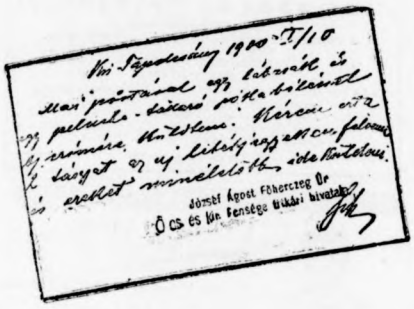

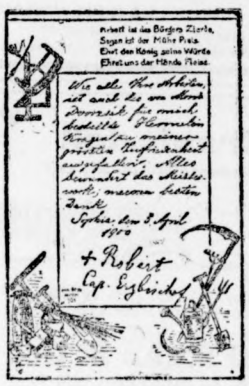

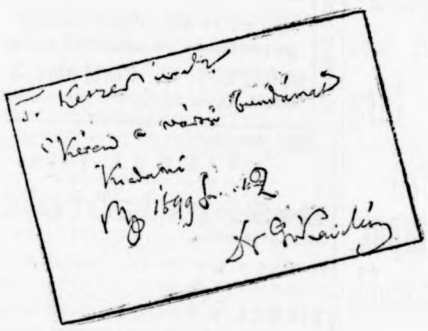

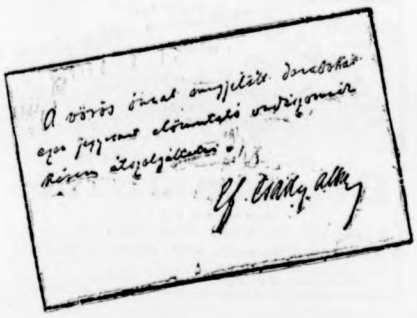

A legjobb hirü molykár ellen

biztositó és megóvó

első és legnagyobb intézet

MAGYARORSZÁGON

mindenkinek alkalmat nyujt, hogy a télen át használt ruhákat, szőrmeféléket, függönyöket stb. fáradság nélkül (mert csak egy levelezőlapba kerül, hogy azok elvitelét megrendelje) a legfigyelmesebb gondozásra és minden károsodás ellen biztositva, a nyári idényre elhelyezze.

Az árak a nagyterjedelmü, szakszerü berendezés folytán

olcsók.

A letétjegy és az azon kitüntetett összeg beküldése után a tárgyak díjmentesen a házhoz szállittatnak.

Bővebbet az árjegyzék.

A tárgyak a mult évben **1,494.701** koronára voltak biztositva az „Első Magyar Általános Biztositó Társaságnál" s a „Fonciére" Pesti Biztositó Társaságnál.

Budapest, VI. **Ó-utca 44,** (aját házában.)

Mühelyek: Ó-utca 42, 44, 45, 46

Raktárak: Uj-utca 43. sz. a.

Katzer József szücsmester a koronás arany érdemkereszt és az arany érdemkereszt tulajdonosa. Ő csász. és kir. fensége József főherceg és tömagasságu ur. Vaszary Kolos bibornok. Magyarország hercegprimása Ő Eminenciájának udvari szállítója.

LAKOS NÁNDOR Budapest,

VIII., Külső * * Kerepesi-ut 1. sz.

a) Vizvezetéki osztály:

Elvállal és létesit: **Szivattyu-telepeket**, szélmotor-, benzin-motor és járgány-üzemmel. **Kézi-szivattyuk** minden kutmélységhez. **Fürdő és closet-berendezések.** Kovácsoltvas-, öntött vas-, ólom- és kőagyag-csővezetékek, parkok, majorok részére. Saját gyártmányu **kovácsoltvas tartányok viz, szesz és festék részére.**

b) Gazdasági gép-osztály:

szállit: „Triumph III“ sorvetőgépeket, szabad. **elevátorokat**, szénagyüjtőket, **fükaszáló** és **aratógépeket**. Baker-**rostákat**, szecskavágókat, répavágókat és az összes gazdasági gépeket.

c) Technikai osztály:

szállit: Ruggyanta- és kender-tömlőket, vizhatlan ponyvákat, gépszijjakat, mérlegeket, olaj- és **kenő-anyagokat**, valamint az összes technikai alkatrészeket és szerszámokat.

Az összes fenti gyártmányok állandóan dus készletben raktáron.

A legjobb referenciák!

Árjegyzék szivattyuk és vizvezetékekről, gazdasági gépekről és technikai cikkekről ingyen és bérmentve.

Évenkint 4 huzásban

— játszanak az 1937. évig az —

OLASZ

vörös kereszt sorsjegyek.

Főnyeremény 35000 lirától 15.000 liráig

Kapható 24 havi részletfizetésre,

havi befizetés darabonkint 1 korona 35 fillér.

Már az első részlet (és 35 fillér portó) lefizetése ellenében kiadom a sorsjegyek sorozat és számát tartalmazó részletivet, azonnali játékjoggal.

Legközelebbi huzás május hó 1-én

Legkisebb nyeremény, melyet minden sorsjegynek legalább nyernie kell,

35 lirától 45 liráig.

Fleissig Sándor

bank- és váltóháza

BUDAPEST,

VII. ker., Erzsébet-körut 2. szám.

hol a m. k. sz. osztálysorsjáték 200.000 kor. főnyeremény nyeretett.

Müller József

hangszergyáros

SCHÖNBACH (Csehország)

ajánlja legjobb hirnevü, kipróbált

hangszereit,

tiszta hangolás, könnyed és egyforma szólam, javitott szerkezet, nagyon olcsó árak, jótállás. Nemtetsző utánvéttel visszavétetik. **Szállit konzervatoriumok, szinházi, fürdői, katonai- és polgári zenekarok számára.**

Kitüntetéseket nyert a **világ- és mükiállitásokon**, valamint **akad. aranyérmeket.**

Javitások összes vonós hangszereken müvészi kivitelben. Régi hegedük és cellok megvétetnek, esetleg becseréltetnek. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kávé különlegességek

a **FRATELLI DEISINGER** cégtől

Fiuméból és Triesztből

egyenesen a tengeri hajókról

5 kilogram	Mysore	9 frt	56 kr.	
5 „	Ceylon	8 „	33 „	
5 „	Arabs Mocca eredeti	8 „	08 „	
5 „	Neilgherry (erős)	7 „	84 „	

Tea ¼ kg. chinai dobozokban, mely a kávéhoz csomagolható.— Az összes áruk eredetiségükért kezességet vállalok. — Egy postazsákban 2—3-féle mennyiségü kávéfajta állitható össze. — Az árakban bele van értve az elvámolási dij, franco dij és minden egyéb költségek.

Árlap ingyen.

Uj Urania-toll Uj

(lajstromozva) 340 sz. EF. és F.

Igen finom, erős és tartós **irodai és levelezési toll** legfinomabb acélból, szürke

Carl Kuhn & Co.

Wien, I., Stephansplatz 6.

Alapittatott 1843.

Minden jobbfajta papirkereskedésben kapható.

PAPIER WLINSI

Több mint 30 esztendeje csalhatatlan szer, hogy a **mell bántalmait, náthát, nyakfájást, rheumatizmust, tagszaggatást** a leggyorsabb módon gyógyitsuk. Tessék a **Wlinsi** nevet kérni.

Paris, 31 Rue de Seine, Paris.

Dr. Lengiel

nyirfabalzsam

kir. szab. Svédhonra.

Már magában véve azon növényi nedv, a mely a nyirfából kifolyik, ha annak törzsét megfurjuk, emberemlékezet óta mint a legkitünőbb szépitőszer volt ismeretes, ha azonban ezen nedv, a feltaláló utasitásai szerint balzsammá alakittatik át, csak akkor nyer ugyszólván csodálatos hatást. Ha este megkenjük vele az arcot vagy más bőrrészeket, már **másnap** csaknem észrevétlenül pikkelyek válnak le a bőrről, a mely ezáltal fehérré és gyöngéddé válik. Ezen balzsam kisimitja az arcon a ráncokat és himlőhelyeket, ifju arcszint, a bőrnek fehérséget, gyöngédséget és üdeséget kölcsönöz; a legrövidebb idő alatt eltávolitja a szeplőt, májfoltot és anyajegyeket, orrvereséget, bőratkát s a bőr minden más egyéb tisztátalanságát. Ára egy korsónak használati utasitással 1 frt 50 kr. Kapható minden jobb gyógyszertárban.

A nyirfabalzsam által puhává lett bőr konzerválására ajánlatos ezzel egyidejüleg **a dr. Lengiel-féle**

OPO-KRÉMET

használni. Egy tégely 1 korona 20 fillér.

A dr. Lengiel-féle Benzoe-szappan a legalkalmasabb hygienikus szappan, mely a bőrt enyhévé és fehérré teszi és hivatva van a balzsam jó hatását fokozni. Egy darab ára 1 korona 20 fillér.

Főraktár Magyarország részére

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertára

Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 29. sz.

!!Magyar találmány!!

Müvészi kivitelü Aquarell (kézi) festés

fára ❋ fára

Fa-levelező-lapok,

a legizlésesebb kivitelben.

Magyar festés! Magyar fa! Magyar munka!

10 drb ára 2 kor.

A pénz elöleges beküldése után

bérmentve.

Megrendelhető a kiadóhivatalban.

Egészen uj!

Gyüjtőknek meglepetés!

Saját gyártmányu

remek porcellántojások.

Nyaralóba alkalmas **asztali-, tea-, kávé- és mosdó-készletek.**

Egyes **csészék jelentéktelen** gyártási hibával.

Fischer Emil

cs. és kir. udvari szállitó

porcellán- és majolikagyáros

BUDAPEST, IV., Bécsi-utca 3. sz.

Képes árjegyzék ingyen.

Egyetlen porcellángyár Budapesten. Egyetlen porcellángyár Budapesten.

Nélkülözhetlen minden sérvbajosnak.

TIESEL-féle

cs. kir. kizárólag szabad.

sérvkötők

orvosilag kipróbálva, fölülmulhatlanok, nappal és éjjel viselhetők.

Egy oldali 3 frt 50 kr., mindkét oldali 5 frt.

Elismerések dr. Weiss urtól, a bécsi általános kórház volt I. oszt. másodorvosától Bécsben.

TIESEL KÁROLY, szabadalom tulajdonos és gyártó.

BÉCS, VII., Schottenfeldgasse Nr. 23.

Részletes leirás és árjegyzék ingyen és bérmentve.

A napnak a tüze

a tudományos kutatás utánzása folytán fölülmulhatlan kitünően sikerült az egész világon közkedvelt

Jura-brilliáns-ékszer

készitményeinkben. **Jura-brilliánsaink** csodálatos csiszolásukkal, tüzükkel, fényükkel és élénk szinjátékukkal (még sötétben is) mint **uri- és hölgygyürük, nyakkendőtük, fülbevalók** szolid, müvészi, **valódi aranyfoglalatban** (törv. fémjelz.), minden egyes külön, ékszerészi gondossággal akként vannak elkészitve, hogy a valódi drága brilliánsoktól senki se tudja megkülönböztetni és kerül darabja

csak 3 és 5 frtba, extrafinom **10 frtba.**

Minden darab eleg. tokban. Gyürübőség papirosszalaggal méréndő. Továbbá **melltük** (brocheok) és **karperecek** szintén csak legfin. **tisztatüzü és vizáttetszőségü Jura-brilliánsokkal** legfinomabb **doublé-arany** foglalatban csak 2 és 4 frt drbja. **Valódi aranyfoglalatban** melltük **6 frt,** karperecek **12 frt.** A mi **Jura-brilliánsainkat,** amelyek már ismételten kitüntető elismerésekben részesültek, még **a** legelőkelőbb körökben is a drága ékszerek legjobb helyettesitője gyanánt szivesen viselik, mivel csodálatos és szolid stilü kivitelüknél fogva sohasem keltenek **kételyt valódiságuk iránt.** Szállitás a pénz beküldése vagy utánvét mellett **vámmentesen.** Meg nem felelőt visszavesz a

Jura-brilliáns-ipar betéti-társaság

Bázel (Svájc.) Németország részére: Lörrach (Baden)

Nagyban való megrendelőknek előnyös ártételek.

POSZTÓMARADÉKOK

minden célra, melyek posztószétküldési világáruházamban visszamaradnak, **kicsinyben,** rendkivül **olcsó árakon** adatnak el.

Stikarovszky János

Budapest, V., Erzsébet-tér 16.

Maradékokból minták nem küldhetők.

Urania-toll (see above)

A világ legjobb fénymáza

A ki lábbelijét szép fényben és tartósan akarja gondozni, vásárolja csak **Fernolendt-fénymázát**

világos lábbelinek csak

Fernolendt természetes börkrémjét.

Mindenütt kapható.

Cs. k. szab. gyár, alap. 1832. Bécsben.

Gyári raktár:

Bécs I. Schulerstrasse 21. szám.

A sok értéktelen utánzat miatt tessék pontosan cimemre ügyelni

St. Fernolendt.

KRÓNIKUS

Viszketeg, mindenféle sömör, ótvar, bőrhámlás, test-, kéz-, lábizzadás ellen orvosilag ajánltatik az Erényi-féle „Ichtiol-Salicil,“ mely ezen bajokat a test bármely részén alaposan gyógyitja. Használati utasitással ára 3 korona.

„MAKACS“

Csuz, köszvény, derékfájás, hasogatások, szaggatás, szurás, máj-, lép-, gyomordaganat ellen biztos készitmény az Erényi-féle

„NERVIN“

Postán megrendelhető: Erényi Béla gyógyszertárából Szabadszállás 5. (Pestmegye). Budapesti főraktárak: Török József, Király-utca 12. Dr. Budai Emil, Városház-tér. Dr. Egger, Váci-körut 17.

Kész gyászkocsikról külön árjegyzék.

TULHALMOZOTT RAKTÁR miatt

Kész gyászkocsikról külön árjegyzék.

Bogdán József

kocsigyáros

Budapest, IX. ker., Páva-utca 10—12. sz.

Raktárak: VIII., Muzeum-körut 10., II. udvar és IX., Páva-utca 7.

ajánlja **kész urihintóit** a legolcsóbb árak mellett még részletfizetésre is. **Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.** 13580

NEW-YORK

ÉLETBIZTOSITÓ-TÁRSASÁG

Alakult 1845-ben.

Az összes nyeremények a biztositottak tulajdonát képezik.

Kivonat az 1898. évi üzleti jelentésből:

Aktivák összege	1.099	millió	korona
Évi bevétel	227	„	„
1898-ban a biztositottaknak kifizettetett	107	„	„
1898-ban kötött uj üzletek összege	760	„	„
Tiszta fölösleg 1898. végén	132	„	„

Az 1898-ban a biztositottaknak kifizetett nyereményosztalékok összege **14 millió koronára rugott.**

A New-York a müvelt világ összes országaiban bir fiókokkal.

Referenciák Magyarországon:

Magyar Általános Hitelbank.

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.

Magyarországi vezérigazgatóság:

Budapest, Erzsébet-körut 9—11., New-York palota.

Hotter diätetikus állatgyógyászati praeparatumai, az ujkor legkiválóbbjai.

Hotter sertéspora

I. és II. szám.

Legjobb diätetikus szer az étkedv, tehát a sertések hizásának előmozditásához, orbáncnál különösen bevált. A II. szám hasmenésnél használandó.

Agril-táppor

lovaknak és szarvasmarháknak.

1 csomag 80 kr.

Kitünő pótlék az abrakhoz, hogy az állat egészséges és erős maradjon, vese-, máj-, hólyag- és idegbajoknál használandó.

Hotter-tréningfluidja, mosóviz lovaknak és szarvasmarháknak **1 üveg 1 frt 20 kr.** Az inakat és izmokat a legmagasabb korig is friss erőben tartja, az állat, bedörzsölések után, a legerősebb munkát és tréninget kiállja. Megerőltetésekből **származó** bajoknál mint bénaságnál, rheumánál **és** merevségnél is meglepő eredménynyel használtatik.

Hotter absorbinolja, kozm. mosóviz lovaknak. **1/1 üveg 6 frt. 1/2 üveg 3 frt 50 kr.** Eltávolit mindenféle kinövést és zsiros lerakodást, anélkül, hogy a szőrt elpusztitaná. Erősit megtámadott és gyenge inakat, eltávolit és elpusztit az izmokról minden butykot és meggátol minden gyuladást; különösen bevált epén 1. csülökdaganatnál, gumónál, vastag térdeknél, eltávolit butykokat az inakról, vastag bokát, daganatot, a hol azok fellépnek. Elmulik a térd remegése, és gyógyit mindenféle zuzódást.

Főraktár: Apotheke „zum heil. Josef“, Bécs, XII/2, Schönbrunnerstrasse 182/P. Főraktár Magyarország részére: **Török József gyógyszertára Budapest, Király-utca 12. sz.**

— Raktár a legtöbb gyógyszertárban és droguériában — Tessék a védjegyre vigyázni.

Hirdetmény.

Ezennel közhirré tétetik, hogy miután a **Magyar Királyi Pénzügyminiszterium** ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték **(VI. sorsjáték)** I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főelárusitóknak elárusitás végett kiadattak. — A **Magyar Kir. Pénzügyminiszterium** által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

A Magy. Kir. Szab.

Osztálysorsjáték Sorsolási Terve.

Hatodik Sorsjáték.

100.000 sorsjegy, 50.000 nyeremény.

Első osztály
Betét 12 korona
Huzás: 1900. május 17. és 18.

Nyeremény		Korona
1	á 60000	60000
1	á 20000	20000
1	á 10000	10000
1	á 5000	5000
3	á 2000	6000
5	á 1000	5000
8	á 500	4000
30	á 300	9000
50	á 100	5000
2900	á 40	116000
3000	ny. Kor.	240000

Második osztály
Betét 20 korona
Huzás: 1900. junius 12. és 13.

Nyeremény		Korona
1	á 70000	70000
1	á 25000	25000
1	á 10000	10000
1	á 5000	5000
3	á 3000	9000
5	á 2000	10000
8	á 1000	8000
20	á 500	10000
60	á 300	18000
3900	á 80	312000
4000	ny. Kor.	477000

Harmadik osztály
Betét 32 korona
Huzás: 1900. julius 10., 11. és 12.

Nyeremény		Korona
1	á 80000	80000
1	á 30000	30000
1	á 20000	20000
1	á 15000	15000
3	á 10000	30000
5	á 5000	25000
8	á 2000	16000
10	á 1000	10000
70	á 500	35000
4900	á 130	637000
5000	ny. Kor.	898000

Negyedik osztály
Betét 40 korona
Huzás: 1900. augusztus 1. és 2.

Nyeremény		Korona
1	á 90000	90000
1	á 30000	30000
1	á 20000	20000
1	á 15000	15000
3	á 10000	30000
5	á 5000	25000
8	á 2000	16000
10	á 1000	10000
70	á 500	35000
3900	á 170	663000
4000	nyer. Korona	934,000

Ötödik osztály
Betét 32 korona
Huzás: 1900. augusztus 22. és 23.

Nyeremény		Korona
1	á 100000	100000
1	á 30000	30000
1	á 20000	20000
1	á 15000	15000
3	á 10000	30000
5	á 5000	25000
8	á 2000	16000
10	á 1000	10000
70	á 500	35000
3900	á 200	780000
4000	nyer. Korona	1.061,000

Hatodik osztály
Betét 24 korona
Huzás: 1900. szeptember 12-től október 10-ig.

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

Korona

1.000,000

(Egy millió)

A melyek ezen 480 nyeremény közül utolsónak huzatik ki, kapja a jutalmat.

1	Jutal. Kor.	600000	600000
1	nyer. á	400000	400000
1	á	200000	200000
1	á	100000	100000
1	á	60000	60000
1	á	40000	40000
2	á	30000	60000
3	á	20000	60000
20	á	10000	200000
50	á	5000	250000
400	á	2000	800000
720	á	1000	720000
1000	á	500	500000
27800	á	200	5560000
30,000	nyer. és jutal.	Kor.	9.550,000

Az I. osztály huzása 1900. május 17. és 18-án lesz. A huzások a **Magyar királyi állami ellenőrző hatóság** és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek a Vigadó termében. — Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi elárusitóinál kaphatók.

Budapest, 1900. évi április hó 15-én.

Magy. Kir. Szab.
Osztálysorsjáték Igazgatósága.

Lónyay. *Hazay.*

Köhögés és tüdő-

bajok a felülmulhatatlan

bécsi eredeti utifü-kivonatnedvmészvassal,

használata mellett meggyógyulnak. Sok év óta a legnagyobb sikerrel alkalmaztatik mindennemü **tüdőbajoknál, mellhurut, köhögés, rekedtség, elnyálkásodásnál** stb. Ezen kitünő szer minden **köhögést** csillapit, feloldja a **nyálkát**, elmulasztja a **rekedtséget**, meggyógyitja a **tüdődaganatokat**, csillapitja az éjszakai izzadást, enyhiti a fájdalmat a mellben és a tüdőben, minélfogva elhatólag is hat, E könnyen emészthető **vasvegyület** tartalmánál fogva erősitőleg **hat a testre**, amenynyiben a vas a **vért javitja és gyarapitja**, miáltal a betegnek sápadt kinézése is csakhamar elmulik és az arcszin ismét a rendes lesz. Egy tüdőbajos vagy vérszegény se mulaszsza el tehát ezen kitünő gyógyszert használni, mely rövid idő alatt visszaadja az óhajtott egészséget. E szer valódiságának bizonyságául a mellékelt két törv. védjegygyel van ellátva. Ne hagyjuk magunkat tévutra vezetni és értéktelen utánzatokat vásárolni, melyek a fennebbi nedvnek csak némely anyagát tartalmazzák és e mellett gyakran drágábbak. Egy eredeti üveg ára 1 frt 10 kr., posta utján 20 krral több csomagolás és szállitólevél fejében (porto nélkül).

Előállitás és főraktár:

TRNKÓCZY VIKTOR

Franciscus-gyógyszertára

Bécs, V/2.,

Schönbrunnerstrasse 107.

azelőtt KUNSTURMERSTRASSE 113.

Budapesti raktárak:

Török József gyógyszertára, Király-utca 12.,

továbbá Raditz Róbert, gyógyszerésznél, VIII., József-körut 64. és a Nádor-gyógyszertárban. Váci-körut.

Richter-féle

Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hirneves háziszer ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 30 év óta megbizható, **fájdalomcsillapitó bedörzsölésként** alkalmaztatik köszvénynél, **csúznál, tagszaggatásnál** és **meghüléseknél** és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem **igazi népszerü háziszer**, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszertárban készletben van; főraktár: **Török József** gyógyszerésznél **Budapesten**. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbértékü utánzat van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni**, az minden egyes üveget „**Horgony**" védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint **nem valódit** utasitsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, RUDOLSTADT

cs. és kir. udvari szállitók.

PÉNZT

SORSJEGYEKRE

és

ÉRTÉKPAPIROKRA

(visszafizethető tetszés szerinti kisebb részletekben is) bármily összeget igen olcson ad

KÖVÁRY ÁRMIN

bank- és váltóüzlete

osztálysorsjáték-főelárusitó.

IV. ker. Ferenciek-tere.

Gróf Cziráky-palota

KÉPES levelező lapok

Magyar müvészek ujabb alkotásai után.

Finom fénynyomat. Hazai készitmény.

Baditz Ottó: Vagyok olyan legény mint te.

Bihari Sándor: Munka után.

Innocent Ferenc: Fátyoltánc.

Karvaly József: Vásárfia.

Konek Ida: Havasi pásztorok.

Margitai Tihamér: Ronót Pál históriája.

Márk Lajos: Ezernyolcszázhuszban.

Márk Lajos: Terefere és Szerelmi dal.

Neogrády Antal: Vesztett boldogság.

Senyei Károly: Szökőkut, Kecskepásztor.

Szenes Fülöp: Kása nem étel.

Teics Ede: Enyelgés.

Tolnay Ákos: Diana és Enyelgés.

Neogrády Antal: Az erdő titka.

Pechán József: Utolsó gyufa.

Vajda Zsigmond: Kedélyes birák.

Vajda Zsigmond: Kedves iró.

20 darab ára **1 frt** bérmentes küldéssel.

Megrendelhető a

Budapesti Napló

kiadóhivatalában

VIII. József-körut 18. szám

Emmerichi Kávé-pörkölők

Több mint **41,000** darabot szállitottunk.

a **legismertebbek** és **leghasználtabbak**, mivel **müködő képességük** és **hasznosságuk** ki van próbálva.

Szállithatók: 3, 5,8, egész 100 kg. tartalomra, kézi- és gép-üzemre.

Legujabb szerkezetek a **Szabad. GYORSPÖRKÖLŐK** exhausztorral gőzmentesen pörkölt és gőzmentesen hüt.

Előnyös **szabad, GYORSPÖRKÖLŐK** kézi üzemre.

Szabad. gáz-kávépörkölők 1/8, 1/4, 1/2, 1 egész 40 kg.-ig. **Müködőképes őrlők kávénak, füszernek, drógáknak stb.**

Emmerichi gépgyár és vasöntő

van Gülpen, Lensing & von Gimborn EMMERICH, Rhein.

Biztos kereset

kinálkozik jó beszélőképességgel biró tisztességes személyeknek, kik állandó lakhelyükön az 1883. évi XXXI. t. c. értelmében sorsjegyeknek és állampapiroknak részletfizetésre való eladásával foglalkozni kivánnak.

„Mercur"

váltóüzleti részvénytársaság

BUDAPEST

Arany-János-utca 31.

Fontos sérvbajosoknak.

SZENZÁCIÓS TALÁLMÁNY

Egy magyar találmány sem lett oly általánosan jónak elismerve, mint a Pollitzer által feltalált cs. és kir. szab. ***gummisérvkötő***. Ezen sérvkötő előnyei a többi sérvkötők felett a **következők: 1. nem gyakorol kellemetlen nyomást.** 2. Ugy éjjel, mint nappal hordható. 3. A pellották oly módon idomulnak a sérvhez, hogy a sérvkaput teljesen elfödik és igy a sérv kicsuszása lehetetlen. 4. A biztonsági öv feltalálásával pedig a sérvkötő lecsuszása meg van gátolva. Célszerüségét nem egy bel- és külföldi orvosi tekintély ismerte el. Használhatóságát bizonyitja továbbá azon számos köszönet és hálanyilatkozat, mely a világ minden tájékáról (Német, Orosz, Francia, Olasz, Törökország, Amerika, India stb.) hozzánk beérkezett, s melyek a t. vevőinknek mindenkor rendelkezésükre állanak.

Célszerüsége **mellett** az **árak mérsékeltek.**

Egyoldalu **ára 7 és 10 frt.** Kétoldalué 10 és 16 frt.

Gyermekeknek **a felével olcsóbb.**

Rendelésnél a test bősége kéretik centiméterekben, továbbá, hogy a sérv jobb, bal, vagy mindkétoldalu-e.

Nagy raktár továbbá valódi angol és francia acélrugó sérvkötőkben, haskötő, köldökkötő, irrigateur, mindennemü méhfecskendő, göresérharisnya, hátegyenestartó, légpárna, ágybetét, havibajfelfogók és minden e szakmába vágó cikkekben.

Egyedüli képviselőség valódi angol és francia

GUMMI-különlegességekben.

Postai megbizásokat, rendelményeket pontosan és titoktartás mellett leggondosabban utánvéttel eszközöl

POLLITZER MÓR és FIA

cs. és kir. szabad. orthopediai kötszerészek

Budapest, Deák Ferenc-utca 10. — Alapittatott 1858

ÁRJEGYZÉK kivánatra zárt boritékban bérmentve küldetik.

A cimre ügyelni tessék.

A 20-ik század

vivmánya talán, hogy a t. c. butorvásárló közönség egyes cégek cselfogásai által mint az árak kiirása, magánlak berendezések eladása, csak kevéssé használt butorok vétele és eladása révén tévutra vezetteti magát és igen tanácsos lesz, ha a t. c. butorvevők a jelen körülmények között óvatosak lesznek, mert butort csak egyszer szokás venni, de ekkor jó minőségben s ez csak ugy érhető el, ha szolid és kiterjedt vevőkörrel biró butorcéghez fordulunk, a minő van elég s ezek közé bátran és szerénytelenség nélkül sorolhatjuk évek óta fönnálló s az egész országban a legjobb hirnévnek örvendő cégünket, mert kizárólag saját készitményü és legjobb minőségü kárpitos- és asztalos-árukat árusitunk a legjutányosabb árak mellett.

Személyes meggyőződnetés céljához a t. c. butorvásárló közönség b. látogatását kérve, maradtunk

Sárkány és Schütz

kárpitosok és diszitők,

VII. ker., Erzsébet-körut 12. sz. a New-York-kávéház átellenében.

A nekünk bemutatott számtalan megbizható, hiteles köszönirat folytán ezen negyedszázad óta fennálló rendelő-intézet a legmelegebben ajánlható.

Rendelő intézet Budapest, Andrássy-ut 24.

az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hugycsőfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utóbajait, az elgyengült férfierő, magömlések, a bujakór utókövetkezményeit, nőknél fehérfolyást, bármennyire idültek is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanság egyik főokozója és börbetegségeket gyógyit uj gyógymód szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülész-t dor, volt csász. kir. oszt. főorvos

RENDEL: naponta d. e. 10 órától egész délután **4 óráig,** este 7 órától 8 óráig.

Dijazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszoltatik és gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

Nőknek külön váróterem.

Ugyanott megjelent és a szerzőnél: Dr. GARAI ANTALnál megrendelhető **NÉPSZERÜ UTMUTATÓ** (már 15-ik kiadásban megjelent) nemi betegségek és ezek észszerü gyógykezeléséhez cimü könyv, volt ára 2 frt 50 **kr., most csak 90 kr.** A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, **1 frt** beküldése mellett bérmentve vagy **90 kr.** utánvét mellett.

A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leirása. — II. A nemi élet ébredése. — III. Az önfertőztetés és az éjjeli magömlések. — IV. Hugycsőtakár (tripper) és hugycsőszükületek. — V. A bujakór (siphilis). — VI. Fehérfolyás. — VII. Elgyengült férfierő. — VIII. Női magtalanság. IX. Az ivarszervek megbetegedésének főtényezője a prostitueió.

VÉR-PIROS fajnarancs

eredeti ládákban vasuton szállitva 1 láda 150—180 drb legfinomabb **muscat piros narancs** 4½ frt., 1 láda 100 drb válogatott nagy **muscat-piros** 4 frt 25 kr. ugyanilyen láda édes **sárga faj-narancs** 2 forint 75 kr.

Kereskedőknek, gyógyszerészeknek árengedmény.

5 k. pos acsomag	Vérpiros fajnarancs	1.75
	Vérpiros muscatnarancs	2.—
	Messinai faj-narancs	1.40
	Jaffa, óriás narancs	1.40
	Citrom szép tartós	1.20
	Maróni görzi	1.35
	Carfiol, olasz 5—6 rózsa	1.30
	Oroszhal, 1 hordó 60 drb	1.40
	Jamaika-rum 5 kl. üveg	5.—
	Idei burgonya máltai	1.10
1 k.	datolya tunisi	0.80
1 k.	muskát datolya francia	1.30
1 k.	cukros gyümölcs „	1.80
1 k.	Malaga-szőllő legszebb	1.40
1 k.	Salon-bonbon 1.20 és	1.60
1 k.	Csokolád-bonbon creme	1.80
1 k.	Francia mandula	1.60
	Füge igen finom	—.40
	Giardinetto finom vegyes déligyümölcs kilós doboz	1.40
	Csokoládé fin. vanil. félkiló	—.70
	Szalon-bonbon, kilója 1.20 és	1.60
	Szultán-kenyér darabja	—.25.
	Sardinia, 15, 25, 35, 65 és	—.90
	Tengeri rák (olló és fark) 1 doboz 65 kr., nagy dob.	1.20
	100 darab bajor csiga	1.—
	Caviár ¼ üveg doboz	1.50
	Debr. kolbász, valódi klja	1.20
	Bécsi virstli, val. párja 8 és	—.12
	Imperialsajt legfin. 6 drb	1.20
	Gorgonzola, valódi, kilója	1.50

Camembertsajt valódi, 1 drb	—.60
Trappista sajt 1. kilója	1.60
Liptói turó 1. bödön 50 és	—.90
Csiga bajor, hizlalt száza,	1.—

Tea

¼ kilós doboz	Orosz családi tea	1.50
	Császár kev. tea legfin.	2.—
	Udvari keverék tea	3.—
	Törmelék tea igen fin.	1.—
	Teasütemény 1 doboz	1.—

Rum

Rum, finom családi 1 üveg	1.—
Jamaika-rum 3 csillagos	1.50
Ananasz-rum legfin. angol	2.—
Fejedelmi rum, angol	2.40
Cognac, magyar finom	1.50
Cognac, Martell Medicinal	4.—

Kávé

Jamaika, legfinom., kilója	1.25
Cuba-portorico	1.40
Cuba igen finom	1.80
Cuba-Potosi legfinomabb	2.10

Az áruk vegyesen is rendelhetők. **Vidékre** mindent fagymentesen ingyen csomagolva küldök utánvéttel.

PINTÉR GYULA

cs. és kir. udvari füszerkereskedő

Budapest, IV. ker., Kecskeméti-utca 15. sz

Titkos betegségek szakorvosa

gyanánt, gyors, alapos és kényelmes módon biztos gyógyulást óhajtó szenvedőknek, 20 éves kórházi és magángyakorlati tapasztalatainál fogva legjobban ajánlható

Dr. CZINCZÁR J.

egyetem. orvostudor

gyógyit **férfiaknál és nőknél** foglalkozási zavar nélkül mindennemü bármily régi keletü

Nemi betegségeket

ugymint **hugycsőfolyást**, hólyag- és vizelési bajokat, **bujakóros sebeket, syphilist**, önfertőzésből eredő idegbajokat, a legmakacsabb **bőrbetegségeket és szépséghibákat**, továbbá

Nemi gyengeségi állapotokat

(impotencia)

meglepő **biztos eredménynyel gyorsan** a legujabb módon.

Rendelő-intézet: Budapest, VII., Kerepesi-ut 14. sz. I. e.

Rendelés: délelőtt 10—1-ig, délután 3—8-ig.

Külön várótermek. Külön be- és kijárat.

Levelekre rögtöni válasz.

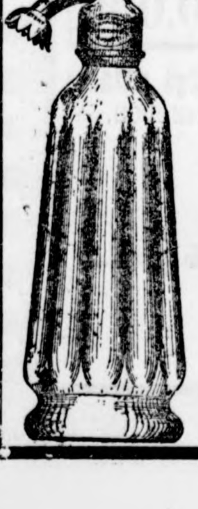

RIES és BERKOVITS

Budapest, Kerepesi-ut 66.

Cs. és kir. szab. nickelón-szyfonkupak- és gépgyár.

Szab. szénsav- és kénsav-szikvizgépek.

Vizszürők és sörnyomókészülékek.

UJDONSÁG! UJDONSÁG!

Hygienikus, minden visszaélést kizáró

„UNICUM" szyfonfejek

Ries és Berkovits szabadalma.

IDEAL

elsőrendü cseh szikvizüvegek.

RIES és BERKOVITS SZABADALMA.

Előnyök:

Sarokelcsorbulás és piszoklerakodás kizárva. Továbbá legnagyobb explosió-ellentállóképességgel birnak.

Legizlésesebb façon.

Csak akkor eredeti és valódi, hogy ha az üveg alja a fenti védjegygyel van ellátva.

MÓKA BÁCSI MESÉI.

A csodálatos tojás.

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy királyfi, az elment vadászni. Vadászott, vadászott, egyszerre csak ugy beletévedt a rengeteg erdőbe, hogyha száz esze lett volna, akkor se tudott volna belőle kitalálni.

Utóljára rácsteledett. Nagy bánatában lefeküdt egy fa alá s aludt egész reggelig. Reggel fölébredt, de bizony nem volt kedve többet vadászni, hanem az egész napot azzal töltötte, hogy az utat keresgélte. De bizony hiába kereste.

Harmadnap szintén ugy volt. Szegény királyfi már azt se tudta, mit csináljon s nagy bánatában fölmászott egy fára, hátha látna valahol valami világosságot.

Mikor fönt volt a fán, körülnézett, hát nagy messziről csakugyan látott egy kis világosságot. Megörült neki, hamar lemászott a fáról és arrafelé ment, amerre a világosságot látta.

Ment, mendegélt jó sokáig, utoljára odaért egy kis házhoz. Bemegy, köszön:

— Adjon Isten jó estét!

De senki se fogadja a köszönését. Kivül világosságot látott, most pedig mikor bent volt a szobában, olyan sötét volt, mint a föld alatt. Még egyszer köszön:

— Adjon Isten jó estét!

Most se fogadta senki.

— Ejnye, gondolta magában a királyfi, hát senki sincs ebben a házban? De azért harmadszor is köszönt, csakhogy most már olyan hangosan, amint a torkán kifért:

— Adjon Isten jó estét!

Erre megszólalt valaki:

— Adjon Isten, királyfi! Hát te mit keresel itt ebben a mi putrinkban?

— En bizony éjjeli szállást keresnék.

— No, akkor jó helyre kerültél. Megállj, mindjárt gyujtok világot.

Még ezt ki se mondta az a valaki, akkora világosság lett abban a kis házban, mintha száz meg száz gyertya égett volna, pedig egy szál nem sok, annyi se égett.

A királyfinak a nagy világosság majd elvette a szeme fényét s mikor lassankint hozászokott és körülnézett, azt se tudta, hová legyen a nagy csodálkozástól. A kis szobában nem volt semmi más, csak a közepében egy rémitő nagy tojás, de olyan tojás, hogy annak párja a világon nem volt. Csupa arany, ezüst meg gyémánt volt, csillogott, ragyogott, attól lett olyan fényes a kis ház.

A királyfi ámult-bámult, nem tudta, hol van és nem mert beljebb kerülni, hanem csak ott álldogált az ajtóban. Egyszerre megint megszólal valaki:

— Ejnye, te királyfi, hát mit álldogálsz ott az ajtóban? Miért nem kerülsz beljebb?

Nézte a királyfi, ki szól hozzá, nem látott senkit. Hanem utoljára le talált nézni a földre is, akkor látja, hogy a fényes tojás körül apró kis székek, padok vannak és a székekben, padokban száz meg száz béka csücsülget.

— Csak nem ezek szóltak hozzá?

De bizony alighanem ezek közül valaki. Mert né, egy kis székről fölkel az egyik béka, két lábra áll s ugy sétálgat a királyfi felé. Megáll előtte és azt mondja:

— Tudom, mi a bajod, te királyfi. Ne félj, jó helyre kerültél. Itt kialhatod magadat kedvedre és holnap haza viszünk az apád országába. Ugy-e éhes vagy? Látom a szemedről is, hogy az vagy. No majd mindjárt teszek erről is.

Avval elkiáltotta magát:

— Asztalom, asztalom,
Terülj meg, azt akarom
Ami csak jó, drága,
Rajtad legyen máma!

Alig hogy ezt kiáltotta, csak icegett-bicegett elő a sarokból egy kis asztal, oda pöndörödött a ház közepére a tojás mellé, utána meg egy aranyos karosszék.

— No királyfi, már most csak egyél, igyál!

A királyfi azt se tudta, ébren van-e vagy álmodik, de azt tudta, hogy nagyon éhes, mert az nap még semmit se evett, hát nem soká kérette magát, hanem odament az asztalhoz, leült a karosszékbe és kedvére evett, ivott a sok finomabbnál finomabb ételből, italból.

Mikor már jóllakott, a béka azt mondta neki:

— Ugy-e álmos vagy? No majd teszek erről is.

Avval elkiáltotta magát:

— Ágyam, ágyam, jer elé,
Nyujtózkodj a fal mellé!

Amint ezt kiáltotta, csak dicegett-döcögött elé egy aranyos, gyémántos ágy, odadöcögött a fal mellé s gyönyörü finom selyem ágyruha volt benne.

— No királyfi, már most csak feküdj le!

A királyfi nem sokáig kérette, nagyon álmos volt és lefeküdt. Ugy aludt abban a puha selyem ágyban, hogy no.

Reggel fölébredt, hát már ott volt előtte egy szép mosdótál, az asztal is előbicegett megint és mikor jóllakott, azt mondta neki a béka:

— Köszönd királyfi, hogy nem féltél, hogy elfogadtad az ételünket, italunkat, szállásunkat, mert különben véged lett volna, soha se kerültél volna haza az édes apád országába. No de mivel ilyen bátor voltál, hát haza küldünk, már készen is a kocsi, s azt a nagy tojást, amelyiket itt láttál a szoba közepén, szintén neked adjuk.

A királyfi megköszönte a békának a sok jóságát, szivességét és kiment, hogy fölül a kocsira. No iszen ilyen kocsiban se ment ám hamarjában valaki! Aranyos, gyémántos volt, hat farkas volt beléfogva és egy medve ült a bakon, az volt a kocsis.

Fölül a királyfi a kocsira, hát már ott van benne az a rémitő nagy tojás is, csakhogy most nem csillogott, ragyogott, hanem olyan szine volt, mint akármicsoda más tojásnak.

Mikor a királyfi fönt volt a kocsin, a medve közéjük csapott a farkasoknak és egy óra se telt bele, már otthon volt az édes apja kastélyában.

Itt leszállt s alig hogy leszállt, megfordult a kocsi s egy szempillantás alatt ugy eltünt, mintha soha ott se lett volna.

Akkor jutott a királyfinak eszébe a tojás.

— Jaj, az benn maradt a kocsiban!

Dehogy maradt benne! Leugrott az a kocsiról a maga emberségéből és ugy ment a kastély felé mint valami ember.

No, gondolhatjátok, hogyan csodálkozott a királyfi, mikor meglátta. Hát még a király meg a királyné! Még a fiuknak is elfelejtettek örülni, pedig nagyon szerették, nagyon busultak már miatta, ugy csodálkoztak.

Micsoda egy tojás lehet ez!

Azonban csak ment föl a tojás a kastélyba s mikor fölért a lépcsőkön, ment be egyenesen a királyfi szobájába s ott megállt. Mikor bejött a király meg a királyné meg a királyfi, elkezdett forogni, táncolni, énekelni, hogy csupa gyönyörüség volt nézni, hallgatni. Nézték, hallgatták is egész nap s ugy örültek neki, hogy azt ki se mondhatom.

Nézték, hallgatták volna tudj' Isten meddig, hanem este csak vége lett a nagy táncolásnak, éneklésnek. A tojás szépen lebillent a földre s ott feküdt szép nyugodtan. Hanem mikor lefeküdt, akkor történt csak az igazi csoda. A fehér héja mintha levedlett volna róla, aranyos, gyémántos lett és ugy csilogott, ragyogott, hogy az egész kastély megvilágosodott tőle.

Ugy szerette a királyfi, hogy oda nem adta volna a világ minden kincséért sem.

Este lefeküdt és elaludt, aludt mélyen. Mikor már javában aludt, egyszerre kinyillik a tojás, kilép belőle egy gyönyörü aranyhaju lány, végig megy a kastély minden szobáján, ott sétálgat, aztán megint visszamegy a királyfi szobájába, oda a királyfi ágyához, megsimitja a haját, aztán hamar beleugrik megint a tojásba.

A királyfi a simitásra egy szempillantásra fölébredt, meglátta a gyönyörü, aranyhaju lányt, de mikor jobban ki akarta nyitni a szemét, hogy ki volt az, mi volt az, már semmit se látott. Azt hitte, hogy álmodott.

Ez igy volt második éjjel, harmadik éjjel s utoljára a királyfi elkezdett gondolkodni, hogy hátha még sem álmodik. Hátha abban a tojásban van az a gyönyörü teremtés!

Hivatott lakatost, órást, mindenféle furófaragó mesterembert, hogy nézzék meg, nincsen-e annak a tojásnak valami ajtaja, amit ki lehetne nyitni. Megvizsgálták százan is, megvizsgálták

---

REGÉNY.

UJ FÖLD

Irta: KNUT HAMSUN

(59)

Semmi sem vonzza már őt azokhoz... No és Henriksenék? Azokhoz sem mehet, azoktól sem kérhet tanácsot. Nem, nem, azt nem teheti...

Talán András most az irodájában van? Bizonyosan dolgozik szegény. Szegény, igenis, ő még száz koronát kért tőle, ámbár amugy is tönkrement ember szegény. De hogy is tehetett ilyent? Hogy nem gondolta meg jobban, száz koronát! Igen — mondta szegény — gyere az irodába, mert nincs nálam pénz. Aztán kinyitotta a szekrényt, talált száz koronát s mind odaadta. Talán nem is maradt több? Nem, András, bocsáss meg!

Aztán odaadta neki a bankjegyet s még azt is mondta: kérem, ámbár bizonyos, hogy nem maradt neki egyetlen egy fillérje sem. Egy kissé őszes volt már a haja s fáradt volt a pillantása, mint aki egész éjjel nem alszik és mégsem panaszkodott. Büszkén és nyugodtan beszélt. Csodálkozott, bámulta ezt az embert, mintha most látta volna először életében... Nem, ezt a száz koronát nem tartja magánál, báresak sohasem is kérte volna. Talán, ha most visszavinné Andrásnak, el is fogadná? És talán meg is bocsát neki? Oh báresak megbocsátana. Hogy talán most nem is zavarja, ha felkeresi őt az irodájában? Hogy igen röviden fog beszélni...

Hanka asszony felvette a fátyolát, megtörülte a szemét és sietve ment tovább. Mikor a férje irodája elé ért, összerándult. Istenem, hátha kiutasitja? Talán észre is veszi rajta, hogy most honnan jön? Ha pedig észreveszi, akkor bizonyosan kiutasitja, okvetlenül kiutasitja... Az egyik irnok mondta, hogy Tidemand az irodában van.

Kopogtatott s hallgatott. Belülről azt mondták, hogy: tessék. Csendesen belépett. Az asztal mellett állott és felpillantott. A tollat azonnal letette.

— Bocsánat, bizonyosan zavarlak, — mondta hevesen.

— Nem, — felelte — nem, éppen nem.

Egy csomó levél feküdt előtte, egyenesen, büszkén állott ott s egyik kezével az áruasztalra támaszkodott. Nem is volt még nagyon ősz s a szemei sem voltak olyan nagyon fáradtak.

Hanka elővette a bankjegyet és igy szólt:

— Vissza akartam adni. Bocsáss meg nekem, hogy pénzt kértem tőled most, amikor magadnak is olyan nagy szükséged van rá. Eszembe sem jutott akkor. Nagy igazságtalanság volt tőlem.

— Nem kedvesem — mondta Tidemand s meglepetve nézett reá — taztsd csak meg azt a pénzt. Száz koronával több, vagy kevesebb, nem változtat a dolgon.

— De légy olyan jó... Mégis, nagyon kérlek, vedd vissza ezt a pénzt.

— Igen. Ha nem használhatod már, akkor köszönöm szépen.

Oh hogy köszöni szépen! Milyen boldog volt, hogy megvolt a pénze s visszaadhatta. Elnyomta felindulását s olyan zavarban volt, hogy hogy ő is igy szólt:

— Köszönöm.

Aztán odanyujtotta neki a bankjegyet.

Megállt. Mikor azt látta, hogy Tidemand ujból felveszi a tollat, mosolyogva és elfojtott hangon igy szólt:

— Bocsass meg, hogy olyan sokáig tart a dolog... Nagyon nehéz szobát találni, de...

Nem tudott uralkodni magán, a hangja felmondta a szolgálatot megfordult, miközben elővette a zsebkendőjét.

— Hát hiszen nem is olyan sietős a dolog. Ráérsz még azzal a szobával. Ugy-e?

— Köszönöm, köszönöm. Megengeded?

— Hogy megengedem-e? Ezt nem értem. Hisz nem én voltam az, aki... Csak segiteni akartam, hogy régi vágyad teljesüljön.

Hanka attól félt, hogy elszomoritotta, sietve igy szólt tehát:

— Jól van hát! Nem tudom, hogy zavarlak, bocsáss meg.

Gyorsan kiment az irodából.

III.

Tidemandnak egy percig sem volt nyugta, amióta az a nagy szerencsétlenség érte. Korán reggel talpon volt már, iratok, számlák, váltók és részvények közt turkált, rendbe szedte őket. Henriksen Ole készségesen segitett neki, kifizette a falusi ház vételárát s átvett tőle egy pár üzleti kötelezettséget. A dolog valahogy rendbe is jött.

Kiderült, hogy a Tidemand cégnek sohasem volt szolid alapja, olyan nagy tőkéje, amelylyel akkora üzletet lehetet volna vezetni. Az emberek mondták ezt s csodálkoztak rajta, hogy akadt kereskedő a világon, aki olyan esztelen vállalatba kezdett, mint az a rozsvétel volt; most egyszerre mindenki nagyon képzett kereskedő lett s mindenki megokosodott s mindenki Tidemandot ócsárolta vagy szidta — tetszés szerint. Tidemand pedig hagyta. Hadd beszéljenek. Ő dolgozott, s keményen tartotta magát. Igaz, hogy tulságosan sok rozsot tartott raktáron és tulságosan magas áron volt a kezében. De végre is a rozs mindig rozs marad s igy apránként el lehet adogatni belőle. Napi áron adta s nyugodt maradt, ha veszitett is rajta. A szerencsétlenség nem törte meg ezt az embert.

Most még egy amerikai céggel kellett végeznie és ehhez Henriksen Ole segitségét kellett igénybe vennie, majd később aztán megáll a maga lábán is. Egyszerüsiteni akarta az üzletét, mintha most kezdte volna, hogy azután ujra felvirágoztathassa. Sikerülni fog, gondolta, az ő fejében megteremnek gondolatok, nem hiába, hogy gyerekkora óta kereskedő volt.

(Folytatása következik.)

százszor is, de bizony azon ajtót senki se tudott találni.

Nagy bánatban volt szegény királyfi, mért is nem tudhatja meg, hogy valóság volt-e az, amit látott vagy csak álom. Bánatában lement a kertbe s ott órák hosszáig sétálgatott és gondolkodott.

Az ebédjét a királyfi ott szokta megenni a szobájában. Az inas most is bevitte s mikor harangoztak, a királyfi feljött a kertből. Le akar ülni enni, hát minden tányér, minden pohár üres. Csönget az inasnak:

— Hát ma mért nem hoztad még az ebédet?

— Jaj, fölséges királyfi, iszen én behoztam! Nem tudom, ki ehette meg, pedig egy lélek se járt itten.

No mit volt mit tenni, hoztak a királyfinak más ebédet; de amig evett, mindig az járt az eszében, ki ehette meg az ebédjét. Azon pedig hiába járt az esze, mert el nem találta volna, hogy az aranyhaju lány bujt ki a tojásból, az ette meg az ebédjét.

Másnap szintén igy volt. Az inas esküdözött mennyre-földre, hogy ő bevitte az ebédet s a királyfi el is hitte neki, mert igen hüséges szolgája volt.

— No, azt mondja a királyfi, majd valahogyan meglessük, ki eheti meg az ebédemet. Holnap csak akkor vidd be az ebédemet, mikor itt fönt leszek. Majd a kulcslyukon meglesem, ki a tolvaj.

Hát aztán a királyfi csakugyan előbb jött föl a kertből s mikor az inas bevitte az ebédet, leste, mi történik. Bizony az történt, hogy alig ment ki az inas a szobából, kibujt az aranyhaju lány a tojásból, odaült az asztalhoz és elkezdett enni. A királyfi se volt rest, szép lassan kinyitotta az ajtót, lábujjhegyen odament a szék mögé, akin az aranyhaju lány ült és megfogta.

Az aranyhaju lány elsikitotta magát, vissza akart ugrani, de már későn volt, nem tudott. A királyfi erősen tartotta és azt mondta:

— Nem eresztelek többet vissza, légy a feleségem!

A lány pedig azt mondta:

— Ó lelkem királyfi, köszönöm, hogy ezt mondtad, mert evvel megváltottál. Megváltottál nemcsak engemet, hanem az egész országunkat. A tündérkirály fia kért meg feleségnek s mivel nem akartam hozzámenni, putrivá változtatta a kastélyunkat, rengeteg erdővé az egész országunkat, békává az apámat, anyámat, minden nemzetségemet és vadállatokká minden emberünket. Szivesen leszek a feleséged, jer, kérj meg az édes apámtól, édes anyámtól.

Alig hogy ezt mondta, gyönyörü aranyos, gyémántos hintó jött a kastély elé.

— Ez a mi hintónk, azt mondta ez aranyhaju lány, ezen megyünk el az országomba!

Aztán fölültek és elmentek. A rengeteg erdő helyett szép réteken, földeken, falvakon, városokon mentek keresztül, utoljára odaértek arra a helyre, ahol a putri volt. Csakhogy nem volt ott többet putri, hanem pompás királyi kastély.

Hogy megörült a király meg a királyné, mikor megláttak a lányukat. De szivesen odaadták a királyfinak és nagyban hálálkodtak. Aztán megvolt a hetedhét országra szóló lakodalom, ott volt a királyfi apja, anyja is és három hétig egyre mulattak. Aztán sokáig boldogan éltek és ha meg nem haltak, most is élnek.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az estharang.

Virágünnep volt kinn a zöldben
Madárdalos hüs völgy ölén,
Virággal volt a rét behintve,
Virágból volt körül sövény.

A zene olyan csábosan szólt,
Oly táncrahívón, édesen!
S mi mégis messze elbolyongtunk
A távol bércen, völgyeken.

Csapongva csörgött utunk mentén
Egy pajzán, hütlen kis patak, —
Szerelmes esti pírban égtek
Körül a tölgyes bércfalak....

S hogy megyünk szótlan, álmodozva,
Titkos sohaj kel ajkamon:
Tán sohasem jön újra vissza
Ez a magány, ez alkalom!....

S mig bámúlom tüzét szemednek,
Keblemre vonva fejedet,
Kábult agyamnak vágya támad
Csak egyszer birni tégedet!

A gondolat, vágy lángra gyúlaszt,
Eremben száguld, forr a vér —
Elkárhozni, pokolra szállni
Egy pillanatnak üdvéér!....

.... De ím, kigyúl az első csillag
Az ég peremén, ott alant,
A szomszéd falu templomában
Imára szól az estharang.

A zene hallgat lenn a völgyben,
Csak szellő súg a fák között,
Az egész tájra körülöttünk
Szent ájtatosság költözött....

S mire a hold megkezdi utját
A mérhetetlen tájakon:
Eléd borúlva, bűnbánóan
A harangzúgást hallgatom....

Balla Miklós.

A divat.

Páris, április havában.

A tavaszi divat ujdonságai még nem mutatkoznak nyilvánosan, nagyon egyszerüen azért, mert hideg van. A lenge tavaszi öltözékek még ott függnek a szabómühelyekben. A divat legujabb remekei majdnem kivétel nélkül crêpe de chine-ből készültek tafotán vagy puha Liberty-selymen. Különösen uralkodó szinek a halovány-szürke, a heliotrop, az égszinkék, a sárga. A rikitó szin nem *smart*. A tavaszi divat soha sem volt olyan elkeseredett háboruságban a takarékossággal, mint az idén.

Nagyon divatos, jóllehet egy kissé feltünő, a fekete és a fehér összetétele is. A kalapokban a fekete a legkeresettebb, nemcsak tavaszra, hanem a nyári szezonra is. Széles karimas á la Rembrandt-formák, nem szalmából, hanem tüllből, áttetszően vékony plisszirozott selyemből, vagy a *crin* nevü uj anyagból, fekete strucctoll-diszitéssel, vagy fekete tüllel ékitve, a karimája fehér vagy halványszinü chiffonnal bevonva — ez a legujabb kalapdivat. A Toque-formát tulságosan szélesen és meglehetősen alacsonyan fogják viselni. A toll-boák még mindig nem multák divatjukat, de igazán chicnek csak a gaze- és chiffon-rüst tartják, keskeny fekete selyemszalaggal vagy chenillel-el.

Az angol divat mind nagyobb befolyással van a párisi divatra. Londonban a diadalmámor napjaiban általánosakká váltak a Délafrikában harcoló katonák egyenruhájának szalmasárga szövetéből készült öltözékek és csakhamar Párisban is divatos lett ez a szin és az ilyen szövet. Sőt még a zubbonyok szabása is alkalmazkodott a harctéri csapatok egyenruha-blouse-ához. Ezek a khaki-zubbonyok, széles redőkkel, hajtókás zsebekkel, a vállon magas dudorodással és egyenes, kemény övvel az angol fővárosban és Párisban egyaránt divatosak lesznek a tavaszi idényben. A francia divathölgyek azonban azzal élénkitik a szin egyhanguságát, hogy keskeny piros szegést alkalmaznak a zubbonyra.

Még egy angol divat lett általánossá Párisban: esküvőkön a nyoszolyólányok egészen egyforma öltözéket viselnek. Nagyon pompásan fest, amikor a menyasszony barátnői mind ugyanolyan világosszinü toilettekben követik a mátkapárt. Különösen kedvelt az égkékszinü crêpe de chine météore.

A divatos corsett selyemből való, nagyon sima, testhez simuló, kétfelől füzős. A fashionabl hölgyek juponja nem kemény, suhogó selyemből, hanem puha atlaszból készül, redők nélkül, teljesen simán.

A hajviselet divatja lényegesen elüt a tavalyi magas frizurától; a müvészies fonott csomót még inkább elől, majdnem egészen a homlokon viselik. A hajat hátrafésülik ugy, hogy egészen körülfogja az arcot, vastag, lazán font köteggel, a fület egészen s az arcot félig fedve, hátul és oldalt erősen hullámosan felsütve. Drágaköves tüket csak nagy ünnepeken, fogadóestéken viselnek a frizurában, szinházban különösen divatos a haj körül graciózusan fonódó fehér tüllsáv, kivágott ruhához pedig ugyanilyen lengeszövésü nyakszallag rozettával.

Legutóbb egy premiéren nagy feltünést keltett egy hirneves szépség a hajviseletével. A frizuráját egy virágokból és gyümölcsökből font koszoru folyta körül; volt benne cseresznye, kamélia, rózsa, ribizke, szegfü, köszméte és mimóza. Divatos a frizurában a mesterséges kis lomb is, a zöld levelek között brilliánsokkal, továbbá a drótra alkalmazott gyöngyök, amelyek a hajfonatok közül nagyon szépek.

A *keztyü* egészen eltünt, annyira, hogy izléstelenségnek tartják, ha valaki keztyüt visel. De e helyett már találtak más divatot a találékony párisi hölgyek: apró muffokat viselnek, *virágmuffokat*, rózsákból, pipacsokból, jácintokból, hortenziákból, amelyeket illuzió-tüll és selyemmusszelin fog össze; és piciny *madár-muffokat*: a prémes kis muff fölött kitömött, szétterpesztett szárnyu madarakkal.

A hosszukás, csipkés selyemzsákocskákat, amelyeket a hölgyek a zsebek hiányában az angol divatu öltözékekhez viseltek, szintén számüzte a tavasz divatja; ezek helyett most négyszögletes, finom bőrből való, kicsiny táskákat viselnek vékony arany vagy ezüstláncon, a kis bőrtáskán névjegyekre, szagos üvegre, pénztárcára, körömvágó ollóra, kivül egy-egy apró zseb van, amely csattra jár. *Sorel*, a szép színésznő, arany abroncscsal körülfogott, zergebőrből készült, türkiz-záros táskát visel aranyláncon, amelyről kisebb láncocskák csüngnek le, türkizekkel kirakva.

Pauline.

+ **Ünnepi eledelek.** Oroszországban husvétkor mindennél többre becsülik az ugynevezett zöld levest, amelyhez kilencféle zöldség és kétféle hus kell. Ezeket a holmikat sürü tejben mindaddig főzik, amig egy morzsányi szilárd anyag nem ismerhető fel az edényben. Rendesen két nap és két éjjen át tart ez a főzés. Olaszországban igen kedvelik husvétkor a spárgát. A legszebbek és legpuhábbak Sardiniából kerülnek, s mindenesetre drágábbak, mint a szárazföldön termők, amelyek különben finomság dolgában sem vetekedhetnek amazokkal. Maguk a bennszülöttek is ugy nyilatkoznak a szárazföldi spárgáról, hogy „olyan kemény, mint a vas.“ A spárgát többféleképpen készitik el. Ecettel és olajjal salátát készitenek belőle, vagy huslevesben kifőzve olvasztott vajban parmezán sajttal piritott kenyérrel szolgálják fel, vagy pástétom tésztában is megsütve. Habart tojással főzve is szeretik az olaszok a spárgát. Csemegéül az ünnepi asztalra cukorból és csokoládéból való tojás és nyul kerül az asztalra. A diszitő érzék szépen nyilvánul meg az ünnepi asztalnál. Középütt mindenféle disz közepette mohafészekben tojások láthatók, ibolyától, gyöngyvirágtól környezve. Vagy egy jardinièreben mindenféle tavaszi növényzet között egy nyulcsalád huzódik meg. Egyáltalában minden nőnek megvan ilyenkor a maga eredeti ötlete, még a paraszt nőknek is.

*

+ **Imogen.** *Az asszony*: Apuska, már elhatároztam, hogy a kicsikénket Imogen-re kereszteljük.

A férj (hallgat; a név nem tetszik neki, de tudja, hogy az ellenkezés hiábavaló . . . hanem némi hallgatás után igy szól): Milyen szép név, első szerelmem is Imogen volt.

Az asszony (határozottan): A gyermeket Adélre fogjuk keresztelni a mama nevéről.

*

+ **Nehéz munka.**

— Hogyan, hát már nem szolgálsz a borkereskedőnél?

— Nem. Nagyon nehéz munka volt. Napjában tizszer is ki kellett mennem a kuthoz . . .

Napirend.

Naptár. Vasárnap, április 15. — Római katolikus: G. Husvét vas. — Protestáns: G. Husvét vas. — Görög-orosz: (ápr. 2.) A Nagyböjt. — Zsidó: Niszán 16. Pass. 2. n. — A nap kél 4 óra 56 perckor. — Nyugszik 6 óra 32 perckor. — A hold kél délután 7 óra 22 perckor. — Nyugszik reggel 4 óra 43 perckor.

A miniszterek nem fogadnak.

Football-match (M. U. E.—Slávia) délután 4 órakor a csömöri-uti versenypályán.

A kereskedelmi utazók egyesületének értekezlete délelőtt 11 órakor saját helyiségében.

A Kisfaludy-Szinház első előadása. Bemutatóra kerül a *Mire föltámadunk, Ibsen* drámai epilogusa.

Szocialisták kongresszusa.

Nemzeti Muzeum zárva.

Iparmüvészeti Muzeum és az Iparmüvészeti Társulat állandó bazárja zárva.

Tavaszi tárlat a városligeti Mücsarnokban, nyitva délelőtt 9 órától délután 6 óráig. Belépődij 1 korona.

Székely-kiállitás a Nemzeti Szalonban, nyitva délelőtt 9-től este 9-ig. Belépő dij 50 fillér.

Teknologiai iparmuzeum zárva.

Közlekedési muzeum zárva.

Mezőgazgasági Muzeum zárva.

Országos képtár zárva.

Az összes könyvtárak zárva vannak.

Naptár. Hétfő, április 16. — Római katolikus: Husvét hétfő. — Protestáns: Husvét hétfő. — Görög-orosz: (április 3.) Nikita ap. — Zsidó: Nisan 17. — A nap kél 4 óra 54 perckor. — Nyugszik este 6 óra 33 perckor. — A hold kél este 8 óra 26 perckor. — Nyugszik reggel 5 óra 12 perckor.

A miniszterek nem fogadnak.

Szocialisták kongresszusa (második nap.)

A kőbányai kerékpár egyesület országos versenye.

Football-match délután 4 órakor a csömöri-uti millenáris versenypályán.

Tavaszi kiállitás, a városligeti Mücsarnokban, nyitva délelőtt 9 órától délután 6 óráig Belépő dij 1 korona.

Székely-kiállitás, a Nemzeti Szalonban, nyitva délelőtt 9 órától, este 9 óráig. Belépő dij 50 fillér.

Nemzeti muzeum: Természetrajzi tára, nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig.

Teknologiai iparmuzeum nyitva délelőtt 9—12-ig.

Iparmüvészeti muzeum és az iparmüvészeti társulat állandó bazárja zárva.

Közlekedési Muzeum a Városligetben, nyitva délelőtt 9—12-ig.

Országos képtár zárva.

Mezőgazdasági muzeum (Kerepesi-ut 72.) nyitva d. e. 9—1 óráig.

Az összes könyvtárak zárva vannak.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap.

Somossy Mulató. Nagymező-utca. Ma egész uj szenzációs müsor.

Folies Caprice. VI., Révay-utca 18. Naponta fényes müsor.

Stefánia-szálloda, Murányi-utca 53. Budapest legolcsóbb szállodája.

Union-Szálloda diszes nagy étterem, villanyvilágitás, specialitás *kerékpárterem.*

Petanovits Metropol szállodája. Naponta hangverseny (lásd hirdetést.) Ujonnan berendezett fényes étermek.

Putzer-pince Deák-tér naponta a pince öt-termekben Dobronyi Géza I-ső rangu zenekarának hangversenye.

KÖZGAZDASÁG.

Hetiszemle.

Budapest, április 14.

Gabonaüzlet. (*Goldmann* és *Engel* jelentése a *Budapesti Napló* részére.) Az időjárás a hét első felében még hüvös és esős volt, a csapadék azonban később megszünt és a hőmérséklet is tetemesen emelkedett. A kedvezőbb időjárás a vetésekre nagyon előnyös, mindenesetre immár tartósan jó idő volna kivánatos, habár eddigelé panasz nem érkezett. A mult hetek erős esőzései különösen a Duna felső vidékén a vizállás rohamos emelkedését vonták maguk után, ugy hogy több helyütt áradások következtek be és igy elkerülhetlen, hogy ez a Duna alsó részére is eljut. A külföldön a miénkhez hasonló időjárás uralkodik.

A külföldi piacokon a hangulat szilárd ugyan és a forgalom is némileg javult, az árakban azonban nincs jelentősebb változás. Amerikában csak mérsékelt árváltozások voltak. Kezdetben az irányzat kevéssé megszilárdult, ez azonban később ismét csökkent és a mult héthez viszonyitva alig van eltérés. Az exportkereslet kedvezőbb volt és a látható buzakészletek a „Bradstreets" becslése szerint 257.700 bush. csökkentek. A vetések állása az Unióban, három állam kivételével teljesen kielégitő. Angliában a mult heti kereslet csökkent és az árakban alig van változás. A francia piacokon az áralakulás inkább állandósult és a kereslet csak mérsékelt volt. A többi kontinentális piacokon a fogyasztás csak a normális keretben vásárolt, az eladási viszonyok azonban inkább voltak kielégitők, habár magasabb árakat nem is lehetett elérni.

Nálunk az összes cikkekben jó volt a kereslet és az irányzat is emelkedő árak mellett szilárdan alakult, mig a hét vége felé ellanyhulás állott be. A felmondások e héten tetemesen gyengébbek voltak.

A 2 napi szünet által megszakitott üzleti hét részleteiről következőket jelenthetjük:

Buza a hét első felében továbbra is szilárd volt. Egyrészt a kedvezőtlen időjárás, másrészt jó lisztfogyasztási viszonyok a malmokat nyersáru készleteik folytonos kiegészitésére ösztönözte és minthogy a határidőpiac is emelkedő irányt követett, tulajdonosok 20 fillérrel magasabb árakat érhettek el. E mellett a kinálat is ugy hajó- mint raktártételekben is állandóan jó volt. A hét második felében azonban derült idő következett be, az aggodalom megszünt és minthogy igy a határidőpiac is lanyhuló irányt követett, a malmok ismét tartózkodók lettek és az árak is elért árelőnyüket teljesen elvesztették. Az összforgalom 190.000 métermázsa, a hetihozatal 112 ezer métermázsa.

Rozs az export részére kezdetben ugyancsak jó keresletre talált és emelkedő árak mellett a fogyasztásnál is könnyen volt elhelyezhető. Jó minőségő áru 6.60—6.85 koronáig ért el helyben és helybeli paritásra, ami a mult héthez viszonyitva 20 fillér emelkedésnek felel meg. Később azonban az irányzat tetemesen ellanyhult. A csendesebbre fordult határidőjegyzésekkel a kereslet megszünt, a kinálat ellenben sürgető alakot öltött és igy árak ismét 15—20 fillért vesztettek. Minőség szerint 6.30—6.50 koronát jegyzünk paritás Budapest és 6.65 koronát helyben. Nyiri származékok csak gyengén kináltatnak és 6.15—6.20 korona között, utóbb 6.——6.05 koronán kötöttek Debrecen távolságában átvéve. (Minden 50 kg.-ként.)

Arpa (takarm. és hánt. célokra) mérsékelten volt forgalomban, a hangulat azonban szilárdan tartott és árak 10 fillérrel emelkedtek. Minőség szerint 5.50—6.— kor.-ig jegyzüuk helyben. Szerb árpa elvámoltan 5.65 kor. 3 hóra helyben kelt el. Jó középminőségü sörárpa ugyancsak jobb árakat ért el és kisebb mennyiségben budapesti paritásra 6.25—6.75 kor. adatott el. (Minden 50 kg.-kent.)

*Zab*ban a kinálat jó volt és a kereslet is élénkebben alakult, az irányzat igy szilárd volt és árak 10—15 fillérrel javulhattak, a hét végével az irányzat csendesebb. Szin és tisztaság szerint 5.10—5.60, cassa érhető el.

Tengeri a fogyasztás tartózkodása folytán csendes és a mult héthez viszonyitva 5 fillérrel olcsóbb. A kinálat ennek ellenében ugy helyben mint tiszavidéki állomásokon jobb, a nélkül azonban, hogy megfelelő érdeklődéssel találkozna. Helyben és budapesti paritásra 5.45—5.47½ k.-ig jegyzünk.

Olajmagvak: Káposztarepcében effektiváru e héten nem volt forgalomban; nevleg 12.——12.50 koronát jegyzünk helyben. Káposztarepcében augusztusra mérsékelt az érdeklődés, árfolyama 12.90—13.— korona között változott és ma 12.80—12.85 koronáig jegyzünk. A mellékcikkekben jelentéktelen a forgalom; vadrepce 6.——6.50 korona, gomborka 10.50—11.50 korona, lenmag 13.——14.— korona, primaáru 17.— koronát is ér el helyben.

Hüvelyesek: Babban e héten is jó minőségü áruban külföldi számlára volt némi érdeklődés, a kinálat ily minőségekben azonban korlátolt. Az árak nem változtak. Törpebab Gyöngyösön 8.75 korona, Félegyházán 8.75, gömbölyü Mohács 7.25, Zombor-Baján 7.50, Marosvásárhelyen 5.60, barnabab Kalocsán 7.25, tarkabab Nagy-Károlyon 4.85. Kendermag helyben 10.50—11.— koronáig jegyez. Bükköny 6.—— 6.50 korona. Muharmag 6.75—7.25 koronát jegyez helybeli paritásra, minden 50 kilogrommonként.

Kávé. (A *Budapesti Napló* tudósitójától.) Belák István kávénagykereskedő hetijelentése Hamburg, április 14. Santos sup. 54·25, Good Average 48¾, Regular 45. Rio 61, Guatemala 72½, Portorico, — Ceylon 136.

Ipar és kereskedelem.

A Budapesti Villamos Városi Vasut Részvénytársaság ma délelőtt tartotta kilencedik rendes évi közgyülését dr. *Falk* Miksa országos képviselő elnöklésével. Elnök üdvözölvén a részvényeseket, konstatálta a közgyülés határozatképességét, amennyiben megjelent 27 részvényes, akik 19.500 részvényt tettek le 78 szavazattal. A kormány képviseletében *Abonyi* Emil miniszteri tanácsos jelent meg. Az évi jelentésből kiemeljük a következőket. A Dunaparti villamos vasutnak az Akadémiáig, vagyis a Podmaniczky-utcai vonal végpontjáig való teljes kiépitése végre dülőre jutott. A részint az utszinben, részint pedig viadukton vezetendő vasut épitési munkáit már megkezdték és előreláthatólag még ez év folyamán be is fejezik. A lefolyt évben kiépült a Baross-utcai vonal második vágánya, ami lehetővé tette a közvetlen kocsijáratokat az Egyetemtér és a nyugati pályaudvar, valamint az Eskü-tér és a Városliget között. Ugyancsak a lefolyt évben kiépült a Teréz-körüti és a Lipót-körüti vágányok összeköttetése is. Engedélyezés alatt áll a Ferenc-körüti vonalból kiágazólag a Mester-utcán át a ferencvárosi pályaudvarig és ebből a vonalból kiágazólag az uj sertés-közvágóhidig tervezett villamosvasut is, mely még ebben az évben el is készül. Tervbe van véve a Baross-utcai vonalnak az Egyetem-térről az Eskü-téri hidig való meghosszabbitása. A budapesti közuti vaspályatársasággal kölcsönös átszálló forgalom létesült, amely október 1-én életbe is lépett. A mult évi közgyülésen elhatározott tőkefelemelést a lefolyt évben sikeresen keresztülvitték. Az épitési és beruházási tartalékalap 85.791 forint 50 krajcárra emelkedett. A pálya és felszerelések leirására szolgáló alap 330.713 frt 44 krt tesz ki. Az *összes bevétel 1,484.661 frt 12 kr*, a kiadások összege 1,057.724 frt 40½ kr. Marad *tiszta nyereség*, a mult évről átnozott 20.414 frt 92 krral együtt, *447.351 frt 63½ kr.* A kimutatott 447.351 frt 63½ kr tiszta nyereségből minden szelvényt 8 frttal (8%) váltanak be, a kisorsolt részvények helyett adott élvezeti jegyek szelvényeit egyenként 3 frttal váltják be s az azután fennmaradó 23.210 frt 37 és ½ krt uj számlára irják. A közgyülés a jelentést egyhangulag tudomásul vette s a felmentvényt ugy az igazgatóságnak, mint a felügyelő bizottságnak megadta. Vágül a kisorsolt igazgatósági tagokat: dr. *Falk* Miksát, *Kohner* Agostont, *Lukács* Józsefet ujból egyhangulag megválasztották.

Fizetésképtelen bornagykereskedő. Sopronból jelentik, hogy a fizetésképtelen *Ulmann és Hacker* bornagykereskedőcég hitelezői gyülést tartottak, amelyen megegyeztek az 50%-os kiegyezésben. A cég aktivája 120.000 korona, passzivája pedig 180,000 korona.

A Trieszti Általános Biztositó Társaság (Assicurazioni Generali.) április 7-én tartott 68-ik közgyülésén terjesztettek be az 1899. évi mérlegek. Az előttünk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1899. december 31-én érvényben volt *életbiztositási tőke összegek* 483.973.169 korona és 56 fillért tettek ki és az év folyamán bevett dijak 19,724.336 korona 19 fillérre rugtak. Az *életbiztositási osztály dijtartaléka* 10,003.809 korona 90 fillérrel 124,700.392 korona 59 fillérre emelkedett. A *tüz-biztositási ágban* a dijbevétel 18,128.170 korona 40 fillér volt, miből 7,728.542 korona 64 fillér viszont-biztositásra fordittatott ugy, hogy a tisztadijbevétel 10,399.627 korona 76 fillérre rugott, mely összegből 6,482.000 korona 91 fillér mint dijtartalék minden tehertől menten a jövő évre vitetett át. A jövő években esedékessé váló dijkötelezvények összege 74,455.970 korona 86 fillér. *A szállitmánybiztositási ágban* a dijbevétel kitett 7,730.895 korona 18 fillért, ebből viszonbiztositásra fordittatott 3,346.580 korona, ugy hogy a tiszta dijbevétel 4,384.315 korona 18 fillérre rugott, mely összegből 2,549.074 korona 44 fillér helyeztetett tartalékba. *Károkért* a társaság 1899-ben 28,174.407 korona 04 fillért folyósitott. Ehhez hozzáadva az előbbi években teljesitett kárfizetéseket, a társaság alapitása óta károk fejében 661,663.927 korona és 90 fillérnyi igen tekintélyes összeget fizetett ki. Ebből a kártéritési összegből hazánkra 123,186.550 korona 69 fillér esik, mely összeget a társaság 181.032 káresetben fizette ki.

A *nyereségtartalékok* közül, melyek összesen 14,024.239 korona 11 fillérre rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabály szerinti nyereségtartalék, mely 5,250.000 koronát tesz ki, az értékpapirok árfolyam-ingadozására alakitott tartalék, mely a 2,507.733 korona 74 fillér külön tartalék, ugyszintén az évi nyereségből kihasitott 413.251 korona 38 fillérrel 8,624.239 korona 11 fillérre emelletett fel: továbbá felemlitendő még a 160.000 koronára rugó kétes követelések tartaléka. Ezeken kivül fennáll még egy 560.000 koronát kitevő külön alap, melynek az a rendeltetése, hogy az életbiztositási osztályban a kamatláb esetleges csökkenését kiegyenlitse. A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek első rangu értékekben vannak elhelyezve, az idei átutalások folytán 153,073.167 korona 61 fillérről 162,608.919 korona 18 fillérre emelkedtek, melyek következőképpen vannak elhelyezve: 1. Ingatlanok és jelzálogkövetelések 29,782.502 korona 61 fillér. 2. Életbiztositási kötvényekre adott kölcsönök 14,246.324 korona 74 fillér. 3. Letéteményezett értékpapirokra adott kölcsönök 1,466.107 korona 99 fillér. 4. Értékpapirok 103,401.469 korona 40 fillér. 5. Tárca váltók 814.150 korona 26 fillér. 6. A részvényesek biztositott adóslevelei 7,350.000 korona. 7. Bankoknál levő rendelkezésre álló követelések, készpénz és az intézet követelései, a hitelezők követeléseinek levonásával 5,548.364 korona 18 fillér. Összesen 162,608.919 korona 18 fillér. Ezen értékekből 42 millió korona magyar értékekre esik.

Amint a jelentésből kitünik, a társaság a betöréses lopás elleni biztositás üzemét is felvette ügykörébe. Erről a legközelebb szétküldendő körlevelek fognak bővebb felvilágositást nyujtani.

Férjhezmenendő leányok kiházasitására alakult Gizella Egylet. Ez intézetnek a 19-ik működési évről előttünk fekvő üzleti jelentése minden számadatával ujabb bizonysága annak, hogy mily kiváló és állandó kedveltségnek örvend ezen, kizárólag a kiházasitási tőke-biztositást mivelő intézet. Az uj üzletszerzés 19,500.000 millió koronára szóló 17.055 kötvényre rugott. Az év végével a biztositási állomány 96.784 kötvényt és 121,357.000 millió koronányi biztositott tőkét tett ki. Ezen állománynak már 28·8%-a esik Magyarországra, annak dacára, hogy itt az egylet sokkal később kezdte meg működését, mint Ausztriában. A dijbevétel az előző évhez képest 317.584 koronával emelkedett 5,797.586 koronára. Esedékes tőkék és másnemü kötelezettségek cimén 1,075.546 korona, mig tagoknak osztalék cimén 190.806 korona fizettetett ki az elmult évben. A dijtartalék és dijátvételek alapja 4,592.056 koronával növekedett, ugy hogy az az év végével 30.785,057 koronára rugott. A mérleg 125,463 korona tiszta nyereséggel zárul. Az intézet, a kebelében fennálló szegény leányok kiházasitási alapjából jótékonyczélu működésével egészíti ki hasznos közgazdasági tevékenységét, amennyiben évről-évre főképpen oly leányokat részesit kelengye-segélyben, akik valamikor az egyletnél biztositva voltak és szülőik elszegényedtek. Ilyképpen 1899-ben 62 menyasszony között 10,310 korona osztatott ki; ez alap az év végével 221,018 korona vagyon felett rendelkezett. Az április 5-én megtartott közgyülés köszönetet és elismerést szavazott a választmánynak, jóváhagyta a mérleget és a kilépő választmányi tagokat egyhangulag ujból megválasztotta. Az elnökségbe ujból megválasztattak: dr. Exner Vilmos Ferenc cs. és kir. udvari tanácsos, dr. Münnich Aurél országgyülési képviselő és Ludwig Albert kir. tanácsos, akik már évek óta müködnek az egylet érdekében.

A Foncière *Pesti Biztositó Intézet* életbiztositási osztályánál a folyó év első negyedében 904 ajánlatot 3,159.535 kor. biztositási tőkére nyujtottak be. 775 kötvényt 2,633,795 kor. tőkéről állitottak ki. A dijbevétel 702,612 korona 27 fillére rug. 66 halálesetet jelentettek be 164,380 korona tőkéről. Egyszersmind utalunk azokra a különös kedvezményekre, amelyeket ez a hazai intézet (Alapitva 1864-ben 4 millió korona részvénytőkével, nyereség és dijtartalékai és évi bevételei körülbelül 24 millió korona) az életbiztositásnál nyujt. *Hadbiztositást dijpótlék nélkül* 10,000 frt határáig a biztositott tőke feléről a közös hadsereg és honvédség; 15,000 frt erejéig a népfelkelők védkötelezetteire nézve. Hivatásszerü katonáknak mérsékelt dijpótlék mellett. 2. A föltételek értelmében a biztositás érvényének *megtámadhatatlansága* még az esetben is, ha a biztositott párbaj vagy öngyilkosság folytán halt volna el, vagy ha utólag kitünnék, hogy a biztositott a biztositás alapjául szolgáló ajánlatban lényeges körülményre nézve tévedett. 3. *Oly nyereségben való részesülléssel* egybekötött biztositást müvel, melynek a kötvényben *bizonyos* minimális eredményekért *szavatol és azonfelül* a biztositott a felszaporodott nyereségek 50 szazalékában részesül. 4. A biztositásnak 3 évi fennállás után a biztositásra jutányos föltételek mellett: a) kölcsönt ad, vagy azt, b) visszavásárolja vagy c) minden további dijfizetés nélkül kiházasitási biztositásoknál *tőkesitést* eszközöl a nélkül, hogy a félnek utóbbiért folyamodnia kellene.

Az Anker élet- és járadékbiztositó-társaság (Magyarországi vezérképviselőségénél: Budapest, VI., Deák-tér „Anker-udvar") 1900. márciusban benyujtottak 1023 ajánlatot 4,667.097 korona biztositott összegre és kiállitottak 930 kötvényt 3.869.586 korona összegre. A befolyt dijak összege 973.429 korona, a kifizetett károké 240.989 korona. A január—március havi időszak alatt benyujtottak 2642 ajánlatot 12,282.331 koronára és kiállitottak 2410 kötvényt 10,418.890 koronát. Dijakért bevettek 4,764.085 koronát. Károkért kifizettek 592.321 koronát. — A halálesetii biztositásoknál *A* osztalékterv szerint a nyereményosztalék az elmult évben az évi dij 25%-át tette. A vegyes- és takarékpénztári biztositásnál *B* osztalékterv szerint az összes befizetett dijak 3%-a fizettetett ki nyereményosztalék gyanánt. A társaság vagyona 1898. december 31-ikén 130 millió korona. Biztositási állomány 487 millió korona. Eddigi kifizetések összege 210 millió korona.

Fizetésképtelenségek. A *bécsi Creditoren-Verein* a következő fizetésképtelenségeket jelenti: *Krausz* Farkas kereskedő *Zenta*, *Schäfer* Fülöp kereskedő *Apatin*, Pech Ferenc kereskedő B.-Leipa.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál levő szokes-fővárosi sertéskon-

zumvásár árjegyzése 1900. évi ápril. 14-án. Készlet 286 darab. Érkezett 339 darab. Összesen 625 darab. — Eladatott 409 darab. Maradt 216 darab. — *Napi árak:* 120—180 kgr. sulyban 104—108 koronáig, 220—280 kgr. sulyban 100—108 koronáig. 320—380 klgr. sulyban 100—108 k.-ig. Öreg nehéz páronkint 400—500 kilos 90—96 koronáig. Malacok 74—78 korona 100 kilónkint. A vásár hangulata élénk volt.

A budapesti gabonatőzsde.

Budapest, április 14.

Jó kinálat és mérsékelt kereslet mellett, amelyben csak néhány malom volt részt, a forgalom 12.000 métermázsát tett. Az árak lanyha irányzat mellett 10 fillérrel estek és nehány rakomány waggonárut 15 fillérrel olcsóbban adtak. A rozs a kereslet hiánya miatt 5 fillérel olcsóbb volt.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 250 mm. 80·5 k. 8 K. 30 f., 300 mm. 80·5 k. 8 K. 30 f., 100 mm. 79·5 k. 8 K. 30 f., 500 mm. 80 k. 8 K. 35 f., 200 mm. 80 k. 8 K. 40 f., 100 mm. 79·5 k. 8 K. 40 f., 200 mm. 80 k. 8 K. 30 f., 300 mm. 79·5 k. 8 K. 35 f., 100 mm. 79·3 k. 8 K. 25 f., 100 mm. 79·5 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 78·5 k. 8 K. 20 f., 500 mm. 79 k. 8 K. 25 f., 200 mm. 79 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 20 f., 150 mm. 78 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 20 f., 400 mm. 79 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 78·7 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 78·7 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 785 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 78 k. 8 K. — f., 100 mm. 76·5 k. 8 K. — f., 100 mm. 76 k. 8 K. — f., 100 mm. 76 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 75·5 k. 8 K. 80 f., 100 mm. 73 k. 7 K. 60 f.

Pestvidéki: 100 mm. 79·5 k. 8 K. 30 f., 200 mm. 79 k. 8 K. — f., 200 mm. 78·7 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 76·5 k. 7 K. 95 f.

Bácskai: 100 mm. 73·5 k. 7 K. 70 f., 100 mm. 73 k. 7 K. 55 f.

Dunavidéki: 100 mm. 70·5 k. 7 K. 75 f.

Fehérmegyei: 100 mm. 74 k. 7 K. 70 f.

Erdélyi: 200 mm. 80 k. 8 K. 35 f.

Bánáti: 3010 mm. 75·3 k. 7 K. 87½ f.

Raktáráru: 1200 mm. 75·8k. 7 K. 80 f.

Mind 3 hónapra.

Rozs: 200 mm. 6 K. 55 f.

Árpa: 200 mm. 5 K. 90 f.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint, készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Buza		kilós	50 kilogramm ár K-tól	50 kilogramm ár K-ig	kilós	50 kilogramm ára K-tól	50 kilogramm ára K-ig
tiszavidéki	ó	75	7.70	7.95	79	8.15	8.[illegible]0
»	»	76	7.80	8.30	80	8.35	8.55
»	»	77	7.85	8.35	81	8.40	8.65
»	»	78	8.10	8.45	—	—.—	—.—
fehérmegyei	ó	75	7.70	7.85	79	8.25	8.30
»	»	76	7.80	7.95	80	8.30	8.40
»	»	77	7.85	8.1	81	8.35	8.50
»	»	78	8.—	8.15	—	—.—	—.—
pestvidéki	ó	75	7.66	7.76	79	8.—	8.30
»	»	76	7.70	7.90	80	8.25	8.35
»	»	77	7.76	8.05	81	8.30	8.45
»	»	78	7.95	8.25	—	—.—	—.—
bánsági	ó	75	7.65	7.86	79	7.95	8.20
»	»	76	7.75	7.96	80	8.20	8.35
»	»	77	7.75	7.90	81	—.—	—.—
»	»	78	7.80	8.15	—	—.—	—.—
bácskai	ó	72	7.45	7.65	77	—.—	—.—
»	»	73	7.55	7.95	—	—.—	—.—
»	»	74	7.70	8.05	—	—.—	—.—
»	»	75	7.90	8.25	—	—.—	—.—

Egyéb gabonaneműek			kilós	50 kilogramm ár K-tól	50 kilogramm ár K-ig
Rozs	uj	elsőrendű	—	6.60	6.80
»	»	másodrendű	—	6.40	6.60
Arpa	»	takarmány	—	5.90	6.—
»	»	égetni való	—	5.90	6.20
»	»	sörfőzésre való	—	—.—	—.—
Zab	»	—	—	5.50	5.60
Tengeri	ó	bánsági	—	5.40	5.45
»	»	m. snemü	—	—.—	—.—
Repce	uj	káposzta	—	12.50	13.05
»	»	bánsági	—	—.—	—.—
Köles	»	—	—	5.—	5.80

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek:

Buza áprilisra	7.73—7.74—7.72—7.70—7.71
Buza májusra	7.76—7.75—7.76—7.74
Buza okt.	7.89—7.90—7.87—7.86—7.85
Rozs áprilisra	6.72—6.74—6.72
Rozs októberre	6.84—6.85—6.83—6.82
Zab áprilisra (1900)	5.08
Zab októberre	5.40
Tengeri 1900. máj.	5.40—5.39—5.40
Tengeri juliusra	5.53—5.55—5.59
Repce augusztusra	12.80—12.90

Déli egy órakor a következő záróárakat állapitották meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza (1900.) áprilisra	7.80	pénz	7.81	áru
Buza októberre (1900)	7.93	„	7.94	„
Buza májusra (1900)	7.83	„	7.84	„
Rozs áprilisra (1900)	6.79	„	6.80	„
Rozs októberre	6.88	„	6.89	„
Zab (1900) áprilisra	5.09	„	5.10	„
Zab októberre (1900)	0.—	„	0.—	„
Tengeri (1900.) máj.-ra	5.41	„	5.42	„
Tengeri juliusra (1900)	0.—	„	0.—	„
Repce augusztusra	—.—	„	—.—	„

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza áprilisra (1900.)	7.69— 7.70
Buza májusra (1900.)	7.71— 7.73
Buza októberre (1900.)	7.81— 7.82
Rozs áprilisra (1900)	6.74— 6.75
Rozs októberre (1900.)	6.79— 6.80
Zab áprilisra	5.08— 5.10
Zab októberre	5.38— 5.39
Tengeri májusra 1900.	5.38— 5.39
„ juliusra	5.52— 5.53
Repce augusztusra	12.90—13.—

A budapesti értéktőzsde.

A közeledő nagy ünnepek megakasztották a mai tőzsde forgalmát, melynek irányzata tartott volt, a nélkül, hogy lényeges árváltozások állottak volna be.

A zárlat csendes.

A helyi piacon jelzálogbank-részvények voltak keresve.

A déli tőzsde csekély változás mellett tartott maradt.

A helyi piac kevés forgalmat árult el.

A valuta piac csendes.

Az előtőzsde: tartott.

Jegyeztek: Osztrák hitelrészvény 732.60—733.60. Osztrák-magyar államvasut 641.20—641.60. Jelzálogbank 464.——467.50. Déli vasut 121.——122.—. Közuti vasut 657.50. Salgótarjáni kőszénbánya részvénytársaság 678.——680.— korona.

A *déli tőzsde:* változatlan.

Magyar hitelrészvény 731.——732.—. Osztrák hitelrészvény 732.80—733.20. Osztrak magyar államvasut 640.50—641.—. Leszámitoló-bank 494.——494.50. Rimamurányi vasmü 626.——627.—. Közuti vasut 656.——657.— korona.

Forgalomba került: Salgótarjáni kőszénbánya részvénytársulat 675.——680.—. Villamos vasut 337.——339.— korona.

Utótőzsde. A 4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény 752.80. Magyar hitelrészvény 751.—. Leszámitoló bank 494.—. Rimamurányi vasmü 626.—. Osztrak-magyar allamvasut 640.—. Közuti vasut 656.—. Villamos vasut 336.— korona árfolyammal.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapitotta meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 36.—46.— korona, vörös aprószemü 48.——56.— korona, vörös erdélyi —.——— korona, vörös bánsági —.———.— korona, középszemü 58.——64.— korona, nagyszemü 66.—70.— korona. Disznózsir: budapesti 59.50—60.— korona, vidéki —.———.— korona. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki —.———.— korona, városi 4 darabos 47.50—48.— korona, 3 darabos 51.50—52.— korona, füstölt 56.——57.— korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 17.25—17.50 korona, 120 darabos —.———.— korona, 100 darabos 22.50—23.— korona, 85 darabos 28.50—29.— korona azonnali szállitásra. Szerbiai szokás szerinti minőség 15.50—15.75 korona, 100 darabos 21.75—22.— korona, 85 darabos 27.75—28.— korona. Szilvaiz: szlavóniai 18.50—19.— korona, szerbiai 16.50—17.— korona azonnali való szállitásra.

Időjelzés.

— *A m. kir. országos meteorologiai intézet jelentése.* —

Budapest, április 14.

Az északi depresszió lassan halad kelet felé és a délnyugoti maximum kissé beljebb nyomult a kontinensre. Egyébként a légnyomás eloszlása hasonló a tegnapihoz.

Az idő Közép-Európában változékony és sok helyütt esős, mig egyebütt inkább száraz. Németországból erős szeleket jelentenek.

Hazánkban szintén változékony és sok helyütt esős dő uralkodik. A hőmérséklet kissé sülyedt.

Kilátás: az időjárásben lényeges változás nem váóható.

ÚTMUTATÓ.

Sternberg Armin és Testvére hangszergyár, cs. és kir. udv. szállitók Budapest, VII., Kerepesi-ut 36) Zongora-termek Kossuth Lajos-utca 22. (Károly-körut sarok. Zenepalota. Megjelent! MAGYAR-TILINKO-ISKOLA, melynek segélyével a tilinkón tökéletességgel és alaposan meg lehet tanulni játszani, — minden további magyarázat nélkül. Egyszersmind 65 legszebb magyar s más kedvelt darab. Ára 1 frt 50 kr.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön Részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Vezérigazgató: Benke Gyula, VI. ker., Andrássy-ut 5.

Első Leánykiházasitási Egylet Budapesten, VI. ker., Teréz-körut 40—42. szám. Alapittatott 1863. évben. Kifizetett nászjutalékok 1892. december hó 31-ig 1.600,000 frt. Legelőnyösebb feltételek kiházasitási biztositásokra 300 frttól 10.00 frtig.

Vizállás.

		ápril. 13. méter	ápril. 14. méter			ápril. 13. méter	ápril. 14. méter
Inn	Schärding	0.55	1.10	Tisza	M.-Sziget	0.10	0.70
Duna	Passau	3.46	3.32	»	Tokoháza	0.10	0.64
»	Linz	0.86	0.78	»	V.-Namény	1.75	1.64
»	Bécs	1.20	1.26	»	Tokaj	3.04	3.04
»	Pozsony	4.51	4.22	»	Tisza-Füred	2.94	2.98
»	Komárom	5.08	5.08	»	Szolnok	3.54	3.70
»	Budapest	6.60	6.72	»	Csongrád	3.33	3.50
»	Paks	4.97	5.22	»	Szeged	3.51	3.75
»	Mohács	5.43	5.73	»	Török-Becse	2.90	3.08
»	Gombos	5.34	5.60	»	Titel	4.05	4.13
»	Ujvidék	4.19	4.38	Ondova	Bártfa	0.78	0.78
»	Pancsova	3.94	4.09	Topolya	Hoór	0.40	0.45
»	Orsova	3.94	4.06	Bodrog	Zemplén	0.—	3.55
Morva	Magyarfalva	3.57	3.61	Sajó	Zsolcz	2.20	2.08
Vág	Zsolna	1.10	1.38	Hernád	H.-Németi	1.29	1.18
»	Trencsén	0.97	1.04	Berettyó	Margita	0.62	0.62
»	Szered	1.25	1.18	»	B.-Ujfalu	0.30	0.24
Rába	Sz.-Gotthárd	1.34	1.14	Körös	Csucsa	0.—	0.—
»	Sárvár	0.—	2.53	»	N.-Várad	0.20	0.23
»	Győr	5.66	5.52	»	Belényes	0.78	0.82
Dráva	Pettau	0.—	1.65	»	Tenke	0.—	0.58
»	Zákány	1.58	1.33	»	Gurahonc	0.36	0.38
»	Barcs	2.95	2.65	»	Borosjenő	0.18	0.18
»	Eszék	3.80	3.80	»	Békés	1.46	1.32
Mura	M.-Szerdah.	1.70	1.60	»	Gyoma	2.12	2.16
Száva	Zágráb	2.36	2.08	Maros	Gy.-Fehérvár	1.02	0.88
»	Sziszek	7.83	7.72	»	Branyicska	1.40	1.36
»	Mitrovicz	4.60	4.04	»	Soborsin	0.—	0.—
Szamos	Deés	0.41	0.47	»	Arad	0.13	0.19
»	Szatmár	1.40	1.54	»	Makó	1.20	0.84
Kraszna	N.-Majtény	0.34	0.30	Temes	K.-Kostély	1.10	1.16
Latorca	Munkács	0.22	0.22	Béga	Kiszető	0.97	0.95
Laborca	Homonna	0.35	0.26	»	Temesvár	0.30	0.28
Ung	Ungvár	0.40	0.42	»	Becskerek	0.72	0.72

A GRAMMOPHON

oly gép, amely **beszél, énekel, nevet;** gép, amely nemcsak az **emberi hangokat utánozza**, hanem egész zenedarabokat, táncdarabokat stb. és ezeket a **hangárnyalatoknak oly finomságával és erejével közli a hallgatókkal,** hogy a szabadban is kilométerekre elhallatszik.

A Grammophon nemcsak a **család** és **társaságok** mulattatására szolgál, hanem vendéglősöknek, kávésoknak és mulatóhely-tulajdonosoknak biztos és könnyü kereseti forrását képezi.

Budapest, Erzsébet-körut 33.

Leghiresebb népénekeseink Grammophon utján mindenütt hallhatók.

Grammophonunk nem tévesztendő össze kétes értékü, különösen a külföldről beáramló utánzatokkal, melyek **látszólagos olcsó ár mellett sok javitási költséget igényelnek.**

Dictator Phonograph.

Magyar ének, zene- és táncdarabokból

nagy választék fölött rendelkezünk.

Dictator Phonograph és Grammophon.

JAVITÁSRA elfogadunk bármilyen szerkezetü beszélő gépet.

Érdeklődőknek üzlethelyiségünkben bemutatjuk a legismertebb beszélő gépeket és összehasonlitás után mindenki meggyőződhetik **GRAMMOPHONUNK** előnyeiről.

„HUNGARIA PHONOGRAPH" Budapest, Erzsébet-körut 33.

Szinházak, szórakozó helyek.

NÉPSZINHAZ.

Vasárnap, 1900. április hó 15-én.

Délután 1/2 3-kor mérsékelt helyárakkal.

Blaha Luiza asszony mint vendég.

Kuruc furfang.

A népszinházi bizottság által 100 aranynyal jutalmazott népszinmü 3 felv. dalokkal és táncokkal, Rákóczi korából. Irta ifj Bokor J.

Személyek:

Becskyné	Krecsányi S.	Tetény	Szirmai
Ilona	Z. Bárdi G.	Bedő	Kiss M.
Bögözy	Németh	Bözsi	Blaha L.
Tamás	Tollagi	Katica	Gazsi M.

Este:

A csillag fia.

(BAR-KOCHBA.)

Keleti daljáték 4 felvonásban. Irta és zenéjét szerzette Goldfaden Ábrahám. Magyar szinpadra alkalmazta Beöthy László; a magyar dalszövegeket irta Pásztor Árpád.

Személyek:

Bar Kochba	Raskó	Tinnius	Szirmai
Azarja	Delli	Seraphina	Eötvös
Modeimi	Kiss M.	Pafos	Tollagi
Dina	Hegyi ,	Leány	Harmath

Kezdete 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZINHÁZ.

Vasárnap, 1900. április hó 15-én.

Délután fél 3 órakor, mérsékelt helyárakkal.

New-York szépe.

Operette 2 felvonásban, 6 képben. Irta Hugh Morton. Forditotta Salgó Ernő és Makai Emil. Zenéjét szerzette Gustave Kerker.

Személyek:

Fronson	Sziklai	Cora	Margó Z.
Harry	Ráthonyi	Kenneth	Giréth
Kurt	Vidor	Blinky	Rózsahegyi
Snifkins	Mátrai	Kissie	Rózsa L.
Twiddles	Beöthy	Fifi	Margó

Este:

Ábrányiné | Wein Margit assz. vendégfellépt évei.

A Kleopátra.

Operette 3 felvonásban. Irta és zenéjét szerzette Verő György.

Személyek:

Cassia grófné	Ábrányiné	Elias	Giréth
Niotta	Rózsa	Jim	Sziklai
Cassia Valér	Ráthonyi	George apó	Mátrai
Regnard	Boross	Millefleur	Margó Z.

Kezdete 7 1/2 órakor.

URÁNIA SZINHAZ

Kerepesi-ut 21.

Vasárnap, 1900. április hó 15-én.

Délután 1/2 3-kor és 1/2 5-kor mérsékelt helyárakkal.

Jézus élete a Szentföldön.

Irta dr. Erődi Béla.

Este 1/2 8-kor rendes helyárakkal:

Spanyolország.

Irta Pekár Gyula.

206 vetitett képpel, 4 spanyol tánccal és 11 a bika viadalt ábrázoló mozgó fényképpel.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.

Vasárnap, 1900. április hó 15-én.

Délután fél 3 órakor mérsékelt helyárakkal.

A betyár kendője.

Eredeti népszinmü 3 felvonásban. Irta Abonyi Lajos.

Este:

Németh József, a Népszinház tagjának felléptével.

Próba-házasság.

Eredeti szinmü 3 felvonásban.

Irta Gerő Károly.

Kezdete 7 órakor.

KISFALUDY SZINHAZ.

Vasárnap, 1900. április hó 15-én.

Mire feltámadunk.

Drámai epilogus 3 szakaszban. Irta Ibsen. Forditotta Goda Géza.

Kezdete 7 órakor.

„Erzsébettéri Kioszk"

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására adni, hogy

ma husvét vasárnapon

a kerthelyiséget megnyitom.

Naponta katona hangverseny felváltva a m. k. honvéd és a cs. és k. zenekarok által.

Husvét vasárnap és hétfőn a hangverseny kedvezőtlen idő esetén a zárt helyiségekben megtartatik.

Rövid zongora!!!

alig használt, terjedelmes szép hanggal, elegáns külsejével, irásbeli jótállás mellett 270 frtért eladó.

Éder Antal Gyula

zongoratermében

IV., váci-utca 28. sarokház.

FOLIES CAPRICE

9 órakor. Ma 9 órakor.

Otello im Schlafrock.

10 órakor. 10 órakor.

Ő nem tud franciául.

11 órakor. 11 órakor.

Lorelei.

Továbbá

La jolie Juliette

Tableaux vivants.

Hétfőn. április 16-án. Először Budapesten!

3 Sisters Violet

angol ének és tánc.

Diszes ingaórák. **Zsebórák** Divatos ékszerek.

5 évi jótállás mellett

részletfizetésre

kaphatók

Polgár Kálmán

órás- és ékszer-üzletében

Budapest, Erzsébet-körut 29. sz.

Vidékre árjegyzék bérmentve.

Baranyamegye nagybirtokosai által alapitott

Pécsi tejcsarnok

országos hirü termékeiből **6 korona** utánvétel mellett **bérmentesen** szállit finoman és gondosan csomagolva 6 drb imperiált, 6 drb csemege-, 6 drb pikáns sajtot és egy kiló legfinomabb teavajat 1/4 kilos darabokban, édes tejszinből, naponta frissen előállitva. Megrendelések levelezőlapon röviden „Kérek egy hatkoronás csomagot" cimzendők:

Pécsi tejcsarnok, Pécs.

GOLIÁT MALÁTA SÖR

Kiváló üditő ital és gyógycélokra szolgál.

Ajánlják:

Dr. Korányi és Dr. Kétly

egyetemi tanár urak.

Idegbajokban, vérszegénységnél, emésztési zavaroknál, gyengeségeknél stb. **kitünő sikerrel használtatik.** Árak vidékre kőbányai vasut állomásra szállitva

1 láda 30 nagy palack ... ... 17 K. 50 f.
1 „ 30 kis palack ... ... 13 K.

a fogyasztási adót is beleértve.

A láda és üres palackok 4 hónapon belüli bérmentes visszaadásakor **5 korona visszaszolgáltatik.**

Budapesten kapható minden füszer- és csemege-kereskedésben és poharanként a „Quisisana Automata Buffet"-ben is.

Dupla maláta sör és világos márciusi sör ládánként 1 koronával olcsóbb.

Ezen sörök eredeti minőségben hónapokig elállanak

MEGRENDELÉSI HELY:

Királysörfőző Budapest-Kőbánya.

Tavaszi és nyári évad

1900.

Valódi brünni szövetek

Egy 3·10 méter hosszu szelvény, elegendő teljes férfiöltözetre (kabát, mellény és nadrág) ára csak	2.75, 3.70, 4.80 frt jó 6.— és 6.90 frt jobb 7.75 frt finom 8.65 frt legfinomabb 10.— frt legelőkelőbb	valódi gyapjuból

Egy szelvényt szalon-öltönyhöz **10.— frtért**, valamint felöltő-szövetet, turista-lodent, legfinomabb kammgarnokat szállit gyári árakon a legjobb hirnevünek és szolidnak elismert posztó gyáriraktár

Siegel-Imhof Brünnben.

Minta ingyen és bérmentve. Mintának megfelelő kiszolgálásról kezeskedünk.

A magánvevőnek, aki a szöveteket közvetlenül a fenti cégnél a gyár székhelyén megrendeli, előnyei jelentékenyek.

GFELNER JÓZSEF

éttermei VIII. ker., Rökk Szilárd-utca József-körut sarkán.

Az I. magyar részvénysörfőző udvari söre, valamint dupla márciusi; kitünő konyha, különszobák. Palacksörök és palackborok házhoz szállittatnak. A mélyen t. közönség szives látogatását kéri mély tisztelettel

GFELNER JÓZSEF vendéglős.

Uri Havelock 7 frttól,
Női Havelock 9 frttól,
Fiu Havelock 4 frttól,
Leány Havelock 5 frttól feljebb.

A legjobb csak

a tirolinál

Justitz Leopold,

lodenruha-specialista

BECS,

IX., Währingerstrasse 48.

Telefon 7248. sz.

a tanitók egylete házának az osztr. tourista, a touring-club és számos kerékpáregylet sth. szállitója.

LODEN	városi öltöny	frt 12.—
LODEN	mencsikoff	12.—
LODEN	hajtókopeny	12.—
LODEN	tourista-öltöny	12.—
LODEN	molnár-öltöny	10.—
LODEN	sütő-öltöny	12.—
LODEN	öltöny malomtulajdonosoknak	12.—
LODEN	erdész-öltöny	16.—
LODEN	erdőkerülőnek	10.—
LODEN	vilhargallér	5.—
LODEN	gamasni	2.50
LODEN	vinarkőpeny	5.—
LODEN	kerékpáros galler	5.—
LODEN	dress sapkával	
LODEN	minden szinben	10.—
LODEN	iskola-öltöny	3.50
LODEN	iskola-köpeny	4.—
LODEN	fiu-öltöny	5.—
LODEN	fiu felsőkabát	5.—
LODEN	uri öltöny	12.—
LODEN	sacco és mellény	8.—
LODEN	vadászöltöny	16.—
LODEN	hegyi kabát	7.50
LODEN	va lászkabát	9.—
LODEN	köpeny	12.—
LODEN	irodakabát	5.—
LODEN	nadrág hosszu	5.—
LODEN	nadrág rövid	4.50
LODEN	felöltő	10.—
LODEN	zekekabát	7.—

valamint minden elkerülhető ruhadarab mindenféle fajta lodenből a lehető legolcsóbb nagybani árak mellett; minden feltünést kerülő cikk jobb minőségben is és minden árváltozásban készletben tartatik. — Minták képes árjegyzékkel ingyen és bérmentve. — Vidéki megrendelések a legjobban elintézetnek. Nemtetsző akadálytalanul kicserélteti vagy a teljes összeg visszaadatik.

Justitz Leopold,

lodenruha-specialista,

Bécs, IX., Währingerstr. 48

Hivatalnok nadrág, szürke, tricot 5.50
Hivatalnok zubbony államzöld ... ... 7.—
Tornanadrág, drap, tricot 5.50
Double-hálókabát ... 7.—

Radó Antal:

Költők Albuma

Jelenkori magyar költők verseiből. Harmincöt magyar festőművész képeivel. 28 forint helyett **18 forint.**

Megrendelhető a „Budapesti Napló" kiadóhivatalában József-körut 18.

Az elmult V. osztálysorsjáték alatt bankházunk négy 10.000 koronán felüli főnyereményt fizetett ki t. ügyfeleinek. — Ezzel a négy főnyereménynyel a legtöbb főnyeremény az általunk eladott sorsjegyekre esett.

Miután bankházunk mindenkor iparkodik t. ügyfeleinek legjobb megelégedését elnyerni, igen nagy sulyt fektetünk arra, hogy az intézkedések és megrendelések gyorsan és a legnagyobb pontossággal legyenek elintézve.

A t. megrendelőknek egy külön számlalapot nyitunk, a hová minden utasitás föl lesz jegyezve.

A megrendelést legcélszerübb a postautalvány szelvényére irni, mivel ez csak 10 fillér költséget okoz, mig pedig utánvét mellett csupán az utánvét 55 fillér.

A huzás már

május hó 17. és 18-án

van.

A sorsjegyek ára ezen huzásra:

Egész	Fél	Negyed	Nyolcad
12 kor.	6 kor.	3 kor.	1 kor. 50 fill.

Mig végül megjegyezzük, hogy a 6 huzás alatt minden **második** sorsjegy nyer és a VI-ik osztályban **egy millió** korona nyerhető.

Maradtunk becses szolgálatára készen

kitünő tisztelettel

HECHT bankház.

Cim: **Budapest, Ferenciek-tere 6.**

Ennek a századnak legszenzációsabb találmányai

a szépség ápolásának terén

Mme. SCHAFFER RÓZA

szerb királyi udvari és kamara-szállitó

sokszorosan **aranyérmekkel** kitüntetett

SZÉPSÉGSZEREI.

Cs. kir. eng. és szabadalmazott

Poudre ravissante

minden hölgy számára, aki csak egyszer is kisérletet tett vele, nélkülözhetetlen, vakitó fehérré teszi a bőrt, eltünteti pompás zománca alatt az összes bőrfogyatkozásokat, sőt még himlőhelyeket és anyajegyeket is, elsimitja a bőr ráncait és redőit, összehuzza a rossz kendőzéstől kitágult pórusokat és minden női arcbőrt vakitónak, üde-ifjunak és áttetszőnek tüntet elő. Ez az egyetlen poudre, amelynek használata után meg is lehet mosakodni, — a nélkül, hogy a szenzációs hatása a bőrről eltünnék. **1 doboz ára 2.50 frt és 1.50 frt.**

Eau ravissante

megóvja a bőrt az elpetyhüdéstől, megerősiti és a legkitünőbb, biztos sikertől koronázott toilette-viz. **1 palack ára 2.50 frt. A Crème, Eau és Poudre ravissante** szereket a párisi és londoni 1897-iki nemzetközi kiállitásokon a **nagy arany éremmel** tüntették ki.

Crême ravissante

évtizedekkel megifjit, rugalmasan és redőtlen tartja a bőrt; **minden hölgynek** kellene este használnia. **1 tégely ára 1.50 frt.**

Cs. és kir. eng. és szabadalmazott

homlokkötő

(feltalálója **Mme Schaffer Róza**) vakitó márványfehér, redőtlen homlok szerzésére szolgál. **Ez a kötő**, éjszakára a homlokra kötve, elsimitja a bőr ráncait és redőit, megfehériti, sárga foltokat és szeplőket legott elmulaszt és egyike a legszenzációsabb találmányoknak a szépség ápolásának terén. **A homlokkötő** éjszakára a homlok köré kötendő, reggel pedig használat után ujólagos használatig hüvös helyre elteendő.

Ára darabonkint 1.50 frt.

Cs. kir. eng. és szabadalmazott

Savon ravissante

tartalmazza mindazokat az alkotórészeket, amelyek az arcbőrnek szépséget és ifjuságot adnak és belőle minden tisztátalanságot eltávolitanak.

Ez tehát kezességgel a legajánlatosabb toilette-szappan hölgyeknek és uraknak. **Ára darabonkint** (hat hóra elegendő) —.**80 frt.**

„Kinoir“

visszavarázsolja minden megőszült hajnak ifjuságaszinét, a legpompásabb szőkét, a legfényesebb gesztenyebarnát, a bársonyszerü feketét. A Kinoir egyszeri használata elegendő arra, hogy a **szőke, barna** vagy **fekete** szint örökre fenntartsuk. Semmiféle mosás nem képes az elért árnyalatot eltávolitani, s a fejbőr is tiszta és fehér marad. 1 doboz ára használati utasitással együtt **1.50 frt és 5 frt.**

Sok ezer leány és asszony köszönheti **Mme Schaffer Róza** hires találmányainak **viruló jószinét, üde-ifju arcbőrét,** amelynek a kor behatása sem árthat, és a szakadatlanul beérkező hála- és elismerő iratok bizonyságot tesznek azoknak valójában csodatévő hatásáról. Néhány ilyen hálairatot kivonatosan közlünk alább, az aláirt hölgyek neveinek közzétételét természetesen megtiltja a diskréció, de az eredetiek folyton rendelkezésére vannak a szives megtekintésnek:

Salzburg, 1897. november 17-én. Nagy örömmel kell önnel közölnöm, hogy az ön szerei a **legjobbak**, a miket valaha használtam; egy szóval **csodálatosak!** A. S.

Köflach, 1897. november **15.** Mivel az ön poudre ravissante-jának hatásával **rendkivül** meg vagyok elégedve, kérem még egy doboznak a megküldését, azonkivül egy **palack Eau** és egy **tégely Créme ravissante**-ot. B. igazgatóné.

Braila, 1898. szeptember 24-én. A harmadik tégely **Créme ravissante**-ommal immár elkészülvén, kérem, tessék nekem oly gyorsan, amint csak lehet, megint 3 tégelyt küldeni, mivel igen rendkivül meg vagyok elégedve a hatással.

Lemberg, 1897. február 18-án. Kérem, tessék nekem forduló postával egy Poudre ravissanteot, egy tégely Créme ravissanteot és egy flacon Eau ravissanteot küldeni. Már két éve használom az ön szereit és hatásukkal rendkivül meg vagyok elégedve.

Versec, 1897. december 6-án. Sietősen közlöm önnel, hogy a megküldött Poudre ravissanteot megkaptam és igazán meg vagyok vele elégedve, a hatása valójában meglepett. Legyen tehát oly szives és küldjön azonnal még egy tégely Crémet és egy flacon Eau ravissanteot is.

Loschwitz Drezda m. 1898. junius 16-án. Kérem küldjön nekem oly gyorsan, amint csak lehet, megint az ön Poudre-ravissantejából. Kitünően bevált.

Föraktár: Bécs, I. Kohlmarkt 6. szám.

A káros utánzatok kikerülése céljából tessék pontosan ügyelni a feltaláló arcképére, valamint a védőjegyre az összes készitmények záróburkolatán, mivel csak az ily készitmények valódiak.

„MERCUR“

bank- és váltó-üzlet részvénytársaság, Budapest, V., Dorottya-utca 12.

Az egyetlen osztálysorsjáték-főelárusitóhely, hol rövid idő alatt mind a három főnyeremény, u. m.

a 200.000 koronás, a 400.000 koronás és a 600.000 koronás

megnyeretett és kifizetésre került.

Legközelebbi huzás 1900. május 17-én és 18-án.

Eredeti sorsjegyek kaphatók a következő eredeti árakon:

Egész sorsjegy 12 kor., fél sorsjegy 6 kor., negyed sorsjegy 3 kor., nyolcad sorsjegy 1.50 kor.

Feltétlenül a legelőnyösebben vásárlunk szolid és izléses

URI-, FIU- ÉS GYERMEKRUHÁKAT

Neumann M.-nél, Budapest, Muzeum-körut 1. sz.

Lelkiismeretes kiszolgálás, mint az egy szolid cégnél természetes.

Butor

ugy készpénzért, mint részletfizetésre legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig **legjutányosabban** kapható

Ehrentreu és Fuchs testvéreknél

BUDAPEST,

VI., Teréz-körut 8. sz.

(Andrássy-ut közelében.)

Képes árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Zálogházi cédulákat veszek. Eladok 13 latos ezüst evőkészleteket, grammja 5 kr., girandolokat, gyertyatartókat, haltálakat, tálcákat, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőeszköz 6 frt 50 kr., teljes 12 személyre való teljes evőkészleteket 138 frtól kezdve, dus választék mindennemü ezüst müötvös tárgyakban, arany férfiláncok kőlöggóval, grammja 85 kr., masszív arany gyürük 2 frt 40 krtól, tula remontoir órák 6 frt. Grünberger Ármin Béla örökösei Budapesten, IV., Városház-tér 9., I. em. 23. Harisbazár. Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen. **Részletfizetésre is.**

Gabonakéménypálinka E. Lichtwitz & Comp. Tiszta párlat 1 literje 2.70 kor. 1/2 „ 1.46 „ gyomorerősitő, emésztést elősegitő. cs. és kir. szállító, Troppau. Kapható az összes nagyobb fűszeres- és csemegeüzletekben.

Posztó széljelküldés csak magánosoknak.

Egy vég 3.10 m. hosszu, elegendő 1 férfi öltözetre csak **ennyibe kerül.**

2 frt 80 krért	jó,	valódi gyapjuszövetből.
3 » 10 »	jó,	
4 » 80 »	jó,	
7 » 50 »	finom,	
8 » 70 »	finom,	
10 » 50 »	igen f.,	
12 » 40 »	angol,	
13 » 95 »	kamg.	

Egy vég fekete szalonöltönyhöz 10 frt.

Felöltőszövetek métere 3 frt 25 krtól feljebb. Loden gyönyörü színekben, egy vég 6 frt, 1 vég 9 frt 95 kr. Peruvienne és Dosking, állami, vasuti hivatalnoki ruhaposztók és bíróI talárposztók, legfinomabb kamgarnok és cheviottok, valamint egyenruha-posztókat, pénzügyőrség és csendőrség számára stb., gyári áron küld a szolidságáról ismert

posztógyári raktár **Kiesel Amhof, Brünn.**

Minták ingyen és bérmentve. — Mintahü szállitás.

Figyelmeztetés! A t. közönség különösen figyelmeztetik, hogy a posztók ára, ha közvetetlenül hozatják, sokkal olcsóbb, mintha azokat közvetitès utján vasárolják. A Kiesel Amhof brünni cég az összes szövetéket valósággal gyári áron küldi a engedményt nem számit hozzá.

CIMBALMOK.

Legujabb acélszerkezettel, 5 évi jótállással, legszebb hangzal, *részletfizetésre is kaphatók.* Saját gyártmányu hangszerek, u. m.: *cimbalmok, hegedük, harmonikák, fuvolák, ökarinák, bőgők* stb. Kitünő magyar hirek. Számos kitüntetés és elismerés a jó munkáért. *Nagy képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök meg.*

Mogyoróssy Gyula

magyar hangszergyár-telepe **BUDAPEST, VIII., Koreposi-ut 71**

Bècsi nők köszönhetik **szépségüket**

első sorban a *legkellemesebb, leghatásosabb, leghiresebb*

Eredeti Pompadour Pasztá

használatának, amelyet néhai Med. dr. *Rix A.* talált fel. Ez a szépitőszer használat folytán *élénk friss arcszint, vakitó fehér rámutalan archőrt* csinál még a késő agkorig is, elmulasztja kozosség mellett *(a pénz különbeni visszatérítése mellett)* szeplőt, májfoltot, himlőhelyeket, pattanásokat, arcpirt, a bőrnek minden tisztátalanságát; már 40 éve áll a *főfüraságok, művészek* stb. használatában, a miről bizonylatok és köszönőlevelek rendelkezésre állanak. E szépitő szer jóságának és ártalmatlanságának legjobb bizonyitéka a *40 éves létele,* a mely idő alatt ugyancsak ezer hasonló szer keletkezett és ujra eltünt. Egy 6 hónapra való tégely ára 1 frt 50 kr.,

POMPADOUR-TEJ

a bőrt azonnal tejszerü fehérséggel vonja be, rajta marad az arcbőrön mosdás után is. Eredeti palack 1 frt 50 kr. Pompadour szappan 30 kr., Pompadour-arcpor rózsa, krém és fehér színben 1 frt 25 kr.

Tessék bizalommal **Özv. Dr. Rixné Vilma fiai-hoz** *(Rix Antal és testvére)* czéghez, a valódi Dr. Rix-féle készitmények egyedüli gyártóihoz *Bécs, Praterstrasse 16.* irdulni. — *Vételnél csak dlomdzros csomagokat tessék elfogadni.*

Budapesten főraktár **Török József**-nél, Király-utca 12., továbbá Dr. EGGER LEÓ és EGGER J. uraknál, VI., Váci-körut 17. DETSINYI FRIGYES V., Marokkói-utca 2., NERUDA NÁNDOR, Kossuth Lajos-utca 7.

Parád gyógyfürdő.

Vastimsós fürdőkkel és hidegvizgyógyintézettel, égvényes-kénes savanyuvíz és természetes arzén vastartalmu forrásvizekkel. Lakások ujonnan épült 20 első szobával kibővitettek, a vendégek élelmezéséről Versegiy István jóhirü konyhája gondoskodik. Az évad május 15-től szeptember végéig tart. Az előévad május 15-től junius 20-ig, főévad junius 21-től augusztus 20-ig, utóévad augusztus 21-től szeptember végéig tart. — Az elő- és utóévadban a lakások 30%-kal olcsóbbak. Ingyen prospektussal és minden felvilágositással készségesen szolgál

A fürdőigazgatóság.

Ezrek mennek Carlsbadba,

hogy rossz gyomrukat kireperüljék és ujra jól emészszenek és erre elkéltenek — néha hiába — egy vagyont, pedig ezt a célt olthon kényelemben, kevés költséggel elérik a

„PEPSIN-BOR“

használata által, mely az ételt megemészteni segit és a gyomort rövid időn tökéletesen helyreállitja. Az én pepsin-borom kedves izü és hatása ki nem marad. Egy üveg ára 2 kor. 40 fillér, 5 üveg franco küldve 12 kor.

ROZSNYAI MÁTYÁS gyógyszerész, müvegyészeti laboratoriuma **Aradon.** Kapható Budapesten: **Török József gyógyszerész** urnál, **Egger-féle Nádor-gyógyszertárban** valamint minden magyarországi gyógyszertárban.

Szellem, Erő, Anyag

Szellemválasz Büchnernek Kraft und Stoff

cimü könyvére.

Irta

Adelma,

forditotta

Tóvölgyi Titusz.

Ára 3 korona.

Megrendelhető a **„Budapesti Napló“** kiadóhivatalában BUDAPEST, **József-körut 18. sz.**

ASSICURAZIONI GENERALI.

Nyereség- és veszteség-számla az A. mérleghez. Elemi biztositási ág (1899.)

Kiadás

	korona	fillér	korona	fillér
I. Kárfizetések: (beleértve a kárfelvételi költségeket):				
1. Tüzbiztositás, levonva a viszontbiztositók részét	6.624,216	99		
2. Szállitmánybiztositás, levonva a viszontbiztositók részét	3.563,092	44	10.187,309	43
II. Üzleti kiadások (levonva a viszontbiztositók térítményeit)				
1. Szervezési költségek (folyó számadással teljesen fedeztetett)	—			
2. Jutalékok	1.760,707	53		
3. Folyó igazgatási költségek	1.528,551	79		
4. Adók és illetékek	1.362,788	28	4.651,047	59
III. Leirások és egyéb kiadások:				
1. Leirások kétes követelésekre	7.065	50		
2. Árfolyamveszteség pénznemekben és külföldi váltókban	40,806	80		
3. Járulék kamat és átutalások a hivatalnokok ellátási pénztárába	266,114	—	318,985	30
IV. Tartalék függő károkra:				
1. Tüzbiztositás, levonva a viszontbiztositók részét	809,028	79		
2. Szállitmánybiztositás, levonva a viszontbiztositók részét	1.790,259	—	2.599,287	79
V. A biztositási alapok állása a számadási év végén:				
1. Dijtartalék:				
a) tüzbiztositás, levonva a viszontbiztositók részét	6.482,000	91		
b) Szállitmánybiztositás, levonva a viszontbiztositók részét	848,815	44		
	7.330,816	35		
2. Tőkésitett nyereségtartalék	2.625,000	—		
3. Az értékpapirok árfolyam-tartaléka	3.179,652	61		
4. Kétes követelések tartaléka	80,000	—	13.215,468	96
VI. Évi üzleti nyereség	.	.	1.329,952	98
Összesen	.	.	32.297,052	05

Bevétel

	korona	fillér	korona	fillér
I. A biztositási alapok áthozatala a mult évről:				
1. Dijtartalék (levonva a viszontbiztositók részét)	7.159,204	70		
2. Tőkésitett nyereségtartalék	2.625,000	—		
3. Értékpapirok árfolyam-tartaléka	2.437,277	70		
4. Kétes követelések tartaléka	80,000	—	12.301,482	40
II. Függő károk tartaléka a mult évről (levonva a viszontbiztositók részét):				
1. Tüzbiztositás	1.011,003	60		
2. Szállitmánybiztositás	1.477,931	—	2.488,934	60
III. Dijbevétel (levonva a törléseket):				
1. Tüzbiztositás . . . Kor. 18.128,170.40 le: viszontbiztositás „ 7.728,542.64	10.399,627	76		
2. Szállitmánybiztositás . . . Kor. 7.730,895.18 le: viszontbiztositás „ 3.346,580.—	4.384,315	18	14.783,942	94
IV. A tőkebefektetések hozadéka:				
1. Kölcsön- és leszámitolási kamatok, valamint hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál levő betétek kamatai	228,301	55		
2. Értékpapirok kamatai	436,782	77		
3. Ingatlanok tiszta hozadéka	92,432	15	757,516	47
V. Egyéb bevételek:				
1. Kötvény illetékek:				
a) Tüzbiztositás	1.172,706	46		
b) Szállitmánybiztositás	45,395	45		
	1.218,101	91		
2. Más kezelési bevételek	3.329	17		
3. Értékpapirok után folyósitott árfolyamnyereség	1,369	65		
4. Értékpapirokon való könyvszerü árfolyamnyereség	742,374	91	1.965,175	64
Összesen	.	.	32.297,052	05

Nyereség- és veszteség-számla a B. mérleghez. Életbiztositási ág (1899.)

Kiadás

	korona	fil.	korona	fil.
I. Esedékes biztositások és járadékok fizetése:				
1. Halálesetre szóló és vegyes biztositások, levonva a viszontbiztositók részét	6.571,525	26		
2. Elélés esetére szóló biztositások, lev. a viszontbizt. részét	1.083,751	05		
3. Járadékbiztositások	324,877	38	7.980,153	93
II. Fizetések visszavásárolt kötvényekért, levonva a viszontbiztositók részét	.	.	1.932,497	56
III. Osztalék-fizetések biztositottaknak	.	.	408,185	28
IV. Üzleti kiadások (levonva a viszontbiztositók téritményeit):				
1. Szervezési költségek } (a folyó számlán teljesen törlesztve)	—			
2. Szerzési jutalékok }	1.252,053	07		
3. Folyó kezelési költségek	1.376,396	92		
4. Behajtási jutalékok	468,850	48		
5. Orvosi költségek	172,520	83	3.270,825	62
6. Adók és illetékek	.	.	331,383	84
V. Leirások és egyéb kiadások:				
1. Leirások kétes követelésekre és ingatlanra	5,817	28		
2. Értékpapirokon való könyvszerü árfolyam-veszteség	2.106,417	16		
3. Árfolyamveszteség pénznemekben és külföldi váltókban	35,767	93	2.148,002	37
VI. Függő károk tartaléka:				
1. Halálesetre szóló és vegyes biztositások, levonva a viszontbiztositók részét	1.031,015	34		
2. Elélési biztositások levonva a viszontbiztositók részét	225,978	34		
3. Járadékbiztositások	11,482	29	1.268,475	[illegible]
VII. A biztositási alapok állása a számadási év végén:				
1. Dijtartalék a) Halálesetre szóló és vegy. bizt., levonva a viszontbizt. részét . . Kor. 105.380,101·12 b) Elélési bizt., lev. a viszontb. részét „ 9.575,932·30 c) Járadékbiztositások „ 3.854,229·48	118810,262	90		
2. Dijátvitelek a) Haláles. szóló és vegy. bizt., levonva a viszontbiztositók részét Kor. 5.010,076·01 b) Elélési bizt., lev. a viszontb. részét „ 302,767·41 c) Járadékbizt., „ 17,286·27	5.330,129	69		
3. Külön tart. a kamatláb esetleges hanyatlásának kiegyenlitésére	560,000	—		
4. Tőkésitett nyereségtartalék	2.625,000	—		
5. Értékpapirok árfolyam-tartaléka és kiegészitő-tartalék	5.031,385	12		
6. Kétes követelések tartaléka	80,000	—		
7. A biztositottak osztalékalapja a kamatokkal együtt	1.669,043	62	134105,771	38
VIII. Évi üzleti nyereség	.	.	1.576,853	68
Összesen	.	.	153081,602	67

Bevétel

	korona	fil.	korona	fil.
I. A biztositási alapok áthozatala a mult évről:				
1. Dijtartalék } (levonva a viszontbiztositók részét)	109251.877	46		
2. Dijátvitelek }	4.885,205	22		
3. Külön tartalék a kamatláb esetleges hanyatlásának kiegyenlitésére	560,000	—		
4. Tőkésitett nyereség-tartalék	2.625,000	—		
5. Értékpapirok árfolyamtartaléka és kiegészitő tartalék	7.187,752	28		
6. Kétes követelések tartaléka	80,000	—		
7. A biztositottak osztalékalapja	2.013,812	86	126552,947	82
II. Függő károk tartaléka a mult évről (levonva a viszontbiztositók részét)			1.229,802	79
III. Dijbevétel:				
1. Halál esetére szóló és vegyes biztositások Kor. 18.620,169.72 levonva a viszontbiztositási dijat . . „ 1.028,958.64	17.591,103	08		
2. Elélési biztositások . . . Kor. 1.303,524.31 levonva a viszontbiztositási dija „ 25,551.06	1.277,973	25		
3. Járadékbiztositások	533,284	11	19.402,410	45
IV. A tőkeberuházások hozadéka:				
1. Kölcsön- és leszámitolási kamatok, valamint a hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál levő betétek kamatai	34,158	74		
2. Kötvényekre adott kölcsönök kamatai	655,493	27		
3. Jelzálogkölcsönök kamatai	424,786	01		
4. Értékpapirok kamatai	3.879,052	18		
5. Ingatlanok tiszta hozadéka	559,503	92	5.552,993	20
V. Egyéb bevételek:				
1. Kötvényilletékek	321,925	74		
2. Egyéb kezelési bevételek	13,798	14		
3. Értékpapirok után folyósitott árfolyamnyereség	7,780	53	343,502	41
Összesen	.	.	153081,602	67

AZ ASSICURAZIONI GENERALI VAGYONÁLLÁSA

1899. december 31-én.

Vagyon

Folyó szám	A tétel neve	A korona	fil.	B korona	fil.	Összesen korona	fil.
1	A részvényesek adóslevelei a tőke be nem fizetett részéről	3.675,000	—	3.675,000	—	7.350,000	—
2	Készpénzkészlet az intézet igazgatóságánál s fiókjainál	1.139,046	89	294,303	56	1.433,350	45
3	Rendelkezésre álló pénzek hitelintézeteknél s takarékpénztáraknál	5.334,581	87	157,365	72	5.492,747	59
4	Ingatlan birtokok:						
	a) Városi ingatlanok	—	—	12.590,000	—	12.590,000	—
	b) Mezőgazdasági birtokok	2.258,000	—	—	—	2.258,000	—
	c) Épités alatt álló ház Bécsben (Praterstrasse)	—	—	1.720,000	—	1.720,000	—
	d) „ „ „ „ Triestben (Via Carintia)	—	—	280,035	21	280,035	21
	e) „ „ „ „ Milánóban (Piazza Cord.)	—	—	1.737,482	14	1.737,482	14
5	a) Állami és más értékpapirok	9.842,667	92	92.624,765	90	102.467,433	82
	b) Folyó kamatok	319,154	37	618,831	14	937,985	51
6	Váltók a tárczában	814,150	26	—	—	814,150	26
7	Jelzálog-kölcsönök	—	—	11.197,034	26	11.197,034	26
8	Kölcsönök értékpapirokra	1.466,107	90	—	—	1.466,107	90
9	Kölcsönök saját életbiztositási kötvényeinkre	—	—	14.246,324	74	14.246,324	74
10	Maradvány a viszontbiztositók számláiból	790,853	86	83,172	70	874,026	56
11	Maradvány az intézet fiókjainak számláiból	2.830,393	05	466,928	42	3.297,321	47
12	Maradvány az A. mérleg folyó számlájából	—	—	2.909,076	89	2.909,076	89
13	Adósok különböző czimek alatt	1.069,345	26	48,704	87	1.118,051	13
14	a) Letétek kezesség és biztositék gyanánt	5.026,656	09	4.293,571	02	9.320,227	11
	b) Letét: Ő Felsége jubileuma alkalm. tett alapitv.	100,000	—	—	—	100,000	—
	c) „ Besso József alapitvány	12,000	—	—	—	12,000	—
	d) „ Calabi R. alapitvány	6,000	—	—	—	6,000	—
	e) „ Goldschmiedt alapitvány	6,000	—	—	—	6,000	—
15	Bútorzat és vasszekrények a társaság összes hivatalaiban, czégtáblák, papir- és nyomtatvány az összes raktárakban	—	—	—	—	—	—
16	Előlegezett jutalékok és szervezési költségek	—	—	—	—	—	—
		34.639,429	06	146 928,093	14	181 627,522	[illegible]
	Az 1898. decz. 31-én a jövő évekre érvényben maradó dijkötelezvények értéke . . kor. 74.455,970·86						

Teher

Folyó szám	A tétel neve	A korona	fil.	B korona	fil.	Összesen korona	fil.
1	Alaptőke	5.250,000	—	5.250,000	—	10.500,000	—
2	Tőkésitett nyereségtartalék	2.625,000	—	2.625,000	—	5.250,000	—
3	a) Tartalékalap az értékpapirok árfolyam-ingadozásának fedezésére	3.179,652	61	2.523,601	38	5.703,253	99
	b) Kiegészitő tartalék	—	—	2.507,733	74	2.507,733	74
4	Tartalékalap kétes követelések fedezésére	80,000	—	80,000	—	160,000	—
5	a) Dijtartalék folyó biztositásokra december 31-én: az A mérlegen (A viszontbizt. részének levonásával)	7.330,816	35	—	—	7.330,816	35
	a B „	—	—	118810,262	90	118810,262	90
	b) Dijátvitel a B mérlegen	—	—	5.330,129	69	5.330,129	69
	c) Külön alap a kamatláb esetleges hanyatlásának kiegyenlitésére	—	—	560,000	—	560,000	—
6	Tartalék függőben levő kárfizetésekre december 31-én: az A mérlegben	2.599,287	79	—	—	2.599,287	79
	a B „	—	—	1.268,475	98	1.268,475	98
7	Osztalékalap az életbiztositásban nyereménynyel biztositottak javára	—	—	1.669,043	62	1.669,043	62
8	A hivatalnokok ellátási pénztárának vagyona	2.081,807	28	—	—	2.081,807	28
9, 10	A hivatalnokok ellátási pénztárának kiegészitő tartaléka	82,983	12	—	—	82,983	12
11	Jelzáloghitelezők	—	—	—	—	—	—
12	Egyenleg a viszontbiztositók számláján	1.690,306	84	196,453	93	1.886,860	77
13	Egyenleg az intézet fiókjainak számláján	40,163	27	2,793	65	42,956	92
14	Egyenleg a B mérleg folyó számláján	2.909,076	89	—	—	2.909,076	89
15	Hitelezők különböző czimeken	288,463	86	234,133	57	522,597	43
16	Betétek kezesség és biztositék gyanánt	5.026,656	09	4.293,571	02	9.320,227	11
17	Ő Felsége jubileuma alkalmából tett alapitvány	100,000	—	—	—	100,000	—
18	Besso Márk alapitvány	23,800	—	—	—	23,800	—
19	Besso József alapitvány	12,000	—	—	—	12,000	—
20	Calabi R. alapitvány	6,000	—	—	—	6,000	—
21	Goldschmiedt alapitvány	6,000	—	—	—	6,000	—
22	Gidoni alapitvány	12,071	12	—	—	12,071	12
23	Girard alapitvány	9,955	—	—	—	9,955	—
	a) Nyereség-áthozat a mult évről (A. mérleg) . . . kor. 5.935·86 b) Nyereség az évi üzletből . kor. 1.329,952·98	1.335 888	84	1.576,853	68	2.912,742	52
		34.639,429	06	146 928,093	14	181 627,522	[illegible]
	A jövő években lejárandó tűzbiztositási dijak . . . kor. 74 455,970·86						

A cs. kir. szab. Assicurazioni Generali központi igazgatósága Triesztben.

Besso József, Besso M., dr. Bozza Camillo, Costi János J. H., dr. Levi J., gróf Papadopoli Miklós, Romanin-Jacur Manó, Vivante Fortunat.

A vezértitkár: Richetti Ödön.

Magyarországi vezérügynökség: Steinhardt, Poór. **Az intézet hivatalos helyiségei Budapesten, Dorottya-utcza 10. sz. a. az intézet saját házában**